

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

1354

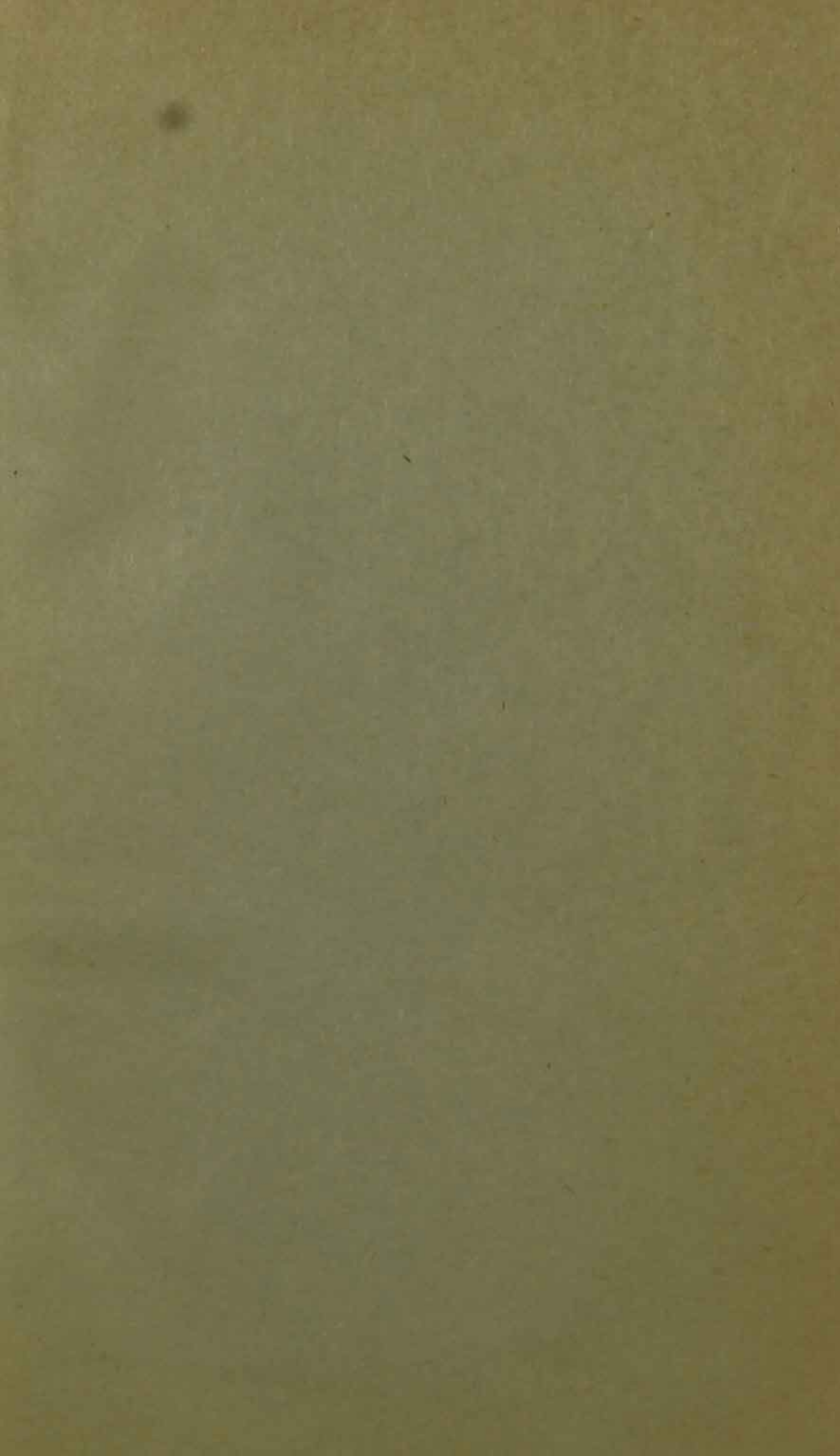
ԿԵՆԵՆԻԱ

1866

22

Ա-76

2010

22

U-76

ՆՈՐ

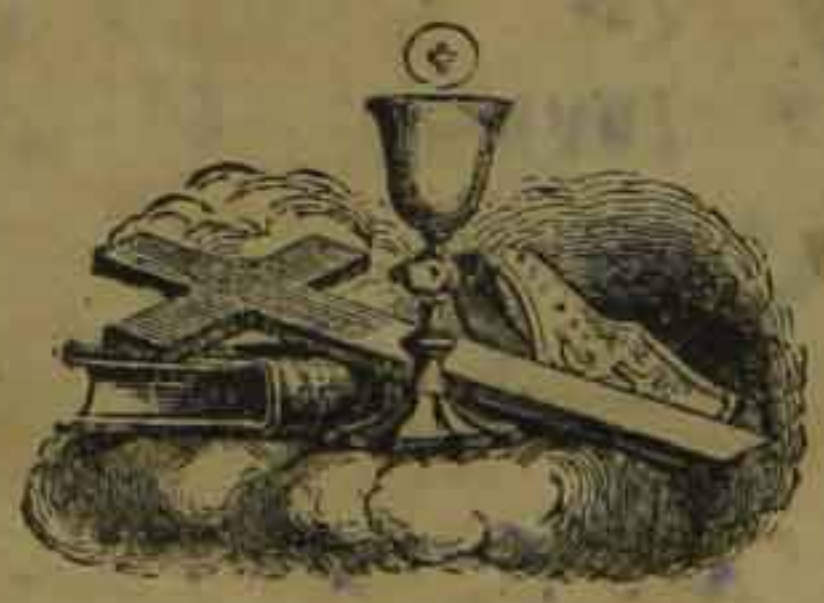
ՍԺ

Կ Տ Ա Կ Ա Ր Ա Ն

Տ Ե Ա Ռ Ն Մ Ե Ր Ո Յ

Յ Ի Ս ՈՒ Ս Ի Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ի

2012

Ի Վ Ե Ն Ե Տ Ի Կ

Ի Վ Ա Ն Ս Ս Ր Բ Ո Յ Ն Ղ Ա Չ Ա Ր ՈՒ

1866

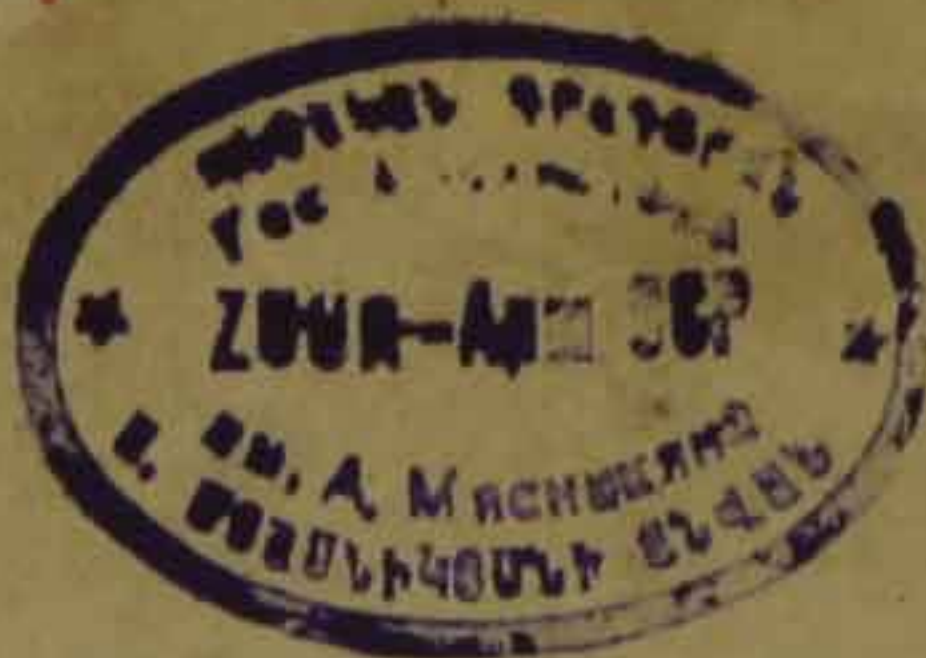
55

8

2003

44597. ca h.

5100

29003-63

1177

2001

Ն Ա Խ Ա Դ Բ Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Մ Ա Տ Թ Է Ո Ս Ի Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն Ի Ն

Աւետարանս որ ըստ Ա՛ւարեւոսի գրեալ է . զի ինքն
 Ա՛ւարեւոս աշակերտ Տեառն գրեաց զաւետարանս զայս :
 Այսպէս թէ ի սկզբանն զըստ Տարմոյ ծնունդ Քրիստոս
 ՚ի զաւասիկ Աւարեւի , զանն որոյ և զազգիակամարն ծոշովե
 մնչե ՚ի Վրեայոս՝ ազգս Կառաստան և Երկու : Սերէ ըստ
 հարգի և զմիրտութիանն Յովնաննու , և ՚ի լերինն ՚ի դե
 սայ զխորհրութիանն , և նշանս և արուեստս մեծամեծս ՚ի
 Քրիստոս եղեալ . և զընտրութիանն աշակերտացն , և զանն
 իորհրդոյ Տարմոսութեանն . և զհասարածն , զի Տարմեցաս
 Պիղատոսի , և խաչեցաս Տարմոսը , և Տարմինն Երասս ՚ի գե
 րեղմանի , և զինոսորդն Բաթանեցին զհանդերձս նորս . նոյն
 և զԵրկու առար յարութիանն . և զպատուէր աշակերտացն՝
 աշակերտել զամենայն հեթանոսս և միրտել զնոսս . պատուի
 րեաց լինել ընդ նոսս զամենայն առարս մնչե ՚ի հասարած
 աշխարհի :

Ա՛ւարեւոս գրեաց զԱ՛ւետարանս իւր յԱրտասաղէմ Կա
 շաի ՚ի լեզու Եբրայեցի , զինի ուր աօի համբառնեալոյ
 Քրիստոս , ՚ի ինտրոյ եկեղեցոյն Արտասաղէմի :

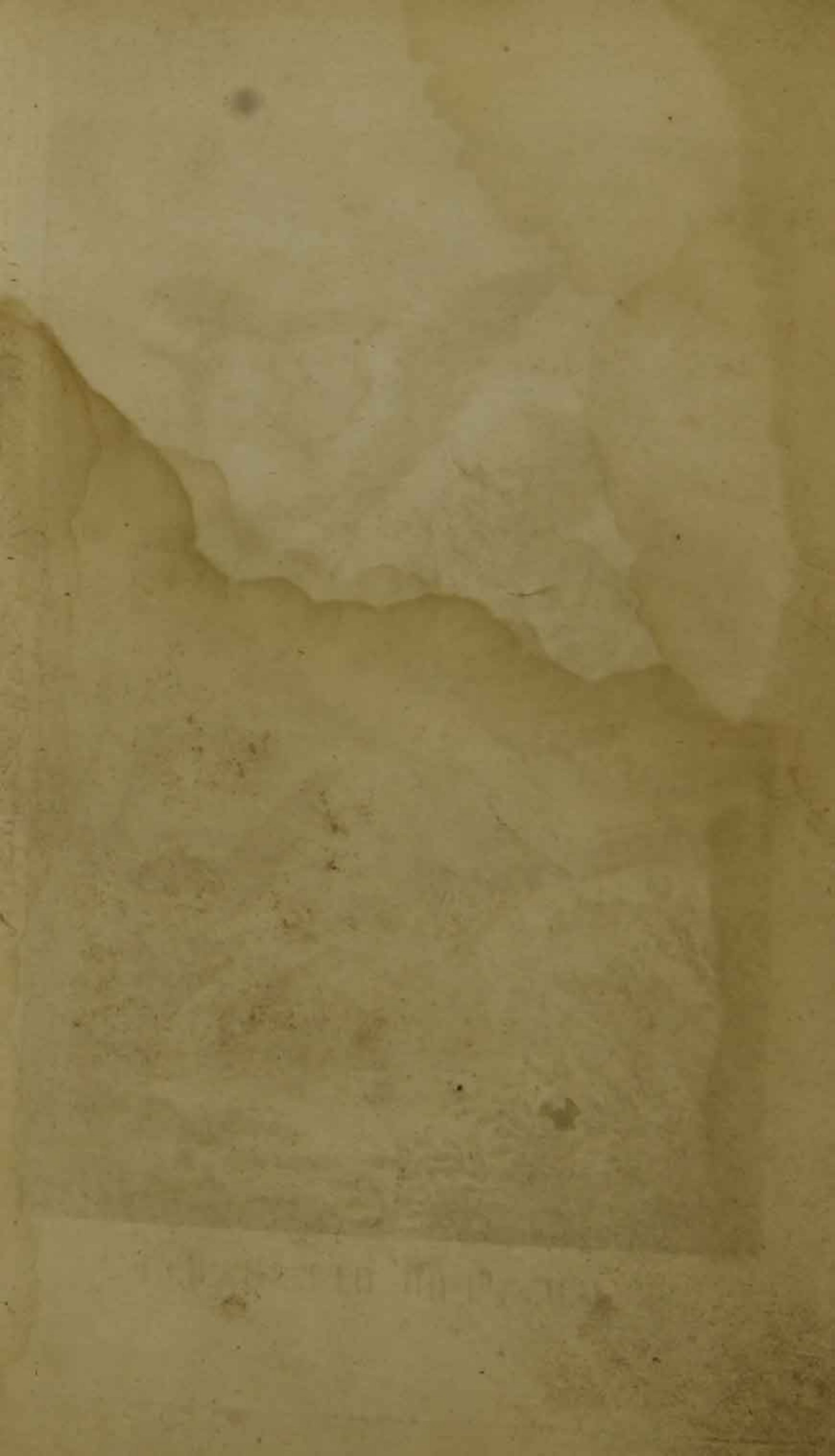
Handwritten signature and text at the bottom of the page.

ԳԼՈՒԽ Ք ՄԱՏԹԵՈՍԻ Ա.ԻԵՏԱՐԱՆԻՆ

	ԳԼ.	ԿՏԸ
Ա ասան Տոգոացի .	բ .	1
Ա ասան հոսոսրածի Տանհանցի .	բ .	16
Ա ասան յառաջընթաց քաղաքաբնական (Յովհաննոս- Ս) հրաշխի .	դ .	1
Ա ասան շարդապետաբնական (Փրիշխի .	դ .	23
Ա ասան Էրանոսբնական .	ե .	2
Ա ասան Բորոսի .	ը .	1
Ա ասան հարի-բապետի .	ը .	5
Ա ասան զոսանի (Ալեքսանդր .	ը .	14
Ա ասան Բժշկոսբնական ամենայն ցառոց .	ը .	16
Ա ասան որ ոչ էր հրատան Էրնալ շխի .	ը .	19
Ա ասան աստուծոյն 'ի շէրայ շրոցի .	ը .	23
Ա ասան դի-ասարացի .	ը .	28
Ա ասան անդաճաւածի .	թ .	1
Ա ասան Սասնի .	թ .	9
Ա ասան դարեր ժողովրդապետի .	թ .	18
Ա ասան արեւաբնի .	թ .	20
Ա ասան Էրնոց հոսացի .	թ .	27
Ա ասան Խլի և հաճոք դի-ասարի .	թ .	32
Ա ասան Աստուծոյն Իշխանոսբնական .	ժ .	1
Ա ասան աստուծոյն 'ի (Յովհաննէ .	ժւ .	2
Ա ասան որոյ Յեան Գոսայեալ էր .	ժբ .	10
Ա ասան հոյր և Խոսլ դի-ասարի .	ժբ .	22
Ա ասան որ Խնդրեի նշանս .	ժբ .	38
Ա ասան աստուծոյն .	ժգ .	1
Ա ասան (Յովհաննոս , և Ներսէս .	ժդ .	1
Ա ասան հինգ հացիցի .	ժդ .	15
Ա ասան Էրնալոյն 'ի շէրայ ծովան .	ժդ .	22
Ա ասան անցեալոյն զպարտաբանան (Աստուծոյ .	ժե .	1

Ա	սան կնքն քանանացոյ .	ԺԷ .	21
Ա	սան Բժշկէլոյ զժողովարդն .	ԺԷ .	29
Ա	սան Էօթն հացիցն .	ԺԷ .	32
Ա	սան Խճարոյ քարիսեցոցն .	ԺԸ .	6
Ա	սան որ 'ի Արտարիտ հարցմանն .	ԺԸ .	13
Ա	սան այլահերպո-Լեանն Տեառն .	ԺԹ .	1
Ա	սան լուսնահարին .	ԺԹ .	14
Ա	սան Խնդրէլոյ զԵրկրբաճանն .	ԺԹ .	23
Ա	սան հարցանէլոյ 'Լե ո' է 'ի Տեղ Տեժ .	ԺՐ .	1
Ա	սան աստակի հարիւր ոչխարին .	ԺՐ .	12
Ա	սան Լողլոյն զԲիւր աստանդն .	ԺՐ .	23
Ա	սան հարցանէլոյն Լե արժանն է արձակել ասն զկինն .	ԺՐ .	1
Ա	սան հարցանէլոյ Տեառանն զՅիսուս .	ԺՐ .	16
Ա	սան Վարձիանու-Լեանն ճշահացն .	ԺՐ .	1
Ա	սան որդոցն Օլբերդեայ .	ԺՐ .	20
Ա	սան Երկուց կուրացն .	ԺՐ .	29
Ա	սան Իշուան և յովանակին .	ԺՐ .	1
Ա	սան կուրացն և հարացն .	ԺՐ .	14
Ա	սան չորանալոյ Լուսնացն .	ԺՐ .	18
Ա	սան հարցանէլոյ զՏեղն քահանայապետիցն և ծերոց .	ԺՐ .	23
Ա	սան Երկուց որդոցն աստակաց .	ԺՐ .	28
Ա	սան այգոցն աստակին .	ԺՐ .	33
Ա	սան կողեցելոյ 'ի հարսանիան .	ԺՐ .	1
Ա	սան դահեկանին , որով քրճեցին զՏեղն .	ԺՐ .	15
Ա	սան աստուհեցոցն .	ԺՐ .	23
Ա	սան օրինականացն .	ԺՐ .	34
Ա	սան Տեառն հարցանէլոյն զքարիսեցիան .	ԺՐ .	41
Ա	սան Վայ ասլոյ դարացն , և քարիսեցոցն .	ԺՐ .	13
Ա	սան հասարակ ծի .	ԺՐ .	3
Ա	սան աստուրն և ծաճանն .	ԺՐ .	36
Ա	սան աստան կուսանացն .	ԺՐ .	1
Ա	սան զաստանդանն ասլոյ .	ԺՐ .	14
Ա	սան քաջաստանն Տեառն .	ԺՐ .	31

Ա	ասն	օժանելոյ զՏէրն իւղով .	ԻՊ .	6
Ա	ասն	պատրաստելոյ զպատէսն .	ԻՊ .	17
Ա	ասն	օրինաւոր խորհրդոյն .	ԻՊ .	26
Ա	ասն	Տառնոս-Բէանն Տէառն .	ԻՊ .	47
Ա	ասն	ոսրացոս-Բէանն Պէտրոսի .	ԻՊ .	69
Ա	ասն	Յոսրացի զԶՏանն .	ԻԷ .	3
Ա	ասն	Խնդրելոյ զսէրոսն ահան Տարֆնն .	ԻԷ .	57
Ա	ասն	Իւղաբեր հանանոյն .	ԻԸ .	1

ՄԻ ԿՍՏՆԻՆՈՍ ԿԵՆՏՐՈՆԵՆԻՉ,

Տնաւ զ ( ) որոքաբէլ, ( ) որոքաբէլ Տնաւ զ՝ քիուդ , 13
 Վ՝ քիուդ Տնաւ զ՝ յղիակիմ, Վ՝ յղիակիմ Տնաւ զ՝ զուլը , 14
 Վ՝ զուլը Տնաւ զ՝ յադուլի, Սադուլի Տնաւ զ՝ քին, Վ՝
 քին Տնաւ զ՝ յղիուդ, Վ՝ յղիուդ Տնաւ զ՝ յէազար, Վ՝ 15
 յէազար Տնաւ զ՝ Սատթան, Սատթան Տնաւ զ՝ Յա 16
 կուլը, Յակուլը Տնաւ զ՝ Յուլսէփ զայրն Սարեմայ՝ ու
 բում խօսեցեալ զ՝ Սարիամ կոյս, յորմէ Տնաւն Յի-
 սուս, որ անուանեցաւ Վ՝ քիստոս : Վ՝ քի ամենայն 17
 ազգքն յ՝ քրահամէ մինչև ՚ի Վաւթիմ՝ ազգք չորեք-
 տասանք, և ՚ի Վաւթէ մինչև ՚ի դերուծիւնն բա-
 բելացւոց՝ ազգք չորեքտասանք, և ՚ի դերուծենէն
 բաբելացւոց մինչև ՚ի Վքիստոս՝ ազգք չորեքտասանք :
 Վ՝ Յիսուսի Վքիստոսի Տնունդն էր այսպէս : 18
 խօսեալ զմայր նորա Սարիամ Յուլսէփու, մինչև ե-
 կեալ առ միսեանս՝ գտաւ յղացեալ ՚ի Տողւոյն սրբ-
 բոյ : Վ՝ Յուլսէփ այրն նորա, քանզի արդար էր և 19
 ոչ կամէր առակել զնա, խորհեցաւ լռելեայն արձա-
 կել զնա : Վ՝ մինչ դեռ նա զայս ածէր զմտաւ, ահա 20
 Տրեշտակ Տեառն ՚ի տեօլեան երևեցաւ նմա՝ և ա-
 սէ : Յուլսէփ՝ որդի Վաւթի, մի երկնչիւր առնուլ առ
 քեզ զ՝ Սարիամ կինն քո . քանզի որ ՚ի նմայն Տնեալ
 է՝ ՚ի Տողւոյն սրբոյ է . Տնցի որդի, և կոչեացես զա- 21
 նունն նորա Յիսուս . զի նա փրկեացէ զժողովուրդ իւր
 ՚ի մեղաց իւրեանց : Վ՝ յլ այս ամենայն եղև, զի լցցի 22
 որ ասացաւն ՚ի Տեառնէ ՚ի ձեռն Վասայայ մարգարէի . 23
 Վ՝ հա կոյս յղասցի և Տնցի որդի, և կոչեացեն զանունն նո-
 րա Վամանուէլ, որ թարգմանի Վնդ մեզ Վստուած :
 Վ՝ զարթուցեալ Յուլսէփ ՚ի քնոյ անտի՝ արար որ- 24
 պէս հրամայեաց նմա Տրեշտակն Տեառն, և առ յինքն
 զկինն իւր . և ոչ գիտէր զնա, մինչև Տնաւ զորդին իւր 25
 զանդրանիկ, և կոչեաց զանունն նորա Յիսուս :

Գ Լ Ո Ի Խ Բ

1 Այլ 'ի ծնանելն Յիսուսի 'ի Ռեթղեէմ հրէաս-
տանի յաւուրս Հերովդի արքայի, ահա մոզք յա-
2 րևելից եկին Արուսաղէմ, և ասեն. Մեր է որ ծը-
նաւ արքայն Հրէից. զի տեսաք զաստղն նորա յա-
3 րևելա, և եկաք երկիր պաղանել նմա: Այլ իբրև
լուաւ արքայ Հերովդէս՝ խռովեցաւ, և ամենայն Այ-
4 րուսաղէմ ընդ նմա. և ժողովեալ զամենայն զքա-
հանայապետսն և զղաղիրս ժողովրդեանն, հարցանէր
5 'ի նոցանէ՝ թէ ուր ծնանիցի Վրիստոսն: Այլ նոքա
ասեն ցնա. 'ի Ռեթղեէմ հրէաստանի. զի այսպէս
6 գրեալ է 'ի ձեռն մարգարէին. Այլ դու Ռեթղեէմ
երկիր Յուդայ՝ ոչ ինչ կրտսեր ես յիշխանս Յու-
դայ. 'ի քէն ելցէ ինձ իշխան, որ հովուեսցէ զժո-
7 ղովուրդ իմ զԵսրայէլ: Յայնժամ Հերովդէս գաղտ
կոչեաց զմոգսն, և ստուղեաց 'ի նոցանէ զժամանակն
8 աստեղն երևելոյ. և արձակեալ զնոսա՝ 'ի Ռեթղեէմ,
ասէ. Վնացէք ստուգեցէք վասն մանկանն, և յոր-
ժամ գտանիցէք ազդ արածիք ինձ, զի և ես եկեալ
9 երկիր պաղից նմա: Այլ նոքա իբրև լուան 'ի թա-
ղաւորէն՝ գնացին, և ահա աստղն զոր տեսին յա-
րևելա՝ առաջնորդեաց նոցա, մինչև եկեալ եկաց 'ի
10 վերայ՝ ուր էր մանուկն: Իբրև տեսին զաստղն, խըն-
11 դացին յոյժ ուրախութիւն մեծ: Այլ իբրև մտին 'ի
տուն, տեսին զմանուկն հանդերձ Վարեմաւ մարքն
իւրով, և անկեալ երկիր պաղանէին նմա. և բա-
ցեալ զգանձս իւրեանց՝ մատուցին նմա պատարագս,
12 ոսկի և կնդրուկ և զմուռս: Այլ հրաման տուալ 'ի
տեսլեան, չդառնալ անդրէն առ Հերովդէս, ընդ
13 այլ ճանապարհ գնացին յաշխարհն իւրեանց: Այլ
իբրև գնացին նոքա անտի, ահա Հրեշտակ Տեառն
երևէր 'ի տեսլեան Յովսեփու և ասէր. Մըի առ
զմանուկդ և զմայր իւր՝ և փախիր Ազիպտոս, և

անդ լինիջիր ցորժամ ասացից քեզ . քանզի 'ի խըն-
 դիր է Հերովդէս կորուսանել զմանուկդ : Ալ նա 14
 յարուցեալ ան զմանուկն և զմայր իւր զիշերի' և գը-
 նաց Աղիպտոս , և անդ էր մինչև ցվախճան Հե-
 րովդի : Օ ի լցցի ասացեալն 'ի Տեառնէ 'ի ձեռն մար- 15
 գարէին որ ասէ . Յեզիպտոսէ կոչեցից զորդի իմ :
 Յայնժամ իբրև ետես Հերովդէս թէ խաբեցաւ 16
 'ի մոգուց անտի , բարկացաւ յոյժ . և առաքեաց կո-
 տորեաց զամենայն մանկուսս որ էին 'ի Վեթղէմ
 և յամենայն սահմանս նորա՝ յերկեմենից և 'ի խո-
 նարհ , ըստ ժամանակին զոր ստուգեաց 'ի մոգուցն :
 Յայնժամ կատարեցաւ ասացեալն 'ի ձեռն Արեմիայ 17
 մարգարէի որ ասէ . Չայն դուժեաց 'ի Հռամա , ող- 18
 բումն և լալումն և աշխարումն յոյժ . Հռաքէլ լայր
 զորդիս իւր , և ոչ կամէր մխիթարել՝ զի ոչ էին : Ալ 19
 'ի վախճանէն Հերովդի , ահա Հրեշտակ տեառն 'ի
 տեսլեան երևէր Յովսէփայ Աղիպտոս և ասէր .
 Վրի ան զմանուկդ և զմայր իւր , և գնա յերկիրն 20
 Իսրայելի . զի մեռան որ խնդրէին զանձն մանկանդ :
 Ալ նա յարուցեալ ան զմանուկն և զմայր նորա , 21
 և եկն յերկիրն Իսրայելի : Ալ իբրև լուաւ եթէ 22
 Վրքեղաոս թագաւորեաց հրէաստանի փոխանակ
 Հերովդի հօրն իւրոյ , երկեաւ երթալ անդր . և հրա-
 ման առեալ 'ի տեսլեան՝ գնաց 'ի կողմանս գալիլեա-
 ցոց . և եկեալ բնակեցաւ 'ի քաղաքին՝ որ կոչէր 23
 Նազարեթ . զի լցցի բան մարգարէիցն , թէ նազո-
 վրեցի կոչեսցի :

Գ Լ Ո Ի Թ Գ

Յաւուրսն յայնոսիկ գայ Յովհաննէս Վկրտիչ 1
 քարոզել յանասրատին հրէաստանի , և ասել . ա- 2
 սրաշխարեցէք՝ զի մե ըմբալ է արքայութիւն երկնից .
 զի սա է՝ վասն որոյ ասացաւ 'ի ձեռն Ասայայ մար- 3
 գարէի , որ ասէ . Չայն բարբառոյ յանասրատի , սլատ-

րաստ արարէք զճանապարհ Տեառն , և ուղիղ արա-
 4 րէք զշաւիղս նորա : Ալ ինքն Յովհաննէս ունէր
 հանդերձ 'ի ստեոյ ուղտու , և գօտի մաշկեղէն ընդ
 մէջ իւր , և կերակուր նորա էր մարախ և մեղր վայ-
 5 րենի : Յայնժամ ելանէին առ նա ամենայն երու-
 սաղեմացիք և ամենայն հրէաստան և ամենայն կողմն
 6 Յորդանանու , մկրտէին 'ի նմանէ 'ի Յորդանան գետ ,
 7 և խոստովան լինէին զմեղս իւրեանց : Ալ տեսեալ
 զբազումս 'ի սաղուկեցւոցն և 'ի փարիսեցւոց եկեալս
 'ի մկրտութիւն նորա՝ ասէ ցնոսա . Նունգք իժից ,
 ո՞ ցոյց ձեզ փախչել 'ի բարկութենէն որ գալոցն է :
 8 Արարէք այսուհետև պտուղ արժանի ապաշխարու-
 9 թեան , և մի համարիցիք ասել յանձինս՝ թէ ունիմք
 մեք հայր զԱբրահամ . ասեմ ձեզ , զի կարող է Աս-
 տուած 'ի քարանցս յայտցանէ յարուցանել որդիս
 10 Աբրահամու : Օ ի աւասիկ տապար առ արմին ծա-
 ոոց դնի . ամենայն ծառ որ ոչ առնիցէ զպտուղ բա-
 11 ըի , հատանի և 'ի հուր արկանի : Աս մկրտեմ զձեզ
 ջրով յապաշխարութիւն , բայց որ զկնին իմ գայ՝
 հղօրագոյն է քան զիս , և ես չեմ բաւական բառ-
 նալ զկօշիկս նորա . նա մկրտեսցէ զձեզ 'ի Հոգին
 12 սուրբ և 'ի հուր : Արոյ հեծանոցն 'ի ձեռին իւրում ,
 և սրբեսցէ զկալ իւր , և ժողովեսցէ զցորեանն 'ի
 շտեմարանս իւր , և զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով :
 13 Յայնժամ գայ Յիսուս 'ի Վալիլէէ 'ի Յորդանան
 14 առ Յովհաննէս՝ մկրտել 'ի նմանէ : Ալ Յովհաննէս
 արգելու զնա և ասէ . Ինձ պիտոյ է 'ի քէն մկրտել և
 15 դու առ իս գաս : Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ
 ցնա . Ի՞նչլ տուր այժմ , զի այսպէս վայել է մեզ ընուլ
 զամենայն արդարութիւն : Ալ ապա թոյլ ետ նմա :
 16 Ալ իբրև մկրտեցաւ Յիսուս , ել վաղվաղակի 'ի ջրոյ
 անտի . և ասա բացան նմա երկինք , և ետես զՀո-
 գին Աստուծոյ՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի և գայր
 17 'ի վերայ նորա : Ալ ասա ձայն յերկնից որ ասէր .
 Դա է Արդի իմ սիրելի՛ ընդ որ հաճեցայ :

Գ Լ Ո Ի Խ Գ

Զայնժամ վարեցաւ Զիսուս յանապատ 'ի Հո. 1
 զւոյն՝ փորձել 'ի սատանայէ : Եւ սրահեալ զքառա. 2
 սուն տիւ և զքառասուն գիշեր՝ ապա քաղցեաւ : Եւ 3
 մատուցեալ փորձիչն ասէ ցնա . Եթէ որդի ես Ես. 4
 տուծոյ՝ ասա զի քարինքս այսոքիկ հաց լինիցին : Եւ 4
 պատասխանի ետ և ասէ . Կրեալ է՝ թէ ոչ հացիւ
 միայն կեցցէ մարդ , այլ ամենայն բանիւ որ ելանէ 'ի 5
 բերանոյ Եստուծոյ : Զայնժամ առեալ ածէ զնա սա. 5
 տանայ 'ի քաղաքն սուրբ , և կացուցանէ զնա 'ի վե. 6
 րայ աշտարակի տաճարին , և ասէ ցնա . Եթէ որդի 6
 ես Եստուծոյ՝ արկ զքեզ աստի 'ի վայր . զի գրեալ է՝
 թէ Հրեշտակաց իւրոց պատու իրեալ է վասն քո՝ և 7
 'ի վերայ ձեռաց բարձցեն զքեզ , զի մի երբէք հար. 8
 ցես զքարի զոսն քո : Եւ ցնա դարձեալ Զիսուս . 7
 Կրեալ է՝ թէ ոչ փորձեսցես զտէր Եստուած քո :
 Կարձեալ առնու ածէ զնա սատանայ 'ի լեառն մի 8
 բարձր յոյժ , և ցուցանէ նմա զամենայն թագաւո. 9
 րու թիւն աշխարհի և զիսուս նոցա , և ասէ ցնա .
 Օ այս ամենայն քեզ տաց՝ եթէ անկեալ երկիր պա. 9
 դանիցես ինձ : Զայնժամ ասէ ցնա Զիսուս . Երթ 10
 յետս իմ , սատանայ . զի գրեալ է , տեառն Եստուծոյ
 քում երկիր պապցես , և զնա միայն պաշտեսցես :
 Եւ պա եթող զնա սատանայ , և ահա Հրեշտակք մա. 11
 տեան և պաշտէին զնա :

ԲԲ . Եւ իբրև լուաւ Զիսուս՝ եթէ Զովհաննէս 12
 մատնեցաւ , մեկնեցաւ զնաց 'ի Կալիլէա . և թո 13
 զեալ զՍաղարեթ , եկն բնակեցաւ 'ի Կաթառնաում
 'ի ծովեզերին , 'ի սահմանս Օւաբուզոմի և Կեփ. 14
 թաղիմայ . զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ 'ի ձեռն Կասայայ 14
 մարգարէի . Երկիր Օւաբուզոմի և երկիր Կեփ. 15
 թաղիմայ՝ ճանապարհ ծովու՝ յայնկոյս Զորդանա. 16
 նու , Կալիլէա հեթանոսաց . Ժողովուրդ որ նստէր

'ի խաւարի՝ ետես լոյս մեծ . և որոց նստէին յաշխարհին և 'ի ստուերս մահու՝ լոյս ծագեաց նոցա :

17 Յայնմ հետէ սկսաւ քարոզել Յիսուս և ասել . Մտաշխարհեցէք՝ զի մերձեալ է արքայութիւն երկնից :

18 Մինչ դեռ զգնայր Յիսուս ընդ եզր ծովուն գալիլեացոց , ետես երկուս եղբարս զՍիմոն զկոչեցեալն Պետրոս և զՆդրէաս եղբայր նորա՝ արկեալ ուսկան 'ի ծով . քանզի ձկնորսք էին : Ալ ասէ զնոսա .

19 Ահայք զկնի իմ , և արարից զձեզ որսորդս մարդկան : Ալ նոցա թողեալ վաղվաղակի զգործիսն՝ գընացին զհետ նորա : Ալ մատուցեալ անտի յառաջ՝ ետես այլ երկուս եղբարս , զՅակովբոս Օբեդեայ և զՅովհաննէս զեղբայր նորա 'ի նաւի՝ Օբեդեասանդերձ հարբն իւրեանց , մինչ դեռ կազմէին զուսկանս իւրեանց . և կոչեաց զնոսա : Նոցա թողեալ վաղվաղակի զնաւն և զհայր իւրեանց , գնացին զհետ նորա :

23 Ալ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն կողմն գալիլեացոց , ուսուցանէր 'ի ժողովուրդս նոցա և քարոզէր զաւետարանն արքայութեան , և բժշկէր զամենայն հիւանդութիւնս և զամենայն անաս 'ի ժողովրդեանն :

24 Ալ ել լուր նորա ընդ ամենայն երկիրն Մտորոց , և մատուցին առ նա զամենայն հիւանդս՝ որ նեղեալ էին 'ի պէսպէս ցաւս և 'ի տանջանս , և ըզդիւահարս և զլուսնոտս և զանդամալոյծս . և բժշկեաց զնոսա :

25 Ալ երթային զհետ նորա ժողովուրդք բազումք 'ի Վալիլէէ և 'ի Վեկապուլեայ և Նորուսաղեմէ և 'ի հրէաստանէ , և յայնկոյս Յորդանանու , և բժշկեաց զնոսա :

Գ Լ Ո Ի Խ Ե

1 ԲԳ . Ալ տեսեալ զժողովուրդսն՝ ել 'ի լեառն . և իբրև նստաւ անդ՝ մատեան առ նա աշակերտքն նորա . և բացեալ զքերան իւր ուսուցանէր զնոսա , և 3 ասէր . Արանի աղքատաց հոգւով , զի նոցա է ար-

քայու թիւն երկնից : Արանի սգաւորաց , զի նոքա 4
 մի թարեացին : Արանի հեզոց , զի նոքա ժառանգեա- 5
 ցեն զերկիր : Արանի որ քաղցեալ և ծարաւի իցեն 6
 արդարու թեան , զի նոքա յագեացին : Արանի ողոր- 7
 մածաց , զի նոքա ողորմութիւն գտցեն : Արանի այ- 8
 նոցիկ՝ որ սուրբ են սրտիւք , զի նոքա զ՛ստուած տես-
 ցեն : Արանի խաղաղարարաց , զի նոքա որդիք ՚Ստու- 9
 ծոյ կոչեսցին : Արանի որ հալածեալ իցեն վասն ար- 10
 դարութեան , զի նոցա է արքայու թիւն երկնից : Ա- 11
 րանի է ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն զձեզ և հալա-
 ծեսցեն , և ասիցեն զամենայն բան չար զձէնջ սուտ՝
 վասն իմ . ցնծացէք և ուրախ լերուք , զի վարձք ձեր 12
 բազում են յերկինս . զի այսպէս հալածեցին զմար-
 գարէսն որ յառաջ բան զձեզ էին : 'Աուք էք աղ 13
 երկրի . ապա թէ աղն անհամի՝ իւ յաղիցի . ոչ իմիք
 ազգիցէ այնուհետեւ , բայց եթէ ընկենուլ արտաքս՝
 և կոխան լինել 'ի մարդկանէ : 'Աուք էք լոյս աշխար- 14
 հի . ոչ կարէ քաղաք թաքչել՝ որ 'ի վերայ լերին կայ-
 ցէ . և ոչ լուցանեն ճրագ՝ և դնեն ընդ գրուանաւ , 15
 այլ 'ի վերայ աշտանակի . և լոյս տայ ամենեցուն՝ որ
 'ի ասնն իցեն . այնպէս լուսաւորեսցէ լոյս ձեր առա- 16
 ջի մարդկան , որպէս զի տեսցեն զգործս ձեր բարիս ,
 և փառաւորեսցեն զհայր ձեր որ յերկինս է :

ԲԴ . Մի համարիք եթէ եկի լուծանել զօրէնս 17
 կամ զմարգարէս . ոչ եկի լուծանել՝ այլ ընուլ : ՚Մէն 18
 ասեմ ձեզ՝ մինչև անցցեն երկինք և երկիր , յովտ
 մի՝ որ նշանախեց մի է , ոչ անցցէ յօրինացն և 'ի
 մարգարէից՝ մինչև ամենայն եղիցի : Ար որ լուծցէ 19
 մի ինչ 'ի պատուիրանացս յայսցանէ 'ի փոքունց , և
 ուսուցէ այնպէս զմարդիկ , փոքր կոչեսցի յարքայու-
 թեան երկնից : 'Իսկ որ արասցէ և ուսուցէ , նա մեծ
 կոչեսցի յարքայութեան երկնից : 'Իայց ասեմ ձեզ , 20
 զի եթէ ոչ առաւելուցու արդարութիւն ձեր աւելի
 բն զգարացն և զփարիսեցւոց , ոչ մտանիցէք յար-
 քայութիւն երկնից : Առարուք զի ասացաւ առաջ- 21

նոցն , թէ մի սպանաներ . զի որ սպանանիցէ՝ պար-
 22 տական լիցի դատաստանի : Այլ ես ասեմ ձեզ , ե-
 թէ ամենայն որ բարկանայ եղբօր իւրում տարա-
 պարտուց՝ պարտաւոր լիցի դատաստանի . և որ ասի-
 ցէ ցեղբայր իւր յիմար՝ պարտաւոր լիցի ատենի . և
 որ ասիցէ ցեղբայր իւր մորոս , պարտաւոր լիցի ՚ի
 23 դէհեն հրոյն : Թէ մատուցանիցես զպատարագ քո
 ՚ի վերայ սեղանոյ , և անդ յիշեսցես՝ եթէ եղբայր
 24 քո ունիցի ինչ խէթ զքէն , թող զպատարագն քո
 առաջի սեղանոյն , և երթ նախ հաշտեաց ընդ եղ-
 բօր քում , և ապա եկեալ մատուցիր զպատարագն
 25 քո : Այլ իրաւախոհ ընդ ոսոխի քում վազագոյն ,
 մինչ դեռ իցես ընդ նմա ՚ի ճանապարհի . գուցէ մատ-
 նիցէ զքեզ ոսոխն դատաւորի , և դատաւորն դահճի .
 26 և արկանիցիս ՚ի բանտ : Ամէն ասեմ քեզ , ոչ ելանի-
 ցես անտի՝ մինչև հատուցանիցես զյետին նաքարա-
 27 կիտն : Առարուք զի ասացաւ՝ մի շնար . բայց ես ա-
 28 սեմ ձեզ , թէ ամենայն որ հայի ՚ի կին մարդ առ ՚ի
 ցանկանալոյ նմա , անդէն շնացաւ ընդ նմա ՚ի սրտի
 29 իւրում : Թէ ակն քո աջ գայթաղեցուցանէ ըզ-
 քեզ , խլեա զնա և ընկեա ՚ի քէն . զի լաւ է քեզ
 եթէ մի յանդամոց քոց կորիցէ , և մի ամենայն մար-
 30 մինդ քո անկանիցի ՚ի գէհեն : Այլ եթէ աջ ձեռն
 քո գայթաղեցուցանէ զքեզ , հատ զնա և ընկեա
 ՚ի քէն . զի լաւ է քեզ եթէ մի յանդամոց քոց կորի-
 ցէ , և մի ամենայն մարմինդ քո արկանիցի ՚ի գէհեն :
 31 Այսպէն ասացաւ , թէ որ արձակիցէ զկին իւր՝ տա-
 32 ցէ նմա զարձակմանն : Աայց ես ասեմ ձեզ , եթէ
 ամենայն որ արձակէ զկին իւր առանց բանի պոռնը-
 կութեան , նա տայ նմա շնալ , և որ զարձակեալն
 33 առնէ՝ շնայ : Աարձեալ լուարուք զի ասացաւ առաջ-
 նոցն , մի երդնուցուս սուտ , բայց հատուցես Տեառն
 34 զերդմունս քո : Այլ ես ասեմ ձեզ՝ ամենեկին մի
 35 երդնուլ , մի յերկինս՝ զի աթոռ է Աստուծոյ , և մի
 յերկիր՝ զի պատուանդան է ոտից նորա , և մի Այլ

բուսաղէմ՝ զի քաղաք է մեծի արքայի . և մի՛ 'ի 36
 գլուխ քո երդնուցուս , զի ոչ կարես մազ մի սալիտակ
 առնել կամ թուխ : Վ՛յլ եղիցի ձեր քան , այոն՝ այո , 37
 և ոչն՝ ոչ . զի աւելին քան զայն՝ 'ի չարէն է : Վ՛ուա 38
 բուք զի ասացաւ , ակն ընդ ական , և ատամն ընդ
 ատաման : Վ՛յլ ևս ասեմ ձեզ , մի կալ հակառակ չա 39
 ըի : Վ՛յլ եթէ ոք ածիցէ ապտակ յաջ ծնօտ քո՝
 դարձս նմա և զմիւսն : Վ՛չ որ կամիցի ոք դատել և 40
 առնուլ զչապիկս քո , թող 'ի նա և զբաճկոն քո :
 Վ՛չ որ տարապարհակ վարիցէ զքեզ մղոն մի , երթ 41
 ընդ նմա և երկուս . որում խնդրէ 'ի քէն՝ տուր , և 42
 որ կամի փոխ առնուլ 'ի քէն՝ մի դարձուցաներ զե-
 րեսս : Վ՛ուարուք ապաքէն զի ասացաւ , սիրեսցես 43
 զընկեր քո , և ատեսցես զթշնամին քո : Վ՛յլ ևս ա 44
 սեմ ձեզ , սիրեցէք զթշնամիս ձեր , օրհնեցէք զանի-
 ծիչս ձեր , բարի արարէք ատելեաց ձերոց , և աղօթս
 'ի վերայ այնոցիկ՝ որ լկենն զձեզ և հալածեն . զի ե 45
 զիջիք որդիք հօր ձերոյ որ յերկինսն է . զի զարեգակն
 իւր ծագէ 'ի վերայ չարաց և բարեաց , և ածէ անձ-
 րև 'ի վերայ արդարոց և մեղաւորաց : Օ՛ի եթէ 46
 սիրիցէք զայնոսիկ որ սիրենն զձեզ՝ զինչ վարձք իցեն .
 ոչ ապաքէն և մաքսաւորք զնոյն գործեն . և եթէ տայ 47
 ցէք միայն ողջոյն բարեկամաց ձերոց՝ զինչ աւելի առ-
 նէք . ոչ ապաքէն մաքսաւորք և մեղաւորք զնոյն գոր-
 ծեն : Վ՛րդ եղերուք դուք կատարեալք , որպէս և 48
 հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է :

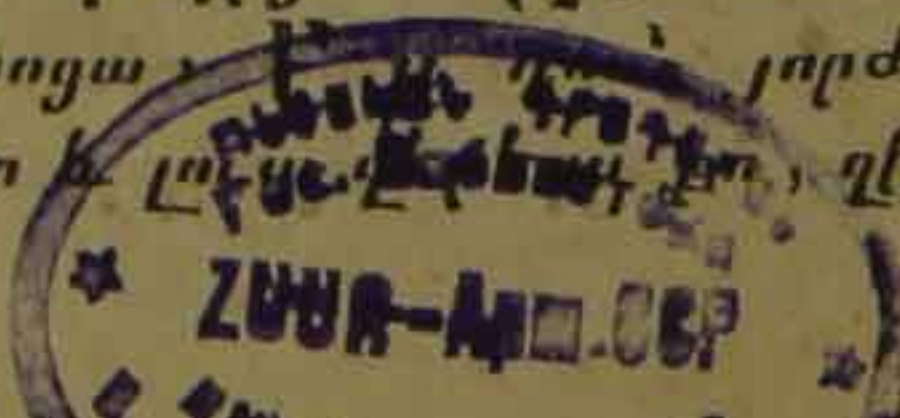
Գ Լ Ո Ի Խ Զ

ԲԵ . Զգոյշ լերուք ողորմու թեան ձերում՝ մի առ 1
 նել առաջի մարդկան , որպէս թէ 'ի ցոյց ինչ նոցա .
 գուցէ և վարձս ոչ ընդունիցիք 'ի հօրէն ձերմէ՝ որ
 յերկինսն է : Վ՛յլ յորժամ առնիցես ողորմու թիւն , 2
 մի հարկաներ փող առաջի քո , որպէս կեղծաւորքն
 առնեն 'ի ժողովուրդս և 'ի հրապարակս , որպէս զի

փառաւորեացին 'ի մարդկանէ : Մէն ասեմ ձեզ՝ այն
 3 իսկ են վարձք նոցա : ՄԼ դու յորժամ ողորմու-
 թիւն առնիցես, մի գիտասցէ ձախ քո զինչ գործէ
 4 աջ քո . որպէս զի եղիցի ողորմութիւնն քո 'ի ծա-
 ծուկ, և հայրն քո որ տեսանէ 'ի ծածուկ՝ հատու-
 5 ցէ քեզ յայտնապէս : Այլ յորժամ յաղօթս կայ-
 ցես, մի լինիցիս որպէս կեղծաւորքն . զի սիրեն 'ի
 ժողովուրդս և յանկիւնս հրապարակաց կալ յա-
 ղօթս, որպէս զի երեւեացին մարդկան : Մէն ասեմ
 6 ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նոցա : ՄԼ դու յորժամ
 կայցես յաղօթս, մուտ 'ի սենեակ քո՝ և փակեա
 զդուրս քո, և կայ յաղօթս առ հայր քո 'ի ծածուկ .
 և հայրն քո որ տեսանէ 'ի ծածուկ, հատուցէ քեզ
 7 յայտնապէս : Այլ յորժամ կայցէք յաղօթս, մի շա-
 տախօսք լինիք իբրև զհեթանոսն . զի համարին եթէ
 8 'ի բազում խօսից իւրեանց լսելի լինիցին . արդ մի
 նմանիցէք նոցա . զի զիտէ հայրն ձեր զինչ պիտոյ է
 9 ձեզ, մինչև ձեր խնդրեալ ինչ իցէ 'ի նմանէ : Այլ
 արդ այսպէս կացէք դուք յաղօթս . հայր մեր որ
 10 յերկինս, սուրբ եղիցի անուն քո . եկեացէ արքայու-
 թիւն քո եղիցին կախք քո որպէս յերկինս և յերկ-
 11 ըի . զհաց մեր հանապազօրդ՝ տուր մեզ այսօր, և
 12 թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս և մեք թողումք
 13 մերոց պարտապանաց, և մի տանիր զմեզ 'ի փորձու-
 թիւն, այլ փրկեա զմեզ 'ի շարէն, զի քո է արքայու-
 թիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս . ամէն :
 14 Օ ի եթէ թողուցուք մարդկան զյանցանս նոցա,
 15 թողցէ և ձեզ հայրն ձեր երկնաւոր : Այլ թէ ոչ
 թողուցուք մարդկան զյանցանս նոցա, և ոչ հայրն
 16 ձեր թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր : Այլ յորժամ պա-
 հիցէք՝ մի լինիք իբրև զկեղծաւորն տրտմեալք, որ
 ապականեն զերեսս իւրեանց, որպէս զի երեւեացին
 մարդկան թէ պահիցեն : Մէն ասեմ ձեզ, այն իսկ
 17 են վարձք նոցա : Այլ յորժամ պահիցես,
 18 օձ զգլուխ քո և լոպս զտեսք քո, զի մի երեւեցիս

29003-63

մարդկան իբրև զարհօղ, այլ հօրն քու՛մ ՚ի ծածուկ .
 և հայրն քո որ տեսանէ ՚ի ծածուկ, հասուցի քեզ .
 Մի գանձեք ձեզ գանձս յերկրի, ուր յեց և ուտի՛ճ 19
 սպաւհանէն, և ուր գողք տկան հասանէն և գողա-
 նան : Վս 11 գանձեցէք ձեզ գանձս յերկինս, ուր ոչ 20
 յեց և ոչ ուտի՛ճ սպաւհանէն, և ոչ գողք տկան հա-
 սանէն և գողանան : զի ուր՞ գանձք ձեր են, անդ և 21
 սիրտք ձեր եղիցին :

Բ2 . Ճրագ մարմնոց տկն է . եթէ տկն քո առատ 22
 է, ամենայն մարմնոց լուսաւոր եղիցի . այլա թէ տկն 23
 քո չար է՝ ամենայն մարմնոց խաւարին եղիցի : Մտկ
 արդ՝ եթէ լոյսդ որ ՚ի քեզ է՝ խաւար է, խաւարն ո՛ր
 չափ ևս : Աւ որ կարէ երկուց տերանց ծառայել, կամ 24
 զմին ստիցէ և զմեւն սիրիցէ, կամ զմին մեծարիցէ
 և զմեւն արհամարհիցէ . ոչ կարէք Վստուծոց ծա-
 դայել և Մաննայի : Մանն այդորիկ ասեւ՝ ձեզ . 25
 մի հոգայք վասն սգուց ձերոց՝ զինչ ուտիցէք կամ
 զինչ ընդիցէք, և մի վասն մարմնոց ձերոց՝ թէ զինչ
 սպանիցիք . ոչ սպաւքէն ողի առաւել է քան զկերա-
 կուր՝ և մարմն քան զհանդերձ : Հայեցարուք ՚ի 26
 Թաշուս երկնից՝ զի ոչ վարեն և ոչ հնձեն, և ոչ ժո-
 զովեն ՚ի շտեմարանս, և հայրն ձեր երկնաւոր կե-
 րակիւն զնորս . ոչ սպաւքէն դուք առաւել էք քան զնո-
 սա : Մտկ արդ ո՞ ՚ի ձե՛նջ առ հոգալ իւրու՛մ՝ յաւե 27
 լուլ կարիցէ ՚ի հասակ իւր կանգուն մի : Աւ վասն 28
 հանդերձի զի հոգայք . հայեցարուք ՚ի շուշանն վայ-
 րենի՝ որպէս աճէ . ոչ ջանաց և ոչ նիւ թէ . ասեւ՝ 29
 ձեզ՝ զի և ոչ Մարտնոսն յամենայն ՚ի փառան իւրու՛մ
 զգեցաւ իբրև զմի ՚ի նոցանէ : Մտկ եթէ գիտան ՚ի 30
 վայրի, որ այսօր է և վաղիւ ՚ի հնոց արեանի, Վր-
 սուսա՛մ սփոպէս զգեցուցանէ, ո՛րչափ ևս առաւել
 զձեզ, թերահասարք : Մի այսուհետե հոգայցէք 31
 և ստիցէք . զինչ կերիցուք կամ զինչ արբցուք կամ
 զինչ զգեցցուք . զի զայդ ամենայն հեթանոսք իւրնո-
 րեն . քանզի գիտէ հայրն ձեր երկնաւոր՝ թէ պի 32

33 այդ է ձեզ այդ ամենայն : Խնդրեցէք նախ զար-
քայու թիւն Նրաուծոյ և զարդարութիւն նորա , և
34 այդ ամենայն յաւելցի ձեզ : Մի այսուհետև հո-
գայցէք վասն վաղուի՝ զի վաղիւն վասն իւր հողաս-
ցի : շատ է աւուրն շար իւր :

Գ Լ Ռ Ի Խ Է

1 Թ է : Մի դատիք՝ զի մի դատիցէք . զի որով դա-
2 տաստանաւ դատիք՝ դատելոյ էք , և որով չափով
3 չափէք՝ չափեցի ձեզ : Օ ի տեսանեա զշիզ յախան
կորոր քոյ , և ՚ի քում ախան զգերանդ ոչ տեսանեա .
4 կամ զիւրդ ասեա ցեղբայր քո , թող հանից զշիզ
յախանէ քումիւն , և ահաւաղիկ ՚ի քում ախանդ
5 գերան կոյ : Աեղծաւոր , հան նախ զգերանդ յա-
կանէ քումիւն , և սպա հայեցիս հանել զշիզն յա-
6 կանէ կորոր քոյ : Մի տայք զորբութիւն շանց , և
մի արկանէք զնորդարիտ ձեր առաջի խողաց , զի մի
առ ան կոխիցեն զնոսա , և դարձեալ կրգիծուցա-
7 նիցեն զձեզ : Խնդրեցէք և տացի ձեզ , հայցեցէք՝
8 և դաջիք , բախեցէք և բացցի ձեզ . զի ամենայն որ
խնդրէ՝ առնու , և որ հայցէ՝ գտանել , և որ բախէ՝
9 բացցի նմա : Միցէ ՚ի ձէնջ մարդ՝ ցոր խնդրիցէ
10 որդի իւր հաց , միթէ քան տայցէ նմա . և կամ
11 խնդրիցէ ձուկն , միթէ օձ տայցէ նմա : Նքդ եթէ
դուք որ չարքդ էք՝ զիտէք պարգևս բարիս տալ որ-
դուց ձերոց , իրչափ ևս առաւել հայրն ձեր որ յեր-
12 կինս է՝ տացէ բարիս այնոցիկ որ խնդրեն զնա : Օ ա-
մենայն զոր միանդամ կամիջիք՝ թէ արասցեն ձեզ մար-
դիկ՝ այնպէս և դուք արարէք նոցա . զի այս իսկ են օ-
13 բնիւքն և մարդարէք : Մտէք ընդ նեզ դուռն . քանի ըն-
դարձակ է դուռնն և համարձակ ճանապարհն՝ որ տա-
նի ՚ի կորուստ , և բազումք են որ մտանեն ընդ նա .
14 քանի անձուկ է դուռնն և նեզ ճանապարհն՝ որ տա-
15 նի ՚ի կեանս , և սակաւք են որ գտանեն զնա : Օ զոյշ

լերուք 'ի սուտ մարգարէիցն՝ որ գան առ ձեզ հան-
 դերձիւք ոչխարաց, և 'ի ներքոյ են գայլք յափշտա- 16
 կողք. 'ի ստղոյ նոցա ծանիջիք զնոսա: Միթէ քա-
 ղիցէն 'ի փշոց խաղող կամ 'ի տատասկէ թո՛ւզ:
 Այսպէս ամենայն ծառ բարի՝ պտուղ բարի առնէ, 17
 և ծառ չար՝ պտուղ չար առնէ: Այլ կարէ ծառ բա- 18
 րի պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի
 առնել: Ամենայն ծառ՝ որ ոչ առնէ պտուղ բարի, 19
 հատանի և 'ի հուր արկանի: Ապա 'ի ստղոյ նոցա 20
 ծանիջիք զնոսա: Այլ ամենայն որ ասէ ցիս՝ Տէր Տէր, 21
 մտցէ յարքայութիւն երկնից. այլ որ առնէ զկամս
 հօր իմոյ որ յերկինսն է, Վասզումք ասիցէն ցիս յա- 22
 ւուրն յայնմիկ. Տէր Տէր՝ ոչ յանուն քո մարգարէա-
 ցաք, և յանուն քո դէս հանաք, և յանուն քո զօ-
 րութիւնս բազումս արարաք. և յայնժամ ասացից 23
 զնոսա՝ եթէ ոչ երբէք գիտէի զձեզ. 'ի բաց կացէք
 յինէն ամենեքեան՝ ոյք գործէիք զանօրէնութիւն:
 Ամենայն որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ և առնէ զսոսա, 24
 նմանեացէ առն իմաստնոյ՝ որ շինեաց զտուն իւր 'ի
 վերայ վիմի. իջին անձրեք՝ և խաղացին գետք, շըն- 25
 չեցին հողմք՝ և բախեցին զտունն, և ոչ կործանե-
 ցաւ, քանզի 'ի վերայ վիմի հաստատեալ էր: Այլ ա- 26
 մենայն որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ՝ և ոչ առնէ զսո-
 սա, նմանեացէ առն յիմարի, որ շինեաց զտուն իւր
 'ի վերայ աւազոյ. իջին անձրեք, յարեան գետք, 27
 շնչեցին հողմք՝ հարին զտունն և անկաւ, և էր կոր-
 ծանումն նորա մեծ յոյժ: Այլ եղև իբրև կատա- 28
 րեաց Յիսուս զամենայն զբանս զայսոսիկ, զարմա-
 նային ժողովուրդքն ընդ վարդապետութիւն նորա.
 զի իբրև իշխանութեամբ ուսուցանէր, և ոչ որպէս 29
 դպիրքն:

Գ Լ Ո Ի Խ Ը

1 Ա լ լ ի բրե էջ 'ի լեռնէ անտի, գնացին զկնի նո-
 2 րա ժողովուրդք բազումք: Ալ ահա մատուցեալ բո-
 3 թէ կամիս կարող ես զիս սրբել: Չգեաց զձեռն
 4 իւր և հասոյց 'ի նա: Յիսուս և ասէ. կամիմ' սրբ-
 5 քեաց: Ալ վազվազակի սրբեցաւ 'ի նմանէ բորոտու-
 6 թիւնն: Ալ ասէ ցնա: Յիսուս. Օգոյշ լեր' մի ու-
 7 մեք ասիցես. այլ երթ ցոյց զանձն քո քահանային,
 8 և մատու զպատարագն զոր հրամայեաց Վովսէս 'ի
 9 վկայութիւն նոցա:
 10 Ալ մտեալ 'ի կաթառնաում, մատեաւ ան նա հա-
 11 րիւրապետ մի, աղաչէր զնա և ասէր. Տէր, մանուկ
 12 իմ անկեալ կոյ 'ի տան անդամալոյժ' չարաչար տան-
 13 ջեալ: Ասէ ցնա: Յիսուս. Աս եկից և բժշկեցից
 14 զնա: Պատասխանի ետ հարիւրապետն և ասէ. Տէր,
 15 չեմ բաւական եթէ ընդ յարկաւ իմով մտցես. այլ
 16 ասա բանիւ, և բժշկեցցի մանուկն իմ. քանզի և ես
 17 այր մի եմ ընդ իշխանութեամբ, ունիմ ընդ ինե
 18 զինուորս. ասեմ սմա երթ' և երթայ, և այլում
 19 թէ եկ' և գայ, և ծառայի իմում թէ արա զայս' և
 20 առնէ: Իբրև լուաւ: Յիսուս' զարմացաւ, և ասէ
 21 ցայնոսիկ' որ զհետն երթային. Ամէն ասեմ ձեզ և
 22 ոչ յարայելի այսպիսի հաւատս գտի երբեք: Իայց
 23 ասեմ ձեզ, զի բազումք յարեւելից և յարեմտից ե-
 24 կեցցեն' և բազմեցցին ընդ Աբրահամու և ընդ Սա-
 25 հակայ և ընդ Յակովբու յարքայութեան երկնից, և
 26 որդիքն արքայութեան ելցեն 'ի իսաւարն արտաքին.
 27 անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց: Ալ ասէ: Յիսուս
 28 ցհարիւրապետն. Արթ' և որպէս հաւատացերդ եղի-
 29 ցի քեզ: Ալ ողջացաւ մանուկն նորա յաւուր յայնմիկ:
 30 Ալ եկեալ Յիսուս 'ի տուն Պետրոսի, ետես զի
 31 զոքանչն նորա անկեալ գնէր տապացեալ. կալաւ ըզ-

ձեռանէ նորա՝ և եթող զնա ջերմնն . յուն եկաց և պաշտէր զնոսա :

Իբրև եղև երեկոյ՝ մատուցին առ նա զիււաճարս 16 բազումս , և ե՛հան զայսն բանիւ , և զամենայն հիւանդսն բժշկեաց : Օ ի լոցի բանն՝ որ ասացաւ ՚ի 17 ձեռն Ասայոյ մարգարէի . Աս՝ զհիւանդութիւնս մեր վերացոյց , և զցաւս մեր եբարձ :

ԳՎ . Տեսեալ է իսուսի ժողովուրդս բազումս զիւ 18 բրև , հրամայեաց երթալ յայնկոյս : Այլ մատուցեալ 19 զպիր մի՝ ասէ ցնա . Արդապեա , եկից և ես զկնիքս յոր վայր և երթիցեն : Ասէ ցնա է իսուս . Վաղուե 20 սուց որջք զսն , և թաշնոց երկնից բոյնք . այլ որդւոյ մարդոյ ոչ զոյ՝ ուր զիցէ զգլուխ իւր : Այլ մի ոմն յա 21 շակերտաց նորա ասէ ցնա . Տեր , տուր ինձ հրաման՝ զի երթայց նախ թաղեցից զՏայր իմ : Ասէ ցնա է իս 22 սուս . Այկ զկնի իմ , և թոյլ տուր մեռելոցն թաղել զմեռեալս իւրեանց :

Այլ իբրև եմուտ ՚ի նաւն , զնացին զկնի նորա ա 23 շակերտքն նորա . և ահա շարժումն մեծ եղև ՚ի ծո 24 վուն՝ մինչ նախն ծածկել յալեաց անտի , և ինքն ննջէր : Այլ մատուցեալ աշակերտքն յարուցին զնա և 25 ասեն . Տեր , փրկեա զմեզ՝ զի կորնչխմք : Այլ ասէ 26 ցնոսա . Վնդէր վատասիրտք էք , սակաւաճաւարք : է յայնժամ յարուցեալ սաստեաց հողմոցն և ծովուն , և եղև խաղաղութիւն մեծ : Այլ մարդիկն զարմացան 27 և ասին . Արայիսի որ իցէ սա , զի և հողմք և ծով հնազանդին սմա :

Այլ իբրև անցին յայնկոյս յերկիրն զերդեաացոց , 28 պատասխեցին նմա զիււաճարք երկու՝ ելեալք ՚ի գե րեզմանացն՝ չարաչարք յոյժ . որպէս զի շէր հնար անցանել ումեք ընդ այն ճանտագարհ . և ահա աղա 29 զակեցին և ասեն . Օ ի կոյ մեր և քո , է իսուս որ զի Վստուծոյ , եկիր տարաժամ տանջել զմեզ : Այլ 30 եր հեռագոյն ՚ի նոցանէ երամակ մի խոցից արօտա կան : Այլ զեքն աղաչէին զնա և ասին . Այթէ հա 31

- Նեւ զմեզ սասի, հրաման տուր մեզ երթալ յերա-
 32 մակ խողիցն: Այլ ասէ ցնտա. Այլ թայք: Այլ նա-
 քա ելեալ գնացին յերամակն խողից. և զիսկաց ա-
 մենայն երամակն ՚ի դարե, անտի ՚ի ծով, և մեռան
 33 ՚ի ջուրսն: Այլ խողարածքն փախեան, և երթեալ
 ՚ի քաղաքն պատմեցին զամենայն, և զիրս զիւսհա-
 34 րացն: Այլ ահա ամենայն քաղաքն ել ընդ առաջ
 Հիսուսի. իբրև տեսին զնա՝ աղաչեցին զի գնացէ
 ՚ի սահմանաց նոցա:

Գ Լ Ո Ի Խ Թ

- 1 Այլ մտեալ ՚ի նաւ անց յայնկոյս, և եկն ՚ի քա-
 2 ղաք իւր: Այլ ահա մատուցին առ նա անդամաւորս
 մի որ գնէր ՚ի մահիճս: Այլ տեսեալ Հիսուսի զհա-
 ւասս նոցա՝ ասէ ցանդամաւորսն. Թողեալ լիցին
 3 քեզ մեզք քո: Այլ ահա ունեք ՚ի գալրացն սակն
 4 ընդ միաս. հայհոյէ զա: Այլ ծանուցեալ Հիսուսի
 զխորհարդս նոցա՝ ասէ ցնտա. Մնգէր խորհիք դուք
 5 չարիս ՚ի սիրտս ձեր. զի՞նչ զիւրին է. ասել՝ Թո-
 ղեալ լիցին քեզ մեզք քո, թէ ասել՝ արի և շրջեաց:
 6 Այլ զի գիտաւ զի կեթէ իշխանութիւն ունի որդի
 մարդոց յերկրի թողուլ զմեզս, — յայնժամ ասէ
 ցանդամաւորսն, — արի՛ առ զմահիճս քո՝ և երթ
 7 ՚ի տուն քո: Այլ յարուցեալ գնաց ՚ի տուն իւր:
 8 Իբրև տեսին ժողովուրդքն, զարմացան. և փառա-
 ւոր աննէին զԱստուած զաս իչն այնպիսի իշխանու-
 թեան՝ մարդկան:
 9 ԳԲ. Այլ անցեալ ընդ այն Հիսուսի՝ ետես այր
 մի զի նստէր ՚ի մաքսաւորութեան, Մատթէոս ա-
 նուն, և ասէ ցնա. Այլ զկնի իմ: Այլ յարուցեալ
 10 գնաց զկնի նորա: Այլ եղև իբրև բազմեալ էր նա ՚ի
 տանն, և ահա բազում մաքսաւորք և մեղաւորք ե-
 կեալ և բազմեալ էին ընդ Հիսուսի և ընդ աշա-
 11 կերտս նորա: Իբրև տեսին փարիսեցիքն՝ ասեն ցա-
 շակերտս նորա. Մնգէր ընդ մաքսաւորս և ընդ մե-

զաւուրս ուտէ վարդապետն ձեր : Իսկ Յիսուս իբրև 12
 լուաւ՝ ասէ ցնոսա . Այսպիսոյ է բժիշկ կարողաց՝ այլ
 հիւանդաց : Արժայք ուսարուք՝ զինչ է՝ Օղորմու 13
 թիւն կամիմ, և ոչ զզոհ . զի ոչ եկի կոչել զարդարս՝
 այլ զմեղաւորս : Յայնժամ մատեան առ նա աշա 14
 կերտքն Յովհաննու և ասէն . Բնդէր մեք և փարի-
 սեցիքն պահեմք յաճախ, և քս աշակերտքդ ոչ պա-
 հէն : Եւ ցնոսա Յիսուս . Միթէ մարթինչ իցէ 15
 մանկանց առագաստի սուգ առնուլ՝ մինչ փեսայն ընդ
 նոսա իցէ . այլ եկեցցեն աւուրք՝ յորժամ բարձցի՝ ի
 նոցանէ փեսայն, և ասպա պահեսցեն : Այսք արկանէ 16
 կատերա անձամի՝ ի վերայ հնացեալ ձորձոյ . զի առ-
 նու ելանէ զլրութիւն նորա՝ ի հանդերձէն, և ևս
 չար պատառումն լինի : Այս ոչ արկանէն զինի նոր՝ ի 17
 տիկս հինս . ասպա թէ ոչ՝ տիկքն պատառին, և զի-
 նին հեղու և տիկքն կորնչին . այլ արկանէն զինի նոր
 ի տիկս նորս, և երկօքին պահին :

ԳԳ . Մինչ դեռ նա զայս խօսէր ընդ նոսա ահա 18
 իշխան մի մատուցեալ երկիր պագանէր նմա և ա-
 սէր . Կուսարիմ արդ ևս վախճանեցաւ . այլ եկեալ
 զիցես զձեռն քո ի վերայ նորա և կեցցէ : Յարեաւ 19
 Յիսուս և գնաց զինի նորա աշակերտօքն հանդերձ :

Այս ահա կին մի տեռատես երկուսանամեայ, 20
 մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ի գրօշակ հանդերձի
 նորա . քանզի ասէր ի մտի իւրում, թէ միայն մեր 21
 ձեռամբ ի հանդերձս նորա՝ փրկիմ : Իսկ Յիսուս 22
 իբրև դարձաւ և ետես զնա, ասէ . Բաջալերեաց,
 դուսար, հաւատք քս կեցուցին զքեզ : Այս փրկ-
 կեցաւ կինն ի ժամէն յայնմանէ : Իբրև եկն Յի 23
 սուս ի տուն իշխանին, և ետես զփողարսն և ամբոխ
 յոյժ, ասէ ցնոսա . Իբաց գնացէք . զի ոչ եթէ մե 24
 սեալ է աղջիկդ՝ այլ ննջէ : Այս ծաղր առնէին զնա : 25
 Այս իբրև ել ամբոխն ի բաց, եմուտ՝ կալաւ զձեռա-
 նէ նորա, և յարեաւ աղջիկն : Այս ել համբաւս այս 26
 ընդ ամենայն երկիրն ընդ այն :

- 27 ԳԴ. Եւ մինչ գեռ անցանէր ընդ այն Յիսուս,
 զհետ եղեն նորա կոյրք երկու, աղաղակէին և ա-
 28 սէին. Աղորմեաց մեզ, որդի Վաւթի: Եւ իբրև
 եկն ՚ի տուն, մատեան առ նա կոյրքն: Եւ ասէ ցնո-
 սա Յիսուս. Հաւատայք՝ եթէ կարող եմ առնել
 29 ձեզ զայդ: Եւսեն ցնա. Եւ յո՞հ: Յայնժամ մեր-
 ձեցաւ յաչս նոցա և ասէ. Եւստ հաւատոց ձերոց ե-
 30 ղիցի ձեզ: Եւ բացան աչք նոցա. և սաստեաց նոցա
 31 Յիսուս և ասէ. Օգոյշ կացէք՝ մի ոք զիտասցէ: Եւ
 նոքա ելեալ համբաւեցին զնա ընդ ամենայն երկիրն
 ընդ այն:
- 32 Եւ յեւանելն նոցա արտաքս, ահա մատուցին առ
 33 նա այր մի համբ զիււահար, և յեւանել զիւին՝ խո-
 սեցաւ համբն: Եւ զարմացան ժողովուրդքն և ա-
 սեն, թէ և ոչ երբեք երևեցաւ այսպիսի ինչ յԱս-
 34 րայելի: Իսկ փարիսեցիքն ասէին, թէ իշխանաւ զիւ-
 ւաց հանէ դա զգևս:
- 35 ԳԵ. Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն քաղաքս և
 ընդ գեօղս, ուսուցանէր ՚ի ժողովուրդս նոցա, և քա-
 ղողէր զաւետարանն արքայութեան, և բժշկէր զա-
 մենայն ախտս և զամենայն հիւանդութիւնս ՚ի ժո-
 36 ղովրդեանն: Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ զթացաւ ՚ի
 նոսա, զի էին աշխատեալք և ցրուեալք իբրև զոչ
 37 խարս՝ որոց ոչ իցէ հովիւ: Յայնժամ ասէ ցաշա-
 կերտս իւր. Հաւնձք բազում են՝ և մշակք սակաւ.
 38 արդ աղաչեցէք զտէր հնձոց՝ զի հանցէ մշակս ՚ի
 հաւնձս իւր:

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ

1 Եւ կոչեցեալ առ ինքն զերկուտասանեօին աշա-
 կերտսն իւր, ետ նոցա իշխանութիւնս այսոց սղծոց
 հանել զնոսա, և բժշկել զամենայն ցաւս և զամե-
 2 նայն հիւանդութիւնս: Եւ Եւաքելոցն երկուտասա-
 նից էին անուանք այսորիկ. առաջին, Միսնիս՝ ա-
 նուանեալն Պետրոս, և Երրէաս եղբայր նորա:

Յակովբոս Օւթեղեայ և Յովհաննէս Եղբայր նո 3
 րա. Փիլիպպոս և Տարթողոմէոս, Թովմաս և Մատ-
 թէոս մաքսաւոր, Յակովբոս Վլիեայ և Վեբէոս՝
 որ անուանեցաւն Թադէոս, Սիմօն Կանանացի, և 4
 Յուդա սկարիփտացի՝ որ և մատնեացն զնա: Օնո 5
 սա Երկոտասանեսին առաքեաց Յիսուս, պատուի-
 րեաց նոցա և ասէ. Ի ճանապարհ հեթանոսաց մի
 Երթայցէք, և ՚ի քաղաք սամարացւոց մի մտանիցէք.
 այլ Երթայք առաւել առ ոչխարսն կորուսեալս տան 6
 Նորայելի: Ալ իբրև Երթայցէք՝ քարոզեցէք և ա- 7
 սացէք, թէ մերձեալ է արքայութիւն Երկնից: Օհի 8
 ւանդս բժշկեցէք, զբորոտս սրբեցէք, զղևս հանէք.
 ձրի առէք՝ և ձրի տուք: Մի ստանայք ոսկի և մի ար- 9
 ծաթ և մի պղինձ ՚ի դօտիս ձեր, մի պարկ ՚ի ճա- 10
 նապարհ, և մի Երկուս հանդերձս, մի կօշիկս, մի ցուպ-
 զի արժանի է մշակն կերակրոյ իւրում: Յոր քաղաք 11
 մտանիցէք կամ ՚ի գեօղ, հարցանիցէք թէ ո՞ր է ՚ի
 նմա արժանի. և անդ լինիջիք մինչև Ելանիցէք ան-
 տի: Ալ իբրև մտանիցէք ՚ի տունն, ողջոյն տաջիք 12
 նմա՝ և ասասջիք. ողջոյն տանս այսմիկ. Եթէ իցէ 13
 տունն արժանի, եկեսցէ ողջոյնն ձեր ՚ի վերայ նորա.
 ապա թէ ոչ իցէ արժանի, ողջոյնն ձեր առ ձեզ
 դարձցի: Ալ որ ոչ ընկայցի զձեզ և ոչ լուիցէ բա- 14
 նից ձերոց, իբրև Ելանիցէք ՚ի քաղաքէն յայնմանէ,
 թօթափեալիք զփոշին յոտից ձերոց: Վմէն ասեմ 15
 ձեզ՝ գիւրագոյն լիցի Երկրին սողոմացւոց և դոմորա-
 ցւոց յաւուրն դատաստանի, քան քաղաքին այնմիկ:
 ԳԶ. Վհաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրև զու- 16
 խարս ՚ի մէջ գայլոց. Եղերուք այսուհետև խորա-
 գէտք իբրև զօձս, և միամիտք իբրև զաղաւնիս:
 Օգոյշ լինիջիք ՚ի մարդկանէ. զի մատնեսցեն զձեզ 17
 յատեանս, և ՚ի ժողովուրդս իւրեանց տանջեսցեն ըզ-
 ձեզ, և առաջի դատաւորաց և թագաւորաց տանի- 18
 ցին զձեզ վասն իմ, ՚ի վկայութիւն նոցա և հեթանո-
 սաց: ՎյԼ յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի հոգայցէք՝ 19

Թէ որպէս կամ զինչ խօսիցիք . զի տացի ձեզ 'ի ժա-
 20 մուն յայնմիկ զինչ խօսիցիք . զի ոչ եթէ դուք իցէք
 21 որ խօսիցիքն , այլ հոգին հօր ձերոյ որ խօսիցի 'ի
 ձեզ : Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր 'ի մահ , և հայր՝
 զորդի . և յառնիցեն որդիք 'ի վերայ հարց և սպա-
 22 նանիցեն զնոսա , և եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց
 վասն անուան իմոյ . իսկ որ համբերեսցէ 'ի սպառնա
 23 կեցցէ : Ալ յորժամ հալածիցեն զձեզ 'ի քաղաքիս
 յայսմիկ՝ փախիջիք յայլ , և եթէ յայնմանէ հալա-
 ծիցեն զձեզ՝ փախիջիք 'ի միւսն . ամէն ասեմ ձեզ ,
 ոչ սպառեսջիք զքաղաքս Խորայելի՝ մինչև եկեսցէ որ-
 24 զի մարդոյ : Ալ է աշակերտ առաւել քան զվարդա-
 25 պետ , և ոչ ծառայ քան զտէր իւր . շատ իցէ աշակեր-
 տին՝ եթէ եղիցի իբրև զվարդապետ իւր , և ծա-
 ռային՝ իբրև զտէր իւր : Ալ եթէ զտանուտէրն ՚Աէեզ-
 ղեբուզ կօչեցին , որչափ ևս առաւել զընտանիս նո-
 26 րա : Մի այսուհետև երկնչիցիք 'ի նոցանէ . զի ոչ
 ինչ է 'ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեսցի , և գաղտնի՝
 27 որ ոչ ծանիցի : Օ որ ասեմ ձեզ 'ի խաւարի՝ ասացէք
 'ի լոյս , և զոր լէք յունկանէ՝ քարոզեցէք 'ի վերայ
 28 տանեաց : Ալ մի երկնչիք յայնցանէ՝ որ սպանանեն
 զմարմին , և զոգի ոչ կարեն սպանանել : Այլ եր-
 կերուք դուք առաւել յայնմանէ՝ որ կարողն է
 29 զոգի և զմարմին կորուսանել 'ի գեհենի : Ալ ասա-
 քէն երկու ճնձղուկք դանդի միոջ վաճառին , և մի
 'ի նոցանէ յերկիր ոչ անկցի առանց հօր ձերոյ :
 30 Այլ ձեր և ամենայն իսկ հեր գլխոյ թուեալ
 31 է . և արդ մի երկնչիցիք՝ զի լաւ էք քան զբազում
 32 ճնձղուկս : Ամենայն որ խոստովանեսցի յիս առա-
 ջի մարդկան , խոստովանեցից և ես զնմանէ առաջի
 33 հօր իմոյ որ յերկինսն է : Ալ որ ուրասցի զիս առա-
 ջի մարդկան , ուրացայց և ես զնա առաջի հօր իմոյ
 34 որ յերկինսն է : Մի համարիք եթէ եկի արկանել
 խաղաղութիւն յերկիր . ոչ եկի արկանել խաղա-
 35 ղութիւն , այլ սուր . քանզի եկի քակել զայր 'ի հօ-

րէ իւրմէ և զգուստր 'ի մօրէ իւրմէ և զհարսն 'ի սկեսրէ իւրմէ , և թշնամիք առն՝ ընտանիք իւր : Ար 36 սիրէ զհայր կամ զմայր առաւել քան զիս , ոչ է ինձ արժանի : Այլ որ սիրէ զուստր կամ զգուստր առաւել քան զիս , չէ ինձ արժանի : Այլ որ ոչ առնու զիսաչ իւր և գոյ զկնի իմ , չէ ինձ արժանի : Ար 39 տանէ զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա , և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա : Ար ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի , և որ զիս ընդունի՝ ընդունի զառաքիչն իմ : Ար ընդունի զմարդարէ յանուն մարդարէի՝ զվարձս մարդարէի առցէ , և որ ընդունի զարդար յանուն արդարոյ՝ զվարձս արդարոյ առցէ : Այլ որ արբուսցէ միում 'ի փոքրկանցս յայնցանէ քաժակ մի ջուր ցուրտ միայն՝ յանուն աշակերտի , ամէն ասեմ ձեզ՝ ոչ կորուսցէ զվարձս իւր :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Ս.

ԳԷ . Եւ եղև իբրև կատարեաց Յիսուս զպատուէր երկոտասանից աշակերտացն իւրոյ , զնաց անտի քարոզել և ուսուցանել 'ի քաղաքս նոցա : 1
 Իսկ Յովհաննէս իբրև լուաւ 'ի բանտին զգործսն Վրիստոսի , առաքեաց 'ի ձեռն աշակերտաց իւրոց , և ասէ ցնա . Իսկ ես որ գալոցն ես , եթէ այլում ակն կալցուք : Վատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . Ինացէք պատմեցէք Յովհաննու՝ զոր լուայք և տեսէք . կոյրք տեսանեն , կաղք գնան , բորոտք սրբին՝ և խուլք լսեն , և մեռեալք յառնեն , և աղքատք աւետարանին . և երանեալ է՝ որ ոչ գայթաղեցի յիս : Այլ իբրև նոքա գնացին , սկսաւ Յիսուս ասել ցժողովուրդսն զՅովհաննէս . Օ ինչ ելէք տեսանել յանապատին , եղէ՞զն շարժուն 'ի հողմոյ . այլ զինչ ելէք տեսանել , մարդ 'ի հանդերձս փափկու թեան զարդարեալ : Տաւանիկ որ զփափուկսն զգեցեալ են՝ 'ի տունս թագաւորաց են : Այլ զինչ ելէք տեսա . 9

- նել . մարդարէ՞ . այո՛ ասեմ ձեզ , և առաւել ևս քան
 10 զմարդարէ : Օ ի նա է վասն որոյ դրեալն է . Մհա
 ես առաքեցից զհրեշտակ իմ առաջի երեսաց քոց , որ
 11 սրատրաստեսցէ զճանասլարհս քո առաջի քոյ : Մէն
 ասեմ ձեզ , չէ յարուցեալ ՚ի ծնունդս կանանց մեծ
 12 քայու թեան երկնից մեծ է քան զնա : Մայց յա
 լուրցն Յովհաննու Մկրտչի մինչև ցայժմ՝ արքայ
 ու թիւն երկնից բռնադատի , և բռունք յափշտակեն
 13 զնա : Մանզի ամենայն օրէնք և մարդարէք մինչև
 14 ց՝ Յովհաննէս մարդարէացան : Ալ եթէ կամիք ըն
 15 դունել՝ նա է Ադիա՛ որ գալոցն է : Ար ունիցի ա
 16 կանջս լեւոյ՝ լուիցէ : Մւմ նմանեցուցից զազգս
 զայս . նման է մանկտուոյ՝ որ նստիցին ՚ի հրասլարակս ,
 17 կարդայցեն զընկերս իւրեանց , և ասիցեն . փողս հա
 րաք ձեզ՝ և ոչ կաքաւեցէք , ողբացաք ձեզ՝ և ոչ կո
 18 ծեցարուք : Ակն Յովհաննէս , ոչ ուտէր և ոչ ըմ
 19 պէր , և ասեն , դե գոյ ՚ի նմա : Ակն որդի մարդոյ՝
 ուտէ և ըմպէ , և ասեն , ահա այր կերող և արբե
 ցող , բարեկամ մաքսաւորաց և մեղաւորաց . և ար
 20 դարացաւ իմաստու թիւն յորդուոց իւրոց . Յայնժամ
 սկսաւ նախատել զքաղաքն՝ յորս եղեն բազում զօ
 21 րու թիւնք նորա , և ոչ ապաշխարեցին : Մայ քեզ
 Մորազին , վայ քեզ՝ Մեթսայիդա . զի եթէ ՚ի Տիւ
 րոս և ՚ի Միգոմէն եղեալ էին զօրու թիւնքն՝ որ ՚ի ձեզ
 եղեն , վաղու ևս արդեօք խորդով և մխրով ապաշ
 22 խարեալ էր : Մայց ասեմ ձեզ . դիւրագոյն լիցի
 երկրին Տիւրոսի և Միգոմէնի յաւուրն դատաստանի՝
 23 քան ձեզ : Ալ դու , Ապիառնաում , մի մինչև յեր
 կինս բարձրասցիս , այլ մինչև ՚ի դժոխս իջես : Օ ի
 եթէ ՚ի Մոգոմ եղեալ էին զօրու թիւնքն՝ որ եղեն ՚ի
 24 քեզ , ապաքէն կային ևս մինչև ցայսօր : Մայց ա
 սեմ ձեզ՝ եթէ երկրին սողոմացուոց դիւրագոյն լիցի
 յաւուրն դատաստանի՝ քան քեզ :
 25 Դ . 4 . Յայնմ ժամանակի սլատասխանի ետ Յի

տուս և ասէ . Վոհանամ զքէն , Հայր , Տէր երկնի
 և երկրի . զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտ-
 նոց և յայտնեցեր տղայոց . այո , Հայր , զի այսպէս 26
 հաճոյ եղև առաջի քոյ : Վմենայն ինչ տուաւ ինձ 'ի 27
 հօրէ իմմէ : Եւ ոչ որ ճանաչէ զՍրգի' եթէ ոչ Հայր , 28
 և ոչ զՀայր որ ճանաչէ' եթէ ոչ Սրգի և ում Սրգին
 կամիցի յայտնել : Եկայք առ իս ամենայն վաստա 29
 կեալք և բեռնաւորք , և ես հանգուցից զձեզ . առէք
 զլուծ իմ'ի ձեզ , և ուսարուք յինէն' զի հեզ եմ և
 խոնարհ սրտիւ , և գաջիք հանգիստ անձանց ձերոց .
 զի լուծ իմ քաղցր է , և բեռն իմ փոքրոգի : 30

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Բ

ԴԲ . Յայնժամ գնաց Յիսուս ընդ արտորայսն նո- 1
 ցա 'ի շաբաթու . և աշակերտքն նորա քաղցեան , և
 սկսան հասկ կորզել և ուտել . փարիսեցիքն իբրև տե- 2
 սին' ասեն ցնա . Վհաւանիկ աշակերտքն քո գործեն ,
 զոր ոչ է արժան գործել 'ի շաբաթու : Եւ նա ասէ 3
 ցնոսա . Ոչ իցէ ընթերցեալ ձեր' զոր արար Վա-
 լիթ , յորժամ քաղցեաւն , և որ ընդ նմայն էին .
 զի արդ եմուտ 'ի տունն Վստուծոյ' և եկեր զհաց զա- 4
 աւաւորութեանն . զոր ոչ էր օրէն նմա ուտել , և
 ոչ որոց ընդ նմայն էին , բայց միայն քահանայից :
 Ասմ թէ չիցէ ընթերցեալ յօրէնս' զի 'ի շաբաթս 5
 քահանայքն 'ի տաճարին պղծեն զշաբաթն , և ան-
 մեղք են . բայց ասեմ ձեզ' զի մեծ քան զտաճարն 6
 է աստ : Եւ եթէ գիտէիք զինչ է' Օղորմութիւն
 կամիմ' և ոչ զզոհ , ապա ոչ դատապարտէիք դուք
 զանապարտսն : Օ ի տէր է շաբաթու որդին մարդոյ : 8
 Եւ գնացեալ անտի Յիսուս' եկն 'ի ժողովուրդն նոցա : 9
 Եւ անդ էր այր մի' որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր . 10
 հարցին 'յնա' և ասեն , եթէ պարտ իցէ 'ի շաբաթու
 բժշկել . զի չարախօսեցեն զնմանէ : Եւ նա ասէ 11
 ցնոսա . Ով իցէ 'ի ձէնջ մարդ' որոյ իցէ ոչխար մի

և անկանիցի այն 'ի խորխորատ 'ի շաբաթու . միթէ
 12 ոչ ունիցի և յարուցանիցէ զնա . իսկ արդ որչափ ևս
 առաւել է մարդ քան զոչխար . ապա ուրեմն պարտ
 13 է 'ի շաբաթու բարիս գործել : Յայնժամ ասէ
 ցայրն . Չգեա զձեռն քո , և նա ձգեաց ' և եղև ողջ
 14 իբրև զմիւսն : Իսկ փարիսեցիքն ելեալ արտաքս
 խորհուրդ առին զնմանէ ' թէ որպէս կորուսցեն զնա :
 15 Եւ Յիսուս իբրև գիտաց , մեկնեցաւ անտի : Եւ
 գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բազումք , և բժշ
 16 կեաց զամենեւեան : Եւ սաստեաց նոցա՝ զի մի
 17 յայտնեցցեն զնմանէ ումեք . զի լցցի որ ասացան
 18 'ի ձեռն Լսայայ մարգարէի . Եւ զա մանուկ իմ՝ զոր
 ընտրեցի , և սիրելի իմ՝ ընդ որ հաճեցաւ անձն
 իմ . եղից զողի իմ 'ի վերայ նորա , և իրաւունս հե
 19 թանոսաց պատմեցէ . ոչ հահառակեացի և ոչ ա
 զաղակեացէ , և ոչ որ լուիցէ 'ի հրապարակս զբար
 20 բառ նորա : Սեղէզն ջաղջախեալ ոչ փշրեցէ , և
 զպատրոյկն առկայծեալ ոչ շիջուցէ , մինչև հանցէ
 21 'ի յաղթութիւն զդատաստանն . և յանուն նորա
 հեթանոսք յուսացին :
 22 Ի Գ . Յայնժամ մատուցաւ առ նա դիւահար մի
 կոյր և համ և բժշկեաց զնա . որպէս զի համրն և
 23 կոյրն խօսից զանիցէ : Օարմացան ամենայն
 ժողովուրդքն և ասէին . Եւ ինչ աս լցց : Բրիտանոսն
 24 որդի Դաւթի : Եւ այց փարիսեցիքն իբրև լուան՝ ա
 սեն . Եւ իւրք հանէ դա զդես՝ եթէ ոչ Բեթզա
 25 բուզաւ իշխանաւն դիւաց : Իբրև գիտաց Յիսուս
 զխորհուրդս նոցա՝ ասէ զնոսա . Եւ մենայն թագաւո
 ռութիւն բաժանեալ յանձն իւր՝ աւերի , և ամե
 նայն քաղաք կամ տուն բաժանեալ յանձն իւր՝ ոչ
 26 կացցէ . և եթէ սատանայ զսատանայ հանէ , յանձն
 իւր բաժանեցաւ . արդ զիարդ կացցէ թագաւորու
 27 թիւն նորա : Եւ եթէ ես Բեթզաբուզաւ հանեմ
 զդես՝ որդիքն ձեր իւ հանիցեն . վասն այնորիկ նո
 28 քա եղիցին ձեր դատաւորք : Եւ պա եթէ հողուլ Եւ

տուժոյ հանեմ ես զդուս, ուրեմն հասեալ է 'ի վերայ
 ձեր արքայութիւն Վստուծոյ: Ամ գիւորդ կարէ որ 29
 մտանել 'ի տուն հզօրի' և զգործիսն նորա յափշտա-
 կել, եթէ ոչ նախ կապիցէ զհզօրն, և ապա զտունն
 նորա յափշտակիցէ: Ար ոչ ընդ իս է' հակառակ իմ 30
 է, և որ ոչ ժողովէ ընդ իս' ցրուէ: Ասն այգորիկ 31
 ասեմ ձեզ. ամենայն մեղք և հայհոյութիւնք թող-
 ցին մարդկան, բայց զհոգւոյն հայհոյութիւն մի
 թողցի: Այլ որ որ ասիցէ բան զորդւոյ մարդոյ' թող 32
 ցի նմա, բայց որ զհոգւոյն սրբոյ ասիցէ' մի թողցի
 նմա, մի յայսմ աշխարհի և մի 'ի հանդերձելումն:
 Ամ արարէք զծառն բարի' և զպտուղ նորա բարի, 33
 կամ արարէք զծառն չար' և զպտուղ նորա չար. քան-
 զի 'ի պտղոյ անտի ծառն ճանաչի: Անունդք իժից, 34
 զիւրդ կարիցէք բարիս խօսել' որ չարքդ էք. քանզի
 'ի յաւելուածոյ սրտի խօսի բերան: Արդ բարի' 'ի 35
 բարի գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զբարիս, և մարդ
 չար' 'ի չար գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զչարիս: Աայց 36
 ասեմ ձեզ, թէ ընդ ամենայն դատարկ բանի զոր խօ-
 սիցին մարդիկ' տացեն համար յաւուրն դատաստա-
 նի: Օ 'ի բանից քոյ արդարացիս, և 'ի բանից քոյ 37
 պարտաւ որեսցիս:

ԴԴ. Հայնժամ պատասխանի ետ նմա ունաք 38
 'ի դարացն և 'ի փարիսեցւոյ' և ասեն. Արդարպետ
 կամիսք նշան ինչ տեսանել 'ի քէն: Ապա պատասխա- 39
 նի ետ և ասէ ցնոսա. Ազգ չար և շնացող' նշան խընդ-
 րէ, և նշան մի տացի նմա, բայց նշանն Հոփնանու
 մարդարէի: Օ 'ի որպէս էր Հոփնան 'ի փոր կիտին 40
 դերիս տիւս և դերիս գիշերս, նոյնպէս եղիցի և որ-
 դի մարդոյ 'ի սիրտ երկրի դերիս տիւս և դերիս գի-
 շերս: Աքք նինուէացիք յարիցեն 'ի դատաստանի 41
 ընդ ազգիս ընդ այսմիկ' և դատապարտեցին զսա-
 զի զղջացան 'ի քարոզութեանն Հոփնանու: Այլ արդ
 աւասիկ մեծ քան զՀոփնան է աստ: Աշխոյն հարա- 42
 ւոյ յարիցէ 'ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ'

և դատապարտեսցէ զսա . զի եկն 'ի ծագաց երկրի
 43 լսել զիմաստու թիւնն Սողոմոնի : Այլ ահա մեծ
 քան զՍողոմոն է աստ : Այլ յորժամ այսն պիղծ
 ելանիցէ 'ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրգին տեղիս , խնդրէ
 44 հանդիստ՝ և ոչ գտանէ . յայնժամ ասէ . դարձայց 'ի
 տուն իմ՝ ուստի ելին . և եկեալ գտանէ պարապորդ
 45 մաքրեալ և յարգարեալ : Յայնժամ երթայ և առ
 նու ընդ իւր եօթն այլ այսս չարագոյնս քան զինքն ,
 և մտեալ բնակէ անդ . և լինի յետինն մարդոյն այ-
 նորիկ չար քան զառաջինն : Այնպէս եղիցի և ազ-
 46 գիս այսմիկ չարի : Մինչ դեռ նա ընդ ժողովուրդսն
 խօսէր , ահա մայր նորա և եղբարք նորա կային ար-
 47 տաքոյ՝ և խնդրէին խօսել ընդ նմա : Այլ ասէ ոմն ցնա .
 Ահա մայր քո և եղբարք քո կան արտաքոյ , և խնդրեն
 48 խօսել ընդ քեզ : Այլ պատասխանի ետ այնմիկ որ
 ասացն ցնա , և ասէ . Ո՛վ է իմ մայր , կամ ո՛վ են
 49 իմ եղբարք : Այլ ձգեալ զձեռն իւր յաշակերտսն ա-
 50 սէ . Ահաւասիկ մայր իմ և եղբարք իմ . զի որ առ-
 նիցէ զկամս հօր իմոյ որ յերկինսն է , նա է իմ եղ-
 բայր և քոյր և մայր :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Գ

1 Դե . Յաւուր յայնմիկ ելեալ Յիսուս 'ի տանէն՝
 2 նստէր առ ծովեզերն . և ժողովեցան առ նա ժողո-
 վուրդք բազումք , մինչև մտանել նմա 'ի նաւն և նըս-
 տել . և ամենայն ժողովուրդն կայր առ ծովեզերքն :
 3 Այլ խօսէր ընդ նոսա բազումս առակօք և ասէր .
 4 Ահա ել սերմանահան սերմանել , և 'ի սերմանելն
 իւրում՝ էր որ անկաւ առ ճանապարհաւ , և եկն
 5 թռչուն երկնից և եկեր զնա : Այլ այլն անկաւ յա-
 պառաժի , ուր ոչ գոյր հող բազում , և վաղվաղակի
 6 բուսաւ . առ 'ի չգոյէ հիւթոյ երկրին՝ 'ի ծագել ա-
 րևուն տապացաւ , և զի ոչ գոյին արմատք՝ չորացաւ :
 7 Այլ այլն անկաւ 'ի մէջ փշոց , և ելին փուշքն և հեղ-

ձուցին զնա : Այլ այլն անկաւ յերկիր բարի , և տայր 8
 պտուղ . էր որ հարիւրաւոր , և էր որ վաթսնաւոր ,
 և էր որ երեսնաւոր : Ար ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուի 9
 ցէ : Այլ մատուցեալ աշակերտքն ասէն ցնա . Անդէր 10
 առակօք խօսիս ընդ նոսա : Այլ պատասխանի ետ և 11
 ասէ ցնոսա . Անդի ձեզ տուեալ է զիտել զխոր-
 հուրդս արքայու թեանն երկնից , և նոցա չէ տուեալ :
 Օի ոյր գուցէ՝ տացի նմա և յաւելցի . և ոյր ոչն 12
 գուցէ՝ և զոր ունիցին բարձցի՝ ի նմանէ : Ասն այլ 13
 նորիկ առակօք խօսիմ ընդ նոսա . զի տեսանեն՝ և ոչ
 տեսանեն , և լսեն՝ և ոչ լսեն , և ոչ առնուն ի միտ :
 Այլ կատարի առ նոսա մարգարէութիւնն Ասայայ՝ 14
 որ ասէ . Ասելով լուիջիք՝ և մի իմասջիք , և տեսա-
 նելով տեսջիք՝ և մի տեսջիք . զի թանձրացաւ սիրտ 15
 ժողովրդեանս այսորիկ , և ականջօք իւրեանց ծա-
 նունս լուան . և զաչս իւրեանց կափուցին , զի մի եր-
 բեք տեսցեն աչօք՝ և ականջօք լուիցեն՝ և սրտիւք ի-
 մասցին , և դարձցին՝ և բժշկեցից զնոսա : Այց ձեր 16
 երանի է աչացդ՝ զի տեսանեն , և ականջաց ձերոց՝
 զի լսեն : Ամէն ասեմ ձեզ , զի բազում մարգարէք 17
 և արդարք ցանկացան տեսանել զոր տեսանէքդ՝ և
 ոչ տեսին , և լսել զոր լսէքդ՝ և ոչ լուան : Այլ արդ 18
 լուարուք դուք զառակ սերմանացանին . յամենայնէ՝ 19
 որ լսէ զբանն արքայու թեան և ոչ առնու ի միտ ,
 գայ չարն և յափշտակէ զսերմանեալն ի սիրտ նորա .
 այն է որ առ ճանապարհաւն սերմանեցաւ : Այլ որ 20
 յապառաժին սերմանեցաւ այն է , որ իբրև լսէ ըզ-
 բանն , և վաղվաղակի խնդութեամբ ընդունի զնա .
 բայց քանզի ոչ ունի արմատս յինքեան , այլ առ ժա 21
 մանակ մի է , ի վնել նեղութեան և հալածանաց
 վասն քանին՝ վաղվաղակի գայթաղի : Ասկ որ ի 22
 մէջ փշոցն սերմանեցաւ , այն է՝ որ իբրև լսէ զբանն ,
 և հոգք աշխարհիս և պատրանք մեծութեան հեղ-
 ձուցանեն զբանն , և վնի անպտուղ : Ասկ որ յեր 23
 կիրն բարի սերմանեցաւ , այն է՝ որ իբրև լսէ զբանն

- և 'ի միտ առնու, և տայ զպտուղ. է որ հարիւր, և է որ վաթսուն, և է որ երեսուն:
- 24 ԴԶ. ՄԼ առակ արկ առ նոսա և ասէ. Վմանեցաւ արքայութիւնն երկնից առն' որ սերմանիցէ
- 25 սերմն բարի յազարակի իւրում. և 'ի քուն լինել մարդկան' եկն թշնամի նորա, և ցանեաց 'ի վերայ
- 26 որումն 'ի մէջ ցորենոյն և գնաց. և իբրև բուսաւ խոտն եւ արար պտուղ, ապա երևեցաւ և որումնն:
- 27 Մատուցեալ ծառայք տանուտեառնն ասեն ցնա. Տէր, ոչ սերմն բարի սերմանեցեր յազարակին քում,
- 28 արդ ուստի՞ ունիցի զորումնն: Ալ նա ասէ ցնոսա. ՄԼ թշնամի արար զայն: Մտն ցնա ծառայքն.
- 29 Վամիս զի երթիցուք քաղեսցուք զայն 'ի բաց: Ալ նա ասէ ցնոսա. Մի. գուցէ մինչ քաղիցէք զորումնն, և
- 30 զցորեանն ընդ նմին 'ի բաց խլիցէք. թոյլ տուք երկոցունց աճել 'ի միասին մինչև 'ի հունձս, և 'ի ժամանակի հնձոց ասացից ցհնձողսն. քաղեցէք նախ զորումնդ, և կապեցէք զայդ խրձունս առ 'ի յայրել,
- 31 և զցորեանն ժողովեցէք 'ի շտեմարանս իմ. ՄԼ առակ արկ առ նոսա և ասէ. Վման է արքայութիւն երկնից հատոյ մանանխոյ, զոր առեալ մարդոյ սերմանեաց յազարակի իւրում. որ փոքր է քան զամենայն սերմանիս, և յորժամ աճիցէ, մեծ է քան զամենայն բանջարս, և լինի ծառ' մինչև զալ թռչնոց
- 33 երկնից և հանգչել յոստս նորա: ՄԼ առակ թոսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. Վման է արքայութիւն երկնից խմորոյ, զոր առեալ կնոջ թագոյց 'ի գրիւս երիս
- 34 ալեր' մինչև ամենայն խմորեցաւ: Օայս ամենայն խօսեցաւ Յիսուս առակօք ընդ ժողովուրդս, և առանց առակի ոչ ինչ խօսէր ընդ նոսա. զի լցցի ասացեալն 'ի մարգարէէն. Վացից առակօք զբերան իմ, բղխեցից զճաճկեալսն իսկզբանէ աշխարհի:
- 36 ԴԷ. Յայնժամ թողեալ Յիսուսի զժողովուրդսն' եկն 'ի տուն. մատեան առ նա աշակերտքն և ասեն.
- 37 Մեկնեա մեզ զառակ որումանցն ազարակի: Վա սլա-

տասխանի ետ և ասէ ցնոսա . Ար սերմանէ սերմն բարի՝ է որդի մարդոյ, և ագարակն աշխարհս է . սերմն 38
բարի նորա են, որ որդիքն արքայութեան են . իսկ որոմնն որդիք չարին են . և թշնամին որ վարեաց զայն՝ 39
սատանայ է, և հունձքն կատարած աշխարհիս է, և հնձողքն՝ հրեշտակք են : Արպէս ժողովի որոմնն և 40
'ի հուր սյրի, այնպէս եղիցի 'ի կատարածի աշխարհիս . առաքեսցէ որդի մարդոյ զհրեշտակս իւր, և 41
ժողովեսցեն յարքայութենէ նորա զամենայն գայթաղութիւնս՝ և զայնոսիկ ոյք գործեն զանօրէնութիւն, և արկցեն զնոսա 'ի հնոց հրոյ . անդ եղիցի 42
լալ և կրճել ատամանց : Յայնժամ արդարքն ծա 43
գեսցեն իբրև զարեգակն յարքայութեան երկնից . որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ : Վարձեալ՝ նման է 44
արքայութիւն երկնից գանձի ծածկելոյ յագարակի, զոր գտեալ մարդոյ՝ թաքոյց . և 'ի խնդութենէ անտի երթայ վաճառէ զամենայն ինչ զոր ունի, և գնէ զագարակն զայն : Վարձեալ՝ նման է արքայութիւն 45
երկնից առն վաճառականի, որ խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս : Ալ գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ 46
երթեալ վաճառեաց զամենայն զոր ինչ ունէր, և գնեաց զայն մարգարիտ : Վարձեալ՝ նման է արքայութիւն 47
երկնից ուռկանի արկելոյ 'ի ծով և յամենայն ազգաց ժողովելոյ . զոր՝ իբրև լցաւ՝ հանեալ 'ի ցա 48
մաք, և նստեալ ժողովեցին զբարի բարին յամանս, և զխոտանն 'ի բաց ընկեցին : Այնպէս եղիցի 'ի կա 49
տարածի աշխարհիս . ելցեն հրեշտակք՝ և մեկնեսցեն զչարս 'ի միջոյ արդարոց, և արկցեն զնոսա 'ի 50
հնոց հրոյն . անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց : Այս է 51
ցնոսա Յիսուս . իմացարձեք զայս ամենայն : Ասեն ցնա . Այս Տէր : Ալ նա ասէ ցնոսա . Աման այսո 52
րիկ ամենայն դպիր աշակերտեալ արքայութեան երկնից, նման է առն տանուտեառն՝ որ հանէ 'ի գանձէ իւրմէ զնոր և զհին :

ԵԿ . Ալ եղև իբրև կատարեաց Յիսուս զառակս 53

54 զայսոսիկ՝ փոխեցաւ անտի : Եւ եկեալ 'ի գաւառ իւր
 ուսուցանէր զնոսա 'ի ժողովրդեանն նոցա, մինչև
 զարմանալ նոցա և ասել . Սմա ուստի իցէ այս իմաս-
 55 տու թիւն և զօրութիւնք : Այս աս է հիւսանն որդի .
 ոչ մայր սորա կոչի Մարիամ, և եղբարք սորա Յա-
 56 կովբոս և Յովհաննէս և Սիմոն և Յուդա . և քորք սո-
 րա ոչ ամենեքեան առ մեզ են . և արդ ուստի է սմա
 57 այս ամենայն : Եւ զայթագղէին 'ի նա : Եւ Յիսուս
 ասէ ցնոսա . Չիք մարգարէ անարգ՝ եթէ ոչ յիւրում
 58 գաւառի և յիւրում տան : Եւ ոչ արար անդ զօրու-
 թիւնս բազումս վասն անհաւատութեան նոցա :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Դ

1 ԵՒ . Յայնմ ժամանակի լուաւ Հերովդէս չոր-
 2 րորդապետ զլուր Յիսուսի, և ասէ ցժառայս իւր .
 'Ես է Յովհաննէս Մկրտիչ, նա յարեալ 'ի մեռե-
 3 լոց, և վասն այնորիկ զօրութիւնք լինին նովալ : Վասն
 զի Հերովդէս կալաւ զՅովհաննէս՝ կապեաց զնա և
 եղ 'ի բանտի վասն Հերովդիայ կնոջ Փիլիպպոսի եղ-
 4 բօր նորա . զի ասէր ցնա Յովհաննէս . չէ արժան
 5 քեզ ունել զդա : Եւ կամէր զնա սպանանել, բայց
 երկնչէր 'ի ժողովրդենէ անտի . քանզի իբրև զմար-
 6 գարէ ունէին զնա : Եւ իբրև եղեն ծնունդք Հե-
 րովդի, կաքաւեաց դուստրն Հերովդիայ 'ի մէջ բազ-
 7 մականին . և հաճոյ թուեցաւ Հերովդի, ուստի և
 երդամամբ խոստացաւ տալ նմա զինչ և խնդրեսցէ :
 8 Եւ նա յառաջագոյն խրատեալ 'ի մօրէ իւրմէ, Տուր
 ինձ, ասէ, այսր 'ի վերայ սկտեղ զգլուխն Յովհան-
 9 նու Մկրտչի : Եւ տրտմեցաւ թագաւորն, բայց
 վասն երդմանցն և բարձակցացն՝ հրամայեաց տալ
 10 նմա : Եւ առաքեաց գլխատեաց զՅովհաննէս 'ի
 11 բանտի, և բերաւ գլուխ նորա սկտեղք և տուաւ
 12 աղջկանն, և տարաւ առ մայր իւր : Եւ մատուցեալ
 աշակերտքն նորա բարձին զմարմինն և թաղեցին,
 և եկեալ պատմեցին Յիսուսի :

ԵԳ. Այլ իբրև լուալ Յիսուս, գնաց անտի նա. 13
 և ու յանապատ տեղի առանձինն: Իբրև լուան ժողո-
 վուրդքն՝ գնացին զհետ նորա հետի՝ ի քաղաքաց ան-
 տի: Այլ իբրև ել՝ ետես ժողովուրդ բազում, գթա. 14
 ցալ ի նոսա, և բժշկեաց զհիւանդս նոցա: Իբրև 15
 ընդ երեկս եղև, մատեան առ նա աշակերտքն՝ և ա-
 սեն. Տեղիս անապատ է, և օրս՝ տարաժամեալ, ար-
 ձակեալ զժողովուրդսն՝ զի երթիցեն շուրջ ի շէնսն,
 գնեսցեն իւրեանց կերակուրս: Այլ ասէ Յիսուս. 16
 Այ ինչ պիտոյ է դոցա երթալ. դուք տուք դոցա ու-
 տել: Այլ նոքա ասեն ցնա. Այ ինչ ունիմք աստ, բայց 17
 հինգ նկանակ և երկուս ձկունս: Այլ ասէ ցնոսա. 18
 Ի՛րեք այսր զայն: Այլ հրամայեաց բազմեցուցանել 19
 զժողովուրդն ի վերայ խոտոյ. և առեալ զհինգ նկա-
 նակն և զերկուս ձկունս՝ հայեցաւ յերկինս, օրհ-
 նեաց. և եթեկ և ետ ցաշակերտսն զնկանակսն, և ա-
 շակերտքն ժողովրդոցն: Աերան ամենեքեան և յա. 20
 գեցան, և բարձին զնշխարս կոտորոցն երկոտասան
 սակառի լի: Այլ որք կերանն՝ էին արք իբրև հինգ 21
 հազար, թող զկանայս և զմանկտի:

ԵԴ. Այլ ստիպեաց վաղվաղակի զաշակերտսն մը. 22
 տանել ի նաւ և յառաջել յանկոյս, մինչ ինքն զժո-
 ղովուրդսն արձակիցէ: Այլ իբրև արձակեաց զժողո- 23
 վուրդսն՝ ել ի լեառն առանձինն կալ յաղօթս: Այլ
 իբրև ընդ երեկս եղև, անդ էր միայն: Այլ նաւն 24
 մեկնեալ էր ի ցամաքէն բազում ասպարիսօք՝ ծփեալ
 յալեացն. քանզի ընդգէմ էր հողմն: Այլ ի չորրոր- 25
 դում պահու գիշերոյն եկն առ նոսա Յիսուս գնալով
 ի վերայ ծովուն: Իբրև տեսին զնա աշակերտքն զի 26
 գնայր ի վերայ ծովուն՝ խռովեցան, և ասեն՝ թէ ա-
 ռաչօք ինչ իցէ. և առ ահին աղաղակեցին: Այլ վաղ- 27
 վաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա Յիսուս և ասէ. Վա-
 ջալերեցարուք, ես եմ մի երկնչիք: Պատասխանի ետ 28
 նմա Պետրոս և ասէ. Տէր, եթէ դու ես, հրամայեա
 ինձ գալ առ քեզ ի վերայ ջրոցս: Այլ նա ասէ. Այ: 29

Եւ իջեալ 'ի նաւէն Պետրոս' գնաց 'ի վերայ ջուրցն ,
 30 և եկն առ Յիսուս : Եւ տեսեալ զհողմն սաստիկ
 երկեաւ . և իբրև սկսաւ ընկղմել՝ աղաղակեաց և ա-
 31 սէ . Տէր , փրկեա զիս : Եւ վաղվաղակի Յիսուս
 ձգեաց զձեռն իւր կալաւ զնա և ասէ . Ի՞՞երահաւատ ,
 32 ընդէր երկմտեցեր : Եւ իբրև ելին 'ի նաւն' հանդար-
 33 տեաց հողմն : Եւ որ 'ի նաւին էին' մատեան երկիր
 պագին նմա և ասեն . Ըրդարև որդի Մատուծոյ ես
 34 դու : Եւ անցեալ եկին 'ի ցամաք 'ի Վեննեսարեթ .
 35 և իբրև ծանեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ , առա-
 քեցին ընդ ամենայն գաւառն' և ածին առ նա զա-
 36 մենայն հիւանդս : Եւ աղաչէին զնա , զի գոնէ միայն
 'ի քղանցս հանդերձի նորա մերձեցին . և որ միան-
 գամ մերձեցանն՝ փրկեցան :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Ե

1 Յայնժամ մատեան առ Յիսուս որ Արուսաղեմէ
 2 փարիսեցիքն և դպիրք և ասեն : Ընդէր աշակերտքն
 քո անցանէն զաւանդութեամբ ծերոցն , զի ոչ լուա-
 3 նան զձեռս յորժամ հաց ուտեն : Եւ պատասխանի
 ետ և ասէ ցնոսա . Իսկ դուք ընդէր անցանէք զպա-
 տուիրանաւն Մատուծոյ վասն ձերոյ աւանդութեանն :
 4 Օ՛ր Մատուծ ասաց . պատուեա զհայր քո և զմայր ,
 5 և որ բամբասէ զհայր կամ զմայր՝ մահու վախճանես .
 6 ցի . և դուք ասէք . որ ասիցէ ցհայր իւր կամ ցմայր
 իւր , թէ պատարագ է՝ զոր յինէն օգտիցիս , և ոչ
 պատուիցէ զհայր իւր և զմայր իւր . և խոտէք ըզ-
 7 բանն Մատուծոյ վասն ձերոյ աւանդութեանն : Եւ զ-
 ծաւորք , բարւոք մարգարէացաւ 'ի վերայ ձեր Ասայի
 8 և ասէ . Երդուրդս այս շրթամբք պատուէ զիս , և
 9 սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի է յինէն , զուր
 պաշտեն զիս . ուսուցանեն վարդապետութիւնս՝ ըզ-
 10 մարդկան պատուիրեալս : Եւ կոչեցեալ առ ինքն
 զժողովուրդսն ասէ ցնոսա . Ըլարուք և 'ի միտ ա

ուէք . ոչ որ ինչ մտանէ ընդ բերան՝ պղծէ զմարդ , այլ 11
 որ ինչ ելանէ 'ի բերանոյ՝ այն պղծէ զմարդ : Յայն 12
 ժամ մատուցեալ աշակերտացն նորա ասէն ցնա . Վի-
 տէս՝ զի փարիսեցիքն իբրև լուան զբանն՝ գայթաղ-
 զեցին : Վա պատասխանի ետ նոցա և ասէ . Վմենայն 13
 տունկ՝ զոր ոչ տնկեաց հայր իմ երկնաւոր , խլեցցի :
 Սոյլ տուք զնոսա . կոյրք են՝ կուրաց առաջնորդք . 14
 կոյր կուրի յորժամ առաջնորդէ՝ սխալէ , և երկոքին
 'ի խորխորատ անկանին : Վատասխանի ետ նմա Վետ 15
 ըստ և ասէ . Վեկնեա մեզ զառակս զայս : Վսէ Յի 16
 սուս . հակաւին և դուք անմիտք էք , և ոչ իմանայք 17
 եթէ ամենայն որ մտանէ 'ի բերան , յորովայն երթայ
 և արտաքս ելանէ . իսկ որ ելանէ 'ի բերանոյ՝ 'ի սրբ- 18
 տէ անտի գայ , և այն պղծէ զմարդ : Օի 'ի սրտէ 19
 ելանեն խորհուրդք չարք , սպանութիւնք , շնու-
 թիւնք , պոռնկութիւնք , գողութիւնք , սուտ վկայու-
 թիւնք , հայհոյութիւնք . այս ամենայն է՝ որ պղծէ 20
 զմարդ , այլ անլուայ ձեռօք ուտել ոչ պղծէ զմարդ :
 Ե 2 . Նա ելեալ անտի Յիսուսի գնաց 'ի կողմանս 21
 Տիւրոսի և Սիդոնի : Նա ահա կին մի քանանացի 'ի 22
 սահմանաց անտի նոցա՝ ելեալ , աղաղակէր և ասէր .
 Վղորմեաց ինձ , հէր , որդի Վաւթի , դուստր իմ չա-
 րաչար այսահարի : Նա նա ոչ ետ նմա պատասխանի :
 Նա մատուցեալ աշակերտքն նորա՝ աղաչէին զնա և ա- 23
 սէին . Վրձակեա զնա՝ զի աղաղակէ զհետ մեր : Վա 24
 պատասխանի ետ և ասէ . Վչ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ
 առ ոչխարս կորուսեալս տանն Սորայելի : Նա նա մա 25
 տուցեալ երկիր պագանէր նմա և ասէր . հէր , օգնեա
 ինձ : Վատասխանի ետ նմա և ասէ . Վէ քարոք առ 26
 նուզ զհաց մանկանոց՝ և արկանել շանց : Նա նա ասէ . 27
 Վյո , հէր , քանզի և շունք կերակրին 'ի փշրանաց
 անկելոց 'ի սեղանոյ տեառն իւրեանց : Յայնժամ 28
 պատասխանի ետ նմա Յիսուս , և ասէ . Վլ կին դու ,
 մեծ են հաւատք քո , եղիցի քեզ որպէս և կամիս :
 Նա բժշկեցաւ դուստր նորա 'ի նմին ժամու :

- 29 Ե Է . Ալ գնացեալ անտի Յիսուսի , եկն 'ի ծով-
 եզրն գալիլեացոց , և ելեալ 'ի լեառն նստէր անդ .
- 30 Մատեան առ նա ժողովուրդք բազումք՝ որ ունէին
 ընդ իւրեանս կաղս , կոյրս , համերս , միակողմանիս ,
 և այլս բազումս . և ընկեցին զնոսա առ ոտս նորա՝
- 31 և բժշկեաց զնոսա : Մինչև զարմանալ ժողովրդոցն՝
 որ տեսանէին , զի համերքն խօսէին , կաղք գնային ,
 միակողմանիք բժշկէին , կոյրք տեսանէին , և փա-
- 32 ռաւոր առնէին զՄատուած Իսրայելի : Ալ կոչեցեալ
 առ ինքն Յիսուսի զաշակերտսն՝ ասէ . Վթամ 'ի ժո-
 ղովուրդդ , զի արդ երեք աւուրք են՝ զի կան առ իս , և
 ոչ ունին զինչ ուտիցեն . և արձակել զդոսա նօթիս
- 33 չկամիմ , գուցէ նքթիցեն զձանապարհայն : Մսէն ցնա
 աշակերտքն . Իսկ արդ մեզ յանապատի աստ ուստի
 իցէ այնչափ հաց՝ մինչ յապեցուցանել զայսչափ ժո-
- 34 ղովուրդ : Ալ ասէ ցնոսա Յիսուս . Վանի նկանակ
 35 ունիք : Ալ նոքա ասեն . Աօթն , և սակաւ ձկունս :
 Ալ հրամայեաց ժողովրդեանն բազմել 'ի վերայ գետ-
- 36 նոյ . և առեալ զեօթն նկանակն և զձկունսն՝ գոհա-
 ցաւ և եբեկ , և ետ ցաշակերտսն , և նոքա ժողովրդ-
- 37 դեանն : Վերան ամենեքեան և յապեցան . և բարձին
- 38 զնշխարս կոտորոցն՝ եօթն զամբիղ լի : Ալ որք կե-
 րանն՝ էին իբրև արք չորք հազարք , թող զկանայս
- 39 և զմանկտի : Իբրև արձակեաց զժողովուրդսն՝ ել 'ի
 նաւ և եկն 'ի սահմանս Մագդաղեայ :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Զ

- 1 Եւ մատուցեալ փարիսեցիքն և սադուկեցիք փոր-
 ձելով խնդրէին 'ի նմանէ՝ նշան յերկնից ցուցա-
- 2 նել նոցա : Աս պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա .
- 4 Մզզ չար և շնացող՝ նշան խնդրէ , և նշան մի տացի
 նմա , բայց նշանն Յովնանու մարգարէի : Ալ եթող
- 5 զնոսա և գնաց : Վնացին և աշակերտքն յայնկոյս , և
- 6 մոռացան առնուլ հաց : Մսէ ցնոսա Յիսուս . Տեսէք

և զգոյշ լերուք 'ի խմորոյ սաղուկեցւոցն և փարիսե-
 ցւոց : Նորա խորհէին ընդ միմեանս և ասէին՝ թէ 7
 հաց ոչ բարձաք : Վիտաց Յիսուս և ասէ . Օ ի խոր 8
 հիք 'ի միտս ձեր , թերահաւատք , եթէ հաց ոչ ունիք .
 տակաւին չիմանայք և ոչ յիշէք զհինգ նկանակն 'ի 9
 հինգ հազարսն , և քանի սակառի բարձէք . և ոչ 10
 զեօթն նկանակն 'ի չորս հազարսն , և քանի զամբիղս
 բարձէք . արդ զիարդ ոչ իմանայք՝ եթէ ոչ վասն հացի 11
 ասացի ձեզ զգոյշ լինել 'ի խմորոյ փարիսեցւոցն և
 սաղուկեցւոց : Յայնժամ 'ի միտ առին , եթէ ոչ ա 12
 սաց զգուշանալ 'ի խմորոյ , այլ յազանդոյ փարիսե-
 ցւոցն և սաղուկեցւոց :

24 . Ալ ելեալ Յիսուս 'ի կողմանս Փիլիպպեայ 13
 Վեսարեայն՝ հարցանէր ցաշակերտսն և ասէր . Օ ո՞
 որ ասեն զինէն մարդիկն՝ թէ իցէ որդի մարդոյ : Ալ 14
 նորա ասեն . Ոմն զՅովհաննէս՝ Վերտիչ , և այլք Ղը-
 ղիս , և կէսք Ղըրեմիս , կամ զմի որ 'ի մարգա-
 րէիցն : Ասէ ցնոսա Յիսուս . Վսկ դուք զո՞ որ ասէք 15
 զինէն թէ իցեմ : Պատասխանի ետ Սիմոն Պետրոս 16
 և ասէ . Վու ես Վրիստոսն որդի Աստուծոյ կեն-
 դանուոյ : Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա . 17
 Արանի քեզ Սիմոն՝ որդի Յովնանու , զի մարմին և
 արիւն ոչ յայտնեաց քեզ , այլ հայր իմ որ յերկինս
 է : Ալ ես քեզ ասեմ , զի դու ես վեմ , և 'ի վերայ 18
 այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ , և դրունք դժօխոց
 զնա մի յաղթահարեսցեն : Ալ տաց քեզ զփականս 19
 արքայու թեան երկնից . և զոր միանգամ կապեսցես
 յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս , և զոր արձակես-
 ցես յերկրի՝ եղիցի արձակեալ յերկինս : Յայնժամ 20
 սաստեաց աշակերտացն , զի մի ումեք ասացեն՝ թէ
 նա է Վրիստոսն : Յայնմ հետէ սկսաւ Յիսուս 21
 ցուցանել աշակերտացն , թէ սրտ է նմա երթալ
 Արուսաղէմ , և բազում չարչարանս չարչարել և ա-
 նարգել 'ի քահանայապետից և 'ի դպրաց և 'ի ծերոց
 ժողովրդեանն , և սպանանել , և յերիւր աւուր յառ-

- 22 նել: Ալ առեալ զնա մեկուսի Պետրոսի, սկսաւ
կազել ընդ նմա և ասել. Քա՛ւ լիցի քեզ Տէր, մի ե-
23 զլիցի քեզ այդ: Ալ նա դարձեալ 'ի Պետրոս ասէ.
Այլթ յետս իմ, սատանայ, գայթաղղուծիւն իմ
ես. զի ոչ խորհիս զաստուծոյսն, այլ զմարդկան:
24 Յայնժամ Յիսուս ասէ ցաշակերտսն իւր. Աթէ ոք
կամի զկնի իմ դալ՝ ուրասցի զանձն և առցէ զխաչ
25 իւր և եկեացէ զկնի իմ: Օ ի որ կամիցի զանձն իւր
կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա, և որ կորուսցէ զանձն
26 իւր վասն իմ, գտցէ զնա: Օ ինչ օգտիցի մարդ՝ ե-
թէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի, և զանձն իւր
տուժեսցի. կամ զինչ տացէ մարդ փրկանս ընդ ան-
27 ձին իւրում: Օ ի դալոց է որդի մարդոյ փառօք հօր
իւրոյ՝ հանդերձ շրէշտակօք իւրովք, և յայնժամ
28 հատուսցէ իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր: Ամէն ա-
սեմ ձեզ, զի իցեն սմանք 'ի սոցանէ որ աստս կան,
որք ոչ ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչև տեսանիցեն զորդի
մարդոյ եկեալ արքայութեամբ իւրով:

Գ Լ Ո Ի Խ Թ Ժ Է

- 1 Եւ յետ վեց աւուր անու Յիսուս զՊետրոս և
զՅակովբոս և զՅովհաննէս զեղբայր նորա, և հա-
2 նէ զնոսա 'ի լեառն մի բարձր առանձինն. և այլա-
կերպեցաւ առաջի նոցա, և լուսաւորեցան երեսք նո-
րա իբրև զարեգակն, և հանդերձք նորա եղեն ըս-
3 պիտակ իբրև զլոյս: Ալ ասա երևեցան նոցա Մով-
4 սէս և Աղիա՝ որ խօսէին ընդ նմա: Պատասխանի
ետ Պետրոս և ասէ ցՅիսուս. Տէր, բարւոք է մեզ
աստ լինել. եթէ կամիս՝ արասցուք երիս տաղաւարս.
5 մի քեզ, և մի Մովսիսի, և մի Աղիայի: Ալ մինչ
դեռ նա խօսէր, ասա ամպ լուսաւոր հովանի եղև 'ի
վերայ նոցա. ձայն եղև յամպոյն և ասէ. Վա է որ-
6 դի իմ սիրելի ընդ որ հաճեցայ, դմա լուարուք: Իբ-
րև լուան աշակերտքն, անկան 'ի վերայ երեսաց իւ-

րեանց և երկեան յոյժ : Այլ մատուցեալ Յիսուս 7
 բունն եհար զնոցանէ և ասէ . Յոտն կացէք և մի
 երկնչիք : Վճարձին զաչս իւրեանց , և ոչ զոք տեսին՝ 8
 բայց միայն զՅիսուս : Այլ մինչ դեռ իջանէին ՚ի լեռ
 նէ անտի , պատուիրեաց նոցա Յիսուս և ասէ . մի
 ումեք ասիցէք զտեսիլդ , մինչև որդի մարդոյ ՚ի մե-
 ռելոց յարիցէ : Հարցին ցնա աշակերտքն և ասեն . 10
 Օխարդ գսիրքն ասեն , եթէ Աղիայի նախ սլարտ է
 գալ : Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . Աղիա 11
 գայ , և հաստատեցէ զամենայն . այլ ասեմ ձեզ՝ զի 12
 Աղիա եկեալ իսկ է . և ոչ ծանեան զնա , այլ արա-
 րին ընդ նա զոր ինչ կամեցան . նոյնպէս և որդի մար-
 դոյ չարչարելոց է ՚ի նոցանէ : Յայնժամ ՚ի միտ ա- 13
 ռին աշակերտքն , թէ վասն Յովհաննու Վկրտչի ա-
 սաց ցնոսա :

26 . Այլ իբրև եկին ՚ի ժողովուրդն , մատեալ այր 14
 մի ՚ի ծունր իջանէր և ասէր . Տէր , ողորմեաց որդւոյ
 իմում , զի լուսնոտի և չարաչար հիւանդանայ . բա-
 զում անգամ անկանի ՚ի հուր , և երբեք ՚ի ջուր .
 և մատուցի զնա աշակերտայն քոց , և ոչ կարացին 15
 բժշկել : Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ . Վ՛ազգ 16
 անհաւատ և թիւր , մինչև ցե՞րք իցեմ ընդ ձեզ ,
 մինչև յե՞րք անսայցեմ ձեզ . աժ զնա առ իս : Այլ սաս- 17
 տեաց ՚ի նա Յիսուս , և ել ՚ի նմանէ դեն , և բժշ-
 կեցաւ մանուկն ՚ի ժամէն յայնմանէ : Յայնժամ մա- 18
 տեան աշակերտքն առանձինն և ասեն յՅիսուս . Վեք
 ընդէ՞ր ոչ կարացաք հանել զնա : Այլ նա ասէ ցնոսա . 19
 Վասն թերահաւատութեան ձերոյ . ամէն ասեմ
 ձեզ , եթէ ունիցիք հաւատս քան զհատ մանանխոյ ,
 ասասջիք լերինս այսմիկ փոխեաց աստի անդր , և փո-
 խեցի . և ոչ ինչ անհնարին լինիցի ձեզ : Բայց այս 20
 ազգ ոչ ելանէ , եթէ ոչ աղօթիւք և պահովք :

27 . Այլ մինչ դեռ շրջէին նոքա ՚ի Վալիլեա , ա- 21
 սէ ցնոսա Յիսուս : Վատնելոց է որդի մարդոյ ՚ի
 ձեռս մարդկան , և սպանցեն զնա , և յերիր աւուր 22

- 23 յարիցէ : Ալ տրտմեցան յոյժ : Իբրև եկին նոքա 'ի
 Ասիառնաում, մատեան որք զերկդրամեանն պա-
 հանջէին առ Պետրոս, և ասեն . Սարդասպետն
 24 ձեր ոչ տայ զերկդրամեանն : Ալ ասէ . Վ. յո : Ալ
 իբրև եմուտ 'ի տուն՝ յառաջեաց քան զնա Յիսուս
 և ասէ . Օ իմորդ թուի քեզ, Սիմոն . թագաւորք
 ազգաց յումէ՞ առնուն զհարկս կամ զհասն, յոր-
 25 դւոց իւրեանց՝ թէ յօտարաց : Ալ իբրև ասաց թէ
 յօտարաց, ասէ ցնա Յիսուս . Վառ ուրեմն ազատ
 26 են որդիքն : Վայց զի մի գայթաղեցուցուք զնոսա,
 երթ 'ի ծով և ընկեա կարթ, և զառաջին ձուկնն
 որ ելանիցէ՝ առ, և բաց զբերան նորա, և գտանի-
 ցես սատեր . և զայն առեալ տայես նոցա ընդ իմ և
 ընդ քո :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Ը

- 1 Յայնմ աւուր մատեան աշակերտքն առ Յիսուս և
 ասեն . Վի իցէ 'ի մէջ մեծ յարքայութեան երկ-
 2 նից : Ալ կոչեաց առ ինքն Յիսուս մանուկ մի, կա-
 3 ցոյց զնա 'ի մէջ նոցա, և ասէ . Վմէն ասեմ ձեզ,
 եթէ ոչ դարձիք և լինիջիք իբրև զմանկտի, ոչ մտա-
 4 նիցէք յարքայութիւն երկնից : Վորդ որ խոնարհե-
 ցուցանէ զանձն իբրև զմանուկս զայս, նա է մեծ
 5 յարքայութեան երկնից : Ալ որ ոք ընկալցի մանուկ
 6 մի այսպիսի յանուն իմ, զիս ընդունի : Ալ որ ոք
 գայթաղեցուցէ զմի 'ի փոքրկանցս յայսցանէ յիս-
 հաւատացելոց, լաւ է նմա՝ եթէ կախիցի երկան
 իշոյ ընդ պարանոց նորա՝ և ընկզմիցի 'ի խորս ծո-
 7 վու : Վայ աշխարհի 'ի գայթաղութեանց . հարկ
 է գալ գայթաղութեանցն, բայց վայ մարդոյն այն-
 8 միկ՝ յոյր ձեռն գայցէ գայթաղութիւն : Աթէ ձեռն
 քո կամ ոտն գայթաղեցուցանէ զքեզ, հատ զնա
 և ընկեա 'ի քէն . լաւ իցէ քեզ միաձեռանի կամ կաղ
 մտանել 'ի կեանս, քան երկուս ձեռնս և երկուս ոտս

ունել, և անկանել 'ի հուրն յաւիտենական. Ալ է. 9
 թէ ակն քո դայթ ազդեցուցանէ զքեզ, խլեա զնա և
 ընկեա 'ի քէն. լաւ իցէ քեզ միականի մտանել 'ի
 կեանս, քան երկուս աչս ունել և անկանել 'ի գեհեն
 հրոյն :

27. Օգոյշ լերուք՝ մի արհամարհիցէք զմի 'ի 10
 փոքրկանցս յայտցանէ. ասեմ ձեզ, զի նրեշտակք
 նոցա յերկինս՝ հանապազ տեսանեն զերեսս հօր իմոյ
 որ յերկինս է : Օ ի եկն որդի մարդոյ կեցուցանել 11
 զկորուսեալն : Օ իմորդ թուի ձեզ, եթէ լինիցի մար- 12
 դոյ հարիւր ոչխար, և մոլորիցի մի 'ի նոցանէ, ոչ թու-
 զուցու զիննսուն և զինն ոչխարն 'ի լերինս, և երթայ-
 ցէ խնդրիցէ զմոլորեալն. և եթէ լինիցի գտանել զնա, 13
 ամէն ասեմ ձեզ՝ զի ուրախ լինի 'ի վերայ նորա, ա-
 ոաւել քան 'ի վերայ իննսուն և յինունցն որ չիցեն
 մոլորեալ : Այսպէս ոչ են կամք առաջի հօր իմոյ 14
 որ յերկինս է եթէ կորիցէ մի 'ի փոքրկանցս յայտ-
 ցանէ : Այլ թէ մեղիցէ քեզ եղբայր քո, երթ յանդի- 15
 մանեա զնա՝ յորժամ դու և նա միայն իցէք. եթէ
 լուիցէ քեզ, շահեցար զեղբայրն քո : Այլ թէ ոչ 16
 լուիցէ քեզ, առ ընդ քեզ մի ևս կամ երկուս. զի 'ի
 բերանոյ երկուց և երկոյ վկայից հաստատեսցի ամե-
 նայն բան : Իսկ եթէ և նոցա ոչ լուիցէ, ասասջիր 17
 յեկեղեցւոյ : Այլ թէ և եկեղեցւոյն ոչ լուիցէ, ե-
 ղիցի քեզ իբրև զհեթանոսն և զմաքսաւոր : Ամէն 18
 ասեմ ձեզ. զոր կապիցէք յերկրի՝ եղիցի կապեալ
 յերկինս, և զոր արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի արձա-
 կեալ յերկինս : Կարձեալ ասեմ ձեզ. եթէ երկու 19
 'ի ձէնջ միաբանիցեն յերկրի վասն ամենայն իրաց,
 զինչ և խնդրեսցեն՝ եղիցի նոցա 'ի հօրէ իմմէ որ յեր-
 կինսն է : Օ ի ուր իցեն երկու կամ երեք ժողովեալ 20
 յանուն իմ, անդ եմ ես 'ի մէջ նոցա : Յայնժամ մա- 21
 տեաւ առնա Ստրոս և ասէ. Տէր, քանիցս անգամ
 թէ մեղիցէ ինձ եղբայր իմ, և թողից նմա. մինչև
 յեթն անգամ : Ասէ ցնա Յիսուս. Ալ ասեմ քեզ՝ թէ 22

մինչև յեօթն անգամ, այլ մինչև յեօթանասնեկին
 23 եօթն: Սասն այսորիկ նմանեցաւ արքայութիւն
 երկնից առն թագաւորի, որ կամեցաւ համար առնել
 24 ՚ի մէջ ծառայից իւրոց. Աւ իբրև սկսաւ առնուլ,
 մատուցաւ առ նա պարտապան մի բիւր քանքարոյ:
 25 Իբրև ոչ ունէր հատուցանել, հրամայեաց զնա վա-
 ճառել տէրն նորա՝ և զկին նորա և զորդիս և զա-
 26 մենայն որ զինչ և ունիցի՝ և հատուցանել: Աւ ան-
 կեալ ծառայն երկիր պագանէր նմա և ասէր. եր-
 կայնամիտ լեր առ իս, և զամենայն հատուցից քեզ:
 27 Կթացեալ տէր ծառային այնորիկ՝ արձակեաց զնա,
 28 և զփոխն եթող նմա: Աւ ելեալ ծառայն այն՝ եգիտ
 զմի ՚ի ծառայակցաց իւրոց, որ պարտէր նմա հա-
 րիւր դահեկան, և կալեալ զնա՝ խեղդէր և ասէր.
 29 հատո ինձ զոր պարտիս: Արդ անկեալ ծառայակցին
 առ ոտս նորա՝ աղաչէր զնա և ասէր. երկայնամիտ
 30 լեր առ իս՝ և հատուցից քեզ: Աւ նա ոչ կամէր, այլ
 չոգաւ արկ զնա ՚ի բանտ՝ մինչև հատուցէ զպարտսն:
 31 Իբրև տեսին ծառայակիցքն նորա որ ինչ եղեն՝
 տրտմեցան յոյժ, և եկեալ ցուցին տեառն իւ-
 32 րեանց զամենայն որ ինչ եղեն: Յայնժամ կոչեաց
 զնա տէրն իւր և ասէ. ծառայ չար, զամենայն ըզ-
 33 պարտսն թողի քեզ՝ վասն զի աղաչեցեր զիս. իսկ
 արդ ոչ էր պարտ և քեզ ողորմել ծառայակցին քում,
 34 որպէս և ես քեզ ողորմեցայ: Աւ բարկացեալ տէրն
 նորա մատնեաց զնա դահճաց՝ մինչև հատուցէ զա-
 35 մենայն զպարտսն: Այնպէս և հայր իմ որ յերկինս
 է՝ արասցէ ձեզ, եթէ ոչ թողուցուք իւրաքանչիւր
 եղբօր իւրում ՚ի սրտից ձերոց զյանցանս նոցա:

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Թ

26. Եւ եղև իբրև կատարեաց Յիսուս զբանս 1
 զայսոսիկ, փոխեցաւ ՚ի Վալիլէէ և եկն ՚ի սահմանս
 հրեաստանի յայնկոյս Յորդանանու: Ալ զնացին ըզ- 2
 հետ նորա ժողովուրդք բազումք, և բժշկեաց զնոսա
 անդ: Ալ մատուցեալ առ նա փարիսեցիքն, փորձէին 3
 զնա և ասէին. Աթէ արժան իցէ ումեք արձակել
 զկին իւր, ըստ ամենայն մնասու: Պատասխանի ետ 4
 նոցա և ասէ. Չիցէ ընթերցեալ ձեր՝ թէ որ հաս-
 տատեացն իսկզբանէ՝ արու և էգ արար զնոսա և
 ասէ. վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր և զմայր՝ 5
 և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկոքեան
 ՚ի մարմին մի: Այլա ուրեմն ոչ են երկու՝ այլ մի 6
 մարմին: Արդ զոր Աստուած զուգեաց՝ մարդ մի
 մեկնեացէ: Ասէն ցնա. Իսկ Սուսէս ընդէր պա- 7
 տուիրեաց մեզ տալ թուղթ մեկնելոյ և արձա-
 կել: Ասէ ցնոսա. Սուսէս վասն խստասրտութեան 8
 ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր, այլ
 իսկզբանէ ոչ եղև այնպէս: Իայց ասեմ ձեզ, զի ա- 9
 մենայն որ արձակէ զկին իւր՝ և ոչ վասն պոռնկու-
 թեան, և առնիցէ այլ շնայ, և որ զարձակեալն առ-
 նէ՝ շնայ: Ասէն ցնա աշակերտքն իւր. Աթէ այդ- 10
 պէս ինչ մնաս իցէ ընդ այր և ընդ կին, լաւ է չա-
 մուսնանալ: Ալ նա ասէ ցնոսա. Ալ ամենեքեան բա- 11
 ւական են այդմ բանի, այլ որոց տուեալ է: Օ ի են 12
 ներքինիք՝ որ յորովայնէ մօր իւրեանց ծնան այնպէս,
 և են ներքինիք՝ որ ՚ի մարդկանէ եղեն ներքինիք, և
 են ներքինիք՝ որ զանձինս իւրեանց արարին ներքի-
 նիս վասն արքայութեան երկնից. որ կարողն է տա-
 նել տարցի: Յայնժամ մատուցան առ նա մանկտի, 13
 զի ձեռն դիցէ ՚ի վերայ նոցա և աղօթս արասցէ. և ա-
 շակերտքն նորա սաստէին նոցա: Ասէ Յիսուս. Ի՞նչ 14
 տուք մանկտոյդ՝ և մի արգելուք զգոսա գալ առ իս,

- 15 զի այդպիսեացդ է արքայութիւն երկնից : Եւ ե-
դեալ ձեռս 'ի վերայ նոցա՝ գնաց անտի :
- 16 22. Եւ ահա մատուցեալ ոմն առ նա ասէ . Վար-
դապետ բարի , զինչ բարի գործեցից՝ զի ընդունի-
- 17 ցիմ զկեանսն յաւիտենականս : Եւ նա ասէ ցնա .
Օ ի հարցանես զիս զբարւոյ , մի է բարի . եթէ կա-
միս 'ի կեանսն յաւիտենականս մտանել , պահեա ըզ-
- 18 պատուիրանսն : Եւ ցնա . Օ ո՛րս : Եւ ցնա Յի-
19 սուս . Օ մի սպանաներն՝ և մի շնար , և մի գողա-
նար , և մի սուտ վկայեր , պատուեա զհայր քո և
զմայր . և սիրեցես զընկեր քո իբրև զանձն քո :
- 20 Եւ ցնա պատանին . Օ այդ ամենայն պահեցի 'ի
մանկութենէ իմմէ . արդ ի՞նչ իւրիք պակաս իցեմ :
- 21 Եւ ցնա Յիսուս . Եթէ կամիս կատարեալ լինել ,
երթ վաճառեա զինչս քո և տուր աղքատաց . և ու-
- 22 նիցիս գանձս յերկինս , և եկ զկնի իմ : Իբրև լուաւ
պատանին զբանն , գնաց տրտմեալ , զի ունէր ստա-
- 23 ցուածս բազումս : Եւ Յիսուս ցաշակերտսն . Եւ մէն
ասեմ ձեզ , զի դժուարաւ մտցէ մեծատունն յար-
- 24 քայութիւն երկնից : Եւ արձեալ ասեմ ձեզ , զիւրին
է մալխոյ մտանել ընդ ծակ ասղան , քան մեծատան
- 25 յարքայութիւն Եւստուծոյ մտանել : Իբրև լուան ա-
շակերտքն՝ զարմացան յոյժ , և ասեն . Իսկ ո՞ կարի-
- 26 ցէ սարել : Հայեցաւ 'ի նոսա Յիսուս և ասէ . Եւ
'ի մարդկանէ այդ անկար է , այլ առ Եւստուծոյ ա-
- 27 մենայն ինչ զօրաւոր : Յայնժամ պատասխանի ետ
Պետրոս և ասէ ցնա . Եւ ասիկ մեք թողաք զամե-
- 28 նայն և եկաք զկնի քո , արդ զինչ լինիցի մեզ : Եւ ցնա
ցնոսա Յիսուս . Եւ մէն ասեմ ձեզ . զի դուք որ եկիք
զկնի իմ , 'ի միւսանգամ գալտեան՝ յորժամ նստցի
որդի մարդոյ յաթոռ փառաց իւրոց , նստջիք և դուք
յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկոտասան ազգն
- 29 Իսրայելի : Եւ ամենայն որ ոք եթող զտուն կամ
զեղբարս կամ զքորս կամ զհայր կամ զմայր կամ
զկին կամ զօրդիս կամ զաղարակս վասն անուան ի-

մոյ, հարիւրապատիկ ասցէ՛ք և զկեանսն յաւիտեանս
կանս ժառանգեսցէք : Նազու մք եղիցին առաջինք յե. 30
տինք, և յետինք առաջինք :

Գ Լ Ո Ի Խ Ի

Քանզի նման է արքայութիւն երկնից ասն աս. 1
նաւտեանս, որ ել ընդ առաւօտս 'ի վարձու ունել
մշակս յայդի խր. և արկ վարձս մշակացն աւուրն 2
գահեկան, և առաքեաց զնոսա յայդի խր : Այւ ե. 3
լեալ զերրորդ ժամու՛ ետես այլս զի կային գաւառիք
'ի հրապարակս, ասէ և զնոսա. երթայք և գուք յայ. 4
զի խմ, և որ ինչ արժան իցէ՛ք տաց ձեզ. զնայցին և 5
նորա : Այւ գարձեալ ելեալ զվեց ժամու, և զինն ժա.
մու՛ արար նոյնպէս : Այւ զմեռասաներորդ ժամու 6
ելեալ, եզիտ այլս՛ զի կային գաւառիք, ասէ զնոսա.
ընդէր կայք աստ զորս ցերեկ գաւառիք : Վըկն զնա. 7
զի ոչ դք կայաւ զմեզ 'ի վարձու. ասէ զնոսա. եր.
թայք և գուք յայդին, և որ ինչ արժան է՛ անու.
ցուք : Այւ իրրե երեկոց եղև՛ ասէ տէր այգւոյն ցգա. 8
ւ առապեա խր. կայեա զմշական՛ և տար նոցա վարձս,
սկսեալ 'ի յեանոցն մինչև ցառաջինան : Վրրե եկին 9
որք զմեռասաներորդ ժամուն, ասին մէն մի գահե.
կան. եկեալ և առաջինքն՛ համարեին թէ աւելի 10
անուցուն. և ասին մէն մի գահեկան և նորա : Վր. 11
րե ասին՛ արանջեին զաանուտեանն և ասէին, թէ 12
գորա յետինքդ մի ժամ գործեցին, և հասարակորդս
մեզ արարեր զգոսա, որ զճանրութիւնս աւուրն բար.
ձայք և գտօթ : Այս սրտաստիանի ետ միտմ 'ի նոցա. 13
նէ և ասէ. ընկեր, չգրկեմ զքեզ. ոչ գահեկանի միտջ
սակ արկեր ընդ իս. ան գրցոյդ և երթ. եթէ կա. 14
միմ յեանոցս տալ որպէս և քեզ, եթէ չիցէ՛ ինձ իչ. 15
խանութիւնս յիմնս աննել զինչ և կամիմ, կամ թէ
ակն քս չոր է՛ զի ես առաստ եմ : Վ. յնպէս եղիցին 16
յետինք առաջինք, և առաջինք յետինք. զի բազումք
են կայեցեալք՛ և սակաւք են ընտրեալք :

17 21. Իբրև երանելի Հիսուս Արուսաղէմ, առ
 զերկտասանամ ասանձինն, և 'ի ճանապարհին ա-
 18 սէ զնոսա. Մհաւասիկ երանելիք Արուսաղէմ, և
 որդի մարդոց մասնեացի քահանայապետիցն և զըս-
 19 րաց, և զատապարտեացեն զնա 'ի մահ, և մատ-
 նեացեն զնա հեթանոսաց՝ պարանել և հարկանել և
 20 'ի խաչ հանել, և յերկր աւուր յարիցէ: Հայն-
 ժամ մատեաւ առ նա մայր որդւոցն Օկրեզեաց
 որդւովք իւրովք հանդերձ, երկիր պագանէր և
 21 խնդրէր ինչ 'ի նմանէ: Այւ նա ասէ զնա. Օ ինչ
 կամիս: Մընչ զնա. Մըս՝ զի նաոցին սքաւ երկու որ-
 զիքս խմ՝ մի ընդ աջմէ քումիմէ և մի ընդ ահեկէ
 22 յարքայութեան քում: Պատասխանի ետ Հիսուս և
 ասէ. Աչ զխտէք զինչ խնդրէք. կարէք ընդել ըզ-
 քաժակն զոր ես ընդելոցն եմ, կամ զմկրտութիւնն
 զոր ես մկրտելոցն եմ մկրտել: Մընչ զնա. Արտոզ
 23 եմք: Մընչ զնոսա Հիսուս. Օ քաժակն խմ ընդի-
 ցէք, և զմկրտութիւնն զոր ես մկրտիմ՝ մկրտիցիք,
 բայց նստուցանել ընդ աջմէ և ընդ ահեկէ խմիմ՝ ոչ
 24 է խմ սաղ, այլ որոց սուեալ է 'ի Հօրէ խմիմ: Այւ
 լուեալ սասանցն, բարկացան 'ի վերայ երկուցն և զ-
 25 բարց: Հիսուս կոչեաց զնոսա առ ինքն, և ասէ.
 Վիտէք՝ զի իշխանք ազգաց տիրեն նոցա, և մեծա-
 26 մեծքն իշխեն նոցա: Աչ այնպէս իցէ և 'ի ձերում
 միջի. այլ որ կամիցի 'ի ձէնջ մեծ վնել՝ եզիցի ձեր
 27 պաշտօնեաց, և որ կամիցի 'ի ձէնջ առաջին վնել՝ ե-
 28 զիցի ձեր ծառայ: Արդէս որդի մարդոց ոչ եկն պաշ-
 տօն ասնուլ, այլ պաշտել: և սաղ զանձն իւր փրկ-
 կանս փոխանակ բազմաց:
 29 Է՛՛. Այւ յերանելն նոցա Արեւրովէ՝ զնոցին ըզ-
 30 հեա նորա ժողովուրդք բազումք: Այւ ահա կոչք
 երկու նստէին առ ճանապարհան. իբրև լուան
 թէ Հիսուս անցանէ՝ աղաղակեցին և ասեն. Աղար-
 31 մեաց մեզ, Հիսուս որդի Վսաթի: Այւ անբոխ
 սաստեաց նոցա՝ զի լուեցեն. և նորա ես ասաւել

աղաղակէին և ասէին . Տէր , ողորմեաց մեզ , որդի
 Ղաւթի : Օ տեղի ան Յիսուս , կոչեաց զնոսա և 32
 ասէ . Օ ինչ կամիք զի արարից ձեզ : Ասէն ցնա . 33
 Տէր , զի բացցին աչք մեր : Աւ գթացեալ Յիսուս 34
 մերձեցաւ յաչս նոցա , և վաղվաղակի տեսին և գնա-
 ցին զհետ նորա :

Գ Լ Ո Ի Խ Ի Ա

Իբրև մօտ եղէն Ղարուսաղէմ , և եկին 'ի Ղաւթ . 1
 փագէ մերձ 'ի լեառն ձիթենեաց , յայնժամ Յիսուս
 արձակեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց , և ասէ ցնու 2
 սա . Արթայք 'ի գեօղդ՝ որ առաջի ձեր է , և անդէն
 դտանիցէք էշ կապեալ և յաւանակ ընդ նմին , լու- 3
 ծէք ածէք ինձ : Աւ եթէ ոք ասիցէ ինչ ձեզ , ասա-
 ջիք , եթէ տեառն իւրեանց պիտոյ են . և վաղվաղա-
 կի առաքեսցէ զնոսա : Ղայց այս ամենայն եղև , զի 4
 լցցի բան մարգարէին՝ որ ասէ . Ասացէք դստեր
 Սիոնի . ահա թագաւոր քո գայ քեզ հեզ և հեծեալ 5
 յէշ և 'ի յաւանակի իշոյ : Ղնացին աշակերտքն , և 6
 արարին որպէս հրամայեայն նոցա Յիսուս . և ածին 7
 զէշն և զյաւանակն , և արկին զնոքօք ձորձս , և նրս-
 տաւ 'ի վերայ նոցա : Աւ բազում ժողովուրդք տա- 8
 րածեցին զհանդերձս իւրեանց 'ի ձանապարհին , և
 այլք հատանէին ոստս 'ի ծառոց և տարածանէին 'ի 9
 ձանապարհին : Աւ ժողովուրդք որ առաջին և զկնի
 երթային՝ աղաղակէին և ասէին . ( )րհնութիւն որ- 9
 դոյ Ղաւթի , օրհնեալ որ գայ յանուն Տեառն օրհ-
 նութիւն 'ի բարձունս : Աւ 'ի մտանելն նորա Ղա- 10
 րուսաղէմ՝ զղորդեցաւ քաղաքն ամենայն , և ասէ՝ ով
 իցէ սա : Աւ ժողովուրդքն ասէն . Սա է մարգարէն 11
 Յիսուս՝ որ 'ի Ղաղարեթէ գալիլեացոց : Աւ եմուտ 12
 Յիսուս 'ի տաճարն , և եհան արտաքս զամենեսին ,
 որ վաճառէինն և գնէին 'ի տաճարի անդ . և զսեղանս
 հատավաճառացն կործանեաց և զաթոռս աղաւնե-

- 13 վաճառացն : Այլ ասէ ցնոսա . Վրեալ է , տուն իմ
 տուն աղօթից կոչեսցի . և դուք արարէք զդա այրս
- 14 աւազակաց : Այլ մատեան առ նա կոյրք և կաղք 'ի
- 15 տաճարին , և բժշկեաց զնոսա : Վերև տեսին քահա-
 նայապետք և դպիրք զսքանչելիսն զոր արար , և
 զմանկտին որ աղաղակէին 'ի տաճարին և ասէին՝
 օրհնութիւն որդւոյ Վաւթի , բարկացան և ասեն
- 16 ցնա . Ասէս զինչ ասեն դոքա : Ասէ ցնոսա Յիսուս .
 Այո . չիցէ ընթերցեալ ձեր՝ եթէ 'ի բերանոյ տը-
 զայոց և ստընդիեցաց կատարեցեր զօրհնութիւն :
- 17 Այլ թողեալ զնոսա՝ ել արտաքոյ քաղաքին 'ի Վե-
 թանիա , և անդ ագաւ :
- 18 ԷԲ . Այլ այգուցն իբրև դարձաւ անդրէն 'ի քա-
 ղաքն՝ քաղցեաւ , և տեսեալ թզենի մի 'ի վերայ ճա-
 նապարհին , եկն 'ի նա , և ոչ ինչ եգիտ 'ի նմա՝ բայց
 միայն տերև : Այլ ասէ ցնա . Վ'ի այսուհետև 'ի քէն
 պտուղ եղիցի յաւիտեան : Այլ առ ժամայն չորացաւ
- 20 թզենին : Վերև տեսին աշակերտքն՝ զարմացան և
 ասեն , թէ զիարդ վաղվաղակի ցամաքեցաւ թզե-
 նին : Վատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . Ամէն
 ասեմ ձեզ , եթէ ունիցիք հաւատս և ոչ երկմտի-
 ցէք , ոչ միայն զթզենւոյդ առնիցէք , այլ թէպէտ և
 լերինդ ասիցէք՝ բարձիր և անկիր 'ի ծով , եղիցի :
- 22 Այլ զամենայն ինչ զոր և ինդրիցէք յաղօթս հա-
 23ւատովք՝ առնուցուք : Այլ իբրև եկն 'ի տաճարն ,
 մատեան առ նա՝ մինչ դեռ ուսուցանէր՝ քահանայա-
 պետք և ծերք ժողովրդեանն և ասեն . Արձի իշ-
 խանութեամբ առնես զայդ , և ո՞վ ետ քեզ զիշխա-
- 24նութիւնդ զայդ : Վատասխանի ետ Յիսուս և ասէ
 ցնոսա . Հարցից և ես զձեզ բան մի . զոր թէ ասի-
 ցէք ինձ , և ես ձեզ ասացից՝ որով իշխանութեամբ
- 25 առնեմ զայս : Վկրտութիւնն Յովհաննու ուստի
 էր , յերկնից թէ 'ի մարդկանէ : Այլ նոքա խորհէին
- 26 ընդ միմեանս և ասէին . եթէ ասեմք՝ յերկնից , ասէ
 ցմեզ . իսկ ընդէր ոչ հաւատացէք նմա . և եթէ ա-

սեմք 'ի մարդկանէ, երկնչիմք 'ի ժողովրդէնէն. զի
 ամենեքին զՅովհաննէս իբրև զմարգարէ ունէին :
 Պատասխանի ետուն Յիսուսի և ասէն . Այ գիտեմք : 27
 Մսէ ցնոսա և նա . Այ ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխա-
 նութեամբ առնեմ զայս : Մայց զիմորդ թուի ձեզ . 28
 առն միոջ էին երկու որդիք, և մատուցեալ առ առա-
 ջինն՝ ասէ . որդեակ, երթ այսօր գործեա յայգւոջ :
 Աս պատասխանի ետ և ասէ . երթամ Տէր, և ոչ 29
 չոգաւ : Սատեաւ և առ միւսն, և ասէ նոյնպէս . նա 30
 պատասխանի ետ և ասէ . ոչ կամիմ . բայց յետոյ զըղ-
 ջացաւ և չոգաւ յայգին : Մորդ ո՞ յերկոցունց արար 31
 զկամս հօրն : Մսէն . Յետինն : Մսէ ցնոսա Յիսուս .
 Մմէն ասեմ ձեզ, զի մաքսաւորք և սրունիկք յառա-
 ջեսցեն քան զձեզ յարքայութիւն երկնից : Օ ի եկն 32
 Յովհաննէս ճանապարհաւ արդարութեան, և ոչ
 հաւատացէք նմա . և մաքսաւորք և սրունիկք հաւա-
 տացին նմա, և դուք տեսէք՝ և ոչ զվճացարուք յե-
 տոյ հաւատալ նմա :

ԷԳ . Մյլ առակ լուարուք . այր մի էր տանուտէր՝ 33
 որ տնկեաց այգի, և ցանգով պատեաց զնա, և փո-
 րեաց 'ի նմա հնձան, և շինեաց աշտարակ . և ետ
 զնա ցմշակս, և գնաց 'ի տար աշխարհ : Մբրև մեր 34
 ձեցաւ ժամանակ պտղոյ, առաքեաց զծառայս իւր առ
 մշակսն՝ առնուլ զպտուղս նորա . և կալեալ մշակացն 35
 զծառայս նորա, զոմն տանջեցին, զոմն սպանին, զոմն
 քարկոծեցին : Մարձեալ առաքեաց այլ ծառայս բա 36
 զումն քան զառաջինսն, և արարին նոցա նոյնպէս :
 Յետոյ առաքեաց առ նոսա զորդի իւր, և ասէ . թեր 37
 ևս ամաչեսցեն յորդոյ աստի իմմէ : Մսկ մշակքն 38
 իբրև տեսին զորդին, ասէն ընդ միտս . սա է ժա-
 ոանդն . եկայք սպանցուք զսա, և կալցուք զժա-
 ոանգութիւն սորա : Այ առեալ հանին զնա ար 39
 տաքոյ քան զայգին, և սպանին : Մորդ յորժամ 40
 եկեսցէ տէր այգւոյն, զինչ արասցէ մշակացն այնո-
 ցիկ : Մսէն ցնա . Օ չարսն չարաւ կորուսցէ, և զայ 41

գին տացէ այլոց մշակաց, որք տայցեն նմա զպտուղս
 42 'ի ժամու իւրեանց: Ասէ ցնոսա Յիսուս. Չիցէ եր-
 բեք ընթերցեալ ձեր 'ի գիրս. Օ վէմն՝ զոր անար-
 գեցին շինողք, նա եղև գլուխ անկեան. 'ի Տեառնէ
 43 եղև այս, և է սքանչելի յաչս մեր: Ասան այսորիկ
 ասեմ ձեզ, զի բարձցի 'ի ձէնջ արքայութիւն Աս-
 տուծոյ, և տացի ազգի որ առնիցէ զպտուղս նորա:
 44 Ալ որ անկցի 'ի վերայ վիմիս այսորիկ՝ փշրեսցի,
 45 և յոյր վերայ անկցի՝ հոսեսցէ զնա: Իբրև լուան
 քահանայապետքն և դպիրք և փարիսեցիք զառակս
 46 նորա, գիտացին թէ վասն նոցա ասաց: Ալ խնդրէին
 զնա ունել, բայց երկեան 'ի ժողովրդոցն. քանզի իբ-
 րև զմարդարէ ունէին զնա:

Գ Լ Ո Ի Խ Ի Բ

1 ԷՐ. Բարձեալ պատասխանի ետ Յիսուս, և ա-
 2 սէ ցնոսա առակօք. Վմանեցաւ արքայութիւն երկ-
 նից առն թագաւորի, որ արար հարսանիս որդւոյ իւ-
 3 բուամ: Ալ առաքեաց զծառայս իւր կոչել զհրաւի-
 4 բեալսն 'ի հարսանիս, և ոչ կամեցան գալ: Բար-
 ձեալ առաքեաց այլ ծառայս և ասէ. ասացէք հրա-
 շիրելոցն, ահաւասիկ զձաշ իմ պատրաստեցի. զուա-
 րակք իմ և պարարակք զենեալ են, և ամենայն ինչ
 5 պատրաստ է. եկայք 'ի հարսանիսս: Ալ նոքա յու-
 լացեալ՝ գնացին ոմն յագարակ իւր, և ոմն 'ի վաճառ-
 6 իւր և այլք կալան զծառայս նորա՝ թշնամանեցին և
 7 ստանին: Իսկ թագաւորն իբրև լուաւ՝ բարկացաւ,
 և առաքեաց զզօրս իւր և սատակեաց զսպանողսն
 8 զայնոսիկ, և զքաղաքն նոցա այրեաց: Յայնժամ
 ասէ ցծառայս իւր. հարսանիքս պատրաստ են և
 9 հրաւիրեալքն չէին արժանի: Արդ երթայք յանցս
 ճանապարհաց, և զորս միանգամ գտանիցէք՝ կոչե-
 10 ցէք 'ի հարսանիսս: Ալ ելեալ ծառայքն 'ի ճանա-
 պարհս ժողովեցին զամենեսեան զոր և գտին՝ զչարս

և զբարիս , և լցան հարսանիքն բազմականօք : Եւ 11
մտեալ թագաւորն հայել զբազմականօքն՝ ետես անդ
այր մի՝ որ ոչ էր զգեցեալ հանդերձ հարսանեաց . և 12
ասէ ցնա . ընկեր , զիա՛րդ մտեր այսր , զի ոչ ունէիր
հանդերձ հարսանեաց . և նա սլապանձեցաւ : Յայն 13
ժամ ասէ թագաւորն ցսպասաւորսն . կապեցէք ըզ-
դորա զոտս և զձեռս՝ և հանէք զդա՛ ՚ի խաւարն ար-
տաքին , անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց : Օ ի բա 14
զումք են կոչեցեալք՝ և սակաւք ընտրեալք :

ԷԵ . Յայնժամ գնացեալ փարիսեցիքն՝ առին խոր 15
հուրդ զնմանէ , թէ որպէս դնիցեն նմա որոգայթ
բանիւք : Եւ առաքեն առ նա զաշակերտս իւ 16
րեանց հերովդիանոսօքն հանդերձ՝ և ասեն . Վար-
դապետ , գիտեմք զի ճշմարիտ ես , և զճանապարհն
Մատուծոյ ճշմարտու թեամբ ուսուցանես , և ոչ է քեզ
փոյթ զումեքէ , և ոչ հայիս յերեսս մարդոյ . արդ ա 17
սա մեզ , զիա՛րդ թուի քեզ , սա՛րտ է հարկս տալ կայ-
սեր՝ թէ ոչ : Վիտաց Յիսուս զխորամանգութիւնն 18
նոցա , և ասէ . Օ ի փորձէք զիս , կեղծաւորք . ցու- 19
ցէք ինձ զդահեկան հարկին : Եւ նոքա մատուցին
նմա դահեկան մի . և ասէ ցնոսա . Ո՛ր է սլատկերս 20
այս կամ գիր : Մօեն . Վայսեր : Յայնժամ ասէ ցնո- 21
սա . Երթայք տուք զկայսեր՝ կայսեր , և զՄատուծոյ՝
Մատուծոյ : Իբրև լուան՝ զարմացան , և թողին զնա 22
և գնացին : Յայնմ աւուր մատեան առ նա սադուկե 23
ցիքն , որ ասէին՝ թէ չիք յարութիւն . հարցին ցնա
և ասեն . Վարդապետ , Սուլէս ասաց . եթէ որ 24
մեռցի անորդի , արասցէ զկին նորա եղբայր իւր , և
յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում : Վին առ մեզ եղ 25
բարք եօթն . առաջինն արար կին՝ և մեռաւ . և զի
ոչ ունէր զաւակ , եթող զկինն իւր եղբօր իւրում :
Վոյնպէս և երկրորդն և երրորդն , մինչև ցեօթնե 26
րորդն . յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն : Մորդ ՚ի յա 27
րութեանն ո՛ր յեօթանցն եղիցի նա կին , զի ամե 28
նեքին կալան զնա կին : Վատասխանի ետ նոցա Յի 29

սուս և ասէ . Մօլորեալք , ոչ դիտէք զգիրս և ոչ
 30 զզօրութիւն Մատուծոյ . զի 'ի յարութեանն ոչ կա-
 նայս առնեն և ոչ արանց լինին , այլ են իբրև զհրեշ-
 31 տակս յերկինս : Բայց վասն յարութեանն մեռելոց
 32 չիցէ ընթերցեալ զասացեալն ձեզ յՄատուծոյ . ես
 եմ Մատուած ՄքրաՏամու , Մատուած ԻսաՏակայ
 և Մատուած Յակովբայ . և չէ Մատուած մեռելոց ,
 33 այլ կենդանեաց : Իբրև լուան ժողովուրդքն , զար-
 34 մանային ընդ վարդապետութիւն նորա : Իսկ փարի-
 սեցիքն իբրև լուան՝ եթէ պապանձեցոյց զսադու-
 35 կեցիսն , ժողովեցան 'ի միասին , Լը եՏարց մի ոմն
 36 'ի նոցանէ զնա՝ փորձելով , և ասէ . Մարդապետ ,
 37 ո՞ր պատուիրան մեծ է յօրէնս : Լը Յիսուս ասէ
 ցնա . Միրեսցես զտէր Մատուած քո յամենայն սրբ-
 38 տէ քումմէ , և յամենայն անձնէ քումմէ , և յամե-
 39 նայն մտաց քոց . այս է մեծն և առաջին պատուի-
 40 րան . և երկրորդն՝ նման սմին , սիրեսցես զընկեր քո
 41 իբրև զանձն քո : Յայս երկուս պատուիրանս ամե-
 նայն օրէնք և մարգարէք կախեալ կան : Լը 'ի ժո-
 42 ղովել փարիսեցւոցն , եՏարց ցնոսա Յիսուս և ասէ .
 43 Օ իմրդ թուի ձեզ վասն Մրիատոսի , ոյր որդի է :
 Մսեն ցնա . Դաւթի : Մսէ ցնոսա Յիսուս . Իսկ
 44 զիմրդ Դաւիթ Տոգւովն կոչէ զնա Տէր , և ասէ .
 45 ասաց Տէր ցՏէր իմ , նիստ ընդ աջմէ իմմէ , մինչև
 եդից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց . իսկ ե-
 46 թէ Դաւիթ զնա Տէր կոչէ , զիմրդ որդի նորա իցէ :
 Լը ոչ ոք կարէր տալ նմա պատասխանի բան մի , և
 ոչ իշխէր ոք յայնմ օրէ Տարցանել զնա և ոչ ինչ :

Գ Լ Ո Ի Խ Ի Գ

1 Է2 . Յայնժամ խօսեցաւ Յիսուս ընդ ժողո-
 2 վուրդսն և ընդ աշակերտսն իւր և ասէ . Յաթուան
 3 Մովսիսի նստան դպիրքն և փարիսեցիք . զամենայն
 ինչ որ ասիցեն ձեզ՝ արարէք և պահեցէք , բայց ըստ
 գործոցն նոցա մի՛ առնէք , զի ասեն և ոչ առնեն :

Ապա եւն բեռինս ծանունս և դժուարակիրս, և դնեն 4
 'ի վերայ ուսոց մարդկան, և մատամբ իւրեանց ոչ կա-
 մին շարժել զնոսա: Այլ զամենայն գործս իւրեանց 5
 առնեն 'ի ցոյցս մարդկան. լայնեն զգրապանակս իւ-
 րեանց, և երկայնեն զքղանցս հանդերձից իւրեանց.
 սիրեն զյառաջագահս յընթրիս և զնախաթոռս 'ի 6
 ժողովուրդս և զողջոյնս 'ի հրապարակս, և կոչել 'ի 7
 մարդկանէ՝ ուաբբի ուաբբի: Այց գուք մի զոք կոչէք 8
 վարդապետ, զի մի է ձեր ուսուցիչ, և ամենեքին
 գուք եղբարք էք: Այլ հայր մի կոչէք ձեզ յերկրի, 9
 զի ձեր մի է հայր՝ որ յերկինսն է: Այլ մի կոչիցիք 10
 ուսուցիչք, զի ուսուցիչ ձեր Վրիստոս է: Այլ մեծն 11
 'ի ձէնջ՝ եղիցի ձեր սպասաւոր: Ար բարձրացուցանէ 12
 զանձն՝ խոնարհեցի, և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝
 բարձրացի: Այլ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղ- 13
 ծաւորաց. զի փակէք զարքայութիւն երկնից առա-
 ջի մարդկան, գուք ոչ մտանէք, և որոց մտանեն՝ չը-
 տայք թոյլ մտանել: Այլ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց 15
 կեղծաւորաց. զի յաժիք ընդ ծով և ընդ ցամաք՝ առ-
 նել եկամուտ մի, և յորժամ լինիցի՝ առնէք զնա որ-
 դի գեհենի կրկին ևս քան զձեզ: Այլ ձեզ, առաջ 16
 նորդք կոյրք, զի ասէք՝ որ երդնու 'ի տաճարն՝ չէ
 ինչ, բայց որ երդնու յոսկին որ 'ի տաճարին է՝ ար-
 ժան է: Վորոք և կոյրք, զի՞նչ մեծ է, ոսկին՝ ե- 17
 թէ տաճարն որ սրբէ զոսկին: Այլ որ երդնու 'ի 18
 սեղանն՝ չէ ինչ, բայց որ երդնու 'ի պատարագն որ
 'ի վերայ նորա է՝ արժան է: Այլ իմարք և կոյրք, 19
 զի՞նչ մեծ է. պատարագն, եթէ սեղանն՝ որ սրբէ
 զպատարագն: Ասկ արդ որ երդուաւ 'ի սեղանն, երդ- 20
 նու 'ի նա և յամենայն որ 'ի վերայ նորա է. և որ 21
 երդուաւ 'ի տաճարն, երդնու 'ի նա և 'ի բնակիչն
 նորա. և որ երդուաւ յերկինս, երդնու յաթոռն 22
 Վատուծոյ և յայն որ նստին 'ի վերայ նորա: Այլ 23
 ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի տասա-
 նորդէք զանանուխ և զսամիթ և զչաման. և թողէք

- զծանր ծանր օրինացն՝ զդատաստան և զողորմութիւն
 և զհաւատս . զայս արժան էր առնել՝ և զայն չթո-
 24 զուլ : Առաջնորդք կոյրք , որ զմեզուկս քամէք և
 25 զուղտս կլանէք : Այն ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց
 կեղծաւորաց . զի սրբէք զարտաքին զբաժակին և
 զսկաւառակի , և ՚ի ներքոյ լի են յափշտակութեամբ
 26 և անխառնութեամբ : Փարիսեցի կոյր , սրբեանախ
 զներքին բաժակին և զսկաւառակին , զի լինիցի և
 27 արտաքինն նոցա սուրբ : Այն ձեզ դպրաց և փարի-
 սեցւոց կեղծաւորաց . զի նման էք գերեզմանաց բը-
 ուելոց , որ արտաքոյ երևին գեղեցիկք և ՚ի ներքոյ
 լի են ոսկերօք մեռելոց և ամենայն պղծութեամբ :
 28 Այնպէս և դուք արտաքոյ երևիք մարդկան ար-
 դարք , և ՚ի ներքոյ լի էք կեղծաւորութեամբ և ա-
 29 նօրէնութեամբ : Այն ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց
 կեղծաւորաց . զի շինէք զշիրիմս մարդարէից , և զար-
 30 դարէք զգերեզմանս արդարոց , և ասէք , եթէ էաք
 յաւուրս հարցն մերոց՝ ոչ հաղորդէաք արեան մար-
 31 դարէիցն . ապա ուրեմն վկայէք զանձանց՝ եթէ որ-
 32 դիք էք այնոցիկ՝ որ կոտորէին զմարդարէսն . և դուք
 33 լցէք զչափ հարցն ձերոց : ( ) Ըք՝ ծնունդք իժից ,
 զիւրդ փախնուցուք ՚ի դատաստանէ գեհենին :
 34 Ասն այդորիկ ահաւասիկ ես առաքեմ առ ձեզ
 մարդարէս և իմաստունս և դպիրս , և ՚ի նոցանէ
 սպանանիցէք և ՚ի խաչ հանիցէք , և ՚ի նոցանէ տան-
 ջիցէք ՚ի ժողովուրդս ձեր , և հալածիցէք ՚ի քաղաքէ
 35 ՚ի քաղաք : Արպէս զի եկեսցէ ՚ի վերայ ձեր ամենայն
 արիւն արդար հեղեալ յերկրի , յարենէն Աքելի ար-
 դարոյ մինչև ցարիւնն ( ) քարիայ օրդւոյ Վարաքեայ
 36 զոր սպանէք ընդ մէջ տաճարին և սեղանոյ . ամէն ա-
 սեմ ձեզ , եկեսցէ այն ամենայն ՚ի վերայ ազգիս այսո-
 37 ըիկ : Արուսաղէմ , Արուսաղէմ , որ կոտորէր զմար-
 դարէս և քարկոծ առնէր զառաքեալսն առ նա : Վա-
 նիցս անգամ կամեցայ ժողովել զմանկունս քո զոր
 օրինակ ժողովէ հաւ զձագս իւր ընդ թւովք , և ոչ

կամեցարուք : Ա՛հա թողեալ լիցի ձեզ սու՛նդ ձեր ա. 38
 ւերակ : Ասոյց ասեմ ձեզ , թէ ոչ եւս տեսանիցեք զիս 39
 յայտմ հեռե , մինչեւ ստիցեք՝ օրհնեալ եկեալն յա-
 նուն հեառն :

Գ Լ Ո Ի Խ Ի Գ

Եւ : Այլ ելեալ արտարս Հիսուս ՚ի տաճարէն՝ զը. 1
 նայր , եւ մտտեան աշակերտքն ցուցանել նմա զըն-
 նուածս տաճարին : Այլ նա սրտաստիանի եւս եւ ասե 2
 ցնասա . հեռանէք զայդ ամենայն . ամէն ասեմ ձեզ ,
 ոչ մնացե պար քար ՚ի քարի վերայ որ ոչ քակուցի :
 Այլ մինչ գեռ նստէք ՚ի լերինն ձիթեանաց , մտտեան 3
 առ նա աշակերտքն առանձինն եւ ասեն . Ա՛հա մեզ՝
 էրբ լինիցի այդ , եւ կամ զի՛նչ նշան իցե քոյց գալըս-
 տեանն եւ վախճանի աշխարհիս : Պատասխանի եւս 4
 Հիսուս եւ ասե ցնասա . Օ զոյշ լերուք՝ գուցե որ 5
 զձեզ խարիցե , զի բազումք գայցեն յանուն իմ , եւ
 ասիցեն՝ թէ ես եմ Ա՛րիստոսն , եւ զբազումս մօլո-
 բեցուցանիցեն : Այլ ցերաց էք սրտերազմունս եւ համ. 6
 բաւս սրտերազմաց . զոյշ լերուք՝ մի խափեցիք ,
 զի սարս է լինել այնմ ամենայնի , այլ չե է կատա-
 բած : Հարիցե այդ յայդի վերայ , եւ թագաւորու. 7
 թիւն ՚ի թագաւորու թեան , եւ եղիցին սովք եւ սրա-
 ծու թիւնք եւ սասանու թիւնք ՚ի տեղիս տեղիս . սա. 8
 կայն եւ այն ամենայն՝ սկիզբն է երկանց : Հայնժամ 9
 մտանկայցեն զձեզ ՚ի նեղու թիւն , եւ սպանանիցեն
 զձեզ . եւ եղիջիք ասեցեալք յամենայն ազգաց վասն
 անուան ինոյ : Այլ յայնժամ գայթաղուցեն բա. 10
 զումք , եւ զմիտեանս մտանկայցեն եւ ասեցեն զմի-
 մեանս . եւ բազում սուտ մարգարէք յարիցեն , եւ 11
 զբազումս մօլորեցուցեն : Այլ վասն բազմանալոյ ա. 12
 նօրէնու թեանն՝ ցամաքեցի սեր բազմաց . բայց որ 13
 համբերեայն ՚ի սպառ , նա կեցցե : Այլ քարոզեցի 14
 ասեալսրանս արքայու թեան ընդ ամենայն տիեզերս՝
 ՚ի վերայու թիւն ամենայն հեթանոսաց , եւ սպա եւ

15 կեցցէ կատարած : Մըդ յորժամ տեսանիցէք ըզ-
 պղծութիւն աւերածոյն , որ ասացեալն է 'ի ձեռն
 Վսանիւղի մարդարէի , զի կայցէ 'ի տեղւոջն սրբու-
 16 թեան , որ ընթեանուն 'ի միտ ասցէ : Հայնժամ որ
 17 'ի հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն 'ի վերինս , և որ 'ի
 տանիս կայցէ՝ մի իջցէ անուղ ինչ 'ի տանէ իւրմէ :
 18 և որ յանդի իցէ՝ մի դարձցի յետս անուղ զձորձս
 19 իւր : Վայց վայ իցէ յիւսաց և սարնաուաց յաւուրն
 20 յայնասիկ : Հաղօթս կայցէք՝ զի մի լինիցի փախուսան
 21 ձեր ձմերանի , և մի 'ի շարաթու : Օ ի եղիցի յայն-
 ժամ նեղութիւն մեծ , որպիսի ոչ եղև խկզբանէ
 սրարածոց աշխարհի մինչև ցայժմ , և ոչ այլ լիցի :
 22 Այլ եթէ ոչ կարճէին աւուրքն այնպիկ , ոչ սպրկը
 ամենայն մարմին : բայց վասն ընտրեցոյն կարճեցին
 23 աւուրքն այնպիկ : Հայնժամ թէ որ ասիցէ ձեզ՝
 ահաւասիկ աստ է Վրիտան կամ անդ , մի հա-
 24ւատայցէք : Օ ի յարիցեն սուտ քրիտոսք և սուտ
 մարդարէք , և տայցեն նշանս մեծամեծս և արուեստս ,
 մինչ մոտրեցուցանել թէ հնար ինչ իցէ՝ և զըն-
 25 տրեալն : ահա յառաջագոյն ասացի ձեզ : Մըդ թէ
 26 ասիցեն ձեզ ահաւանիկ յանապատի է , մի ելանի-
 ցէք : և թէ ահա յշտեմարանս է , մի հաւատայցէք :
 27 Օ ի որպէս փայլակն՝ որ ելանէ յարեւելից և երևի մին-
 չև յարեւուստ , այնպէս եղիցի դալուսան որդւոյ մար-
 28 զոյ : Օ ի ուր գեշն իցէ , անդր ժողովեցին արծուիք :
 29 Այլ ազգազակի յետ նեղութեանս աւուրոյն այնպիկ՝ ա-
 րեզակն խաւարեացի , և լուսին ոչ ասցէ զլոյս իւր ,
 և աստեղք անկցին յերկնից և զօրութիւնք երկնից
 30 շարժեացին : Այլ սոգա երեւեացի նշան որդւոյ մար-
 զոյ յերկնս , և յայնժամ կոծեացին ամենայն ազգք
 երկրի , և տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ 'ի վերայ
 31 անոցոյ երկնից զօրութեամբ և փառօք բազմօք : Այլ
 ասարեացէ զհրէշտակս իւր փողով մեծաւ , և ժո-
 զովեցեն զընտրեալս նորա 'ի չորից հողմոց՝ 'ի ծա-
 32 գաց երկնից մինչև 'ի ծագս նոցա : Ա թղենոց ան-

տի ուսարուք զառակն . զի յորժամ նորա ոստքն կակ-
 զասցին և տերևն ցցուիցի, գիտէք թէ մերձ է ա-
 ման : Այնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանիցէք զայս 33
 ամենայն, գիտասջիք թէ մերձ է ՚ի դուրս : Ամէն ա- 34
 սեմ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչև այս ամե-
 նայն եղիցի : Արկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ 35
 մի անցցեն : Այց վասն աւուրն այնորիկ և ժամու՝ 36
 ոչ ոք գիտէ, ոչ շրեշտակք երկնից և ոչ Արդի, բայց
 միայն Նայր : Այլ որպէս աւուրքն Այի, այնպէս ե- 37
 ղիցի գալուստն որդւոյ մարդոյ : Օ ի որպէս էին յա- 38
 ւուրսն որ յառաջ քան զՋրհեղեղն, ուտէին և ըմ-
 պէին, կանայս առնէին և արանց լինէին մինչև յօրն՝
 յորում եմուտ Այի տապանն, և ոչ գիտացին՝ մինչև 39
 եկն Ջրհեղեղն և եբարձ զամենեւին, այնպէս եղիցի
 և գալուստն որդւոյ մարդոյ : Յայնժամ թէ իցեն 40
 երկու յագարակի, մին առնուցու և միւսն թողու-
 ցու . և եթէ երկու աղայցեն ՚ի մի երկանս, մին առ- 41
 նուցու և միւսն թողուցու : Արթուն կացէք՝ զի ոչ 42
 գիտէք յորում ժամու Տէրն ձեր գայ : Օ այն գի- 43
 տասջիք, եթէ գիտէր տանուտէր՝ յորումս պահու գող
 գայ, սկէր՝ և ոչ տայր ական հատանել զտանն իւրոյ :
 Ասն այսորիկ և դուք եղերուք պատրաստք, զի յո- 44
 ղում ժամու ոչ ակն ունիցիք՝ գայ որդի մարդոյ : Ասկ 45
 ով իցէ հաւատարիմ ծառայ և իմաստուն, զոր կա-
 ցոյց տէր իւր ՚ի վերայ ծառայից իւրոյ՝ տալ նոցա կե-
 րակուր ՚ի ժամու : Արանի է ծառային այնմիկ՝ զոր 46
 եկեալ տէրն գտանիցէ արարեալ այնպէս . ամէն ա- 47
 սեմ ձեզ, զի ՚ի վերայ ամենայն ընչից իւրոց կացուս-
 ցէ զնա : Այլա թէ ասիցէ ծառայն չար ՚ի սրտի իւ- 48
 ղում, տէր իմ յամէ զգալ, և սկանիցի հարկանել 49
 զծառայակիցս իւր, ուտիցէ և ըմպիցէ ընդ արբեցօղս,
 գայցէ տէր ծառային այնորիկ, յաւուր յորում ոչ ակն 50
 ունիցի, և ՚ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ, և կտրես- 51
 ցէ զնա ընդ մէջ, և զբաժին նորա ընդ կեղծաւորս գի-
 ցէ . անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց .

Գ Լ Ո Ի Խ Ի Ե

1 Յայնժամ նամանեսցի արքայութիւն Երկնից տասն
 կուսանաց, որոց առեալ զլապտերս իւրեանց՝ ելին
 2 ընդ առաջ փեսային և հարսին. հինգն՝ ի նոցանէ
 3 յիմարք էին և հինգն իմաստունք: Յիմարքն առին
 4 զլապտերսն, և ձէթ ընդ իւրեանս ոչ քարձին: Իսկ
 5 իմաստունքն առին ձէթ ամանօք ընդ լապտերս իւ-
 6 րեանց: Եւ ՚ի յամել փեսային, նիրհեցին ամենե-
 7 քեան և ՚ի քուն մտին: Եւ ՚ի մէջ գիշերի եղև
 8 քարբառ. Մհա փեսայ գայ արիք ընդ առաջ նորա:
 9 Յայնժամ յարեան ամենայն կուսանքն, և կազմեցին
 10 զլապտերս իւրեանց: Եւսն յիմարքն ցիմաստունսն.
 11 տուք մեզ յիւղոյդ ձերմէ, զի ահա շիջանին լապ-
 12 տերքս մեր: Պատասխանի ետուն իմաստունքն և
 13 ասեն. գուցէ ոչ իցէ մեզ և ձեզ բաւական, այլ
 14 երթայք ՚ի վաճառականս և գնեսջիք ձեզ: Իբրև
 15 նոքա գնացին գնել՝ եկն փեսայն, և պատրաստքն մը-
 16 տին ընդ նմա ՚ի հարսանիսն, և փակեցաւ դուռնն:
 17 Յետոյ գան և այլ կուսանքն և ասեն. Տէր, տէր՝
 18 բաց մեզ: Եւ պատասխանի էտ և ասէ. ամէն ա-
 19 սեմ՝ ձեզ, թէ ոչ գիտեմ զձեզ: Եւ ընդ կացէք՝ զի
 20 ոչ գիտէք զօրն և ոչ զժամ: Եւս այլ մի գնա-
 ցեալ ՚ի տար աշխարհ, կոչեաց զճառայս իւր՝ և ետ
 15 նոցա զինչս իւր: Եւ մեմն ետ հինգ քանքար, և ումեմն
 երկուս, և ումեմն մի. իւրաքանչիւր ըստ իւրում
 16 կարի, և գնաց: Զոգաւ վաղվաղակի՝ որ առ զհինգն,
 17 գործեաց նոքօք և շահեցաւ այլ ևս հինգ: Եւս այլս
 18 և որ զերկուսն՝ շահեցաւ այլ ևս երկուս: Եւ որ զմին
 19 առ, գնաց փորեաց զերկիր և թաքոյց զարծաթ
 20 տեանն իւրոյ: Յետ բազում ժամանակի գայ տէր
 ճառայիցն այնոցիկ, և առնէ համարս ՚ի մէջ նոցա:
 Եւ մատուցեալ որ զհինգ քանքարն առ, մատոյց
 այլ ևս հինգ քանքար՝ և ասէ. Տէր, հինգ քան-

քար ետուր ցիս, արդ ահաւասիկ հինգ այլ ևս քան,
 քար 'ի վերայ շահեցայ: Ասէ ցնա տէրն իւր. աղ- 21
 նիւ, ծառայ բարի և հաւատարիմ. որովհետև 'ի
 սակաւուդ հաւատարիմ ես, 'ի վերայ բազմաց կա-
 ցուցից զքեզ. մուտ յուրախութիւն տեառն քոյ:
 Վատուցեալ և որոյ զերկուս քանքարսն առեալ էր, 22
 և ասէ. Տէր, երկուս քանքարս ետուր ցիս, ահա-
 ւասիկ երկուս ևս այլ քանքարս՝ զոր 'ի վերայ շահե-
 ցայ: Ասէ ցնա տէրն իւր. աղնիւ, ծառայ բարի և 23
 հաւատարիմ. որովհետև 'ի սակաւուդ հաւատարիմ
 ես, 'ի վերայ բազմաց կացուցից զքեզ. մուտ յուրա-
 խութիւն տեառն քոյ: Վատուցեալ և որոյ զմի քան- 24
 քարն առեալ էր, և ասէ. Տէր, գիտէի զի այր մի
 խիստ ես, հնձես՝ զոր ոչ սերմանեցեր, և ժողովես՝
 ուստի ոչ սփռեցեր. երկեայ՝ գնացի և թաքուցի ըզ- 25
 քանքարս քո յերկրի. արդ աւասիկ քոյդ ցքեզ: Վա- 26
 տասխանի ետ տէրն և ասէ ցնա. Մառայ չար և վատ,
 գիտէիր թէ հնձեմ՝ ուստի ոչ սերմանեցի, և ժողո-
 վեմ՝ ուստի ոչ սփռեցի. պարտ էր քեզ արկանել 27
 զարծաթդ իմ՝ 'ի սեղանաւորս, և եկեալ ես տոկո-
 սեօք պահանջէի զիմն: Արդ առէք 'ի դմանէ զքան- 28
 քարդ՝ և տուք այնմ որ ունիցի զտասն քանքարն: Օհ 29
 ամենայնի որ ունիցի՝ տացի և յաւելցի, և որ ոչն ու-
 նիցի, և զոր ունիցին՝ բարձցի 'ի նմանէ: Այլ զծա- 30
 ռայդ անպիտան հանէք 'ի խաւարն արտաքին. անդ
 եղիցի լալ և կրճել ատամանց: Այլ յորժամ եկեաց 31
 որդի մարդոյ փառօք իւրովք՝ և ամենայն հրեշտակք
 ընդ նմա, յայնժամ նստցի յաթոռ փառաց իւրոց.
 և ժողովեացին առաջի նորա ամենայն աղոթք, և մեկ- 32
 նեացէ զնոսա՝ 'ի միմեանց, որպէս հովիւ զի մեկնէ զօ-
 դիս յայծեաց. և կացուցէ զօդիսն ընդ աջմէ իւր- 33
 մէ և զայծիսն՝ 'ի ձախմէ: Յայնժամ ասացէ թա- 34
 դաւորն ցայնօսիկ՝ որ ընդ աջմէն իցեն. եկայք օրհ-
 նեալք հօր իմոյ, ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ
 արքայութիւնն իսկզբանէ աշխարհի: Օհ քաղցեայ՝ 35

և ետուք ինձ ուտել, ծարաւեցի՝ և արբուցէք ինձ,
 36 օտար էի՝ և ժողովեցէք զիս, մերկ՝ և զգեցուցէք
 զիս, հիւանդ էի՝ և տեսէք զիս, ՚ի բանտի էի՝ և
 37 եկիք առ իս: Հայնժամ պատասխանի տացեն նմա
 արդարքն և ասացեն. Տէր, երբ տեսաք զքեզ
 քաղցեալ՝ և կերակրեցաք, կամ ծարաւի՝ և ար-
 38 բուցաք, երբ տեսաք զքեզ օտար՝ և ժողովեցաք,
 39 կամ մերկ՝ և զգեցուցաք, երբ տեսաք զքեզ հի-
 40ւանդ կամ ՚ի բանտի, և եկաք առ քեզ: Պատաս-
 խանի տացէ թագաւորն՝ և ասացէ ցնոսա. ամէն
 ասեմ ձեզ, որովհետեւ արարէք միում յեղբարցս
 41 այսոցիկ փոքրկանց՝ ինձ արարէք: Հայնժամ ասա-
 ցէ և ցայտոսիկ՝ որ ընդ ահեկէն իցեն. երթայք յի-
 նէն, անիծեալք, ՚ի հուրն յաւիտենական, որ
 պատրաստեալ է սատանայի և հրեշտակաց նորա:
 42 () Ի քաղցեալ՝ և ոչ ետուք ինձ ուտել, ծարաւեցի՝
 43 և ոչ արբուցէք զիս, օտար էի՝ և ոչ ժողովեցէք զիս,
 մերկ էի՝ և ոչ զգեցուցէք զիս, հիւանդ և ՚ի բանտի՝
 44 և ոչ տեսէք զիս: Հայնժամ պատասխանի տացեն
 և նորա՝ և ասացեն. Տէր, երբ տեսաք զքեզ քաղ-
 ցեալ կամ ծարաւի կամ օտար կամ մերկ կամ հի-
 45ւանդ կամ ՚ի բանտի, և ոչ պաշտեցաք զքեզ: Հայն-
 ժամ պատասխանի տացէ նոցա և ասացէ. ամէն
 ասեմ ձեզ, որովհետեւ ոչ արարէք միում ՚ի փոքրը-
 46 կանցս յայսցանէ, և ոչ ինձ արարէք: Աւ երթի-
 ցեն նորա ՚ի տանջանսն յաւիտենականս, և ար-
 դարքն ՚ի կեանսն յաւիտենականս:

Գ Լ Ո Ի Խ Ի Զ

1 Եւ եղև իւրեւ կատարեաց Հիսուս զամենայն ըզ-
 2 բանս զայսոցիկ, ասէ ցաշակերտսն իւր. Վիտէք,
 զի յետ երկուց աւուրց զատիկ լինի, և որդի մարդոց
 ևս 2) մասնի ՚ի կապ ելանել:

Յայնժամ ժողովեցան քահանայապետքն և դը 3
 պիրք և ծերք ժողովրդեանն՝ ի սրահ քահանայապե-
 տին՝ որում անուն էր Վայիափա . և արարին խոր 4
 հուրդ՝ զի նենգութեամբ կալցին զՅիսուս և սպան-
 ցեն : Վայց ասէին , թէ մի՛ ի տօնի աստ՝ զի մի խոռ 5
 վութիւն լինիցի ի ժողովրդեանն : Իբրև էկն Յի- 6
 սուս ի Վեթանիա ի տուն Սիմոնի բորոտի , մա- 7
 տեաւ առ նա կին մի , որ ունէր շիշ իւղոյ ծանրա-
 գնի , և թափեաց ի գլուխ նորա ի բազմականին : Իբ- 8
 րև տեսին աշակերտքն՝ բարկացան և ասեն . Վնգէր
 է կորուստդ այդ՝ իւղոյդ . զի մարթ էր վաճառել զդա 9
 մեծագնի՝ և տալ աղքատաց : Վիտաց Յիսուս և ա- 10
 սէ ցնտա . Օ ի՛նչ կառնէք զկինդ , գործ մի բա-
 րի գործեաց դա յիս . յամենայն ժամ զաղքատս 11
 ընդ ձեզ ունիք , բայց զիս ոչ հանապաղ ընդ ձեզ ու-
 նիք : Վրկանել գորա զիւղդ ի մարմին իմ՝ առ ի 12
 թաղելոյ զիս նշանակեաց : Վայց ամէն ասեմ ձեզ , 13
 զի ուր և քարոզեսցի աւետարանս այս ընդ ամե՛նայն
 աշխարհ՝ խօսեսցի և զոր արար դա ի յիշատակ դո-
 րա : Յայնժամ գնաց մի յերկօտասանիցն անունա- 14
 նեան Յուդա սկարիովտացի առ քահանայապետսն ,
 և ասէ . Օ ի՛նչ կամիք տալ ինձ , և ես մատնեցից 15
 զնա ձեզ : Վը նոքա կռեցին նմա երեսուն արծա-
 թի . և յայնմ հետէ խնդրէր պարապ՝ զի մատնես 16
 ցէ զնա նոցա : Վը յառաջնում աւուր բազարջակե- 17
 րացն մատեան աշակերտքն առ Յիսուս և ասեն . Մըր
 կամիս՝ զի պատրաստեսցուք քեզ ուտել զզատիկն :
 Վը նա ասէ ցնտա . Վրթայք ի քաղաքն առ այս ա- 18
 նուն , և ասացէք ցնա . վարդապետ ասէ , ժամանակ
 իմ մերձեալ է , առ քեզ առնեմ զզատիկ աշակեր-
 տօքս հանդերձ : Վը արարին աշակերտքն որպէս հրա- 19
 մայեաց նոցա Յիսուս , և պատրաստեցին զզատիկն :
 Վը իբրև երեկոյ էղև՝ կայր բազմեալ ընդ երկօտա- 20
 սան աշակերտսն : Վը մինչ գեռ ուտէին նոքա ասէ . 21
 Վմէն ասեմ ձեզ , զի մի ոմն ի ձէնջ մատնելոց է զիս .

22 Եւ տրտմեցան յոյժ . սկսան ասել ցնա իւրաքանչիւր
 23 որ 'ի նոցանէ . Սիթէ էս իցեմ, Տէր : Աս պատաս-
 խանի ետ և ասէ . Ար մխեաց ընդ իս զձեռն իւր 'ի
 24 սկաւառակն՝ նա մատնելոց է զիս : Արդի մարդոյ եր-
 թայ՝ որպէս գրեալ է վասն նորա . բայց վայ մարդոյն
 այնմիկ՝ յոյր ձեռն որդին մարդոյ մատնեսցի . լաւ էր
 25 նմա՝ թէ չէր ծնեալ մարդն այն : Պատասխանի ետ
 Յուդա՝ որ մատնելոցն էր զնա՝ և ասէ . Սիթէ էս
 26 իցեմ, վարդապետ : Մտէ ցնա . Վաւ ասացեր : Եւ մինչ
 դեռ ուտէին նոքա, առ Յիսուս հաց՝ օրհնեաց և եբեկ,
 և ետ աշակերտացն՝ և ասէ . Մտէք կերայք, այս է
 27 մարմին իմ : Եւ առեալ բաժակ գոհացաւ՝ ետ նո-
 28 ցա և ասէ . Մտէք 'ի դմանէ ամենեքին . զի այդ է
 արիւն իմ նորոյ ուխտի, որ 'ի վերայ բազմաց հեղու
 29 'ի թողութիւն մեղաց : Վայց ասեմ ձեզ, ոչ ևս ար-
 բից յայսմ հետէ 'ի բերոյ որթոյ մինչև ցօրն ցայն՝
 յորժամ արբից զդա ընդ ձեզ նոր յարքայութեան
 30 հօր իմոյ : Եւ օրհնեցին, և ելին 'ի լեառն ձիթե-
 31 նեաց : Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս . Մտնեքին
 դուք գայթաղելոց էք յինէն յայսմ գիշերի . զի
 գրեալ է՝ թէ հարից զհովիւն՝ և ցրուեսցին ոչխարք
 32 հօտին : Եւ յետ յառնելոյն իմոյ յառաջեցից քան
 33 զձեզ 'ի Վալիլեա : Պատասխանի ետ Պետրոս և
 ասէ ցնա . Սէպէտ և ամենեքեան գայթաղեսցին
 34 'ի քէն, սակայն ես ոչ գայթաղեցայց : Մտէ ցնա
 Յիսուս . Մտն ասեմ քեզ, զի յայսմ գիշերի՝ մինչ
 35 չև հաւու խօսեալ իցէ, երիցս ուրացիս զիս : Մտէ
 ցնա Պետրոս . թէ և մեռանել հասանիցէ ընդ քեզ,
 զքեզ ոչ ուրացայց : Մոյնպէս և ամենայն աշակերտքն
 36 ասէին : Յայնժամ գայ Յիսուս ընդ նոսա 'ի գեօղ
 մի՝ որում անուն էր Վեթսեմանի, և ասէ ցնոսա .
 Վստարուք այդր՝ մինչև երթայց կացից յաղօթս :
 37 Եւ առեալ ընդ իւր զՊետրոս և զերկուս որդիսն
 38 Օ եբեդեայ, սկսաւ տրտմել և հոգալ : Յայնժամ
 ասէ ցնոսա . Տրտում է ողի իմ մինչև 'ի մահ, կա-

ցէք աստ՝ և սկեցէք ընդ իս : Այլ մատուցեալ յա. 39
 ռաջ սակաւիկ մի՝ անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց,
 կաց յաղօթս՝ և ասէ . Հայր իմ, եթէ հնար է՝ անց-
 ցէ բաժակս այս յինէն . բայց ոչ որպէս ես կամիմ,
 այլ որպէս դու : Վայ առ աշակերտսն, և գտանէ 40
 զնոսա 'ի քուն, և ասէ ց'Պետրոս . Այդպէս ոչ կա-
 րացէք մի ժամ արթուն կալ ընդ իս . արթուն կա- 41
 ցէք և աղօթս արարէք՝ զի մի անկանիցիք 'ի փոր-
 ձութիւն . հողիս յօժար է, բայց մարմինս տկար :
 Վարձեալ երկրորդ անգամ չողաւ եկաց յաղօթս 42
 Յիսուս՝ և ասէ . Հայր իմ, եթէ հնար իցէ անցա-
 նել յինէն բաժակիս այսմիկ, ապա թէ ոչ՝ արբից
 զսա, եղիցին կամք քո : Այլ եկեալ միւսանգամ ե- 43
 գիտ զնոսա 'ի քուն, զի էին աչք իւրեանց ծանրա-
 ցեալք : Աթող զնոսա՝ և դնաց կաց յաղօթս երրորդ 44
 անգամ, և դարձեալ զնոյն բան ասաց : Հայնժամ 45
 գայ առ աշակերտսն և ասէ ցնոսա . ննջեցէք այ-
 սուհետե և հանգերուք . զի ահա հասեալ է ժամ,
 և որդի մարդոյ մատնի 'ի ձեռս մեղաւորաց . արիք 46
 երթիցուք աստի, զի ահաւասիկ եհաս որ մատնելոց
 է զիս : Այլ մինչ դեռ նա զայն խօսէր, ահա Յուդա՝ 47
 մի յերկոտասանիցն եկն, և ընդ նմա ամբօխ բա-
 զում՝ սրովք և բրօք՝ 'ի քահանայապետիցն և 'ի ծե-
 րոց ժողովրդեանն : Այլ որ մատնելոցն էր զնա՝ ետ 48
 նոցանչան և ասէ . Մնդ որում ես համբուրեցից՝ նա
 է, զնա ունիցիք : Այլ վաղվաղակի մատուցեալ առ 49
 Յիսուս ասէ . Աղջ եր, վարդապետ . և համբուրեաց
 ընդ նմա : Այլ Յիսուս ասէ ցնա . Մնկեր, վասն որոյ 50
 եկիրդ : Հայնժամ մատուցեալ արկին ձեռս 'ի Յի-
 սուս և կալան զնա : Այլ ահա մի ոմն յայնցանէ՝ որ 51
 էին ընդ Յիսուսի, ձգեաց զձեռն և եհան զսուր իւր՝
 և եհար զծառայ քահանայապետին, և 'ի բաց եհան
 զունկն նորա : Հայնժամ ասէ ցնա Յիսուս . Վար- 52
 ձո զսուր քո 'ի տեղի իւր, զի ամենեքեան որ սուր
 առնուցուն՝ սրով անկանիցին : Այլ համարիցիս՝ թէ 53

ոչ կարիցեմ ազաչել զհայր իմ, և հասուցանիցէ ինձ
 այժմ այսր աւելի քան զերկուտասան գունդս շրեշ-
 54 տակաց: Այլ զիարդ ընուցուն գիրք՝ եթէ այսպէս
 55 սլարտ է լինել: Յայնժամ ասաց Յիսուս ցամբօխսն.
 Իբրև ՚ի վերայ աւազակի ելէք սուսերօք և բրօք՝ ու-
 նել զիս. հանապազ առ ձեզ ՚ի տաճարին նստէի և
 56 ուսուցանէի, և ոչ կալայք զիս: Այլ այս ամենայն
 եղև՝ զի լցցին գիրք մարգարէիցն: Յայնժամ ա-
 շակերտքն ամենեքին թողին զնա և փախեան:
 57 Իսկ նոցա կալեալ զՅիսուս՝ ածին առ Վայիափա
 քահանայապետ՝ ուր դպիրքն և ծերք ժողովեալ
 58 էին: Եւ Վետրոս զհետ նորա երթայր բացագոյն
 մինչև ՚ի սրահ քահանայապետին. և մտեալ ՚ի ներքս
 նստէր ընդ սպասաւորսն տեսանել զկատարածն:
 59 Իսկ քահանայապետքն և ամենայն ատեանն խընդ-
 րէին սուտ վկայութիւն զՅիսուսէ, զի սպանանի-
 60 ցեն զնա. և ոչ գտանէին ՚ի բազմաց սուտ վկայիցն
 մատուցելոց: Ետոյ մատուցեալ երկու սուտ վը-
 61 կայք՝ ասէին, թէ սա ասէր՝ կարօղ եմ քակել զտա-
 62 ճարն Ղստուծոյ, և զերիս աւուրս շինել: Եւ յա-
 րուցեալ քահանայապետն ասէ ցնա. Չտան ինչ
 63 պատասխանի, զինչ դոքա ամբաստանեն զքէն: Եւ
 Յիսուս լուռ կայր: Վատասխանի ետ քահանայա-
 պետն և ասէ ցնա. Երդմնեցուցանեմ զքեզ Ղս-
 տուած կենդանի, զի ասացես մեզ՝ թէ դու ես
 64 Վրիստոսն որդի Ղստուծոյ: Եւ ցնա Յիսուս.
 Ինու ասացեր. բայց ասեմ ձեզ, յայսմ հետէ տե-
 սանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ ընդ աջմէ զօրու-
 65 թեանն՝ և եկեալ ընդ ամսս երկնից: Յայնժամ
 քահանայապետն պատառեաց զհանդերձս իւր, և
 ասէ. Տայհոյեաց. զի ևս պիտոյ են մեզ վկայք, ա-
 հա արդ լուայք զհայհոյութիւն դորա. զինչ հաճոյ
 66 է ձեզ: Եւ դոքա պատասխանի ետուն և ասեն. Մա-
 67 հապարտ է: Յայնժամ թքին ընդ երեսս նորա, և
 կռփեցին զնա. և ոմանք աստակեցին, և ասեն.

Մարդարեաց մեզ, Վրիստոսդ, ո՞վ է՝ որ եհարն 68
 զքեզ: Իսկ Պետրոս նստէր արտաքոյ՝ ի դաւթին. 69
 մատեաւ առ նա աղախին մի և ասէ. Եւ դու ընդ
 Յիսուսի գալիլէացւոյ էիր: Եւ ուրացաւ առաջի 70
 ամենեցուն և ասէ. թէ ոչ գիտեմ զինչ խօսիսդ:
 Եւ իբրև ել նա արտաքս քան զդուռնն՝ ետես 71
 զնա այլ կին մի, և ասէ ցայնոսիկ որ անդն կային.
 Եւ սա ընդ Յիսուսի նազովրացւոյ էր: Եւ դար- 72
 ձեալ ուրացաւ երդմամբ, թէ ոչ գիտեմ զայրն:
 Եւ յետ սակաւ միոյ մատուցեալ որք կայինն անդ՝ 73
 ասեն ցՊետրոս. Վրդարև և դու ՚ի նոցանէ ես,
 քանզի և խօսք քո յայտ առնեն զքեզ: Յայնժամ 74
 սկսաւ նղովել և երդնուլ, թէ ոչ գիտեմ զայրն. և
 իսկոյն հաւ խօսեցաւ: Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն 75
 Յիսուսի զոր ասաց, թէ մինչ չև հաւու խօսեալ ի-
 ցէ՝ երիցս ուրացիս զիս. և ելեալ արտաքս՝ ելաց
 դառնապէս:

Գ Լ Ո Ի Խ Ի Է

Իբրև այդ եղև, խորհուրդ արարին ամենայն քա- 1
 հանայապետքն և ծերք ժողովրդեանն վասն Յիսու-
 սի՝ ստանանել զնա: Կապեցին զնա, և առին զնա. 2
 ցին, և ետուն ՚ի ձեռս պոնտացւոյ Վիղատոսի դա-
 տաւորի: Յայնժամ տեսեալ Յուդայի՝ որ մատ- 3
 նեացն զնա, թէ պարտաւորեցաւ, զղջացաւ. և դար-
 ձոյց զարժաթն առ քահանայապետն և ծերս ժո-
 ղովրդեանն՝ և ասէ. Մեզայ զի մատնեցի զարիւն 4
 արդար: Եւ նորա ասեն. Մեզ չէ փոյթ, դու գի-
 տես: Եւ ընկէց զարժաթն ՚ի տաճարին՝ և գնաց, 5
 և չոգաւ խեղդեցաւ: Իսկ քահանայապետիցն առեալ 6
 զարժաթն՝ ասեն. Աչ է արժան ընդունել զայդ ՚ի
 կորբանն, քանզի գինք արեան են: Խորհուրդ արա- 7
 րեալ՝ գնեցին այնու զագարակն բրտի ՚ի գերեզման
 օտարաց: Ասն այնորիկ կոչեցաւ ագարակն այն՝ ա- 8

- 9 զարակ արեան՝ մինչև ցայսօր : Հայնժամ լցաւ՝ որ
 ասացաւն՝ ՚ի ձեռն Նրեմիայի մարգարէի . Նա առին
 զերեսուն արծաթին զգինս վաճառելոյն, զոր արկին
- 10 յորդոցն Նորայելի, և ետուն զնա յազարակն բըր-
 11 տի, որպէս հրամայեաց ինձ Տէր : Նա Հիսուս եկաց
 առաջի դատաւորին . եհարց ցնա դատաւորն և ասէ .
- 12 Ղո՛ւ ես թագաւորն հրէից : Նա Հիսուս ասէ .
 Ղո՛ւ ասես : Նա ՚ի չարախօսելն նորա ՚ի քահանայա-
 պետիցն և ՚ի ծերոց, ոչ ինչ ետ պատասխանի :
- 13 Հայնժամ ասէ ցնա Պիղատոս . Ո՛չ լսես՝ որչափ
 14 դոքա հակառակ քո վկայեն : Նա ոչ ետ նմա պա-
 տասխանի՝ և ոչ բան մի, մինչև զարմանալ դատա-
 15ւորին յոյժ : Նայց ըստ տօնի սովոր էր դատաւորն
 արձակել ժողովրդեանն կապեալ մի՝ զոր կամէին :
- 16 Ունէին յայնժամ կապեալ մի նշանաւոր, որում ա-
 17 նուն էր Հեսու Նարաբբա : Իբրև ժողովեցան,
 ասէ ցնոսա Պիղատոս . Օ՞ն կամիք յերկուց աստի՝
 զի արձակեցից ձեզ, զՀեսու Նարաբբա՝ եթէ ըզ-
 18 Հիսուս զանուանեալն Վրիստոս : Վանզի գիտէր՝
 19 թէ առ նախանձու մատնեցին զնա : Նա մինչ նստէր
 յատենին, առաքեաց առ նա կինն իւր՝ և ասէ .
 Չկայ ինչ քո և արդարոյն այնորիկ, զի բազում
 անցք անցին ընդ իս այսօր յանուրջս վասն նորա :
- 20 Իսկ քահանայապետքն և ծերք հաւանեցուցին զժո-
 ղովուրդն, զի ինդրեցեն զՆարաբբայն՝ և զՀի-
 21 սուս կորուսցեն : Պատասխանի ետ դատաւորն և ա-
 սէ ցնոսա . Օ՞ն կամիք զի արձակեցից ձեզ յերկուց
 22 աստի : Նա նոքա ասեն . Օ՞ Բարաբբա : Ղո՛ւ ցնոսա
 Պիղատոս . Իսկ զի արարից զՀիսուս զանուանեալն
 23 Վրիստոս : Ղո՛ւն ամենեքեան . Խաչեցի : Նա նա
 ասէ . Օ՞ ինչ չար արար : Նա նոքա առաւել ևս ա-
 24 զաղակէին և ասէին . Խաչեցի : Նա տեսեալ Պի-
 ղատոսի՝ թէ ոչ ինչ օգնէ, այլ առաւել խռովու-
 թիւն լինի, առեալ ջուր՝ լուաց զձեռս առաջի ժո-
 ղովրդեանն՝ և ասէ . Վաւեալ եմ ես յարենէ ար-

դարոյդ այդորիկ, դուք գիտասջիք: Պատասխանի ետ 25
 ամենայն ժողովուրդն և ասէ. Նրին գորա 'ի վերայ
 մեր և 'ի վերայ որդւոց մերոց: Յայնժամ արձակեաց 26
 նոցա զՆարաբբայն, և զՅիսուս զան հարեալ ետ 'ի
 ձեռս՝ զի խաչեցցի: Յայնժամ զինուորք դատաւորին 27
 առին զՅիսուս յապարանս, և ժողովեցին 'ի վերայ նո-
 րա զամենայն զգունդն. մերկացին զնա, և արկին զնո- 28
 վաւ քղամիդ կարմիր. և բուրեալ պսակ 'ի փշոց՝ ե- 29
 դին 'ի գլուխ նորա, և եղէգն յաջու ձեռին նորա.
 'ի ծունր իջեալ առաջի նորա՝ կատակէին և ասէին.
 Ողջ եր, թագաւոր Նրէից: Նւ թքեալ 'ի նա՝ առ 30
 նուին զեղէգնն և ծեծէին զգլուխ նորա: Նւ յոր- 31
 ժամ ձաղեցին զնա, մերկացուցին 'ի նմանէ զքղա-
 միդն՝ և ագուցին նմա զիւր հանդերձն, և տարան
 զնա 'ի խաչ հանել: Նւ ելեալ արտաքս՝ գտին այր մի 32
 կիւրենացի՝ անուն Սիմոն, զնա կալան պահակ՝ զի
 բարձցէ զխաչն նորա: Նւ եկեալ 'ի տեղին անուա- 33
 նեալ Վողգոթա, որ է տեղի կառափելոյ, ետուն 34
 նմա ըմպել գինի ընդ լեղի խառնեալ. և իբրև ճաշա-
 կեաց, ոչ կամէր ըմպել: Նւ հանեալ զնա 'ի խաչ, 35
 բաժանեցին զհանդերձանն նորա վիճակաւ. զի լցցի
 բանն՝ որ ասացաւ 'ի մարգարէէն. Վաժանեցին ըզ-
 հանդերձս իմ յիւրեանս, և 'ի վերայ պատմու ճանի ի-
 մոյ վիճակս արկանէին: Նւ նստեալ պահէին զնա: 36
 Նւ եղին 'ի վերայ գլխոյ նորա գրեալ զմասս նորա, 37
 թէ այս է Յիսուս թագաւորն Նրէից: Յայնժամ 38
 հանին ընդ նմա 'ի խաչ երկուս աւազակս, մի յաջմէ
 նորա և մի յահեկէ: Նւ որ անցանէինն՝ հայհոյէին 39
 զնա. շարժէին զգլուխս իւրեանց, և ասէին. Վահ, 40
 որ քակէիր զտաճարն և զերիս աւուրս շինէիր զնա.
 ապրեցո զքեզ, թէ որդի ես Վստուծոյ՝ էջ 'ի խա- 41
 չէդ: Վոյնպէս և քահանայապետքն ձաղէին հանդերձ
 դպրոքն և ծերովք և ասէին. Օ այլս ապրեցոյց, զինքն 42
 ոչ կարէ ապրեցուցանել. եթէ թագաւոր է Վսրայե-
 լի իջցէ այժմ՝ 'ի խաչէդ և հաւատասցուք դմա. եթէ 43

յուսացաւ Ղ'ստուած, փրկեսցէ այժմ զդա՛ եթէ
 կամի զդա. քանզի ասաց՝ եթէ Ղ'ստուածոյ որդի եմ:
 44 Օնոյն և աւաղակքն՝ որ խաչեալ էին ընդ նմա, նա
 45 խատէին զնա: Եւ ՚ի վեց ժամէ աւուրն խաւար ե-
 46 ղև ՚ի վերայ ամենայն երկրի մինչև ցինն ժամ: Եւ
 զինն ժամաւն գոչեաց Յիսուս ՚ի ձայն մեծ և ասէ.
 Ելի, էլի, լամա սաբաբթանի. այս ինքն է, Ղ'ստուած
 47 իմ, Ղ'ստուած իմ, ընդէր թողեր զիս: Ամանք յայն-
 ցանէ որ անդն կային, իբրև լուան՝ ասէին. զԱղիա
 48 կարգայ դա: Եւ վաղվաղակի ընթացաւ մի ոմն ՚ի
 նոցանէ, առ սպունգ լի քացախով, հարեալ յեղե-
 49 գան՝ ետ ըմպել նմա: Եւ կէսքն ասէին. Սող տես-
 50 ցուք եթէ գայ Աղիա փրկել զդա: Եւ Յիսուս
 դարձեալ աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ, և արձակեաց
 51 զոգին: Եւ ահա վարագոյր տաճարին ցելաւ յեր-
 կուս ՚ի վերուստ մինչև ՚ի վայր, և երկիր շարժե-
 52 ցաւ, և վէմք պատառեցան, և գերեզմանք բացան,
 53 և բազում մարմինք ննջեցելոց սրբոց յարեան, և ե-
 լեալ ՚ի գերեզմանաց յետ յարութեանն նորա՝ մտին
 54 ՚ի քաղաքն սուրբ, և երևեցան բազմաց: Իսկ հա-
 ըրապետն և որ ընդ նմա պահէին զՅիսուս՝ իբրև
 տեսին զշարժումնն և զեղեալն, երկեան յոյժ և
 55 ասեն. Ղ'րդարև Ղ'ստուածոյ որդի էր սա: Եւ ին անդ
 կանայք բազումք, կային ՚ի հեռաստանէ և հայէին,
 որք եկին զկնի Յիսուսի ՚ի Վալիլէէ պաշտել զնա.
 56 յորս էր Վարիամ մագդաղենացի, և Վարիամ
 Յակովբայ և Յովսեայ մայր, և մայր որդւոցն Օ ե-
 57 բեդեայ: Եւ իբրև երեկոյ եղև, եկն այր մի մեծա-
 տուն Ղ'րիմաթեայ, որում անուն էր Յովսէփ, որ
 58 աշակերտեցաւ իսկ Յիսուսի. սա մատուցեալ առ
 Պիղատոս խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի. յայնժամ
 59 Պիղատոս հրամայեաց տալ զմարմինն: Եւ առեալ
 60 զմարմինն Յովսէփ՝ պատեաց սուրբ կտաւովք և եդ
 ՚ի նոր գերեզմանի՝ զոր փորեաց ՚ի վիմի. և թաւա-
 լեցուցեալ կափարիչ դրան գերեզմանին վէմ մի մեծ՝

դնաց: Ընդ էր Սարիամ մագդաղենացի, և միւս 61
 Սարիամն, նստէին հանդէպ գերեզմանին: Այլ 'ի 62
 վաղիւ անդր՝ որ է յետ ուրբաթուն, ժողովեցան քա-
 հանայապետքն և փարիսեցիքն առ Պիղատոս, և ա-
 սեն. Տէր, յիշեցաք զի մոլորեցուցիչն այն ասէր մինչ 63
 կենդանին էր, թէ յետ երից աւուրց յառնեմ: Արդ 64
 հրամայեա զգուշանալ գերեզմանին մինչև ցերիս ա-
 ւուրս, գուցէ եկեալ աշակերտքն գիշերի՝ գողանայ-
 ցեն զնա, և ասիցեն ժողովրդեանն, թէ յարեաւ 'ի
 մեռելոց, և լինիցի յետին մոլորութիւնն չար քան
 զառաջինն: Ասէ ցնոսա Պիղատոս. Աւնիք զզօրա 65
 կանն, երթայք զգուշացարուք որպէս և գիտէք: Այլ 66
 նորա երթեալ զգուշացան գերեզմանին, և կնքեցին
 զվէմն հանդերձ զօրականօք:

Գ Լ Ո Ի Խ Ի Ը

Եւ յերեկոյի շաբաթուն՝ յորում լուսանայր միա- 1
 շաբաթին, եկն Սարիամ մագդաղենացի և միւս
 Սարիամն տեսանել զգերեզմանն: Այլ ահա շար- 2
 ժումն մեծ եղև, զի հրեշտակ Տեառն իջեալ յերկ-
 նից՝ մատուցեալ 'ի բաց թաւալեցոյց զվէմն 'ի դրաց
 անտի, և նստէր 'ի վերայ նորա. և էր տեսիլ նորա 3
 իբրև զփայլակն, և հանդերձ նորա սպիտակ իբրև
 զձիւն: Այլ յահէ անտի նորա խռովեցան պահա- 4
 պանքն, և եղեն իբրև զմեռեալս: Պատասխանի ետ
 հրեշտակն և ասէ ցկանայսն. Ս'ի երկնչիք դուք, գի- 5
 տեմ զի զՅիսուս զխաչելէալն խնդրէք. չէ աստ, քան- 6
 զի յարեաւ՝ որպէս ասացն. եկայք տեսէք զտեղին ուր
 կայր: Այլ վաղվաղակի երթայք ասացէք աշակեր- 7
 տացն նորա թէ յարեաւ. և ահա յառաջանայ քան
 զձեզ 'ի Վալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա. ահա ա- 8
 սացի ձեզ: Այլ ելեալ վաղվաղակի 'ի գերեզմանէ ան-
 տի ահիւ և խնդու թեամք բազմաւ՝ ընթանային ոլատ-
 մել աշակերտացն: Այլ ահա պատահեաց նոցա Յի- 9

- սուս և ասէ . Ողջ էք : Եւ նոքա մատուցեալ կալան
- 10 զօտս նորա , և երկիր պագին նմա : Յայնժամ ասէ
 ցնոսա Յիսուս . Սի երկնչիք , երթայք ասացէք եղ
 քարցն իմոց՝ զի երթիցեն ՚ի Վալիլեա և անդ տես-
- 11 ցեն զիս : Իբրև նոքա գնացին , ահա ոմանք ՚ի զօրա-
 կանացն եկին ՚ի քաղաքն , և պատմեցին քահանայա-
- 12 պետիցն զամենայն որ ինչ եղևն : Եւ նոքա ժողո-
 վեալ հանդերձ ծերովքն , խորհուրդ առեալ՝ արժաթ
- 13 յոյժ ետուն զօրականացն և ասեն . Մասջիք՝ եթէ
 աշակերտքն նորա եկեալ գիշերի գողացան զնա՝ մինչ
- 14 մեք ՚ի քուն էաք . և եթէ լուր լիցի այդ առ դատա-
 ւորն , մեք հաճեսցուք զնա , և զձեզ անհոգս արաս-
- 15 ցուք : Եւ նոցա առեալ զարժաթն , արարին որպէս
 ուսանն . և ել համբաւս այս ՚ի Հրէից մինչև ցայսօր :
- 16 Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին ՚ի Վալիլեա ՚ի
- 17 լեառնն՝ ուր ժամագիր եղև նոցա Յիսուս . իբրև
 տեսին զնա՝ երկիր պագին նմա , և ոմանք յերկուա-
- 18 ցան : Եւ մատուցեալ Յիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա
 և ասէ . Տուաւ ինձ ամենայն իշխանութիւն յեր-
- 19 առաքեմ զձեզ : Գնացէք այսուհետև՝ աշակերտե-
 ցէք զամենայն հեթանոսս , մկրտեցէք զնոսա յա-
- 20 նուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյ սրբոյ : Ասուցէք
 նոցա պահել զամենայն՝ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ :
 Եւ ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս՝
 մինչև ՚ի կատարած աշխարհի :

Ն Ա Խ Ա Դ Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Մ Ա Ր Կ Ո Ս Ի Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն Ի Ն

Աւետարանն ալ ըստ Սարկոսի - Գրեալ է սոյն Սարկոս աշակերտ Պետրոսի և ընթացակէց Պաղոսի : Վրեաց զաւետարանն զայս, և դնէ սկիզբն և սսէ . Սկիզբն աւետարանի, 'ի Հովհաննոս Գարուդ-Լէնէն . և զհրատ-Լիանն Հովհաննոս . և առնու զկայտ-Լիանն յԱսացայ Տարգարէէն Նշանակէ և զգործո-Լիանն 'ի Վրիանն, և ոչ սսէ զգործանքն . պատմէ զանն ընտրու-Լեանն աշակերտացն, և նշանն և արուեստս զոր արար . և զխորհուրդ Տասնու-Լեանն, և զկարարածն . և որ Տասնէցայս Պիղատոսի, և Խաչեցայս Տարմնով, և զի զինուորքն Բաթանէցին զհանդերձս նորս, և զի Տարմինն Երաս 'ի Գերեզմանի և յարեաս Երեքօրեաց, և զի ջանել Տրեշտակին և Երևել հանանցն, և զնոյնն պատմել աշակերտացն :

Սարկոս հրատանաս Պետրոսի Սիմոն Գրեաց Սարկոսանս Իւր' յԱղէքսանդր Գաղատի 'ի Վրոս Եգիպտացի, զիսկ հնգերասանն սմի հասճատանալոյ Փրկչէն :

ԳԼՈՒԹՔ ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

	ԳԼ.	ԿՏԸ
Սասն զի-ահարին .	ւ .	23
Սասն Սէրուսի պոքան շին .	ւ .	29
Սասն Բժշկո-Լեան պէսպէս հի-անդո-Լեանց .	ւ .	32
Սասն Բորոտի .	ւ .	40
Սասն անդասալո-ծի .	բ .	3
Սասն Սեւայ Տաքասա-որի .	բ .	14
Սասն Գօսացեալ Յե-իմն .	գ .	1
Սասն Սոսաբէլոցն ընտրո-Լեան .	գ .	13
Սասն սերճանեացն առ-աչի .	գ .	2
Սասն սասորէլոյ շո-րոցն .	գ .	35
Սասն շէֆեոփեացն .	է .	1
Սասն զասորէր ծողո՛վրդապէտի .	է .	21
Սասն արեւասորէտի .	է .	25
Սասն հասարոյ Սոսաբէլոցն .	զ .	7
Սասն Յովհաննոս , եւ Յերո՛վրէի .	զ .	14
Սասն հինգ հացին եւ երկո-ց յէանցն .	զ .	35
Սասն 'ի Վերայ ծո՛ղո-ն գնալոյ .	զ .	47
Սասն անցանեւոցն զպատու-իրանա-ն .	է .	5
Սասն ասորո-ոյ կնոջն փի-նիկեցո-ոյ .	է .	24
Սասն համբըն եւ իւլի .	է .	31
Սասն Էօբն հացի .	ը .	1
Սասն իմորոյ փարիսէցո-ոցն .	ը .	16
Սասն կո-րի .	ը .	22
Սասն հարցանեւոցն 'ի Սեւասրիս .	ը .	27
Սասն այլահէրպո-Լեանն Տեառն .	թ .	1
Սասն լո-անահարի .	թ .	16
Սասն իորհեւոցն՝ Լե ո՛վ էցէ Տեծ .	թ .	32
Սասն հարցանեւոցն՝ Լե պարտ է արչահէլ զի .	ժ .	1
Սասն հարցանեւոց Տեծասանն զՅիսոս .	ժ .	17

Ա	սահն	որդրանցն Օլեբեդեայ .	Ճ .	35
Ա	սահն	Տասրորդի մեռաի .	Ճ .	46
Ա	սահն	յասանն ահիին .	Ճւ .	1
Ա	սահն	չորսունն ալոյ Ռիւննանցն .	Ճւ .	12
Ա	սահն	անյի շաչարոնն Ռեանն .	Ճւ .	25
Ա	սահն	հարցանեւոյ Դասանն աջապետիցն ՆՏերն .	Ճւ .	27
Ա	սահն	այգանցն .	Ճբ .	1
Ա	սահն	հարցանեւոյ զբահեհանեանն .	Ճբ .	13
Ա	սահն	սարոնն հեցանցն .	Ճբ .	18
Ա	սահն	դարանցն .	Ճբ .	28
Ա	սահն	Տեսանն հարցանեւոյ զբարեպետիանն .	Ճբ .	35
Ա	սահն	երկոն լոմայիցն .	Ճբ .	41
Ա	սահն	հասարածիին .	Ճդ .	3
Ա	սահն	սանրն և ճանանն .	Ճդ .	32
Ա	սահն	օժանեւոյ հնոջն ՆՏերն իւղով .	Ճդ .	3
Ա	սահն	զաստիին .	Ճդ .	12
Ա	սահն	Տասանն Ռեանն Տարգարեանն ալոյ .	Ճդ .	18
Ա	սահն	Պետրոսի ուրացանն Ռեանն .	Ճդ .	66
Ա	սահն	Խնդրեւոյ զբարոնն ահան Տարմինն .	Ճե .	42
Ա	սահն	Իւղաբեր հանանցն .	Ճդ .	1

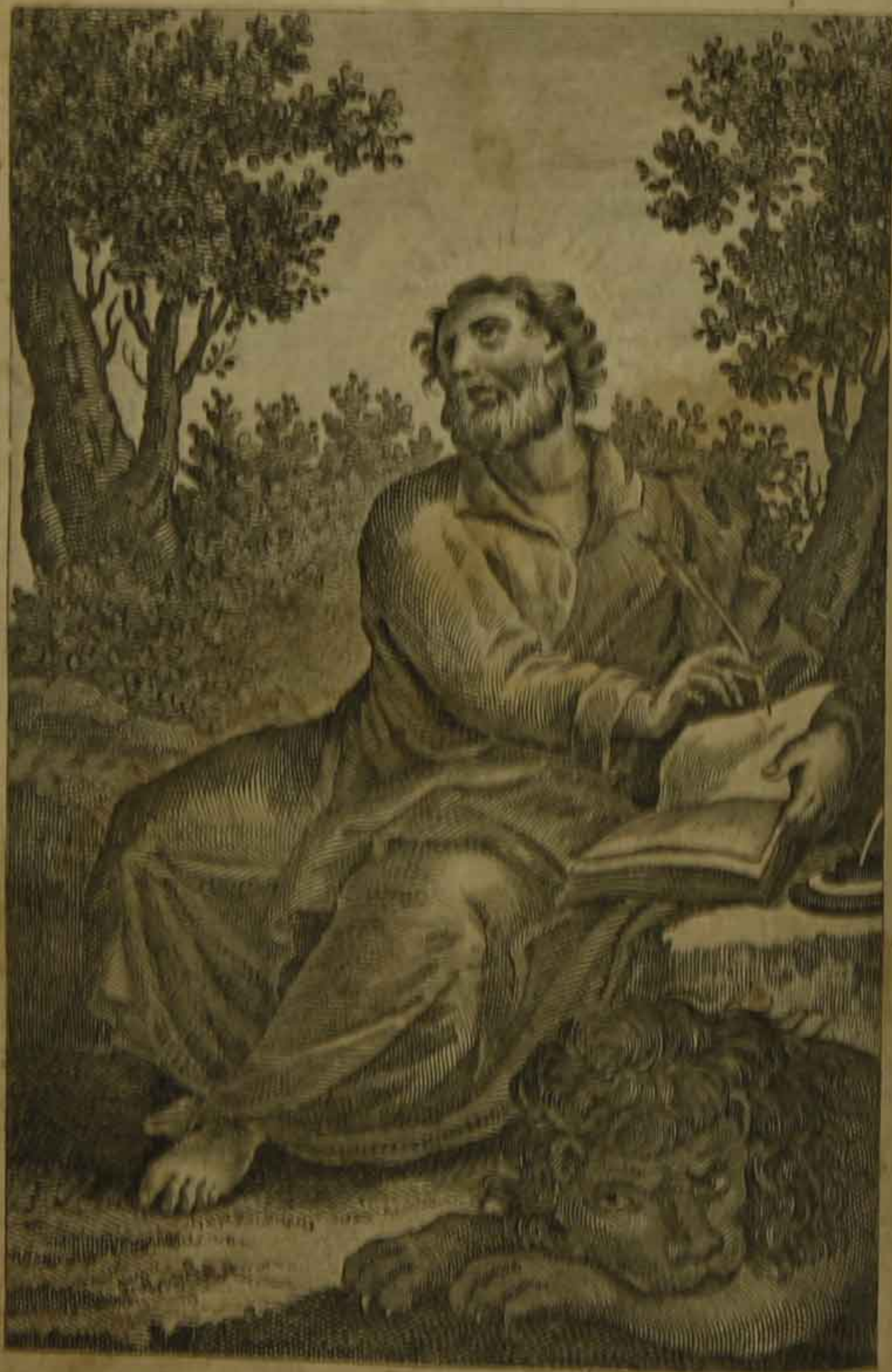

Handwritten cursive text, likely a signature or name, possibly reading "John J. [unclear]".

Handwritten cursive text, possibly a date or address, including the number "4" and the word "No".

Handwritten cursive text, possibly a name or address, including the number "19" and the word "No".

Handwritten cursive text at the bottom of the page, possibly a signature or name, including the number "1886".

UP UULGOU DI-LSU.PUELE2

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

Ը Ս Տ Մ Ա Ր Կ Ո Ս Ի

Գ Լ Ո Ի Խ Ա

- 1 Ա Վ Ի Զ Բ Ն, աւետարանի Հիսուսի Վրիստոսի որ-
- 2 դւոյ Մատուծոյ : Արպէս եւ գրեալ է 'ի մարգարէս .
- 3 Վճարասիկ եւս առաքեմ զհրօշտակ խմ առաջի քոյ ,
- 4 որ հանգերձեացէ զճանապարհս քո առաջի քոյ , Չայն
- 5 բարբառոց յանապատի , սրատրտտտ արարէք զճանա-
- 6 պարհ Տեանն , եւ ուղիդս արարէք զշաւիղս նորա :
- 7 Աշւ եղև՝ զի Հովհաննէս մկրտէր յանապատի , եւ
- 8 քարոզէր մկրտութիւնն ստաշխարութեանն 'ի թողու-
- 9 թիւն մեղաց : Աշւ երթայր առ նա ամենայն աշխարհն
- 10 հրէաստանի , եւ երուսաղեմացիք ամենեքեանն , եւ
- 11 մկրտէին 'ի նմանէ 'ի Հորդանանն զեւս՝ խոստովանեալ
- 12 զմեղս խրեանց : Աշւ եր Հովհաննէս զգեցեալ ստե-
- 13 ուղտու , եւ դօտի մաշկեղէն ընդ մէջ խր , եւ կերակուր
- 14 նորա մարտիս եւ մեղս վայրենի : Վարդուք եւ ասէր .
- 15 Վայ զորագոյնն քան զիս զկնի խմ՝ որում չեմ բա-
- 16 ւական խնարհէլ յուճանել զխրացս կոչեաց նորա :
- 17 եւս մկրտեցի զձեզ ջրով , եւ նա մկրտեցեցէ զձեզ Հո-
- 18 շոյով սրբով : Աշւ եղև յաւարան յայտասիկ եկն Յե-
- 19 սուս 'ի Վարդարեթէ գաղիկեացոց , եւ մկրտեցաւ 'ի
- 20 Հովհաննէ 'ի Հորդանանն : Աշւ նայնժամայն ընդ վե-

րանալ 'ի ջրոցն, ետես ցելեալ զերկինս, և զհողին
 Վստուծոյ իբրև զաղաւնի՝ զի իջանէր 'ի վերայ նորա :
 Չայն եղև յերկնից և ասէ . դու ես որդի իմ սիրե . 11
 լի, ընդ քեզ հաճեցայ : Աւ նոյնժամայն հողին հա . 12
 նէ զնա յանապատ : Աւ էր նա անդ զաւուրս քա . 13
 ռասունն փորձեալ 'ի սատանայէ . և էր ընդ դազանս,
 և հրեշտակք պաշտէին զնա :

ԲԲ . Աւ յետ մատնելոյն Յովհաննու, եկն Յի . 14
 սուս 'ի Վալիլեա . քարողէր զաւետարանն Վստուծոյ՝
 և ասէր, թէ կատարեալ է ժամանակ, և հասեալ . 15
 է արքայութիւնն Վստուծոյ . ասլաշխարեցէք՝ և հա-
 լատացէք յաւետարանն : Իբրև անցանէր առ ծովե- . 16
 զերբն գալիլեացոց, ետես զՍիմոն և զԱնդրէաս
 եղբայր Սիմոնի, զի արկեալ էր նոցա ուռկանս 'ի
 ծով . քանզի ձկնորսք էին : Աւ ասէ ցնոսա Յիսուս . 17
 Ակայք զկնի իմ, և արարից զձեզ լինել որսորդս մարդ-
 կան : Աւ վաղվաղակի թողեալ զուռկանսն, գնացին . 18
 զհետ նորա : Աւ մատուցեալ անտի սակաւիկ մի յա- . 19
 ռաջ, ետես զՅակովբոս Օբեքեդեայ և զՅովհան-
 նէս եղբայր նորա, և զնոսա 'ի նաւին մինչ կազմէին
 զուռկանս, և կոչեաց զնոսա : Աւ վաղվաղակի թո- . 20
 զեալ զհայր իւրեանց Օբեքեդէոս 'ի նաւին վարձ-
 կանօքն հանդերձ, գնացին զհետ նորա :

ԲԳ . Աւ մտանեն 'ի Վափառնաուամ, և իսկ և իսկ . 21
 'ի շաբաթուն մտեալ 'ի ժողովուրդն ուսուցանէր զնո-
 սա : Աւ զարմանային ընդ վարդապետութիւնն նորա, . 22
 զի ուսուցանէր զնոսա իբրև իշխանութեամբ՝ և ոչ
 որպէս դպիրքն : Աւ էր 'ի ժողովրդեանն նոցա այր . 23
 մի, յորում այս պիղծ գոյր 'ի նմա . որ աղաղակեաց
 և ասէ . թոյլ տուր, զի կայ մեր և քո, Յիսուս նա . 24
 զովրեցի, եկիր կորուսանել զմեզ . դիտեմք զքեզ ոմ-
 ես, սուրբդ Վստուծոյ : Սաստեաց 'ի նա Յիսուս և . 25
 ասէ . Վարկեաց՝ և ել 'ի դմանէ : Աւ զարկոյց զնա . 26
 այսն պիղծ, և աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ, և ել 'ի
 նմանէ : Աւ զարմացան ամենեքին, մինչև հծծել . 27

ընդ միմեանս և ասել. **Օ** քննէ է այս նոր վարդապե-
 տու թիւնս, զի իշխանութեամբ և այսոց պղծոց սաս-
 28 տէ, և հնազանդին սմա: **Եւ** ել լուր նորա ընդ ա-
 29 մենայն կողմն գալիլեացոց: **Եւ** վաղվաղակի ելեալ
 'ի ժողովրդենէն, եկն 'ի տուն **Միմոմնի** և **Մնդրեայ**
 30 **Յակովբա** և **Յովհաննու հանդերձ**: **Եւ** զոքանչ
Միմոմնի գնէր ջերմացեալ. և վաղվաղակի ասեն
 31 ցնա վասն նորա: **Եւ** մատուցեալ յարոյց զնա՝ կա-
 լեալ զձեռանէ նորա. և եթող զնա տենդն, և
 32 պաշտէր զնոսա: **Եւ** իբրև երեկոյ եղև 'ի մտա-
 նել արեգականն բերէին առ նա զամենայն հիւանդս
 33 և զգիւահարս. և էր ամենայն քաղաքն ժողո-
 34 վեալ առ դուրսն: **Եւ** բժշկեաց բազում հիւանդս
 'ի պէսպէս ախտից, և դևս բազումս եհան. և ոչ
 տայր խօսել գիւացն, զի գիտէին զնա՝ թէ **Քրիս-**
 տոսն է:
 35 **ԲԴ.** **Եւ** ընդ այգն ընդ առաւօտն յարուցեալ
 ել և գնաց յանապատ տեղի, և անդ կայր յաղօթս.
 36 և գնաց զհետ նորա **Միմոմն** և որ ընդ նմայն էին.
 37 և իբրև գտին զնա՝ ասեն ցնա, թէ ամենեքին խընդ-
 38 րեն զքեզ: **Եւ** ասէ ցնոսա. **Եկայք** երթիցուք և
 յայլ մօտաւոր գիւղաքաղաքսն, զի և անդ քարոզե-
 39 ցից. զի յայս իսկ եկեալ եմ: **Եւ** քարողէր 'ի ժողո-
 վուրդս նոցա ընդ ամենայն գալիլեացիս, և դևս հա-
 40 նէր: **Կայ** առ նա բորոտ մի, աղաչէր՝ 'ի ծունր ի-
 ջանէր և ասէր. **Տէր**, եթէ կամիս, կարող ես զիս
 41 սրբել: **Իսկ** **Յիսուս** զթացեալ՝ ձգեաց զձեռն, մեր-
 42 ձեցաւ 'ի նա և ասէ ցնա. **Կամիմ**՝ սրբեաց: **Եւ**
 իբրև ասացն ցնա, վաղվաղակի գնաց 'ի նմանէ բո-
 43 ղոտու թիւնն, և սրբեցաւ: **Եւ** սաստեալ նմա՝ եհան
 44 զնա արտաքս վաղվաղակի, և ասէ ցնա. **Օ** գոյշ
 լեր, մի ումեք ինչ ասիցես. երթ ցոյց զքեզ քա-
 հանային, և մատո վասն սրբութեան քոյ պատարագ՝
 45 զոր հրամայեաց **Մովսէս**՝ 'ի վկայութիւն նոցա: **Եւ**
 նա ելեալ սկսաւ քարոզել յոյժ և հռչակ հարկա-

նել զբանն . մինչ ոչ ևս կարող լինել նմա յայտնա-
պէս 'ի քաղաք մտանել, այլ արտաքոյ յանապատ տե-
ղիս էր . և գային առ նա յամենայն կողմանց :

Գ Լ Ո Ի Խ Բ

ԲԵ . Եւ մտեալ դարձեալ 'ի Ասիառնաում՝ յետ 1
աւուրց լուր եղև եթէ 'ի տան է, և ժողովեցան բա- 2
զումք՝ մինչև տեղի ևս ոչ լինել և ոչ առ դրանն . և 3
խօսէր նոցա զբանն : Եւ գային առ նա՝ բերէին ան- 3
դամալոյծ մի բարձեալ 'ի չորից : Եւ իբրև ոչ կա- 4
րէին մերձենալ առ նա յամբոխէ անտի, քակեցին 4
զյարկն ուր էր Յիսուս, և բացեալ զառաստաղն՝ ի- 4
ջուցին զմահիճսն յորում կայր անդամալոյծն : Եւ 5
տեսեալ Յիսուսի զհաւատս նոցա, ասէ ցանդամա- 5
լոյծն . Արդեակ, թողեալ լիցին քեզ մեղք քո : Եւ 6
էին ոմանք 'ի դպրաց անտի՝ որ անդր նստէին, և խոր- 6
հէին 'ի սիրտս իւրեանց . զինչ է այս՝ որ խօսի սա 7
զհայհոյութիւնս . ո՞վ կարէ թողուլ զմեզս, եթէ ոչ 7
մի Աստուած : Եւ գիտաց Յիսուս յողի իւր՝ թէ այն- 8
պէս խորհին 'ի սիրտս իւրեանց, և ասէ : Օ ի խոր- 8
հիք զայդ 'ի սիրտս ձեր : Օ ինչ դիւրին է, ասել 9
ցանդամալոյծն՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ 9
ասել՝ արի առ զմահիճս քո և երթ 'ի տուն քո : Այլ 10
զի գիտասջիք եթէ իշխանու թիւն ունի որդի մարդոյ 10
'ի վերայ երկրի՝ թողուլ զմեզս, — ասէ ցանդամա-
լոյծն —, Վեզ ասեմ, արի առ զմահիճս քո՝ և երթ 11
'ի տուն քո : Եւ յարեաւ, և վաղվաղակի առեալ 12
զմահիճսն՝ ել առաջի ամենեցուն . մինչև զարմանալ 12
ամենեցուն և փառաւոր առնել զԱստուած և ասել,
թէ այսպիսի ինչ երբեք ոչ տեսաք :

ԲԶ . Եւ ել դարձեալ 'ի ծովեզրն, և ամենայն 13
ժողովուրդն գայր առ նա, և ուսուցանէր զնոսա : Եւ 14
մինչ դեռ անցանէր, ետես զՎ և ի Ալիեայ՝ զի նրս-
տէր 'ի մաքսաւորութեան, և ասէ ցնա . Եկ զկնի

- 15 իմ: Ալ յարուցեալ գնաց զինի նորա: Ալ եղև ՚ի
 բազմելն նորա ՚ի տան նորա, և բազում մաքսաւորք
 և մեղաւորք բազմեալ էին ընդ Յիսուսի և ընդ ա-
 շակերտոնն նորա, քանզի էին բազումք՝ որ երթային
- 16 զՏէտ նորա: Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տե-
 սին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս,
 ասեն ցաշակերտոնն նորա. Օ ի է՝ զի ընդ մեղաւորս
 և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք: Իբրև լուաւ Յի-
 սուս՝ ասէ ցնոսա. Աչ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց,
 այլ հիւանդաց, և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմե-
 ղաւորս: Ալ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարի-
 սեցիքն ՚ի պահս. գան և ասեն ցնա. Ինդէր աշա-
 կերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն, և քո
- 19 աշակերտքդ ոչ պահեն: Ալ ասէ ցնոսա Յիսուս.
 Մի եթէ մարթ ինչ իցէ որդւոց առագաստի՝ մինչ
 ընդ նոսա իցէ փեսայն պահել. ցորքան ընդ իւրեանս
 20 ունիցին զփեսայն, ոչ է մարթ պահել. այլ եկեսցեն
 աւուրք՝ յորժամ վերասցի ՚ի նոցանէ փեսայն, և ա-
 պա պահեսցեն յաւուրն յայնմիկ: Աչ ոք կապերտ
 նոր անթափ արկանէ ՚ի վերայ հնացեալ ձորձոյ. ա-
 պա թէ ոչ՝ առնու լրութեամբն իւրով նորն ՚ի հնոյ
 22 անտի, և չար ևս պատառումն լինի: Ալ ոչ ոք ար-
 կանէ գինի նոր ՚ի տիկս հինս. ապա թէ ոչ՝ պայ-
 թուցանէ գինին զտիկան, գինին հեղու և տիկքն
 կորնչին. այլ գինի նոր ՚ի տիկս նորս արկանելի է:
- 23 Բէ. Ալ եղև նմա ՚ի շաբաթու անցանել ընդ
 արտորայս, և աշակերտքն ՚ի գնալն իւրեանց սկը-
 24 սան հասկ կորզել և ուտել: Ալ փարիսեցիքն ասեն
 ցնա. Տես զինչ գործեն աշակերտքն քո ՚ի շաբա-
 25 թուս զոր չէ արժան: Ալ ասէ ցնոսա Յիսուս. Աչ
 երբեք իցէ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արարն Վաւիթ,
 յորժամ պիտոյն եղև, և քաղցեաւ նա՝ և որ ընդ
 26 նմայն էին. զիարդ եմուտ ՚ի տունն Վստուծոյ առ
 Վքիաթարաւ քահանայապետիւ, և զհացսն զառա-
 ջաւորութեանն եկեր՝ և ետ և այնոցիկ որ ընդ նմայն

էին . զոր ոչ էր օրէն ու տել , բայց միայն քահանայիցն :
 Այլ ասէ ցնոսա . Ը արաթ վասն մարդոյ եղև , և ոչ 27
 եթէ մարդ վասն շաբաթու , ապա ուրեմն տէր է որ . 28
 զի մարդոյ՝ և շաբաթու :

Գ Լ Ո Ի Խ Գ

Եւ եմուտ միւսանգամ ՚ի ժողովուրդն . և էր անդ
 այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր : Այլ սպասէին
 նմա՝ եթէ բժշկեսցէ զնա ՚ի շաբաթուն , զի չարա-
 խօսեսցեն զնմանէ : Այլ ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռնն գօ-
 սացեալ էր . Աքի անց ՚ի մէջ : Այլ ասէ ցնոսա .
 Օ ինչ արժան է ՚ի շաբաթու , բարի ինչ գործել՝
 եթէ չար առնել , ոգի մի ապրեցուցանել՝ եթէ կո-
 րուսանել : Այլ նոքա լսեցին : Այլ հայեցեալ Յի-
 սուսի զնոքօք լի ցասմամբ , արտմեալ վասն կուրու-
 թեան սրտից նոցա , ասէ ցայրն . Չդեա զձեռն քո :
 Այլ նա ձգեաց , և ողջացաւ ձեռն նորա :

Գ Կ . Այլ ելեալ արտաքս վաղվազակի փարիսեցիքն
 հերովգիանսօքն հանդերձ , խորհուրդ առնէին վասն
 նորա՝ թէ զիարդ կորուսցեն զնա : Իսկ Յիսուս աչա-
 կերտօքն իւրովք գնաց ՚ի ծովեզրն : Այլ բազում ժո-
 ղովուրդ ՚ի գալիլեացոց երթային զհետ նորա , և ՚ի
 հրէաստանէ և Աքրուսաղեմէ , և յայնկոյս Յորդա-
 նանու , և որք ՚ի Տիւրուէ և ՚ի Սիդոնէ . բազում
 ժողովուրդ իբրև լսէին որչափ ինչ առնէր , գային առ
 նա : Այլ ասէ ցաշահերտան իւր , զի նաւակ մի սրտ-
 րաստական կայցէ նմա վասն ամբօխին՝ զի մի նեղե-
 ցեն զնա . քանզի զբազումն բժշկեաց . մինչ գալ խըն-
 նել զնովառ՝ զի մերձեցին առ նա որք ունէին ախտա-
 ինչ : Այլ այսք պիղծք յորժամ տեսանէին զնա , ան-
 կանէին առաջի նորա , աղաղակէին և ասէին , թէ 12
 դու ես որդի Աստուծոյ . և նա յոյժ սաստէր նոցա , զի
 մի յայտնի առնիցեն զնա :

13 Գ.Բ. Այլանէ 'ի լեառն' և կոչէ առ ինքն զորս ինքն
 14 կամեցաւ, և չողան առ նա: Այլ արար երկոտասանս'
 զի իցեն զնովաւ, և զի առաքեացէ զնոսա քարոզել,
 15 և ունել իշխանութիւն բժշկելոյ զցաւս և հանելոյ
 16 զգլխս: Այլ եղ անուն Սիմոնի՝ Պետրոս. և Հա-
 17 կովբու. Օ երեզեայ և Հովհաննու եղբօրն Հակով-
 բայ՝ եղ նոցա անուանա Նաներէզէս, որ է՝ որդիք
 18 որոտման, և զՆիզրէաս և զՓիլիպպոս և զՆարթո-
 զամէոս և զՍատթէոս զմաքսաւորն, և զԹովմաս և
 զՀակովբոս Վրիեայ, և զԹադէոս և զՍիմոն կա-
 19 նանացի, և զՀուդա սկարիովտացի, որ և մատ-
 նեացն զնա:

20 Գ.Գ. Վասն 'ի տուն, և զայ միւսանգամ ընդ նո-
 սա ժողովուրդն, մինչ զի և հաց ևս ոչ ժամանել
 21 ուտել նոցա: Այլ իբրև լուան որ իւրքն էին՝ ելին ու-
 22 նել զնա, զի համարէին թէ մոլեգնեալ իցէ: Այլ
 զպիւրքն՝ որ Արուսաղեմէ իջեալ էին, ասէին թէ
 Նէեզ զերուզ զոյ 'ի դմա, և իշխանաւ զիւայն հա-
 23 նէ գա զգլխս: Այլ կոչեցեալ զնոսա առ ինքն, առա-
 կօք խօսէր ընդ նոսա. Օ խորհ կարէ սատանայ ըզ-
 24 սատանայ հանել. և արդ եթէ թաղաւորութիւն
 յանձն իւր բաժանեացի, ոչ կարէ կալ թաղաւորու-
 25 թիւնն այն. և եթէ տուն յանձն իւր բաժանեացի,
 26 ոչ կարէ կալ տունն. և եթէ սատանայ 'ի վերայ ան-
 ձին իւրոյ յարեաւ՝ և բաժանեալ իցէ, ոչ կարէ
 27 կալ, այլ վախճանեալ է: Վսլ ոչ որ կարէ զկարասի
 հզօրի մտեալ 'ի տուն նորա աւար հարկանել, եթէ
 ոչ նախ զհզօրն կապիցէ, և ապա զտուն նորա աւար
 28 հարկանիցէ: Վմէն ասեմ ձեզ, զի ամենայն թողցի
 որդւոց մարդկան մեզք և հայհոյութիւնք՝ որչափ և
 29 հայհոյեացեն, բայց որ հայհոյեացէ զհողին սուրբ,
 ոչ ունիցի թողութիւն յաւիտեան, այլ պարտապան
 30 լիցի յաւիտեանիցն մեզաց: Օ ի ասէին՝ թէ այս պիղծ
 զոյ 'ի նմա:

31 Գ.Գ. Վասն եղբարքն և մայր նորա, և արտօքոյ

կացեալ՝ յղեցին և կոչէին զնա : Այլ անդ ժողովուրդն 32
 շուրջ զնովաւ նստէր . և իբրև ասացին ցնա . Ա՛հա
 ւասիկ մայր քո և եղբարք քո կան արտաքոյ , և խընդ- 33
 րեն զքեզ , պատասխանի ետ նոցա և ասէ . Ա՛յլ է 33
 իմ մայր կամ եղբարք : Հայեցաւ շուրջ զիւրև յա- 34
 շակերտսն զի նստէին , և ասէ . Ա՛հաւասիկ մայր իմ 35
 և եղբարք իմ . զի որ առնէ զկամս Ա՛ստուծոյ , նա է
 իմ եղբայր և քոյր և մայր :

Գ Լ Ո Ի Խ Գ

ԳԵ . Գարձեալ սկսաւ ուսուցանել առ ծովեզերքն . 1
 և խոնկեցան զնովաւ ժողովուրդք բազումք , մինչև 'ի
 նաւ մտանել նմա և նստել 'ի ծովուն . և ամենայն
 ժողովուրդն զծովեզերքն՝ զցամաքն ունէին . և ու- 2
 սուցանէր զնոսա առակօք բազում ինչ : Այլ ասէր նո-
 ցա 'ի վարդապետութեան իւրում . Ա՛սէք , ահաւա- 3
 սիկ ել սերմանօղ սերմանել . և եղև 'ի սերմանելն , 4
 ոմն անկաւ առ ճանապարհաւ , և եկն թռչուն և ե-
 կեր զնա : Այլ այլն անկաւ յապառաժի՝ ուր ոչ գոյր 5
 հող բազում . և վաղվաղակի բուսաւ , քանզի ոչ գոյր
 հիւթ երկրին , և յորժամ ծագեաց արև՝ ջեռաւ , և 6
 զի ոչ գոյին արմատք՝ ցամաքեցաւ : Այլ այլն անկաւ
 'ի մէջ փշոց . ելին փուշքն և հեղձուցին զնա , և սը- 7
 տուղ ոչ ետ : Այլ այլն անկաւ յերկիր բարւօք , և ե- 8
 լեալ աճեցեալ տայր պտուղ , և բերէր ընդ միոյ երե-
 սուն , և ընդ միոյ վաթսուն , և ընդ միոյ հարիւր :
 Այլ ասէր . Ար ունիցի ահանջս լսելոյ՝ լուիցէ : 9

ԳԶ . Այլ իբրև եղև առանձինն , հարցին ցնա որ 10
 զնովաւն էին աշակերտօքն հանդերձ զառակսն : Այլ 11
 ասէ ցնոսա . Չեղ տուեալ է զիաւել զխորհուրդս
 արքայութեան Ա՛ստուծոյ . բայց նոցա որ արտաքինքն
 են՝ ամենայն ինչ առակօք լինի . զի տեսանելով տես- 12
 ցեն և մի տեսցեն , և լսելով լուիցեն , և մի իմաս-
 ցին , զի մի երբէք դարձցին՝ և թողցի նոցա : Այլ ա- 13

սէ ցնոսա . Ոչ գիտէք զառակս զայս , և զիարդ զա-
 14 մենայն առակսն գիտիցէք : Ար սերմանէն՝ զբանն
 15 սերմանէ : Այլ նոքա են որ առ ճանապարհաւն , ուր
 բանն սերմանի , և յորժամ լսեն զնա , գայ սատա-
 նայ՝ և հանէ զբանն սերմանեալ ՚ի սիրտս նոցա :
 16 Այլ նոքա են որ յապառաժին սերմանեցան , որք
 յորժամ լսիցեն զբանն , վաղվաղակի խնդու թեամբ
 17 ընդունին . և զի ոչ ունին արմատս յանձինս , այլ առ
 ժամանակ մի են , ապա ՚ի հասանել նեղութեանս
 կամ հալածման վասն բանին վաղվաղակի գայթաղ-
 18 զին : Իսկ որ ՚ի մէջ փշոցն սերմանեցան , նոքա են՝
 19 որ իբրև զբանն լսեն , և հողք աշխարհիս և պատ-
 րանք մեծութեան մտանեն և հեղձուցանեն զբանն՝
 20 և անպտուղ լինի : Այլ նոքա են որ յերկիրն բարւոք
 սերմանեցան , որք լսեն զբանն և ընդունին , և տան
 պտուղ , ընդ միոյ երեսուն , և ընդ միոյ վաթսուն ,
 և ընդ միոյ հարիւր :
 21 Գէ : Այլ ասէ ցնոսա . մի է թէ զայ՝ ճրագ զի ընդ
 գրուանաւ դնիցի , կամ ընդ մահճօք . ոչ ասլաքէն ՚ի
 22 վերայ աշտանակի դնիցի : Օ ի չէ ինչ ՚ի ծածուկ ,
 որ թէ ոչ յայանեսցի . և ոչ եղև ինչ գաղտնի , եթէ
 23 ոչ ՚ի յայտ գայցէ . եթէ որ ունիցի ականջս լսելոյ՝
 24 լուիցէ : Այլ ասէ ցնոսա : Տեսէք զինչ լսէքդ , և
 յաւելցի ձեզ որոց լսէքդ . որով չափով չափէք՝ նո-
 25 վին չափեսցի ձեզ : Ար որք ունիցի տացի նմա . և որ
 ոչն ունիցի , և զոր ունին՝ բարձցի ՚ի նմանէ :
 26 ԴԿ . Այլ ասէր . Վ՛յսպէս է արքայութիւն Վ՛ս-
 տուծոյ , որպէս զի այր մի արկանիցէ սերմանիս յեր-
 27 կիր , և ննջիցէ և յառնիցէ զցայգ և զցերեկ . և սեր-
 մանիքն բուսանիցին և աճիցեն , և նա ոչ գիտէ՝ թէ
 28 երկիրն ինքնին բերէ զպտուղ . նախ զխոտն , և ապա
 29 զհասկն , և ապա ցորեան ասորք ՚ի հասկին . այլ
 յորժամ տայցէ զպտուղն , վաղվաղակի առաքի ման-
 30 գաղ , զի հասեալ են հունձք : Այլ ասէր . Վ՛ւմ նը-
 մանեցուսցուք զարքայութիւնն Վ՛ստուծոյ , կամ

որով առական առակեսցուք զնա : Արպէս հատն մա 31
 նանխոյ՝ որ յորժամ սերմանիցի յերկրի, փոքրա-
 գոյն է քան զամենայն սերմանիս՝ որ են յերկրի,
 և յորժամ սերմանիցի, բուսանի և լինի մեծ քան 32
 զամենայն քանջար և արձակէ ոսոս մեծամեծս,
 մինչև բաւական լինել ընդ հովանեաւ նորա թռչնոց
 երկնից բնակել : Այլ այնպիսի առակօք խօսէր ընդ 33
 նոսա զբանն, որպէս կարօղ լինէին լսել. և առանց 34
 առակի ոչ ինչ խօսէր ընդ նոսա, բայց առանձինն
 աշակերտացն իւրոց մեկնէր զամենայն :

ԴԲ. Այլ ասէ ցնոսա յաւուր յայնմիկ՝ իբրև ընդ 35
 երեկս լինէր. Այլայք անցցուք յայն կողմն : (Ծողուն 36
 զժողովուրդն, և առնուն զնա նաւան հանդերձ, և
 զայլ ևս նաւան որ էին ընդ նմա : Այլ լինէր մրրիկ մեծ 37
 հողմոյ, և զալիան ՚ի նաւն զեղոյր մինչ գրեթէ լի իսկ
 լինել. և ինքն ննջէր ՚ի խելս նաւին ՚ի վերայ բարձի : 38
 Օարթուցանէին զնա և ասէին. Արդապետ, ոչ ինչ
 է քեզ փոյթ, զի կորնչիմք աւասիկ : Այլ զարթու 39
 ցեալ սաստեաց հողմոյն. և ծովուն ասէ, դադարեա
 կարկեաց. և դադարեաց հողմն, և եղև խաղաղու-
 թիւն մեծ : Այլ ասէ ցնոսա. Ննդէր այդպէս վատա 40
 սիրտք էք, չև ևս ունիք հաւատս : Այլ երկեան եր-
 կիւղ մեծ. և ասէին ցմիմեանս. Ո՞րք արդեօք իցէ
 սա, զի և հողմ և ծով հնազանդին սմա :

Գ Լ Ո Ի Խ Ե

Եւ եկն յայնկոյս ծովուն՝ յաշխարհն գերգեսա. 1
 ցւոց : Այլ ընդ ելանելն նորա ՚ի նաւէ անտի, պատա 2
 հեաց նմա այր մի ՚ի գերեզմանացն՝ զոր ունէր այս
 պիղծ, որոյ և բնակու թիւնն իւր իսկ ՚ի գերեզմանս 3
 էր. և ոչ շղթայիւք ոք ևս կարէր կապել զնա, վասն 4
 բազում անգամ ոտնակապօք և շղթայիւք կապելոյ,
 և խղելոյ ՚ի նմանէ զշղթայսն և զոտնակապսն խոր- 5
 տակելոյ. և ոչ ոք կարէր պարտել զնա, քանզի հա-

նապաղ զցայդ և զցերեկ 'ի գերեզմանս և 'ի լերինս
 6 աղաղակէր, և կոծէր զանձն իւր քարամբք: Իբրև
 ետես զՅիսուս 'ի հեռաստանէ, ընթացաւ և երկիր
 7 եպագ նմա. աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ և ասէ. () ի
 կայ իմ և քո, Յիսուս որդի Աստուծոյ բարձրելոյ.
 երգմնեցուցանեմ զքեզ յԱստուած, մի տանջեր զիս:
 8 Վանզի ասէր ցնա. Վ'Լ, այսդ պիղծ, 'ի մարդոյ այ-
 9 տի: Վը հարցանէր ցնա՝ թէ զինչ անուն է քո: Վը
 ասէր ցնա. Վեզնոյն անուն է իմ, քանզի բազումք
 10 եմք: Վը աղաչէին զնա յոյժ, զի մի առաքեսցէ ըզ-
 11 նոսա արտաքս քան զաշխարհն: Վը անդ էր առ լե-
 12 րամբն երամակ մի խողայ՝ արօտական մեծ: Վը աչե-
 ցին զնա ամենայն դեքն և ասեն. Վը աքեա զմեզ 'ի
 խողսն, զի մացուք 'ի նոսա: Վը հրամայեաց նոցա:
 13 Վը իբրև ելին այսքն պիղծք՝ մտին 'ի խողսն, և զի-
 մեաց երամակն 'ի դարէ անտի 'ի ծովն. էին իբրև
 14 երկու հազարք, և հեղձնուին 'ի ծովուն: Վը խո-
 զարածքն փախեան, և պատմեցին 'ի քաղաքին և
 յագարակս, և ելին տեսանել զինչ իցէ որ գործե-
 15 ցաւն: Վան առ Յիսուս, և տեսանեն զդիւահարն
 զի նստէր զգեցեալ և զգաստացեալ, որ ունէր զլե-
 16 գէոնն. և զահի հարան: Վը պատմեցին նոցա որոց
 տեսեալն էր, թէ զինչ եղև այսահարին, և զինչ
 17 վասն խողիցն: Վը սկսան աղաչել զնա՝ գնալ 'ի սահ-
 18 մանաց նոցա: Վը իբրև եմուտնա՝ ի նաւն, աղաչէր
 19 զնա դիւահարն՝ զի ընդ նմա իցէ, և Յիսուս ոչ ետ
 նմա թոյլ, այլ ասէ ցնա. Վրթ 'ի տուն քո առ
 ընտանիս քո, և պատմեա նոցա որ ինչ միանգամ
 20 Տէր արար քեզ՝ և ողորմեցաւ քեզ: Վը չոգաւ և
 սկսաւ քարոզել 'ի Վեկապոլին, զոր ինչ արար նմա
 Յիսուս. և ամենեքին զարմանային:
 21 ԴԳ: Վը իբրև անց Յիսուս միւսանգամ յայն
 կողմն՝ ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում, և էր
 22 առ ծովեզերքն: Վը ահա մի 'ի ժողովրդապետացն
 գայր, որում անուն էր Յայրոս. իբրև ետես զնա՝

անկաւ առ ոտս նորա, աղաչէր զնա յոյժ և ասէր, 23
 թէ դուստր նորա մերձ է 'ի մահ, զի եկեալ գնիցէ
 նմա ձեռն, որպէս զի ասորեսցի և կեցցէ: Այլ գնաց 24
 ընդ նմա. երթայր և ժողովուրդ բազում զհետ նո-
 րա, և նեղէին զնա: Այլ կին մի էր 'ի տեռատեսու 25
 թեան արեան զերկօտասան ամ, և յոյժ վշտացեալ 26
 'ի բազում բժշկաց, և ծախեալ զինչս իւր զամե-
 նայն, և չէր ինչ օգտեալ, այլ ևս առաւել զայրա-
 ցեալ: Իբրև լուաւ զՅիսուսէ, եկն 'ի մէջ ամբօխին 27
 յետոյ' և բուռն եհար զհանդերձէ նորա. քանզի 28
 խորհէր 'ի մտի, թէ միայն մերձեցայց 'ի հանդերձս
 նորա՝ փրկեցայց: Այլ վաղվաղակի ցամաքեցաւ աղ- 29
 բիւր արեան նորա, և գիտաց 'ի մարմին իւր՝ թէ
 բժշկեցաւ 'ի տանջանացն: Այլ անդէն վաղվաղա- 30
 կի գիտաց Յիսուս յանձն իւր զզօրութիւնն որ
 ել 'ի նմանէ, դարձաւ յամբօխն և ասէ. Ով մեր- 31
 ձեցաւ 'ի հանդերձս իմ: Այլ ասէն ցնա աշակերտքն.
 Տեսանես՝ զի ամբօխդ նեղէ զքեզ, և ասես թէ 32
 ով մերձեցաւ 'ի հանդերձս իմ: Այլ շուրջ հայէր 33
 տեսանել թէ ո՞ր զայն արար: Այլ կինն զարհու-
 րեալ և դողացեալ վասն որոյ գաղտն արար, քան-
 զի գիտէր զինչ եղև նմա, եկն անկաւ առաջի նորա,
 և ասաց զամենայն իրան ստուգութեամբ: Այլ Յի- 34
 սուս ասէ ցնա. Վուստր, հաւատք քո կեցուցին ըզ-
 քեզ. երթ 'ի խաղաղութիւն, և եղիջիր ողջ 'ի տան-
 ջանաց քոց:

ԴԴ. Ո՞րնք դեռ նա զայն խօսէր, գան ոմանք 'ի 35
 տանէ ժողովրդապետին և ասէն, թէ դուստրն քո
 մեռաւ, զի ևս աշխատ անես զվարդապետդ: Իսկ 36
 Յիսուս իբրև լուաւ զբանն ասացեալ, ասէ ցժողովր-
 դապետն. Ո՞ր երկնչիւր, բայց միայն հաւատա. Այլ 37
 ոչ զոր եթող ընդ իւր երթալ, բայց միայն զՍեպրոս
 և զՅակովբոս և զՅովհաննէս զեղբայրն Յակով-
 բայ: Իսկ 'ի տուն ժողովրդապետին, և տեսանէ 38
 ամբօխ յոյժ և լալականս և աղաղակ յոյժ. և մտեալ 39

'ի ներքս՝ ասէ ցնոսա . Օ ի խռովեալ էք և լայք , մա-
 40 նուկն ոչ է մեռեալ , այլ ննջէ : Այլ ծաղր առնէին
 զնա . և նորա հանեալ արտաքս զամենեւեան , առ-
 նու ընդ իւր զհայր մանկանն և զմայր , և զնոսա որ
 41 ընդ նմայն էին , և մտանէ ուր դնէր մանուկն . և կա-
 լեալ զձեռանէ մանկանն՝ ասէ ցնա . Տալիթ ա՛ կու-
 մի . որ թարգմանի , աղջիկ դու՛ քեզ ասեմ արի :
 42 Այլ վաղվաղակի յարեաւ աղջիկն , և գնայր . քանզի
 էր ամաց իբրև երկոտասանից . և զարմացան մեծաւ
 43 զարմանալէօք : Այլ պատուէր տայր նոցա յոյժ , զի
 մի որ գիտասցէ զայն . և ասաց տալ նմա ուտել :

Գ Լ Ո Ի Խ Զ

1 ԴԵ . Եւ ել անտի , եկն 'ի գաւառ իւր , և եր-
 2 թային զհետ նորա աշակերտքն իւր : Այլ եղև 'ի շա-
 բաթուն՝ սկսաւ ուսուցանել 'ի ժողովրդեանն . և
 բազումք իբրև լսէին՝ զարմանային ընդ վարդապե-
 տութիւն նորա , և ասէին . Աւստի՛ է սմա այս , կամ
 զի՛նչ է իմաստութիւնս որ տուեալ է սմա , զի զօրու-
 3 թիւնք այսպիսիք 'ի ձեռաց սորա լինիցին . ոչ սա է
 մանուկ հիւսանն , և որդին Արեմայ , եղբայր Հա-
 կոսթայ և Հոսթայ և Հուդայի և Կիմոնի . և չի-
 4 ցե՞ն քորքն դորա աստ առ մեզ : Այլ գայթաղդէին
 'ի նա : Այլ ասէ ցնոսա Հիսուս . Աչ է մարդարէ ա-
 նարդ , բայց եթէ 'ի գաւառի իւրում , և յազգա-
 5 տոհմի և 'ի տան իւրում : Այլ ոչ կարէր անդ և ոչ
 մի ինչ զօրութիւն առնել , բայց սակաւ հիւանդաց
 6 ձեռն եղեալ բժշկէր զնոսա : Այլ զարմանայր վասն
 անհաւատութեան նոցա :

ԴԶ . Այլ շրջէր շուրջ զգաւառօքն , և ուսուցա-
 7 նէր : Այլ կոչեաց առ ինքն զերկոտասանան , և սկսաւ
 առաքել զնոսա երկուս երկուս . և տայր նոցա իշխա-
 8 նութիւն 'ի վերայ այսոց պղծոց : Այլ պատու իրեաց
 նոցա՝ զի մի ինչ բարձցէն 'ի ճանապարհ , բայց միայն
 գաւազան . մի պարկ , մի հաց , մի պղինձ 'ի գօտիս .

այլ ազանել հողաթափս, և մի զգե՛նուցուք, ասէ, եր- 9
կուս պարեգօտս: Ալ ասէր ցնոսա. Յոր տուն մտա- 10
նիցէք, անդէն օթեւանս կալջիք՝ մինչև ելանիցէք
անտի: Ալ որ ոչ ընկալցին զձեզ, և ոչ լուիցեն ձեզ, 11
յորժամ ելանիցէք անտի՝ թօթափեօջիք զփոշի ու-
տից ձերոց՝ ի վիայու թիւն նոցա: Ալ ելեալ քարո- 12
ղէին՝ զի ապաշխարեսցեն. և դես բազումս հանէին, 13
և օծանէին իւղով զբազում հիւանդս, և բժշկէին
զնոսա:

ԴԷ. Ալ լուաւ արքայ շէրովդէս, քանզի յայտնի 14
եղև անուն նորա. և ասէր, թէ Յովհաննէս Վկրը-
տիչ յարեալ ի մեռելոց, և վասն այնորիկ զօրու-
թիւնք լինին նովաւ: Վսլք ասէին՝ թէ Աղիա է, 15
իսկ այլքն՝ թէ մարգարէ է, կամ թէ իբրև զմի ի
մարգարէից: Իբրև լուաւ շէրովդէս, ասէ. Օրոյ 16
ես զգլուխն հատի զՅովհաննու՝ սա է, նա յարեալ
ի մեռելոց: Օ ի ինքն շէրովդէս առաքեաց կալաւ 17
զՅովհաննէս, և կապեաց զնա, և եղ ի բանտի, վասն
շէրովդիայ կնոջ Փիլիպպոսի եղբօր նորա, քանզի
նա՛կին արար զնա: Վանզի ասէր Յովհաննէս ցշէ- 18
րովդէս՝ թէ ոչ է օրէն քեզ ունել զկին եղբօր քոյ:
Ալ շէրովդիա օխացեալ էր ընդ նմա՝ և կամէր ըս- 19
պանանել զնա, և ոչ կարէր: Օ ի շէրովդէս երկըն- 20
չէր ի Յովհաննէ. քանզի զիտէր զնա այր արդար
և սուրբ, և սպասէր նմա. և լուեալ ի նմանէ բա-
զում ինչ՝ առնէր, և քաղցրութեամբ լսէր նմա:
Իբրև օր մի լինէր պարապոյ, յորժամ ընթրիս տայր 21
շէրովդէս՝ յաւուր ծննդոց իւրոց՝ նախարարաց իւրոց
և հազարապետաց և մեծամեծաց գալիլէացոց, և ի 22
մտանել դստերն շէրովդիայ և ի կաքաւել, հաճոյ
եղև շէրովդի և բազմահանացն: Վսէ թագաւորն
ցաղջիկն. Սնդրեա յինէն զոր ինչ կամիս, և տաց
քեզ: Ալ երգուաւ նմա բազում անգամ, թէ զոր 23
ինչ և խնդրեսցես դու յինէն, տաց քեզ՝ մինչև ցկէս
թագաւորութեան իմոյ: Վա ելեալ ասէ ցմայր իւր. 24

- Օ ինչ խնդրեցից : Եւ նա ասէ . Օ գլուխն Յով-
 25 Տաննու Մկրտչի : Եւ մտեալ անդրէն փութանակի
 առ թագաւորն՝ ասէ . Կամիմ՞ զի այժմ տացես ինձ
 վաղվաղակի՝ ի վերայ սկտեղ զգլուխն ՅովՏաննու
 26 Մկրտչի : Եւ տրտմեցաւ յոյժ թագաւորն , այլ
 վասն երգմանցն և կոչնականացն՝ ոչ կամեցաւ ա-
 27 նարգել զնա . և առաքեաց վաղվաղակի թագա-
 ւորն՝ դահիճ՝ , և հրամայեաց բերել զգլուխն նորա :
 28 Եւ չողաւ գլխատեաց զնա ՚ի բանտին , և եբեր ըղ-
 գլուխն նորա սկտեղը՝ և ետ ցաղջիկն , և աղջիկն տա-
 29 րաւ ետ մօր իւրում : Իբրև լուան աշակերտքն նորա ,
 եկին բարձին զմարմինն և եղին ՚ի գերեզմանի :
 30 Եւ . Երկուցան Մաքեալքն առ Յիսուս , և
 պատմեցին նմա զամենայն ինչ զոր արարին և զոր
 31 ուսուցին : Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Եկայք դուք
 առանձինն յանապատ տեղի , և հանգիջիք սակաւ
 մի . զի էին բազումք որ երթային և դային , և հաց
 32 անգամ՝ չժամանէին ուտել : Եւ գնացին նաւու
 33 յանապատ տեղի առանձինն : Եւ տեսին զնոսա
 զի երթային , և զգացին բազումք . և հետի յա-
 մենայն քաղաքաց խուռն ընթանային անդր , և
 34 մերձենային առ նոսա : Եւ ելեալ ետես ամբոխ բա-
 զում , և գթացաւ ՚ի նոսա , զի էին իբրև ոչխարք՝ ու-
 րոց ոչ իցէ հովիւ . և սկսաւ ուսուցանել զնոսա
 35 յոյժ : Եւ իբրև բազում ժամ եղև , մատուցեալ
 աշակերտքն ասէին . Տեղիս անապատ է , մինչ դեռ
 36 աւուր կայ , արձակեա զժողովուրդսդ , զի երթեալ
 շուրջ յագարակս և ՚ի գեօղս՝ գնեսցեն իւրեանց
 37 զինչ ուտիցեն , զի աստ ինչ ուտել ոչ ունին : Եւ սկս-
 տասխանի ետ և ասէ ցնոսա . Եւստի զոցա
 ուտել : Եւսեն ցնա . Երթիցուք գնեսցուք երկերիւր
 38 դահեկանի հաց , և տացուք դոցա ուտել : Եւսէ ցնոսա .
 Եւսնի՞ նկանակ ունիք , երթայք տեսէք : Իբրև գի-
 39 տացին , ասեն ցնա . Հինգ , և երկուս ձկուս : Եւ հը-
 րամայեացնոցա բազմել երախանս երախանս ՚ի վերայ

դալար խոտոյ, և բազմեցան դասք դասք, ուր հա- 40
 ըիւր և ուր յիտուն: Այլ առեալ զհինգ նկանակն և 41
 զերկուս ձկունսն՝ հայեցաւ յերկինս՝ օրհնեաց, ման-
 րեաց զնկանակս և ետ ցաշակերտսն զի արկցեն նո-
 ցա, և զերկուս ձկունսն բաշխեաց ամենեցուն: Աե- 42
 րան և յագեցան. և բարձին զնշխարսն երկոտասան 43
 սակառի լի, և ՚ի ձկանց անտի. և էին ութ կերանն՝ 44
 իբրև արք հինգ հազար:

Ե Բ. Այլ նոյն ժամայն ճեպեաց զաշակերտսն մը- 45
 տանել ՚ի նաւ, և յառաջագոյն քան զնա երթալ
 յայնկոյս ՚ի Վեթապոլիտա, մինչ ինքն զժողովուրդսն
 արձակիցէ. և հրաժարեալ ՚ի նոցանէ՝ ել ՚ի լեւոն 46
 կալ յաղօթս: Այլ իբրև երեկոյ եղև՝ էր նաւն ՚ի 47
 մէջ ծովուն, և ինքն ՚ի ցամաքի: Այլ ետես զնոսա 48
 հողմակոծեալս ՚ի վարելն, զի էր հողմն ընդդէմ նո-
 ցա. և զչորրորդ պահու զիշերոյն գայ առ նոսա գնա-
 լով ՚ի վերայ ծովուն, և կամէր զանց առնել առ նո-
 քօք: Արքա իբրև տեսին զի գնայր ՚ի վերայ ծովուն, 49
 համարեցան թէ առաջօք ինչ լինիցի, և զաղաղակ
 բարձին. քանզի ամենեքեան տեսին զնա՝ և խռովե- 50
 ցան: Այլ նա անդէն վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նո-
 սա և ասէ. Վաջալերեցարուք, ես եմ՝ մի երկնչիք.
 և ել ՚ի նաւն առ նոսա, և դադարեաց հողմն: Այլ ա- 51
 ռաւել ևս յիմարեալ էին ՚ի միտս իւրեանց, և զար-
 մանային յոյժ. քանզի և ՚ի վերայ հացին ոչ իմա- 52
 ցան, զի էր սիրտ նոցա թմբրեալ: Այլ իբրև անցին 53
 յայնկոյս, եկին յերկիրն Վեննեսարեթ: Այլ իբրև 54
 ելին ՚ի նաւէ անտի, իսկ և իսկ ծանեան զնա արք
 տեղւոյն այնորիկ. և ընթացեալ այսր անդր ընդ ա- 55
 մենայն գաւառն, սկսան մահճօք բերել զհիւանդս,
 ուր լսէին թէ անդ իցէ: Այլ ուր և մտանէր՝ ՚ի գեօղս 56
 կամ ՚ի քաղաքս կամ յագարակս, ՚ի հրապարակս
 դնէին զախտաժէտս, և աղաչէին զնա՝ զի գօնէ ՚ի
 քղանցս հանդերձից նորա մերձենայցեն. և ուրք միան-
 դամ մերձեցանն՝ փրկեցան:

Գ Լ Ո Ի Խ Է

1 ԵՊ . Եւ ժողովեցան առ նա փարիսեցիքն և ոմանք
 2 'ի դպրացն որ եկեալ էին յԱրուսաղէմէ : Եւ տե-
 սեալ զոմանս յաշակերտացն անտի՛ զի խառնակ ձե-
 ոօք , այս ինքն է՛ անլուայ ուտէին հաց , բամբասե-
 3 ցին : ( ) Ի փարիսեցիքն և ամենայն հրեայք , եթէ
 ոչ բռնալիր լուանան զձեռս , հաց ոչ ուտեն . քանզի
 4 ունին զաւանդութիւն ծերոցն . և 'ի հրապարակէ
 մտեալ՝ եթէ ոչ նախ մկրտիցին , ոչ ուտեն . և այլ
 ինչ բազում է՛ զոր ընկալան ունել , մկրտութիւնս
 բաժակաց և ստոմանաց և պղնձեաց և մահճաց :
 5 Եւստի հարցանեն զնա փարիսեցիքն և դպիրք , թէ
 ընդէր աշակերտքն քո ոչ գնան ըստ աւանդութեան
 6 ծերոցն , այլ խառնակ ձեռօք հաց ուտեն : Եւստի
 տասխանի ետ և ասէ ցնոսա , թէ բարւոք մար-
 գարէացաւ Եսայի վասն ձեր կեղծաւորաց , որպէս
 ասաց . Եւ ժողովուրդս այս շրթամբք մեծարէ զիս , և
 7 սիրտք նոցա հեռացեալ 'ի բացեայ են յինէն . զուր
 պաշտեն զիս . ուսուցանեն վարդապետութիւնս՝ ըզ-
 8 մարդկան պատուիրեալս : Եւստի զպատուիրանն
 9 Եստուծոյ , ունիք զմարդկան աւանդութիւն : Եւստի
 սէ ցնոսա . Եւստի խոտէք զպատուիրանն Եստու-
 10 ծոյ , զի զձեր աւանդութիւնն հաստատիցէք : ( ) Ի
 Սուսէս ասէ . Պատուեա զհայր քո և զմայր . և որ
 չարախօսեացէ զհօրէ կամ զմօրէ , մահու վախճա-
 11 նեացի : Եւստի դուք ասէք , եթէ ասիցէ որ ցհայր կամ
 ցմայր՝ կորբան , որ է սլատարագ , զոր յինէն օգտես-
 12 ցիս . և ոչ ևս տայք թոյլ նմա չառնել ինչ հօրն կամ
 13 մօր . և անարգէք զբանն Եստուծոյ ձերով աւանդու-
 թեամբն զոր աւանդեցէք . և բազում ինչ այլ՝ որ
 14 այսմ նման է՛ առնէք : Եւստի կոչեալ առ ինքն զամե-
 նայն ժողովուրդն՝ ասէ ցնոսա . Եւստի ինձ ամե-
 15 նեքեան և 'ի միտ առէք . ոչինչ արտաքուստ 'ի մարդ

մտեալ՝ եթէ կարիցէ պղծել զնա, այլ որ ելանէ 'ի նմանէ՝ այն է որ պղծէ զմարդն. որ ունիցի ականջս 16 լսելոյ՝ լուիցէ :

Ե Դ . Ալ իբրև եմուտ 'ի տուն յամբօխէ անտի, 17 հարցանէին զնա աշակերտքն վասն առակին : Ալ ա. 18 սէ ցնոսա . Ա՞յդպէս և դուք անմիտք էք . ո՞չ իմա նայք, եթէ ամենայն որ արտաքուստ 'ի ներքս մըտանէ 'ի մարդ՝ ոչ կարէ զնա պղծել . զի ոչ եթէ 19 'ի սիրտ նորա մտանէ, այլ յորովայն, և արտաքս ելանէ, և սրբէ զամենայն կերակուրսն : Ալ ասէր, 20 թէ որ ինչ 'ի մարդոյն ելանէ՝ այն պղծէ զմարդ . զի 'ի ներքուստ 'ի սրտէ մարդկան խորհուրդք չա. 21 րութեան ելանեն . շնութ իւնք, պոռնկու թ իւնք, գո. 22 ղու թ իւնք, սարանու թ իւնք, ագահու թ իւնք, չարու թ իւնք, նենգու թ իւնք, գիջու թ իւն, չարակնու թ իւն, հայհոյու թ իւն, ամբարտաւանու թ իւն, անըզգամու թ իւն : Այս ամենայն չարիք 'ի ներքուստ ե. 23 լանեն, և պղծեն զմարդ : Ալ անտի յարուցեալ եկն 24 'ի սահմանս Տիւրոսի և Սիդոնի . և մտեալ 'ի տուն՝ ոչ ումեք կամէր յայտնել, և ոչ կարաց ծածկել : Ալ 25 ւաւ կին մի զնմանէ, որոյ դուստր իւր նեղեալ էր յայտոյ պղծոյ . եկն անկաւ առաջի նորա . և կինն էր 26 հեթանոս, փիւնիկ ասորի յազդէ . և աղաչէր զնա՝ զի զգեն հանցէ 'ի դատերէ նորա : Ալ Յիսուս ասէ 27 ցնա . (Այլ տուր՝ նախ յագեսցին մանկունք . զի ոչ է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց և արկանել շանց : Այս պատասխանի ետ և ասէ . Տէր, և շունք 'ի փրշ. 28 րանաց սեղանոյ մանկանցն կերակրին : Ալ ասէ ցնա . 29 Ասն այդր բանի՝ երթ, ել գեն 'ի դատերէ քումմէ : Ղնաց 'ի տուն իւր, և եգիտ ելեալ զգեն . և ըզ. 30 դուստրն, զի անկեալ դնէր 'ի մահիձս :

Ե Ե . Ալ ելեալ միւսանգամ 'ի սահմանացն Տիւ. 31 րոսի և Սիդոնի, և եկն 'ի ծովեզրն գալիլեացոց 'ի մէջ սահմանացն 'ի Աեկապոլիս : Ալ բերին առաջի 32 նորա խուլ մի և համր, և աղաչեցին՝ զի ձեռն դիցէ

- 33 'ի վերայ նորա : Աւ առեալ զնա մեկուսի յամբօխէ
անտի՝ արկ զմատուենս իւր ընդ ականջս նորա՝ և ե-
34 թուք անդր . և կալաւ զլէզուէ նորա , հայեցաւ յեր-
կինս՝ յոգոց եհան և ասէ . Ափփաթա , որ է՝ բա-
35 ցիր : Աւ նոյնժամայն բացան լսելիք նորա , և լու-
36 ծան կապանք լեզուի նորա , և խօսէր ուղիղ . և պա-
տուիրեաց նոցա՝ զի մի՛ ումեք ասիցեն : Աւ որչափ
նա պատուիրէր նոցա , նոքա և ս առաւել քարոզէին ,
37 և ևս քան զևս զարմանային և ասէին . Օ ամենայն
ինչ բարեոք գործեաց սա , զի խլից լսել տայ , և հա-
մերց խօսել :

Գ Լ Ո Ի Խ Ը

- 1 Ե 2 . Յաւուրսն յայնօսիկ դարձեալ ժողովուրդ
բազում էր , և ինչ ոչ ունէին ուտել . կոչեաց զաշա-
2 կերտսն իւր և ասէ ցնոսա . Աթամ ես 'ի վերայ
ժողովրդեանդ . զի արդ երեք աւուրք են՝ մինչ առ
3 իս են , և ոչ ունին զինչ ուտիցեն . և եթէ արձակեմ
զդոսա նօթիս 'ի տունս իւրեանց , նքթիցեն 'ի ճա-
նապարհի . զի ոմանք 'ի դոցանէ 'ի հեռաստանէ ե-
4 կեալ են : Պատասխանի ետուն նմա աշակերտքն նո-
րա . Աւտի՛ կարես յագեցուցանել զդոսա հացիւ
5 յանապատի աստ : Աւ հարցանէր զնոսա . Քանի՞
6 նկանակ հաց ունիք : Աւ նոքա ասեն . Աթմն : Աւ
հրամայեաց ժողովրդեանն բազմել 'ի վերայ երկրի .
և առեալ զեօթն նկանակն՝ գոհացաւ՝ եբեկ , և
տայր ցաշակերտսն զի արկցեն , և արկին առաջի ժո-
7 ղովրդեանն . և ձկունս սակաւ ունէին , և զայն ևս
8 օրհնեաց , և հրամայեաց արկանել : Աերան և յա-
գեցան , և բարձին զնշխարս կոտորոցն եօթն զամ-
9 բիղ : Աւ էին որք կերանն՝ իբրև չորք հազարք , և
արձակեաց զնոսա :
10 Ե 5 . Աւ նոյնժամայն մտեալ 'ի նաւ հանդերձ ա-
11 շակերտօքն՝ եկն 'ի կողմանս Աաղմանուէայ : Ակին

փարիսեցիքն՝ և սկսան վիճել ընդ նմա, և խնդրէին
 'ի նմանէ նշան յերկնից՝ փորձելով զնա: Ալ զայրա 12
 ցաւ յողի իւր և ասէ. ( ) ի է զի ազգս այս նշան խընդ-
 րէ. ամէն ասեմ ձեզ, թէ տացի նշան ազգիս այս-
 միկ: Աթող զնոսա, դարձեալ եմուտ 'ի նաւ, և գը 13
 նաց յայնկոյս: Ալ մոռացան հաց բառնալ, բայց միայն 14
 մի նկանակ ունէին ընդ իւրեանս 'ի նաւին: Ալ պա 15
 տուիրէր նոցա և ասէր. ( ) գոյշ եղերուք 'ի խմորոյ
 անտի փարիսեցւոց և 'ի խմորոյ հերովգիանոսաց: Ալ 16
 խորհէին ընդ միմեանս և ասէին, թէ զի հացս ոչ ու-
 նիմք: Վիտաց Յիսուս՝ և ասէ ցնոսա. ( ) ի խոր 17
 հիք 'ի սիրտս ձեր, թերահաւատք, թէ հաց ոչ ու-
 նիք. տակաւին ոչ իմանայք և ոչ յիշէք. ապշու-
 թիւն ունի զսիրտս ձեր. աչք գոն՝ և ոչ տեսանէք, 18
 ախանջք են՝ և ոչ լսէք և ոչ իմանայք տակաւին. և 19
 ոչ յիշէք, յորժամ զհինգ նկանակն 'ի հինգ հա-
 զարսն, և քանի սակառի բարձէք զկոտորոցն լի: Ալ
 ասէն ցնա. Արկոտասան: Ալ յորժամ զեօթն նկա 20
 նակն 'ի չորս հազարսն, և քանի զամբիղ լի՝ բարձէք
 զկոտորոցն: Ալ նոքա ասէն. Աթոթն: Ալ ասէ ցնո 21
 սա. իսկ զիմորդ ոչ իմանայք: Վան 'ի Վեթսայի 22
 դա. և ածեն առաջի նորա կոյր մի, և աղաչէին զնա՝
 զի մերձեցի 'ի նա: Ալ առեալ զձեռանէ կուրին՝ ե 23
 հան արտաքոյ շինին, եթուք յաչս նորա, և ձեռն եդ
 'ի վերայ նորա. և հարցանէր ցնա՝ թէ տեսանիցէ
 ինչ: Վացաւ՝ և ասէր. Տեսանեմ զմարդիկս զի շըր 24
 ջին իբրև զծառս: Վարձեալ եդ ձեռս 'ի վերայ ա 25
 չաց նորա՝ եբաց, և տեսանէր. ողջացաւ և տեսանէր
 համարձակ զամենայն: Վրձակեաց զնա 'ի տուն իւր՝ 26
 և ասէ. Վ շէնդ մի մտանիցես, այլ երթ 'ի տուն քո.
 և յորժամ 'ի շէնն մտանիցես՝ մի ումեք ասիցես 'ի
 շինին:

24. Ալ ել Յիսուս աշակերտօքն հանդերձ 'ի 27
 շէնս Վեսարեայ Փիլիպպեայ, և 'ի ճանապարհին
 հարցանէր ցաւակերտսն և ասէր. ( ) ուստեք ասէն

- 28 զիննէն մարդիկն՝ թէ իցեմ: Արքա ետուն պատաս-
խանի և ասեն. Օ Յովհաննէս Ակրտիչ, և այլք
- 29 զԱղիա, և այլք զմի ոք՝ ի մարդարէից անտի: Ասէ
ցնոսա. Իսկ դուք զո՞ ուստեք ասէք զիննէն թէ իցեմ:
Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցնա. Դու ես
- 30 Վրիստոսն: Ալ սաստեաց ՚ի նոսա՝ զի մի ումեք ա-
31 սիցեն զնմանէ: Ալ սկսաւ ուսուցանել զնոսա, թէ
պարտ է որդւոյ մարդոյ բազում չարչարանս ընդու-
նել, և անարգել յերիցանց և ՚ի քահանայապետից
և ՚ի դպրաց, և մեռանել և յերիր աւուր յառնել.
- 32 և համարձակ զբանն խօսեցաւ: Ալ առեալ զնա մե-
33 կուսի Պետրոսի՝ սկսաւ սաստել նմա: Ալ նա դար-
ձաւ ետես զաշակերտսն, սաստեաց Պետրոսի և ա-
սէ. Արթ յետս իմ, սատանայ, զի ոչ խորհիս դու
- 34 զաստուծոյսն, այլ զմարդկանս: Ալ կոչեցեալ առ
ինքն զժողովուրդն աշակերտօքն հանդերձ՝ ասէ ցնո-
սա. Աթէ ոք կամի դալ զկնի իմ, ուրասցի զանձն
- 35 իւր, և բարձցէ զխաչ իւր և եկեսցէ զկնի իմ: Օ ի
որ կամիցի ապրեցուցանել զանձն իւր կորուսցէ զնա.
և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն աւետարանին, ապ-
- 36 րեցուցէ զնա: Օ ինչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշ-
խարհ ամենայն շահեցի, և զանձն իւր տուժեցի.
- 37 քանզի զինչ տացէ մարդ փոխանակ անձին իւրոյ:
- 38 Օ ի որ ոք ամօթ համարեցի զիս և զբանս իմ ՚ի
չնացօղ և ՚ի մեղաւոր ազգիս յայամիկ, և որդի մար-
դոյ յամօթ արասցէ զնա՝ յորժամ եկեսցէ փառօք
- 39 հօր իւրոյ և հրեշտակաց սրբոց: Ալ ասէ ցնոսա.
Ամէն ասեմ ձեզ, զի են ոմանք ՚ի սոցանէ որ աստ
կան, որք մի ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչև տեսցեն զար-
քայու թիւն Աստուծոյ եկեալ զօրութեամբ:

Գ Լ Ո Ի Խ Թ

Եւ յետ վեց աւուր առնու ընդ իւր Յիսուս զՍեա 1
 րոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս, և հանէ զնո-
 սա 'ի լեանն մի բարձր առանձինն. և յայլակերպս
 եղև առաջի նոցա. և ձորձք նորա եղեն փայլուն սպի- 2
 տակ յոյժ, որպէս թափիչք երկրի ոչ կարեն այնպէս
 սպիտակացուցանել: Եւ երևեցաւ նոցա Եղիա Սու- 3
 սիսիւ հանդերձ, և խօսէին ընդ Յիսուսի: Պատաս- 4
 խանի ետ Սեորոս և ասէ ցՅիսուս. Սաբբի, բար-
 ւոք է մեզ աստ լինել. և արասցուք երիս տաղաւարս՝
 մի քեզ, և մի Սովսիսի, և մի Եղիայի: Վանդի 5
 ոչ զիտէր զինչ խօսէր, զի զարհուրեալ էին: Եւ 6
 եղև ամպ մի հովանի 'ի վերայ նոցա, ձայն եղև յամ-
 պոյ անտի՝ և ասէ. Վա է որդի իմ սիրելի, զմա
 լուարուք: Եւ յանկարծակի հայեցեալ այսր անդր, 7
 ոչ ևս զոք ուրեք տեսին, բայց միայն զՅիսուս ընդ
 իւրեանս: Եւ մինչ դեռ իջանէին 'ի լեանէ անտի, 8
 պատուիրեաց նոցա զի մի ումեք պատմեցեն զոր տե-
 սինն, բայց յորժամ որդի մարդոյ 'ի մեռելոց յարի-
 ցէ: Եւ նոքա զբանն 'ի մտի ունէին. և խնդրէին 9
 ընդ միմեանս՝ թէ զինչ իցէ 'ի մեռելոցն յառնել:
 Հարցին ցնա և ասեն. Օ ինչ է այն զոր դպիրքն ա- 10
 սեն, եթէ նախ Եղիայի պարտ է գալ: Վա պատաս- 11
 խանի ետ նոցա և ասէ. Եղիա նախ եկեալ յարդա-
 րեացէ զամենայն: Սկ զիա՞րդ գրեալ է զորդոց մար-
 դոյ, զի բազում ինչ չարչարեացի և անգոսնեացի:
 Վալ ես ասեմ ձեզ, եթէ Եղիա եկն, և արարին 12
 ընդ նա զինչ և կամեցան, որպէս և գրեալ է վասն
 նորա:

ԶԲ. Եւ եկեալ առ աշակերտսն՝ տեսին ամբոխ 13
 շուրջ զնոքօք, և զդպիրսն՝ զի վիճէին ընդ նոսա:
 Եւ վաղվաղակի ամենայն ժողովուրդն իբրև տեսին 14
 զնա՝ զարմացան, և ընդ առաջ ընթացեալ ողջոյն

- 15 տային նմա : Այլ եհարց ցնոսա թէ զինչ վիճէիք
 16 ընդ նոսա : Պատասխանի ետ մի ոմն 'ի ժողովրդե-
 նէն և ասէ . Արդապետ , ածի զորդի իմ առ քեզ ,
 17 զոր ունի այս համր , և ուր հասանէ՝ զարկուցանէ
 զնա , և փրփրէ և կրճտէ զատամունս իւր՝ և ցամա-
 քի . և ասացի ցաշակերտսն քո զի հանցեն , և ոչ
 18 կարացին հանել զնա : Պատասխանի ետ նոցա և ա-
 սէ . Վ՛աղգ անհաւատ՝ մինչև յերբ իցեմ ընդ ձեզ ,
 19 մինչև յերբ անսայցեմ ձեզ . ածէք զնա առ իս : Այլ
 ածին զնա առ նա . իբրև ետես զնա այսն , վաղվա-
 զակի շարժլեաց զնա , և անկեալ յերկիր թաւալէր
 20 և փրփրեայր : Ահարց ցհայր նորա և ասէ . Վանի
 21 ժամանակք են՝ յորմէհետէ այդ եղև դմա : Այլ նա
 ասէ . Ի մանկու թեանէ . բաղում անգամ՝ ի հուր ար-
 կանէ և ի ջուր՝ զի կորուսցէ զդա . արդ եթէ կարող
 ինչ ես , օգնեա մեզ , Տէր , զթացեալ ի վերայ մեր :
 22 Այլ Յիսուս ասէ ցնա . Վսացեր՝ եթէ կարող ես . ա-
 23 մենայն ինչ հնարաւոր է այնմ որ հաւատայն : Այլ
 վաղվազակի աղաղակեաց հայր մանկանն և ասէ .
 24 հաւատամ , օգնեա անհաւատու թեանս իմում : Իբ-
 րև ետես Յիսուս՝ եթէ կուտի ժողովուրդն ի վե-
 րայ , սաստեաց այսոյն պղծոյ և ասէ . համրդ և խուլ
 այս , ես տամ քեզ հրաման , ել ի դմանէ , և այլ ևս
 25 մի մտանիցես ի դա : Այլ աղաղակեաց և յոյժ լըլ-
 կեաց զնա՝ և ել . և եղև պատանեակն իբրև զմե-
 26 ռեալ , մինչև բազմաց իսկ ասել՝ թէ մեռաւ : Այլ
 Յիսուս կալաւ զձեռանէ նորա յարոյց զնա , և կանգ-
 27 նեցաւ : Այլ իբրև եմուտ նա ի տուն , աշակերտքն
 առանձինն հարցին ցնա . Վեք ընդէր ոչ կարացաք
 28 հանել զնա : Այլ ասէ ցնոսա . Վ՛յդ աղգ ոչ իւիք
 ելանէ , եթէ ոչ պահօք և աղօթիւք :
 29 ԶԳ . Այլ անտի ելեալ անցանէին առ գալիլեա-
 30 ցւովք , և ոչ կամէր եթէ որ զիտասցէ : Վանզի ու-
 սուցանէր զաշակերտսն իւր և ասէր ցնոսա , թէ որ-
 դի մարդոյ մատնելոյ է ի ձեռս մարդկան , և սպան-

ցեն զնա . և իբրև սպանցի՝ յերիր աւուր յառնէ : Աւ 31
 նորա ոչ գիտէին զբանն , և երկնչէին հարցանել ցնա :
 Ակն՝ ի կափառնաում . և իբրև եմուտ՝ ի տուն , հար 32
 ցանէր զնոսա . Օ ինչ վիճէիք զճանապարհայն ընդ
 միմեանս : Աւ նորա լուռ լինէին . քանզի ընդ միմեանս 33
 վիճէին ի ճանապարհին թէ՛ ո՛վ մեծ իցէ : Աւ իբր 34
 րև նստաւ՝ կոչեաց զերկոտասանսն , և ասէ ցնոսա .
 Աթէ որ կամի առաջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն կրբու
 սեր և ամենեցուն պաշտօնեայ : Աւ առեալ մանուկ 35
 մի կացոյց ի մէջ նոցա , և ընկալեալ զնա ի գիրկս
 իւր՝ ասէ ցնոսա . Ար միանգամ յայսպիսի մանկուոյ 36
 ընկալցի յանուն իմ , զիս ընդունի , և որ զիս ընդու
 նի , ոչ զիս ընդունի՝ այլ զայն որ առաքեացն զիս :
 Պատասխանի ետ նմա Յովհաննէս և ասէ . Ար 37
 դապետ , տեսաք զոմն զի յանուն քո դևս հանէր՝
 և զմեր կնի ոչ շրջէր , և արգելաք զնա : Աւ նա 38
 ասէ . Ա՛ի արգելաք զնա . զի ոչ որ է որ առնէ զօ
 րութիւնս յանուն իմ , և կարիցէ հայհոյել զիս . զի 39
 որ ոչն է ընդ մեզ հակառակ , ի մեր կոյս է : Աւ որ 40
 որ արբուսցէ ձեզ ջուր բաժակաւ յանունս յայս , թէ
 դուք Վրիստոսի էք , ամէն ասեմ ձեզ՝ մի կորուսցէ
 զվարձս իւր : Աւ որ որ գայթաղեցուսցէ զմի ի փո 41
 քրրկանցս որ հաւատան յիս , լաւ էր նմա առաւել
 եթէ արկեալ էր ընդ պարանոց նորա երկան իշոյ , և
 ընկեցեալ ի ծով : Աւ եթէ գայթաղեցուսցէ զքեզ 42
 ձեռն քո , հատ՝ ընկեա ի քէն . զի լաւ իցէ քեզ խեղ
 ի կեանսն յաւիտենից մտանել , քան երկուս ձեռս ու
 նել՝ և երթալ ի գեհէն ի հուրն անշէջ : Աւ եթէ 44
 ոտն քո գայթաղեցուսցէ զքեզ , հատ ընկեա զնա ի
 քէն . լաւ իցէ քեզ կաղ մտանել ի կեանսն յաւիտե
 նից , քան երկուս ոտս ունել՝ և անկանել ի գեհէն :
 Աւ եթէ ակն քո գայթաղեցուսցէ զքեզ հան զնա 46
 ի բաց . լաւ իցէ քեզ՝ միով ակամբ մտանել յար
 քայութիւն Վստուծոյ , քան երկուս աչս ունել՝ և
 անկանել ի գեհէն : Ար որդն նոցա ոչ մեռանի և 47

48 հուրն ոչ շիջանի: Օ ի ամենայն ինչ հրով յաղես-
 49 ցի: Բարութք է աղ. և եթէ աղն անհամեսցի, իւ-
 համեմեսցի. արդ դուք կալարութք յանձինս ձեր զաղն,
 և խաղաղութիւն արարէք ընդ միմեանս:

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ

1 ԶԴ. Եւ անտի յարուցեալ գայ 'ի սահմանս հը-
 րեաստանի, յայնկոյս Յորդանանու, և երթայր
 դարձեալ խռնեալ ժողովուրդն առ նա, և որպէս
 2 սովոր էր միւսանգամ ուսուցանէր զնոսա: Իսկ փա-
 րիսեցիքն մատուցեալ փորձելով հարցանէին զնա
 և ասէին, եթէ արժան իցէ առն զկին իւր արձա-
 3 կել: Եւ պատասխանի ետ նոցա և ասէ. Օ ինչ
 4 պատուիրեաց ձեզ Մովսէս: Եւ նոքա ասեն. Մով-
 սէս հրաման ետ՝ գիր մեկնելոյ գրել և արձակել:
 5 Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա. Ս ասն
 խստասրտութեան ձերոյ գրեաց զպատուիրանն զայն.
 6 այլ իսկզբանէ արարածոց՝ արու և էգ արար զնո-
 7 սա Բստուած. և ասէ. Ս ասն այսորիկ թողցէ այր
 8 զհայր իւր և զմայր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և
 եղիցին երկուքն 'ի մարմին մի: Եւ այնուհետև ոչ
 9 են երկու՝ այլ մարմին մի. արդ զոր Բստուած զու-
 10 գեաց, մարդ մի մեկնեսցէ: Եւ 'ի տան դարձեալ ա-
 11 շակերտքն զնոյն հարցին ցնա. և ասէ ցնոսա. Եթէ
 12 այր արձակեսցէ զկին իւր և արասցէ այլ, շնայ. և
 կին՝ եթէ ելցէ յառնէ իւրմէ և եղիցի առն այլում,
 շնայ:
 13 ԶԵ. Եւ մատուցանէին առ նա մանկտի՝ զի ձեռն
 դիցէ նոցա. իսկ աշակերտքն սաստեկն այնոցիկ որ
 14 մատուցանէինն: Իբրև ետես Յիսուս, բարկացեալ
 սաստեաց նոցա և ասէ. Թոյլ տուք մանկտուոյդ դալ
 առ իս, և մի արգելութք զդոսա. զի այդպիսեացդ է
 15 արքայութիւն Բստուածոյ: Եւ մէն ասեմ ձեզ, որ ոչ

ընկալցի զարքայութիւն Մատուծոյ իբրև զմանուկ,
 ոչ մտցէ 'ի նա: Ալ առեալ զնոսա 'ի գիրկս՝ ձեռն եդ 16
 'ի վերայ և օրհնեաց զնոսա: Ալ ընդ ելանելն նորա 17
 անտի 'ի ճանապարհ՝ ահաւասիկ ոմն մեծատուն ըն-
 թացեալ 'ի ծունր իջանէր, հարցանէր ցնա և ասէր.
 Արդապետ բարի, զի՞նչ արարից զի զկեանսն յաւի-
 տենականս ժառանգեցից: Ալ Յիսուս ասէ ցնա. 18
 Օր ասես զիս բարի. չիք ոք բարի՝ բայց մի Մատուծ.
 զպատուիրանս գիտես, մի շնար, մի սպանաներ, մի 19
 գողանար, մի սուտ վկայեր, պատուեա զհայր քո և
 զմայր: Այս պատասխանի ետ և ասէ ցնա. Արդա- 20
 պետ, զայդ ամենայն արարի 'ի մանկութենէ՝ իմմէ,
 արդ զի՞նչ և ս պակաս իցեմ: Ալ Յիսուս հայեցեալ 21
 'ի նա՝ սիրեաց զնա և ասէ ցնա: Ար ինչ պակաս է
 'ի քէն. եթէ կամիս կատարեալ լինել, երթ զոր ինչ
 ունիս վաճառեա և տուր աղքատաց. և ունիցիս գանձս
 յերկինս, և ա՛ռ զխաչն և եկ զկնի իմ: Ալ նա խո 22
 ժողեալ ընդ բանն՝ գնաց տրտում, զի ունէր ինչս
 բազումս: Ալ հայեցեալ յայս կոյս՝ յայն կոյս Յի- 23
 սուս, ասէ ցաշակերտսն. Օր արդ գժուարին է՝ որ
 զինչսդ ունին, մտանել յարքայութիւն Մատուծոյ:
 Ալ աշակերտքն զարմացեալ էին 'ի վերայ բանիցննո 24
 րա. իսկ Յիսուս դարձեալ պատասխանի ետ նոցա
 և ասէ. Արդեակք, որչափ գժուարին է յուսացելոց
 յինչս՝ մտանել յարքայութիւն Մատուծոյ. դիւրին 25
 է մալխոյ ընդ ծակ ասղան անցանել, քան մեծատան
 յարքայութիւն Մատուծոյ մտանել: Ալ նոքա առա 26
 ւել և ս զարմանային՝ և ասէին ընդ միմեանս. Իսկ ո՞վ
 կարասցէ ասլրել: Հայեցեալ ընդ նոսա Յիսուս՝ 27
 ասէ. Ա՛ռ 'ի մարդկանէ այդ անհնարին է, այլ ոչ առ
 'ի Մատուծոյ:

22. Սկսաւ ասել ցնա Սեորոս. Ահաւասիկ մեք 28
 թողաք զամենայն, և եկաք զկնի քո: Սպատասխանի 29
 ետ Յիսուս և ասէ. Ամէն ասեմ ձեզ, ոչ ոք է որ ե-
 թող զտուն, կամ զեղբարս, կամ զքորս, կամ ըզ-

Հայր, կամ զմայր, կամ զորդիս, կամ զագարակս՝
 30 վասն իմ կամ վասն աւետարանին, եթէ ոչ առնու-
 ցու հարիւրապատիկ այժմ յայսմ ժամանակի տունս,
 և եղբարս, և քորս, և մարս, և որդիս և ագարակս
 հալածանօք հանդերձ, և յաշխարհին որ գալոց է՝
 31 զկեանսն յաւիտենականս: Օ ի բազումք եղիցին ա-
 32 ռաջինք՝ յետինք, և յետինք՝ առաջինք: Եւ էին ՚ի
 ճանապարհի մինչ դեռ ելանէին Արուսաղէմ. և
 երթայր Յիսուս առաջի քան զնոսա, և զարմացեալ
 էին որ զհետն երթային, և երկնչէին:
 2 է. Եւ առեալ միւսանգամ զերկոտասանսն ա-
 ռանձինն՝ սկսաւ ասել նոցա զինչ անցք անցանելոց
 33 իցեն ընդ նա. թէ ահաւասիկ ելանեմք Արուսա-
 ղէմ, և որդի մարդոց մատնեսցի քահանայապետիցն և
 դպրաց, և գատեսցին զնա ՚ի մահ, և մատնեսցեն զնա
 34 հեթանոսաց, և կատակեսցեն զնովաւ, և հարկա-
 նիցեն զնա, և թքանիցեն ՚ի նա, և սպանցեն, և
 35 յերիւ աւուր յարիցէ: Եւ երթային առ նովաւ Յա-
 կովբոս և Յովհաննէս՝ որդիքն Օ եբեդեայ, և ա-
 սենցնա. Վարդապետ, կամիմք զի զոր ինչ խընդ-
 36 րեսցուք ՚ի քէն՝ արասցես մեզ: Եւ նա ասէ ցնո-
 սա. Օ ինչ կամիք յինէն՝ զի արարից ձեզ: Եւ նո-
 37 քա ասենցնա. Տուր մեզ զի նստցուք մի յաջմէ
 38 քումմէ և մի յահեկէ ՚ի փառսն քում: Վատասխա-
 նի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա. Աչ դիտէք զինչ խընդ-
 րէք. կարէք ըմպել զբաժակն՝ զոր ես ըմպելոց եմ,
 կամ զմկրտութիւնն մկրտել՝ զոր ես մկրտելոցն եմ:
 39 Եւ նոքա ասենցնա. Վարեմք: Եւ Յիսուս ասէ
 ցնոսա. Օ բաժակն զոր ես ըմպելոց եմ՝ ըմպիցէք,
 և զմկրտութիւնն՝ զոր ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք.
 40 այլ նստուցանել ընդ աջմէ իմմէ և ընդ ահեկէ՝ ոչ է
 41 իմ տալ, այլ որոց պատրաստեալ իցէ: Եւ լուեալ
 զայն տասանցն, սկսան քարկանալ Յակովբայ և
 42 Յովհաննու: Եւ Յիսուս կոչեաց զնոսա առ ինքն,
 և ասէ ցնոսա. Վիտէք զի որ յանուան իշխանքն են

հեթանոսաց, տիրեն նոցա. և մեծամեծք նոցա իշխանեն նոցա: Այլ նոյնպէս իցէ և 'ի ձերում միջի. այլ 43 որ կամիցի 'ի ձէնջ մեծ լինել, եղիցի ձեր պաշտօնեայ. և որ կամիցի 'ի ձէնջ առաջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն 44 ծառայ: Վանգի և որդի մարդոյ ոչ եկն առնուլ պաշտօն, այլ պաշտել, և տալ զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց:

ԷԿ. Եւ զան Արիքով. և ընդ ելանելն նորա Արիքովէ աշակերտօքն և բազում ժողովրդովք, որդի Տիմէի Վարտիմէոս կոյր նստէր մուրացիկ յանցս ճանապարհի: Իբրև լուաւ թէ Յիսուս նազովրեցի է, 47 սկսաւ աղաղակել և ասել. Արդի Վաւթի Յիսուս, ողորմեաց ինձ: Եւ սաստէին նմա բազումք զի լուս. 48 ցէ. և նա առաւել ևս աղաղակէր. որդի Վաւթի, ողորմեաց ինձ: Օ տեղի առ Յիսուս, և հրամայեաց 49 կոչել զնա. կոչէն զկոյրն՝ և ասէն ցնա. Վաջալերեաց, արի՛ կոչէ զքեզ: Եւ նորա ընկեցեալ զձորձս 50 իւր, յարեաւ եկն առ Յիսուս: Պատասխանի ետ 51 նմա Յիսուս և ասէ. Օ ինչ կամիս՝ թէ արարից քեզ: Եւ ցնա կոյրն. Ռաբբունի, զի բացայց: Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Արթ, հաւատք քո կեցուցին զքեզ: Եւ վաղվաղակի բացաւ, և երթայր զհետ նորա 'ի ճանապարհին:

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Ա

Եւ յորժամ մերձ եղէն Արուսաղէմ 'ի Վեթի 1 փագէ և 'ի Վեթանիա մօտ 'ի լեառն ձիթենեաց, առաքէ երկուս յաշակերտաց անտի, և ասէ ցնոսա. 2 Արթայք դուք 'ի գեղդ՝ որ ընդդէմ ձեր կայ, և նոյն ժամայն իբրև մտանէք 'ի նա գտանիցէք յաւանակ մի կապեալ. յորոյ վերայ ոչ ոք 'ի մարդկանէ նստաւ, լուծէք զնա և ածէք: Եւ եթէ ոք ասացէ ձեզ՝ թէ 3 զի լուծանէք զյաւանակդ, ասասջիք՝ թէ տեառն իւրում պիտոյ է. և վաղվաղակի առաքեսցէ զնա այսր:

4 Սողան և գտին զյաւանակն կապեալ առ դուրս ար-
 5 տաքոյ 'ի փողոցի անդ, և լուծին զնա: Եւ ոմանք
 յորոց անդն կային, ասէն ցնոսա. Օհ գործէք՝ զի
 6 լուծանէք զյաւանակդ: Եւ նոքա ասէն ցնոսա որ-
 7 պէս ասայն Յիսուս. և թոյլ ետուն նոցա: Ի՞ճեն
 զյաւանակն առ Յիսուս, և արկանեն 'ի վերայ նո-
 8 րա հանդերձս, և նստաւ 'ի վերայ նորա: Եւ բա-
 զումք զհանդերձս իւրեանց տարածանէին 'ի վերայ
 ճանապարհին, և այլք ոստս 'ի ծառոց հատանէին՝ և
 9 արկանէին զճանապարհաւն: Եւ որ առաջին և զկնի
 երթային՝ աղաղակէին և ասէին. Ովսաննա Վար-
 10 ճրելոյն. օրհնեալ որ գասդ յանուն Տեառն. օրհնեալ
 թագաւորու թիւնդ եկեալ հօր մերոյ Վաւթի, խա-
 11 զաղու թիւն յերկինս և փառք 'ի բարձունս: Եւ ե-
 մուտ Յիսուս Արուսաղէմ՝ 'ի տաճարն, և հայե-
 ցաւ շուրջ զամենեքումք. և զի էր երեկոյացեալ
 ժամն, ել 'ի Վեթանիա երկոտասանիւքն հանդերձ,
 12 էհ. Եւ 'ի վաղիւ անդր մինչ դեռ ելանէին 'ի Վե-
 13 թանիայ՝ քաղցեաւ, և ետես թզենի մի 'ի բացուստ
 տերեւալից, և եկն թէ գտանիցէ ինչ 'ի նմա. և իբ-
 րև եկն 'ի նա, ոչ ինչ եղիտ՝ բայց միայն տերև.
 14 զի ոչ իսկ էր ժամանակ թղոյ: Վատասխանի ետ և
 ասէ ցնա. Մի ևս ոք յաւիտեան 'ի քէն պտուղ կե-
 15 րիցէ: Եւ լսէին աշակերտքն նորա: Վան Արու-
 սաղէմ. և մտեալ 'ի տաճարն՝ սկսաւ հանել զվա-
 ճառականսն և զգնօղս՝ որ էին 'ի տաճարին. և զսե-
 ղանս հատավաճառացն ցրուեաց, և զաթոռս աղաւ-
 16 նեվաճառացն կործանեաց. և ոչ թողոյր՝ եթէ ոք
 17 անօթ ինչ անցուցանիցէ ընդ տաճարն: Ուսուցանէր
 զնոսա և ասէր. Վրեալ է, թէ տունդ իմ տուն ա-
 զօթից կոչեսցի ամենայն հեթանոսաց. և դուք ա-
 18 րարէք զդա այրս աւաղակաց: Եւ ուն քահանայա-
 պետք և դպիրք, և խնդրէին թէ որպէս կորուսցեն
 զնա, բայց երկնչէին 'ի նմանէ. զի ամենայն ժողո-
 19 վուրդն զարմացեալ էր ընդ ուսումն նորա: Եւ իբ-

րև երեկոյ լինէր՝ արտաքոյ քան զքաղաքն ելանէին :
 Եւ մինչ դեռ այգուցն առ նովաւ անցանէին , տեսին 20
 զթղենին ցամաքեալ յարմատոյ . յիշեաց Սեորոս՝ 21
 և ասէ ցնա . Սաբբի , ահաւասիկ թղենին զոր անի-
 ծեր՝ ցամաքեցաւ : Սատասխանի ետ Յիսուս և ասէ 22
 ցնոսա . Եթէ ունիցիք զհաւատսն . Ստուծոյ , ամէն 23
 ասեմ ձեզ , որ ոք ասիցէ լերինս այսմիկ՝ բարձիր և
 անկիր՝ ի ծով , և ոչ երկմտիցէ ՚ի սրտի իւրում , այլ
 հաւատայցէ թէ զոր ասէն լինի , եղիցի նմա զոր ինչ
 և ասիցէ : Ասն այսորիկ ասեմ ձեզ . ամենայն ինչ 24
 վասն որոյ աղօթս արարեալ խնդրիցէք և հաւատայ-
 ցէք թէ առնուցուք , եղիցի ձեզ : Եւ յորժամ յա- 25
 ղօթս կայցէք , թողուցուք եթէ ունիցիք ինչ զումե-
 քէ . զի և հայրն ձեր որ յերկինս է , թողցէ ձեզ
 զյանցանս ձեր :

Է Գ . Սան միւսանգամ Արուսաղէմ . և մինչ դեռ 27
 ՚ի տաճարի անդ զգնայր , գան առ նա քահանայա-
 պետքն և դպիրք և ծերք , և ասէն ցնա . Արով իշ- 28
 խանու թեամբ առնես զայդ , և ով ետ քեզ զիշխա-
 նու թիւնդ զայդ : Սատասխանի ետ Յիսուս և ասէ 29
 ցնոսա . Հարցից և ես զձեզ քան մի , տուք ինձ պա-
 տասխանի , և ես ասացից ձեզ՝ որով իշխանու թեամբ
 առնեմ զայս : Սկրտու թիւնն Յովհաննու յերկնից 30
 էր՝ թէ ՚ի մարդկանէ , տուք ինձ պատասխանի : Սոր- 31
 հէին ընդ միմեանս , և ասէին . Եթէ ասեմք եթէ
 յերկնից , ասէ ցմեզ՝ իսկ ընդէր ոչ հաւատացէք նմա .
 այլ եթէ ասեմք՝ ՚ի մարդկանէ , երկնչիմք ՚ի ժողո- 32
 վըրդենէն . զի ամենեքին զիտէին զՅովհաննէս՝ թէ
 մարգարէ էր : Սատասխանի ետուն և ասէն ցՅի- 33
 սուս . Չդիտեմք : Եւ Յիսուս ետ նոցա պատասխա-
 նի և ասէ . Եւ ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանու-
 թեամբ առնեմ զայս :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Բ

- 1 Եւ սկսաւ խօսել ընդ նոսա առաւօք և ասել .
 1 Վար մի տնկեաց այգի , և ած շուրջ զնովաւ ցանգ ,
 և գուբ հնծան փորեաց և շինեաց աշտարակ , և ետ
- 2 զնա ցմշակս և գնաց 'ի տար աշխարհ : Աւ առաքեաց
 առ մշակսն 'ի ժամանակի ծառայ մի , զի 'ի մշակաց
- 3 անտի առցէ 'ի պտղոյ այգւոյն . և նոցա կալեալ գան
- 4 հարին զնա , և արձակեցին ունայն : Վարձեալ ա-
 ռաքեաց այլ ծառայ , և զնա կառափնատեցին' և ար-
- 5 ձակեցին անարգեալ : Աւ դարձեալ այլ առաքեաց ,
 և զնա սպանին . և զբազումս այլս , զոմանս' հարկա-
- 6 նէին , և զոմանս' սպանանէին : Վպա որդի մի էր իւր
 սիրելի , զնա առաքեաց առ նոսա յետոյ , և ասէ .
- 7 Թերևս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի իմմէ : Վսկ մը-
 շակքն իբրև տեսին զնա զի գայր , ասեն ցմիմեանս .
- 8 սա է ժառանգն . եկայք սպանցուք զսա , և մեր լիցի
 8 ժառանգու թիւնն . և կալեալ զնա սպանին , և հա-
- 9 նին արտաքոյ այգւոյն : Վրդ զինչ արասցէ տէր այ-
 գւոյն : Ակեսցէ և կորուսցէ զմշակսն , և տացէ զայ-
- 10 գին 'ի ձեռս այլոց : Աւ ոչ զգիրն զայն իցէ ընթեր-
- 11 եղև գլուխ անկեան . 'ի Տեառնէ եղև այս , և է ըս-
- 12 քանչեւ յաչս մեր : Աւ խնդրէին զնա ունել , և եր-
- 13 նոսա ասաց զառակն . և թողին զնա և գնացին : Աւ
 առաքեն առ նա զոմանս 'ի փարիսեցւոց անտի և 'ի
- 14 հերովդիանոսաց , զի զնա որսասցեն բանիւ : Աւ նո-
 քա եկեալ հարցանէին զնա նենգութեամբ և ասէին .
 Վարդասպետ , գիտեմք զի ճշմարիտ ես , և ոչ ինչ
 փոյթ է քեզ զումեքէ . զի ոչ հայիս յերեսս մարդ-
 կան , այլ ճշմարտութեամբ զձանապարհն Վստուծոյ
 ուսուցանես . արդ ասա մեզ , արժան է հարկ տալ
 15 կայսեր' եթէ ոչ . տացուք' թէ ոչ տացուք : Աւ Յի-

սուս գիտաց զկեղծաւորութիւնն նոցա, ասէ ցնոսա.
 Օ ի փորձէք զիս, կեղծաւորք. բերէք ինձ դահեկան
 մի զի տեսից: Եւ նոքա բերին. և ասէ ցնոսա. Ո՞ր 16
 է պատկերս այս կամ գիր: Եւ նոքա ասէն ցնա. Վայ-
 սեր: Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա. Եր- 17
 թայք տուք զկայսեր՝ կայսեր, և զ՛ստուծոյ՝ ՛ստու-
 ծոյ: Եւ զարմացան ընդ նա:

Է Դ. Դան առ նա սաղուկեցիքն որ ասէն՝ թէ չիք 18
 յարութիւն. հարցանէին ցնա և ասէին: Վարդա- 19
 սկետ, Վովսէս գրեաց մեզ, եթէ ուրուք եղբայր մե-
 ռանիցի, և թողուցու կին և որդի ոչ թողուցու, զի
 առցէ եղբայր նորա զկինն նորա և յարուսցէ զաւակ
 եղբօր իւրում: Վրդ եղբարք եօթն էին առ մեզ. 20
 առաջինն առ կին և մեռաւ, և ոչ եթող զաւակ. և 21
 երկրորդն առ զնոյն, և մեռաւ, և ոչ նա եթող զա-
 ւակ. նոյնպէս և երրորդն առ զնոյն, և եօթնեքեան 22
 իսկ, և ոչ թողին զաւակ. յետ ամենեցուն մեռաւ
 և կինն: Վրդ ՚ի յարութեանն յորժամ յառնիցին, 23
 ոյր ՚ի նոցանէ լինիցի կինն, զի եօթնեքեան կալան
 զնա կին. Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա. 24
 Ոչ վասն այդորիկ իսկ մոլորեալ էք, զի ոչ գիտէք
 զգիրս և ոչ զզօրութիւնն ՛ստուծոյ: Օ ի յորժամ 25
 ՚ի մեռելոց յարիցեն, ոչ արք կանայս առնեն, և ոչ կա-
 նայք արանց լինին. այլ իբրև զհրեշտակս իցեն՝ որ
 յերկինսն են: Վսլ վասն յարութեան մեռելոց զի 26
 յառնեն, ոչ իցէ ընթերցեալ ձեր ՚ի գիրսն Վովսիսի՝
 ՚ի մօրենւոջն որպէս ասաց ցնա ՛ստուած. Ես եմ, ա-
 սէ, ՛ստուած Վրասամու և ՛ստուած Իսահակայ
 և ՛ստուած Յակովբայ. և ոչ է ՛ստուած մեռելոց՝
 այլ կենդանեաց. և արդ դուք յոյժ մոլորեալ էք: 27
 Եւ մատուցեալ մի ոմն ՚ի դպրացն՝ լսէր նոցա մինչ վի- 28
 ճէինն. իբրև ետես թէ բարեոք ետ նոցա զպատաս-
 խանին, եհարց ցնա և ասէ. Ո՞ր պատուիրան է ա-
 ռաջին: Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Վաջին քան զամե- 29
 նայն, լուր Իսրայէլ, տէր ՛ստուած մեր՝ Տէր մի է,

- 30 և սիրեցցես զտէր Մատուած քո յամենայն սրտէ, քում մէ, և յամենայն անձնէ քումմէ, և յամենայն մտաց քոյ, և յամենայն զօրութենէ քումմէ. այս է առա-
- 31 ջին պատուիրան: Եւ երկրորդն նման սմին. սիրեցցես զնկեր քո իբրև զանձն քո. մեծ քան զսոսա այլ
- 32 պատուիրան ոչ գոյ: Եւ ասէ ցնա դպիրն. Մարութ է վարդապետ. ճշմարտութեամբ ասացեր՝ թէ մի է
- 33 Մատուած, և ոչ գոյ այլ բաց ՚ի նմանէ, և սիրելն զնա յամենայն սրտէ, և յամենայն զօրութենէ, և յամենայն մտաց, և սիրելն զընկերն իբրև զանձն,
- 34 առաւել է քան զողջակէզս և զզոհս: Եւ տեսեալ Յիսուսի թէ իմաստութեամբ ետ զսրատասխանին՝ ասէ ցնա. Սես հեռի յարքայութենէն Մատուծոյ: Եւ ոչ ևս ոք իշխէր ինչ հարցանել ցնա:
- 35 ԷԵ. Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ՝ մինչ ուսուցանէր ՚ի տաճարին. Օ իմրդ ասեն դպիրքն, թէ
- 36 Վրիստոսն որդի Վաւթի է. և ինքն Վաւթի Նոգւոյն սրբով ասէ. Մտաց Տէր ցՏէր իմ, նիստ ընդ աջմէ իմմէ մինչև եգից զթշնամիս քո պատուանդան
- 37 ոտից քոց: Մըդ եթէ ինքն իսկ Վաւթի զնա Տէր կոչէ՝ զիմրդ իցէ որդի նորա: Եւ բազում ժողովուրդ լսէր նմա քաղցրութեամբ: Եւ ասէր ուսուցանելով ՚ի վարդապետութեան իւրում. Օ գոյշ լերութի դպրաց անտի՝ որ կամին ՚ի հանդերձս երևել
- 38 լիս շրջել, զնախողջոյնս խնդրել ՚ի հրապարակս, և զնախաթուս ՚ի ժողովուրդս, և զգահագլուխս յընթ-
- 40 ռիս. որ ուտեն զտունս այրեաց, պատճառանօք յերկարեալ զաղօթս, զի աւելի ևս դատաստանս
- 41 ընկալցին: Վայր Յիսուս ընդդէմ գանձանակին, տեսանէր զիմրդ ժողովուրդն արկանէր պղինձ ՚ի գանձանակն. և բազում մեծատունք արկին բա-
- 42 զում ինչ. եկն այրի մի՝ և արկ երկուս լումայս, որ
- 43 է նաքարակիտ մի: Եւ կոչեցեալ առ ինքն զաշակերտսն իւր ասէ ցնոսա. Մէն ասեմ ձեզ. զի այրին այն տարապէալ շատ արկ քան զամենեւեան որ ար-

կին 'ի գանձանակն . քանզի ամենեքին յաւելորդաց 44
իւրեանց արկին , այլ նա 'ի չքաւորութենէ իւրմէ զա-
մենայն ինչ զոր ունէր արկ , գոյիւ չափ զկեանս իւր :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Գ

Է. Եւ յելանելն նորա 'ի տաճարէ անտի , ասէ 1
ցնա մի յաշակերտաց նորա . Սարգապետ , տես որ-
պիսի են քարինքս , և որպիսի շինուածք : Պատաս- 2
խանի ետ նմա Յիսուս և ասէ . Տեսանէ՞ս զայդ ա-
մենայն շինուածս , ամէն ասեմ ձեզ ' եթէ ոչ թողցի
այդր քար 'ի քարի վերայ որ ոչ քակտեսցի : Եւ մինչ 3
նստէր նա 'ի լերինն ձիթենեաց յանդիման տաճա-
րին , հարցանէին ցնա առանձինն ' Պետրոս և Յա-
կովբոս և Յովհաննէս և Լուդրէաս . Ըսա մեզ ' երբ 4
լինիցի այդ , և զինչ նշան է ' յորժամ կատարելոց իցէ
այդ ամենայն . Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնո- 5
սա . Օգոյշ կացէք , մի ոք զձեզ խաբեսցէ . զի բա- 6
զումք եկեսցեն յանուն իմ , և ասիցեն ' թէ ես եմ
Վրիստոսն , և զբազումս մոլորեցուսցեն : Եւ յոր- 7
ժամ լսիցէք պատերազմունս , և համբաւս պատե-
րազմաց ' մի խռովիցիք , զի պարտ է լինել . բայց չե- 8
է կատարած : Օի յարիցէ ազգ յազգի վերայ , և
թագաւորութիւն 'ի թագաւորութեան վերայ . և ե-
ղիցին շարժմունք 'ի տեղիս տեղիս , սովք և սրածու-
թիւնք և խռովութիւնք . այլ այն ամենայն սկիզբն 9
է երկանց : Եւ զձեզ իսկ մատնեսցեն յատեանս , և
'ի ժողովուրդս տանջիցիք , և առաջի դատաւորաց և
թագաւորաց կայցէք վասն իմ , 'ի վկայութիւն նոցա և
ամենայն հեթանոսաց , բայց նախ պարտ է աւետա- 10
րանիս քարոզել : Եւ յորժամ տանիցին զձեզ մատ- 11
նել , մի յառաջագոյն հոգայցէք , և մի զմտաւ ածիցէք
թէ զինչ խօսիցիք , այլ որ ինչ տացի ձեզ 'ի ժամուն
յայնմիկ ' զայն խօսիցիք . զի ոչ դուք էք որ խօսիցիքն
այլ հոգին սուրբ : Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր 'ի 12

մահ, և հայր՝ զորդի. և յարիցեն որդիք ՚ի վերայ
 13 հարց՝ և սպանանիցեն զնոսա. և եղիջիք ատեցեալք
 յամենեցունց վասն անուան իմոյ. այլ որ համբերես.
 14 ցեն ՚ի սպառ՝ նա կեցցէ: Այլ յորժամ տեսանիցէք
 զպղծութիւն աւերածին՝ զի կայցէ ՚ի տեղւոջ՝ ուր
 չիցէ արժան. որ ընթեռնուն ՚ի միտ առցէ: Հայն-
 ժամ որ ՚ի հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն ՚ի լերինս.
 15 և որ ՚ի վերայ տանեայն իցէ՝ մի իջցէ ՚ի տուն, և
 16 մի մտցէ բառնալ ինչ ՚ի տանէ իւրմէ. և որ յա-
 գարակին իցէ՝ մի դարձցի յետս առնուլ զձորձս իւր:
 17 Վայց վայ իցէ յղեաց և ստնտուաց յաւուրսն յայ-
 18 նոսիկ: Հաղօթս կայցէք՝ զի մի ձմերանի լինիցի այն:
 19 Աղիցին աւուրքն այնօքիկ նեղութեանց, որպիսի ոչ
 եղեն երբեք այնպիսիք իսկզբանէ արարածոց մինչև
 20 ցայժմ, և մի այլ լիցին: Այլ եթէ ոչ էր կարճեալ
 Վստուծոյ զաւուրսն զայնոսիկ՝ վասն ընտրելոց իւ-
 րոց, ոչ ապրէր ամենայն մարմին. այլ վասն ընտրե-
 լոցն զորս ընտրեաց՝ կարճեաց զաւուրսն զայնոսիկ:
 21 Հայնժամ եթէ ոք ասիցէ ձեզ՝ եթէ ասաւասիկ է
 22 Վրիստոսն կամ աւանիկ, մի հաւատայցէք: Օ ՚ի
 յարիցեն սուտ քրիստոսք և սուտ մարգարէք, և տա-
 ցեն նշանս և արուեստս՝ առ ՚ի մոլորեցուցանելոյ ե-
 23 թէ հնար ինչ իցէ և զընտրեալսն: Վայց դուք ըզ-
 գոյշ եղերուք, ասաւասիկ յառաջագոյն ասացի ձեզ
 24 զամենայն: Այլ յաւուրսն յայնոսիկ յետ նեղու-
 թեանն այնօրիկ՝ արեգակն խաւարեացի, և լուսին
 25 ոչ տացէ զլոյս իւր. և աստեղք յերկնից թօթափեա-
 26 ցին, և զօրութիւնք յերկինս՝ շարժեսցին: Այլ յայն-
 ժամ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ամպովք և զօ-
 27 րութեամբ և փառօք բազմօք: Այլ յայնժամ առա-
 քեսցէ զճրեշտակս իւր, և ժողովեսցէ զընտրեալս
 իւր ՚ի չորից հողմոց՝ ՚ի ծագաց երկրի մինչև ՚ի ծագս
 28 երկնից: Վայց դուք ՚ի թզենւոյ անտի ուսջիք զա-
 ռակն. յորժամ տակաւ ոստքն նորա կակղանայցեն,
 և տերև արձակիցի ՚ի նմա, զիտէք թէ մերձ է ա-

մառն . նոյնպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս 29
 ամենայն եղեալ , գիտասջիք թէ մերձ է առ դուրս :
 Մէն ասեմ ձեզ , թէ ոչ անցցէ ազգս այս , մինչև 30
 այս ամենայն եղիցի : Արկինք և երկիր անցցեն , և 31
 բանք իմ ոչ անցանիցեն : Այլ վասն աւուրն այնորիկ 32
 և ժամու ոչ ոք գիտէ , ոչ շրեշտակք յերկինս և ոչ
 Արդի , բայց միայն շայր : Օգոյշ եղերուք , սկեցէք 33
 և կացէք յաղօթս . զի ոչ գիտէք երբ ժամանակն ի-
 ցէ : Արպէս այր մի գնացեալ 'ի տար աշխարհ , թողու 34
 ցու զտուն իւր , և տացէ ծառայից իւրոց իշխանու-
 թիւն , և իւրաքանչիւր զգործ իւր . և դռնապանին
 պատուէր տայցէ՝ զի արթուն լինիցի : Արդ արթուն 35
 կացէք , զի ոչ գիտէք երբ տէր տանն գայցէ , յե-
 րեկորեայ , եթէ 'ի մէջ գիշերի , եթէ 'ի հաւախօսի ,
 եթէ ընդ առաւօտս . դուցէ եկեալ յանկարծակի՝ 36
 գտանիցէ զձեզ 'ի քուն : Մայց զոր ձեզդ ասեմ , ա- 37
 մենեցուն ասեմ՝ արթուն կացէք :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Դ

Էէ . Եւ էր զատիկն և բաղարջակերք յետ երկուց 1
 աւուրց . խնդրէին քահանայապետքն և դպիրք՝ եթէ
 զիարդ զնա նենգաւ կալեալ սպանանիցեն , բայց ա- 2
 սէին՝ թէ մի 'ի տօնի աստ , զի մի խռովութիւն լինի-
 ցի ժողովրդեանն : Այլ մինչ էր 'ի Մեթանիա 'ի տան 3
 Աիմօվսի բորոտի բազմեալ , եկն կին մի որ ունէր շիշ
 իւղոյ նարդեան ազնուի մեծագնոյ , և բեկեալ զշիշն՝
 եհեղ 'ի վերայ գլխոյ նորա : Այլ աշակերտքն զբարէին 4
 և ասէին . Մնդէր եղև կորուստ իւղոյդ այդորիկ .
 մարթ էր զայդ իւղ վաճառել աւելի քան երեք հա- 5
 ըիւր դահեկանի , և տալ աղքատաց : Այլ զայրանային
 նմա յոյժ : Այլ Յիսուս ասէ ցնոսա . Սոյլ տուք դմա . 6
 զի աշխատ առնէք , զի գործ մի բարի գործեաց դա-
 յիս . յամենայն ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ունիք , և 7

1 յորժամ կամիք՝ կարող էք առնել նոցա բարիս . այլ
 8 զիս ոչ յամենայն ժամ ընդ ձեզ ունիք : Վա զոր ու-
 նէրդ՝ արար . յառաջագոյն խնկեաց զմարմին իմ՝ ի
 9 նշան պատանաց : Վմէն ասեմ ձեզ , ուր և քարոզեսցի
 աւետարանս այս ընդ ամենայն աշխարհ , և զոր ա-
 10 րար դա՛ խօսեսցի վասն յիշատակի դորին : Վա Յու-
 դա սկարիովտացի մի յերկոտասանից անտի՝ զնաց
 առ քահանայապետսն՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա :
 11 Վոքա իբրև լուան՝ խնդացին , և խոստացան տալ
 նմա արծաթ . և խնդրէր՝ թէ զիա՛րդ պարապով
 12 մատնեսցէ զնա : Վա յառաջնում աւուր բաղարջա-
 կերացն՝ յորժամ զզատիկն զենուին , ասեն ցնա ա-
 շակերտքն . Վա կամիս՝ երթ իցուք սրատրաստեսցուք՝
 13 զի կերիցես զզատիկն : Վա առաքէ երկուս յաշա-
 կերտաց անտի՝ և ասէ ցնոսա . Վրթայք ՚ի քաղաքն ,
 և իբրև մտանիցէք ՚ի քաղաքն՝ սրատահեսցէ ձեզ այր
 մի որ սափոր ջրոյ յուս ունիցի երթայք զհետ նորա .
 14 և յոր տուն մտանիցէ , ասասջիք ցտանուտէրն . վար-
 դապետ ասէ՝ ուր են իջավանքն , ուր աշակերտօքս ու-
 15 տիցեմ զզատիկն . և նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ
 16 զարդարեալ , անդ պատրաստեսջիք մեզ : Վա զնացին
 պատրաստել աշակերտքն նորա . եկին ՚ի քաղաքն , և
 գտին որպէս ասայն նոցա . և պատրաստեցին զզա-
 17 տիկն : Վա իբրև երեկոյ եղև՝ գայ երկոտասանիւքն
 18 հանդերձ : Վա իբրև բազմեցան և դեռ ուտէին , ասէ
 Յիսուս . Վմէն ասեմ ձեզ՝ զի մի ոմն ՚ի ձէնջ մատ-
 19 նելոց է զիս , որ ուտէ իսկ ընդ իս : Վա նոքա սկսան
 տրտմել և ասել մի ըստ միօջէ . Վի թէ էս իցեմ ,
 20 և միւսն՝ մի թէ էս իցեմ : Վա պատասխանի ետ և
 ասէ ցնոսա . Վի յերկոտասանից այտի , որ մտեաց
 21 ընդ իս ՚ի սկաւառակդ : Վա յլ որդի մարդոյ երթայ՝
 որպէս և գրեալ է վասն նորա . բայց վայ իցէ մար-
 դոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռս որդին մարդոյ մատնեսցի .
 22 լաւ էր նմա՝ եթէ չէր իսկ ծնեալ մարդն այն : Վա
 մինչ դեռ ուտէին , առեալ Յիսուսի հաց՝ օրհնեաց

և եքեկ ետ նոցա և ասէ . Մ. քէք, այդ է մարմին իմ :
 Եւ առեալ բաժակ՝ գոհացաւ ետ նոցա , և արբին 'ի 23
 նմանէ ամենեքեան . և ասէ ցնոսա . Մ. յս է արիւն 24
 իմ նորոյ ուխտի , որ փոխանակ բազմաց հեղու : Մ. մէն 25
 ասեմ ձեզ , թէ ոչ ևս յաւելից ըմպել 'ի բերոյ որ-
 թոյ , մինչև ցօրն ցայն՝ յորժամ արբից զնա նոր յար-
 քայու թեան Մ. ստուծոյ : Եւ գոհացեալ՝ ելին 'ի լեառն 26
 Վերջ) ձիթե՛նեաց :

Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Մ. մենեքին գայթագ . 27
 ղելոց էք յինէն յայսմ գիշերի . զի գրեալ է , թէ
 հարից զհովիւն և ոչխարքն ցրուեսցին : Մ. յլ յետ 28
 յարու թեան իմոյ յառաջագոյն երթայց քան զձեզ 'ի
 Վալիլեա : Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցնա . 29
 Եւ այլ և ամենեքեան գայթագղեսցին , այլ ես ոչ :
 Եւ ասէ ցնա Յիսուս . ամէն ասեմ քեզ , թէ դու 30
 իսկ յայսմ գիշերի՝ մինչ չև հաւու խօսեալ իցէ՝ ե-
 ղիցս ուրասցես զիս : Իսկ Պետրոս առաւել ևս պըն . 31
 գէր և ասէր . Եւ թէ մեռանել ևս հասանիցէ ընդ
 քեզ՝ զքեզ ոչ ուրացայց : Եւ յոյնպէս և ամենեքեան ա-
 սէին : Վասն 'ի գեօղն՝ որում անուն էր Վեթսէմա 32
 նի . և ասէ ցաշակերտսն . Մ. ստարուք աստ՝ մինչև ես
 յաղօթս կացից : Եւ առնու ընդ իւր զՊետրոս և 33
 զՅակովբոս և զՅովհաննէս , և սկսաւ տխրել և հո-
 գալ : Յայնժամ ասէ ցնոսա . Տրտում է անձն իմ 34
 մինչև 'ի մահ , մնացէք աստ և արթուն կացէք : Եւ 35
 մատուցեալ սակաւիկ մի յառաջ , անկաւ 'ի վերայ ե-
 ղեսաց իւրոց յերկիր . և կայր յաղօթս , զի եթէ հը-
 նար ինչ է՝ անցցէ 'ի նմանէ ժամն . և ասէ , Մ. բբա , 36
 հայր , ամենայն ինչ քեզ հնարաւոր է , անցո զբա-
 ժակս զայս յինէն . բայց ոչ որպէս ես կամիմ՝ այլ որ-
 պէս դու կամիս : Եւ գայ գտանէ զնոսա զի ննջէին , 37
 և ասէ ցՊետրոս . Սիմոն , ննջե՛ս . ոչ կարացեր ժամ
 մի արթուն կալ : Մ. րթուն կացէք և յաղօթս կացէք 38
 զի մի մտջիք 'ի փորձութիւն . ոգիս յօժար է՝ բայց
 մարմինս տկար : Եւ դարձեալ չոգաւ եկաց յաղօթս , 39

- 40 և զնոյն քանս ասաց : Ղարձաւ միւսանգամ անդրէն՝
 և եգիտ զնոսա՝ ի քուն . քանզի էին աչք նոցա ծան-
 րացեալ՝ և ոչ գիտէին թէ զինչ պատասխանի տայցեն
- 41 նմա : Ղայ երրորդ անգամ, և ասէ ցնոսա . Ղնջե-
 ցէք այսուհետև և հանդերուք, զի հասեալ է վախ-
 ճան . եին ժամ, և ահա մատնի որդի մարդոյ՝ ի
- 42 ձեռս մեղաւորաց . ծն արիք գնասցուք, զի ահաւա-
- 43 սիկ մերձեցաւ որ մատնելոցն է զիս : Ղւ մինչ դեռ
 նա զայն խօսէր, գայ Յուդա սկարիովտացի՝ մի յեր-
 կոտասանից անտի, և ընդ նմա ամբոխ սուսերօք և
 բրօք՝ ի քահանայապետիցն և ի դպրաց և ի ծերոց :
- 44 Տուեալ էր նշան մատնչին՝ և ասէր . Ղնդ որում ես
 համբուրեցից՝ նա է, կալ ջիք զնա և տար ջիք զգուշու-
- 45 թեամբ : Ղւ մատուցեալ վաղվաղակի ասէ ցնա .
- 46 Ղաբբի, աբբի . և համբուրեաց զնա : Ղւ նորա
- 47 արկին ի նա ձեռս՝ և կալան զնա : Ղւ մի ոմն յայն-
 ցանէ որ զնովան կային՝ ձգեաց սուր, և եհար ըզ-
 ծառայ քահանայապետին, և ի բաց եհան զունկն
 նորա : Ղատասխանի ետ Յիսուս՝ և ասէ ցնոսա .
- 48 Ղբրև ի վերայ աւազակի ելէք սուսերօք և բրօք՝ ու-
- 49 նել զիս . հանապազ առ ձեզ էի՝ և ուսուցանէի ի
 տաճարին, և ոչ կալարուք զիս . այլ զի լցցին զիրք
- 50 մարգարէիցն : Ղայն ժամ թողին զնա աշակերտքն
- 51 ամենեքին և փախեան : Ղւ ոմն երիտասարդ զհետ
 երթայր նորա արկեալ զիւրև կտաւ մի ի մերկուց .
- 52 ունէին զնա երիտասարդքն, և նորա թողեալ զկը-
 տան փախեաւ մերկ ի նոցանէ : Ղւ տարան զՅի-
 սուս առ քահանայապետն Ղայիափա . և գային ընդ
 նմա ամենայն քահանայապետքն և դպիրք և ծերք :
- 54 Ղւ Ղետրոս երթայր ի հեռաստանէ զհետ նորա՝
 մինչև ի ներքս իսկ ի գաւիթ քահանայապետին,
 և նստէր ընդ սպասաւորսն և ջեռնոյր առ լուսովն :
- 55 Ղսկ քահանայապետքն և ամենայն ատեանն խնդրէին
 հակառակ Յիսուսի վկայութիւն ինչ, զի սպանանի-
- 56 ցեն զնա, և ոչ գտանէին . զի բազում սուտ վկայ-

ութիւն վկայէին զնմանէ, և նման միմեանց ոչ էին
 վկայութիւնքն: Այլ յարուցեալ վկայէին սուտ 57
 զնմանէ և ասէին, թէ մեք լուաք 'ի դմանէ զի ա- 58
 սէր. ես քակեցից զտաճարդ զայդ ձեռագործ, և
 զերիս աւուրս շինեցից այլ՝ առանց ձեռագործի:
 Սակայն և այնպէս չէր նման վկայութիւնն նոցա: 59
 Այլ յարուցեալ քահանայապետն 'ի մէջ՝ հարցա- 60
 նէր զՅիսուս և ասէր. Ոչ ինչ տաս պատասխա-
 նի, զինչ դոքա զքէն վկայեն: Այլ նա լուռ և եթ 61
 կայր և չտայր ինչ պատասխանի: Քարձեալ քահա-
 նայապետն հարցանէր զնա կրկին անգամ և ասէր.
 'Ի՞նչ ես Վրիստոս որդի Վստուծոյ օրհնելոյն: Պա- 62
 տասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա. 'Ի՞նչ ասացեր
 թէ ես եմ. բայց տեսանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ
 ընդ աջմէ զօրութեան, և եկեալ ընդ ամպս երկնից:
 Այլ քահանայապետն պատառեաց վաղվաղակի զպատ- 63
 մուճանս իւր և ասէ. Օ ինչ ևս պիտոյ են մեզ վը-
 կայք, ասա լուայք ամենեքին զհայհոյութիւն 'ի բե- 64
 րանոյ դորա. զիմորդ թուի ձեզ: Այլ ամենեքեան դա-
 տապարտեցին զնա՝ թէ մահապարտ է: Այլ ոմանք 65
 սկսան թքանել ընդ երեսս նորա, ձորձ զգլխով աբ-
 կանել՝ կռփել և ասել. մարգարեաց մեզ, Վրիս-
 տոսդ, ո՞վ է այն որ եհարն զքեզ: Այլ սպասաւորքն
 ապտակս հանէին նմա: Այլ Պետրոս մինչդեռ էր 66
 'ի խոնարհ 'ի գաւթին՝ գայ աղախին մի քահանայա-
 պետին, և տեսանէ զնա զի ջեռնոյր. հայեցաւ ընդ 67
 նա և ասէ. Այլ դու ընդ Յիսուսի նազովրեցւոյ էիր:
 'Այլ ուրացաւ և ասէ. Ոչ ճանաչեմ, և ոչ գիտեմ 68
 զինչ դուդ ասես. և իբրև ել յարտաքին գաւթն,
 և հաւ խօսեցաւ: Քարձեալ ետես զնա աղախինն, 69
 և սկսաւ ասել ցայնոսիկ որ շուրջն կային, թէ և
 սա 'ի նոցանէ է. և նա դարձեալ ուրացաւ: Այլ յետ 70
 սակաւ միոյ՝ դարձեալ որ շուրջն կային ասեն ց'Պետ-
 րոս. Վրդարև և դու 'ի նոցանէ ես, քանզի գալիլեա-
 ցի ես, և խօսքդ իսկ քո նման են: Այլ սկսաւ նզո- 71

վել՝ երդնուլ և ասել, թէ ոչ գիտեմ զայրն զորմէ
 72 դուքդ ասէք. և նոյն ժամայն կրկին հաւ խօսեցաւ :
 Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն զոր ասաց զնա Յիսուս,
 թէ չև իցէ հաւու երկիցս խօսեալ՝ զի դու երկիցս ու-
 րասցիս զիս, և սկսաւ լալ :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Ե

1 Եւ վաղվաղակի ընդ առաւօտն խորհուրդ արա-
 րեալ քահանայապետիցն հանդերձ ծերովքն և դրպ-
 րօք՝ և ամենայն ատեանն՝ կապեցին զՅիսուս և
 2 տարան մատնեցին Պիղատոսի : Եւ հարց զնա Պի-
 ղատոս և ասէ. Դու ես թագաւորն Հրէից : Եւ
 3 պատասխանի ետ նմա և ասէ. Դու ասես : Եւ չա-
 րախօսէին զնմանէ յոյժ քահանայապետքն, և նա ոչ
 4 ինչ տայր պատասխանի : Իսկ Պիղատոս դարձեալ
 հարցանէր զնա. Ոչ ինչ տաս պատասխանի, տես
 5 քանի ամբաստանեն զքէն : Եւ Յիսուս այնուհետև
 ոչ ինչ ետ պատասխանի, մինչև զարմանալ յոյժ
 6 Պիղատոսի : Բայց ըստ տօնի արձակէր նոցա զմի ոք
 7 զկապեալ, զոր ինքեանք խնդրէին : Եւ էր՝ որում
 անուն էր Բարաբբա՝ կապեալ ընդ խռովիչսն, որոց
 8 ՚ի խռովելն՝ այր մի սպանեալ էր : Ի ձայն բարձր ըս-
 կրսաւ աղաղակել ամբօխն՝ և խնդրել որպէս սովոր
 9 էր, զի արձակեցէ նոցա զԲարաբբայն : Պատասխա-
 նի ետ Պիղատոս և ասէ զնոսա. Կամիք զի արձա-
 10 կեցից ձեզ զարքայն Հրէից : Բանզի գիտէր՝ թէ առ
 11 նախանձու մատնեցին զնա քահանայապետքն. որք և
 զամբօխն հաւանեցուցին՝ զի արձակեցէ նոցա ըզ-
 12 Բարաբբայն : Բարձեալ պատասխանի ետ Պիղա-
 տոս և ասէ զնոսա. Իսկ զինչ կամիք թէ արարից
 13 զարքայն Հրէից : Եւ նոքա դարձեալ աղաղակէին՝
 յուզեալք ՚ի քահանայապետիցն. Ի խաչ հան զդա :
 14 Եւ ասէ զնոսա Պիղատոս. Օ ինչ ինչ չար արարեալ
 իցէ դորա : Եւ նոքա առաւել ևս աղաղակէին և ա-

սէին . Ի խաչ հան զդա : Իսկ Պիղատոս իբրև ըզ- 15
 միտս կամեցաւ հաճել զամբօխին , արձակեաց նոցա
 զՎարաբբայն , և զԵրիսուս գան հարեալ ետ ՚ի ձեռս
 զի ՚ի խաչ ելանիցէ : Եւ զինուորքն տարան զնա ՚ի 16
 ներքս ՚ի գաւիթն՝ ուր հրապարակն էր . և կոչէն
 միանգամայն զամենայն զգունդն . և զգեցուցանեն 17
 նմա քղամիդ կարմիր և ծիրանիս , և եզին ՚ի գլուխ
 նորա պսակ արարեալ ՚ի փշոց . և սկսան ողջոյն տալ 18
 նմա և ասել . Ողջ եր , արքայդ հրէից : Եւ ծեծէին 19
 զգլուխն եղեգամբ , և թքանէին ընդ երեսս , և ՚ի
 ծունր իջեալ երկիր պագանէին նմա : Եւ իբրև կա- 20
 տակեցին զնա , մերկացուցին զքղամիդն և զծիրա-
 նիս , և զգեցուցին նմա զիւր հանդերձ . և ածին ար-
 տաքս զի ՚ի խաչ հանցեն զնա : Եւ ունէին պահակ 21
 զՍիմօն կիւրենացի՝ որ ընդ այն անցանէր եկեալ
 յագարակէ , զհայրն Վղէքսանդրի և Սուփայ , զի
 բարձցէ զխաչափայտն նորա : Եւ ածեն զնա ՚ի Վող- 22
 գոթա տեղի մի , որ թարգմանի՝ տեղի կառափելոյ :
 Եւ տային նմա գինի զըմուսեալ , և նա ոչ առ . և հա- 23
 նին զնա ՚ի խաչ : Եւ բաժանեցին զհանդերձս նո- 24
 րա , արկեալ վիճակս ՚ի վերայ՝ թէ ո՞ զինչ առնուցու :
 Եւ ժամ երրորդ , և հանին զնա ՚ի խաչ : Եւ էր 25
 գիր մասու նորա գրեալ , թէ թագաւոր է հրէից : 26
 Եւ ընդ նմա հանին ՚ի խաչ երկուս աւաղակս , մի 27
 ընդ աջմէ և մի ընդ ահեկէ նորա : Եւ լցաւ գիրն որ 28
 ասէ , թէ ընդ անօրէնս համարեցաւ : Եւ որք անցա- 29
 նէինն հայհոյէին զնա՝ շարժեալ զգլուխս իւրեանց ,
 և ասէին . Վահ , որ քակէիր զտաճարն՝ և զերիս
 աւուրս շինէիր . ապրեցս զանձն քո և էջ ՚ի խաչէդ : 30
 Վոյնպէս և քահանայապետիցն այսն արարեալ ընդ 31
 միմեանս հանդերձ դպրօքն՝ ասէին . ( ) այլս ապրե-
 ցոյց՝ զանձն ոչ կարէ ապրեցուցանել . Վրիստոսդ 32
 արքայդ Վսրայելի , իջցէ այժմ ՚ի խաչէ այտի , զի տես-
 ցուք և հաւատասցուք դմա : Եւ որ ընդ նմա ՚ի խաչն
 ելեալ էին՝ նախատէին զնա : Եւ իբրև վեց ժամե- 33

ղև՝ խաւար կալաւ զամենայն երկիր մինչև ցինն
 34 ժամ: Աւ յիններորդ ժամուն աղաղակեաց: Յիսուս
 'ի ձայն մեծ և ասէ. Ալի, Ալի, լամա սաբաթա-
 նի, որ թարգմանի, Աստուած իմ, Աստուած իմ,
 35 ընդէր թողեր զիս: Աւ ոմանք 'ի նոցանէ որ շուրջն
 կային զնովաւ՝ իբրև լուան, ասէին՝ թէ զԱղիա կար-
 36 դայ: Աւ ընթացեալ մի ոմն՝ ելից սպունգ մի քացա-
 խով, և հարեալ յեղեգան՝ տայր ըմպել նմա, և
 ասէ. Թոյլ տուր, տեսցուք,՝ գայ Աղիա իջուցանել
 37 զդա: Աւ Յիսուս արձակեաց ձայն մեծ՝ և եհան
 38 զոգի: Աւ վարագոյր տաճարին պատառեցաւ յեր-
 39 կուս՝ 'ի վերուստ մինչև 'ի խոնարհ: Աւ տեսեալ
 հարիւրապետին որ կայր անդ՝ թէ աղաղակեաց և
 եհան զոգի, ասէ. Արդարև այս այս որդի Աստու-
 40 ծոյ էր: Աին և կանայք որ հայէին 'ի հեռաստանէ.
 յորս էր Վարիամ մագդաղենացի, և Վարիամ
 Յակովբու փոքրկան և Յովսեայ մայրն, և Սաղով-
 41 մէ. որք յորժամ էրն 'ի Վալիլեա՝ զհետ շրջէին նո-
 րա, և պաշտէին զնա. և այլ բազում կանայք՝ որ
 42 ընդ նմա իսկ ելեալ էին Արուսաղէմ: Աւ իբրև
 երեկոյ եղև, քանզի ուրբաթ էր՝ որ 'ի շաբաթն
 43 մտանէր, եկեալ Յովսէփ որ Արիմաթեայն էր,
 այր պարկեշտ, նախարար, որ և ինքն իսկ ակն ու-
 նէր արքայութեանն Աստուծոյ, համարձակեցաւ ե-
 մուտ առ Պիղատոս, և խնդրեաց զմարմինն Յիսու-
 44 սի: Աւ Պիղատոս զարմացաւ, թէ այնչափ վաղ մե-
 ռաւ. և կոչեցեալ առ ինքն զհարիւրապետն, եհարց
 45 զնա և ասէ, թէ արդարև այնչափ վաղ մեռաւ. և
 իբրև ստուգեաց 'ի հարիւրապետէ անտի, շնորհեաց
 46 զմարմինն Յովսեփայ: Աւ Յովսէփ գնեաց կտաւ,
 և իջուցեալ զնա՝ պատեաց կտաւովն, և եդ 'ի գե-
 րեզմանի՝ զոր էր փորեալ 'ի վիմէ, և թաւալեցոյց
 47 վէմ 'ի դուռն գերեզմանին: Իսկ Վարիամ մագ-
 դաղենացի և Վարիամ Յակովբայ և Յովսեայ տե-
 սին զտեղին ուր եդաւ:

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Զ

Եւ իբրև անց շաբաթն, Մարիամ մագդաղենա- 1
 ցի և Մարիամ Յակովբայ և Սաղովմէ՝ չոգան պատ-
 րաստեցին խունկս, զի եկեսցեն օծցեն զնա: Եւ ընդ 2
 առաւօտս միաշաբաթուն գան ՚ի գերեզմանն ընդ ա-
 րևագալն, և ասէին ցմիմեանս. Սվ թաւալեցուցէ 3
 մեզ զվէմն ՚ի դրաց գերեզմանին: Եւ հայեցեալ տե- 4
 սին՝ զի թաւալեցուցեալ էր զվէմն ՚ի գերեզմանէն.
 Քանզի էր մեծ յոյժ: Եւ մտեալ ՚ի ներքս ՚ի գերեզ- 5
 մանն, տեսին երիտասարդ մի՝ զի նստէր ընդ աջմէ
 կողմանէ զգեցեալ պատմուճան սպիտակ, և զարհու-
 րեցան: Եւ նա ասէ ցնոսա. Մի երկնչիք. զՅիսուս 6
 խնդրէք զնազովրեցի զխաչելեալն, յարեալ՝ չէ աստ.
 ահաւաղիկ տեղին ուր եգին զնա: Եւ յերթայք ա- 7
 սացէք ցաշակերտս նորա և ց՝ Վետրոս, եթէ ահա յա-
 ռաջագոյն երթայ քան զձեզ ՚ի Վալիլեա, անդ տե-
 սանիցէք զնա՝ որպէս ասացն ձեզ: Եւ իբրև լուան՝ 8
 ելին և փախեան ՚ի գերեզմանէն, քանզի զահի հա-
 րեալ էին. և ոչ ումեք ինչ ասացին, զի երկնչէին:

Յարուցեալ Յիսուս, առաւօտուն առաջին միա- 9
 շաբաթուն՝ երևեցաւ Մարիամու մագդաղենացւոյ,
 յորմէ հանեալ էր զեօթն դէն: Եւ նա երթեալ 10
 պատմեաց այնոցիկ որ ընդ նմայն էին, մինչ դեռ լայ-
 ին և սգային: Նոքա իբրև լուան թէ կենդանի է և 11
 երևեցաւ նմա, ոչ հաւատացին: Յետոյ երևեցաւ 12
 այլով կերպարանաւ՝ որք երթային յանդաստան: Նո- 13
 քա չոգան պատմեցին այլոց, և ոչ նոքա հաւատա-
 ցին: Յետոյ մինչ դեռ բազմեալ էին մետասանքն, 14
 երևեցաւ նոցա, և թշնամանեաց զանհաւատութիւն
 նոցա և զխստասրտութիւն. զի որ երևեցաւ նոցա
 յարուցեալ ՚ի մեռելոց, և նոքա ոչ հաւատացին: Եւ 15
 ասէ ցնոսա: Երթայք յաշխարհ ամենայն և քարո-

- 16 զեղէք զաւետարանն ամենայն արարածոց : Ար հա-
ւատայ և մկրտիցի՝ կեցցէ, և որ ոչն հաւատայ՝ դա-
17 տապարտեսցի : Աշանք՝ այնոցիկ որ հաւատանն եր-
թիցեն զհետ՝ այսոքիկ . յանուն իմ դևս հանցեն,
18 լեզուս խօսեսցին, ՚ի ձեռս իւրեանց օձս քարձցեն,
և եթէ մահացու ինչ դեղ արբցեն՝ նոցա ինչ ոչ մնա-
սեսցէ, ՚ի վերայ հիւանդաց ձեռս դիցեն և բժշկես-
19 ցեն : Ալ ինքն Տէր Աստուս յետ խօսելոյն ընդ նոսա
համբարձաւ յերկինս, և նստաւ ընդ աջմէ Հօր :
Ալ նոքա ելեալ քարոզէին ընդ ամենայն երկիր
20 Տեառն գործակցութեամբ, և զբանն հաստատէին
ամենայն նշանօք՝ որ երթայր զհետ նոցա :

Ն Ա Խ Ա Դ Բ Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Ղ Ո Ի Կ Ա Յ Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն Ի Ն

Ա-ե քաարանա որ ըստ Ղ ա-հայ Գրեալ է : Լոյն էնքն
 Ղ ա-հաս՝ աշահեբո էր Պեարոսի , ե ճե-նադրեցա- ընթա-
 ցահեց Պասաղոսի , ե շհայեցա- 'ի նճանէ . սա Գրեաց զա-
 -ե քաարանա զայս : Սէիզ Բն առնէ 'ի ծննդէնէն Յովհաննո- ,
 ե զոր ըստ նճին . պարտէ ե զճարճնանալ Փրկչին . սպա-
 լի- առնէ ե ելանէ 'ի Յովսէփայ 'ի Ղաա-իլ , ե 'ի Ղաա-
 լայ մինչե յԱրամ : Պարտէ սա ե զմիբոտ-ի-նն Յովհան-
 նո . ե լինելով 'ի լեառնն զԳրչէն 'ի սաքանայե , ե զընթ-
 բո-ի-ն աշահեբոացն , ե այլ է Օթանասանն . եցոյց նշանա ե
 արո-ե սպա Բազումա եղեալա . ե զխորհուրդ ճարնո-ի-նն .
 ե զհասարածն՝ որ ճարնեցա- Պիղատոսի պոնոպոպոյ , ե
 խազեցա- ճարճով . զի զինո-որսն Բաթանեցին զհանդերձ
 նորա . ե որս խազեցան յերկո-ց ա-աշահայն մին՝ ապաշխա-
 բեաց խոսարովանո-ի-նն : Ա- զի ճարմին նորա երա- 'ի
 Գրեալն , ե յարեա- յերրորդ ա-ո-րն . ե յե- այսորի
 հաճեալ- յերկինս՝ քե-սանելով ճրեչասեցան :

Ղ ա-հաս՝ արո-ե սպի- Բժեշէ Գովով , սա աշահեբո-
 Փրկչին . ե հաճարեալ հոչեցա- 'ի լի-ա Օթանասանիցն :
 Լաի յե-պոյ աշահեբո- Պասաղոսի . շանն որոյ ապի՝ Գո-
 շո-ի-ն սորա յԱ-ե քաարանին : Սա հրաճանա- Պասաղոսի
 Գրեաց զա-ե քաարանա ե-ր յԱնտիոսի Գաղատի 'ի լեզո- սաորի՝
 զինի է Օթանո-պասն ափ հաճեալանալոյ Փրկչին :

ԳԼՈՒԽՔ ՂՈՒԿԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Ս	ան անշխարհագրի՞ն .	ԳԼ.	45
Ս	ան Բայօ՛ւեայ հո՛ւն-այն .	Բ.	1
Ս	ան Սի՛նդի .	Բ.	8
Ս	ան Տարգարէի՞ն Աննայի .	Բ.	25
Ս	ան լինէլոյ Բանի՞ն Աստուծոյ առ Յո՛ւ հաննէս .	Բ.	36
Ս	ան որոյ հարցանէի՞նս զՅո՛ւհաննէս .	Գ.	2
Ս	ան Ժորճո-անոյ Փրէ՛շի .	Գ.	10
Ս	ան որ ունէր զհոգի՞ն դի-տէան .	Գ.	2
Ս	ան զոտանչի՞ն Աբարոսի .	Գ.	33
Ս	ան որոյ Բժշէի՞ն 'ի պէսպէս հի-տնդոս- լեանոյ .	Գ.	38
Ս	ան որոյ ճէանոյն .	Գ.	40
Ս	ան Բորոսի՞ն .	Ե.	4
Ս	ան անդասալուծի՞ն .	Ե.	12
Ս	ան Ալեւայ Տասաւարի՞ն .	Ե.	15
Ս	ան Գօսացեալ ճեռ-ի՞նս .	Ե.	27
Ս	ան Աստուծոյն հասարոյ .	Ղ.	6
Ս	ան Երանոս-լեանոյն .	Ղ.	13
Ս	ան հարի-րասպետի՞ն .	Ղ.	26
Ս	ան որդոսոյ այրոսոյն .	Կ.	2
Ս	ան որոյ առ-տէրցանն 'ի Յո՛ւհաննէ .	Կ.	12
Ս	ան օծանէլոյ զՏէրն Ռեոսնասան .	Կ.	19
Ս	ան առ-տէր անբնացանի՞ն .	Կ.	38
Ս	ան առաքելոյ Ղոսրոյն .	Շ.	5
Ս	ան որ ունէր զլէգիոնի՞ն .	Շ.	24
Ս	ան դասեր ժողովրդասպետի՞ն .	Շ.	27
Ս	ան քեռասպետ հնոջն .	Շ.	41
Ս	ան առ-տէլոյ զԵրկրորդասանան .	Շ.	43
Ս	ան	Թ.	2

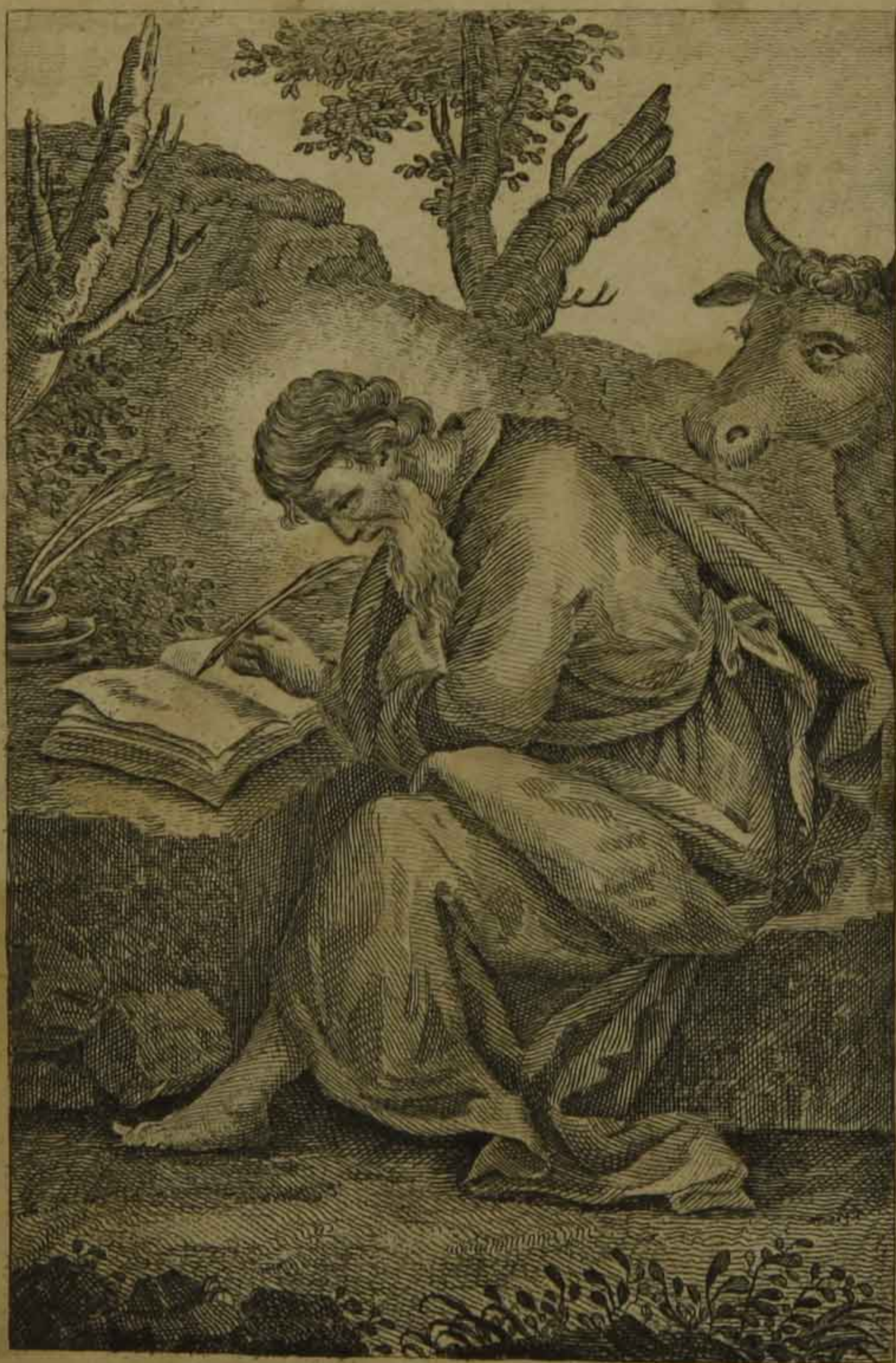
Ա	սան հինգ հարյուրն եւ երկու- չհանցն .	Թ .	13
Ա	սան ցառահէրարան հարցանելոյ .	Թ .	18
Ա	սան անշահէրարա- լեանն (Յետ- սի .	Թ .	29
Ա	սան լուսնահարին .	Թ .	39
Ա	սան խորհելոյն՝ լեւ ո՛վ Տեժ էցէ .	Թ .	46
Ա	սան չարալոյն հրամանն պէնի երթալ .	Թ .	57
Ա	սան երկեցոցանելոյ զէօրանաստանն .	Ժ .	1
Ա	սան հարցանելոյ օրինականին .	Ժ .	25
Ա	սան անհէլոյն՝ է Յետ- ս ասպակաց .	Ժ .	30
Ա	սան Սարիսմա եւ Սարլաայի .	Ժ .	38
Ա	սան ցաղօրս հալոյն .	ժւ .	1
Ա	սան խոսչ դիտն .	ժւ .	14
Ա	սան՝ որ հինն ճայն է Բարձ ՚ի Ժողովրդեանն .	ժւ .	27
Ա	սան նշան խնդրելոյն .	ժւ .	29
Ա	սան որ Ժարիսեցին հոգեաց զՏերն .	ժւ .	37
Ա	սան Վայ ասլոյ օրինականացն .	ժւ .	46
Ա	սան խմորոյ Ժարիսեցոցն .	ժբ .	1
Ա	սան Բաժանելոյ զինչան ընդ է Ղբօրն .	ժբ .	13
Ա	սան պարագեբելոյ անդոյ Տեժաստանն .	ժբ .	16
Ա	սան Գալիլեացոցն՝ եւ որոց ՚ի Սելալամ եւ Վասն լուսնացն .	ժդ .	1
Ա	սան հարկաճալ հնոջն անասհարի .	ժդ .	11
Ա	սան աստակացն .	ժդ .	19
Ա	սան՝ լեւ ասկաս- ք էցէն որ ասլրելոյ էցէն .	ժդ .	23
Ա	սան՝ որք ասացին ց՛ Յետ- ս զԵրովրէէ .	ժդ .	31
Ա	սան՝ որ Ղրգողեալ էր .	ժդ .	2
Ա	սան՝ որք սիրէն զնասխափասհան .	ժդ .	7
Ա	սան հոգեւոյն ցընլրիան .	ժդ .	12
Ա	սան շինելոյ անարասկին .	ժդ .	28
Ա	սան հարի- ք ոչխարացն .	ժէ .	4
Ա	սան Գնացելոյն ցառլաարհ հեւ- ի անաստակին .	ժէ .	11
Ա	սան անիբաս- քն քեւի .	ժդ .	1
Ա	սան Տեժաստանն , եւ Սպարտա .	ժդ .	19
Ա	սան աստե Բարտասցն .	ժէ .	12
Ա	սան անիբաս- քն քեւի .	ժբ .	2

Ասան Գարիսեցոյն և Տաճարաբնին .	ժր .	10
Ասան Կարցանէլոյ Տաճարանն զՅիսուս .	ժր .	18
Ասան Կորնի .	ժր .	35
Ասան Օսկիւրի .	ժթ .	2
Ասան Գնալոյ ասանաւ իւր Լագարաբնին Լիւն և դասանալ .	ժթ .	12
Ասան ասանալոյ զարասն Տիասն .	ժթ .	13
Ասան ցասանալի .	ժթ .	30
Ասան Կարցանէլոյ Դասանայիցն զՏէր .	ի .	1
Ասան ասանալի այգոյն .	ի .	9
Ասան դասակէլանի .	ի .	23
Ասան ասարակէցոյն .	ի .	27
Ասան Լէ զիւրդ է որդի Ղասաւի Վրէս արա .	ի .	41
Ասան Էրկո լոճայի այրոյն .	իւ .	2
Ասան Կարցանէլոյ Կարարաճի .	իւ .	7
Ասան զարակի .	իթ .	2
Ասան Վիճէլոյն Լէ ո՛վ Տէր էցէ .	իթ .	24
Ասան Խնդրէլոյն ասարանայի .	իթ .	31
Ասան Խախարանայ Տէրաւրի զՏէրն .	իգ .	11
Ասան Կոճէլոյ Կանանցն .	իգ .	27
Ասան ասարակաբնէլոյ ասանալի .	իգ .	40
Ասան Խնդրէլոյ զարարանալան Տարմինն .	իգ .	52
Ասան Կղէրակէանցն .	իդ .	13
Ասան Կարճասանալոյն Տէրան .	իդ .	51

ՄԻ ԴՈՒԿԱՍ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՉ

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

Ը Ս Տ Ղ Ո Ի Կ Ա Ս Ո Ի

Գ Լ Ո Ի Խ Ա

1 ՔԱՆՁԻ բազումք յօժարեցին վերստին կարգել
 զպատմութիւն վասն իրացն հաստատելոց 'ի մեզ,
 2 որպէս աւանդեցին մեզ՝ որ իսկզբանէ աւանատեսք
 3 և սպասաւորք եղեն բանին, կամ եղև և ինձ որ
 իսկզբանէ զհետ երթեալ էի ամենայնի ճշմարտու-
 4 թեամբ, կարգաւ գրել քեզ, քաջդ Սէօփիլէ, զի
 ծանօցես զբանիցն որոց աշակերտեցար՝ զճշմարտու-
 5 թիւն: Եւ եղև յաւուրս հերովդի արքայի հրեաստա-
 նի՝ քահանայ ոմն՝ անուն Օքարիա՝ ի դասակարգէ
 Վբիայ, և կին նորա՝ ի գստերաց Վհարովնի, և ա-
 6 նուն նորա Եղիսաբէթ: Եւ էին արդարք երկօքին
 առաջի Վստուծոյ, գնային յամենայն սպատուիրանս
 7 և յիրաւունս հեռուն անարատք: Եւ ոչ գոյր նոցա
 որդեակ, քանզի Եղիսաբէթ ամուլ էր, և երկօքեան
 8 անցեալ էին զաւուրքք իւրեանց: Եւ եղև 'ի քա-
 հանայանալն նորա ըստ կարգի աւուրցն հասանելոյ
 9 առաջի Վստուծոյ, ըստ օրինի քահանայութեանն՝
 և հասնմա խունկ արկանել՝ մտեալ 'ի տաճարն հեռուն.
 10 և ամենայն բազմութիւն ժողովրդեանն կային յա-
 11 ղօթս արտաքոյ 'ի ժամու խնկոցն: Եւ երևեցաւ նր-

մա շրեշտակ Տեառն, զի կայր ընդ աջմէ սեղանոյ
 խնկոցն. և խռովեցաւ Օգբարիա՝ իբրև ետես, և 12
 անկաւ ահ ՚ի վերայ նորա: Եւ ցնա շրեշտակն 13
 Տեառն. Մի երկնչիր, Օգբարիա, զի լսելի եղեն
 աղօթք քո, և կին քո Աղիսաբեթ ծնցի քեզ որդի,
 և կոչեցես զանունն նորա Յովհաննէս: Եւ եղիցի 14
 քեզ ուրախութիւն և ցնծութիւն, և բազումք ՚ի
 ծննդեան նորա խնդասցեն. զի եղիցի մեծ առաջի 15
 Տեառն. և զինի և օղի մի արբցէ, և հոգւով սրբով
 լցցի անդստին յորովայնէ մօր իւրոյ, և զբազումս 16
 յորդւոցն Իսրայելի դարձուցէ ՚ի տէր Աստուած
 իւրեանց: Եւ ինքն եկեսցէ առաջի նորա հոգւով զօ- 17
 րութեամբ Աղիայի՝ դարձուցանել զսիրտս հարց յոր-
 դիս և զանհաւանս յիմաստութիւն արդարոց, պատ-
 րաստել Տեառն ժողովուրդ կազմեալ: Եւ ասէ Օգ- 18
 բարիա ցշրեշտակն. Եւ իւր գիտացից զայդ. զի ես
 ծեր եմ, և կին իմ անցեալ զաւուրբք իւրովք: Սա- 19
 տասխանի ետ շրեշտակն և ասէ ցնա. Ես եմ Վաբ-
 ըիէլ՝ որ կամ առաջի Աստուծոյ, և առաքեցայ խօ-
 սել ընդ քեզ և աւետարանել քեզ զայդ. և ահա 20
 եղիցես համր, և մի կարասցես խօսել մինչև ցօրն յո-
 րումայդ լինիցի. փոխանակ զի ոչ հաւատացեր բա-
 նից իմոց՝ որք լցցին ՚ի ժամանակի իւրեանց: Եւ ժո- 21
 զովուրդն ակն ունէր Օգբարիայ, և զարմանային
 ընդ յամելն նորա ՚ի տաճարին. և իբրև ել՝ ոչ կա- 22
 ըէր խօսել ընդ նոսա, և իմացան՝ եթէ տեսիլ ետես
 ՚ի տաճարին, և նա նշանացի խօսէր ընդ նոսա, և կայր
 պապանձեալ: Եւ եղև իբրև լցան աւուրք պաշտաման 23
 նորա, գնաց ՚ի տուն իւր: Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ 24
 յղացաւ Աղիսաբեթ կինն նորա և թաքուցանէր
 զանձն ամիսս հինգ, և ասէր. Օ ինչ գործ գործեաց 25
 ընդ իս Տէր, յաւուրս յորս հայեցաւ յիս բառնալ
 զնախատինս իմ՝ ՚ի մարդկանէ: Եւ յամսեանն վե- 26
 ցերորդի առաքեցաւ Վաբըիէլ շրեշտակ յԱստու-
 ծոյ ՚ի քաղաք մի գալիլեացոց՝ որում անուն էր Վա-

- 27 զարեթ, առ կոյս խօսեցեալ առն՝ որում անուն էր
 3 Յովսէփ՝ ՚ի տանէ Ղաւթի, և անուն կուսին Սա-
 28 ըիամ: Ալ եկեալ առ նա ասէ. Սերախ լեր, բերկ-
 29 ըեալդ, Տէր ընդ քեզ: Ալ նա ընդ քանսն խօսե-
 ցաւ, և խորհէր ընդ միտս՝ թէ որպիսի ինչ իցէ ող-
 30 ջոյնս այս: Ալ ասէ ցնա Հրեշտակն. Սի երկնչիւր,
 31 Սարիամ, զի գտեր շնորհս Ղստուծոյ. և ասա յղաս-
 ջիւր և ծնցես որդի, և կոչեսցես զանուն նորա Յի-
 32 սուս: Ալ եղիցի մեծ, և որդի Սարձրելոյ կոչես-
 ցի. և տացէ նմա տէր Ղստուած զաթոռն Ղաւ-
 թի հօրն նորա, և թագաւորեսցէ ՚ի վերայ տանն
 33 Յակովբայ ՚ի յաւիտեանս, և թագաւորութեան
 34 նորա վախճան մի լիցի: Ալ ասէ Սարիամ ց Հրեշ-
 տակն. Օ իա՛րդ լինիցի ինձ այդ, քանզի զայր ոչ
 35 գիտեմ: Պատասխանի ետ Հրեշտակն և ասէ ցնա.
 Հոգի սուրբ եկեսցէ ՚ի քեզ, և զօրութիւն Սարձ-
 րելոյ հովանի լիցի ՚ի վերայ քո. քանզի և որ ծնա-
 նելոցն է ՚ի քէն՝ սուրբ է, և որդի Ղստուծոյ կոչես-
 36 ցի: Ալ ասա Աղիսաբեթ ազգական քո՝ և նա յղի
 է ՚ի ծերութեան իւրում. և այս վեցերորդ ամիս է
 37 նորա՝ որ ամուլն կոչեցեալ էր. զի ոչ տկարացի առ
 38 Ղստուծոյ ամենայն բան: Ալ ասէ Սարիամ. Ղ-
 հաւասիկ կամ աղախին Տեառն, եղիցի ինձ ըստ
 39 բանի քում: Ալ գնաց ՚ի նմանէ Հրեշտակն: Յա-
 րուցեալ Սարիամ յաւուրսն յայնոսիկ՝ գնաց ՚ի լեռ-
 40 նակողմն փութապէս ՚ի քաղաքն Յուդայ, և եմուտ
 ՚ի տուն Օպարիայ, և ետ ողջոյն Աղիսաբեթի:
 41 Ալ եղև իբրև լուաւ զողջոյնն Սարիամու Աղիսա-
 բեթ, խաղաց մանուկն յորովայնի նորա: Ալ լցաւ
 42 Աղիսաբեթ հոգւով սրբով, և ՚ի ձայն բարձր աղա-
 զակեաց և ասէ. ( )րհնեալ ես դու ՚ի կանայս, և
 43 օրհնեալ է պտուղ որովայնի քոյ. և ուստի է ինձ
 44 այս՝ զի եկեսցէ մայր Տեառն իմոյ առ իս: Օ ի ա-
 հաւասիկ իբրև եղև ձայն ողջունի քոյ յականջս իմ,
 45 խաղաց ցնծալով մանուկս յորովայնի իմում. և երա-

նի որ հաւատայցէ՝ եթէ եղիցի կատարումն ասացե-
 լոցս նմա՝ ի Տեառնէ : Եւ ասէ Մարիամ . Մեծա- 46
 ցուսցէ անձն իմ զտէր , և ցնծացաւ հոգի իմ յԱս- 47
 տուած փրկիչ իմ . զի հայեցաւ ի խոնարհութիւն 48
 աղախնոյ իւրոյ : Օ ի ասա յայսմ հետէ երանեսցին
 ինձ ամենայն ազգք . զի արար ինձ մեծամեծս հզօրն , 49
 և սուրբ է անուն նորա , և ողորմութիւն նորա ազգաց 50
 յազգս երկիւղածաց իւրոյ : Եւ արար զօրութիւն բազ- 51
 կաւ իւրով , ցրուեաց զամբարտաւանս մտօք սրտից
 իւրեանց . քակեաց զհզօրս յաթոռոց , և բարձրա- 52
 ցոյց զխոնարհս : Օ քաղցեալս լցոյց բարութեամբ , 53
 և զմեծատունս արձակեաց ունայնս : Պաշտպանեաց 54
 Իսրայելի ծառայի իւրում , յիշել զողորմութիւնս ,
 որպէս խօսեցաւ առ հարս մեր՝ Երրահամու և զա- 55
 ւակի նորա յաւիտեան : Եկաց Մարիամ առ նմա 56
 իբրև ամիսս երիս , և դարձաւ ի տուն իւր : Եւ Ե- 57
 ղիսաբեթի լցան ժամանակք ծնանելոյ , և ծնաւ որ-
 դի : Եւ լուան որ շուրջ զնովաւ էին՝ և ազգատոհմ 58
 նորա , զի մեծ արար Տէր զողորմութիւն իւր ընդ
 նմա , և խնդային ընդ նմա : Եւ եղև յաւուրն ու- 59
 թերօրդի եկին թլիատել զմանուկն , և կոչէին զնա
 յանուն հօր իւրոյ Օպփարիա : Պատասխանի ետ 60
 մայր նորա և ասէ . Ոչ այլ կոչեսցի Յովհաննէս : 61
 Եւ ասեն ցնա . Քանզի ոչ ոք է յազգի քում՝ որոյ
 կոչի անուն Յովհաննէս : Եկնարկէին հօրն նորա՝ 62
 թէ զինչ կամիցի կոչել զնա : Եւ խնդրեաց տախ- 63
 տակ՝ դրեաց և ասէ . Յովհաննէս է անուն դորա :
 Եւ զարմացան ամենեքին : Եւ բացաւ բերան նորա 64
 վաղվաղակի և լեզու նորա , և խօսէր և օրհնէր զԱս-
 տուած : Եւ եղև աս ի վերայ ամենեցուն որ լսէին 65
 զայս , և որ շուրջ բնակեալն էին զնոքօք , և ընդ ա-
 մենայն լեռնակողմնն հրէաստանի պատմէին ամենայն
 բանքս այսոքիկ : Եւ եղին ամենեքեան որ լսէին ի 66
 սիրտս իւրեանց և ասեն . Օ ինչ լինիցի մանուկս այս :
 Եւ ձեռն Տեառն էր ընդ նմա : Եւ Օպփարիա հայր 67

նորա լցաւ հոգւով սրբով, մարգարեացաւ և ասէ.
 68 ( ) Ըհնեալ տէր Մատուած Մարայելի, զի յայց ել
 69 մեզ՝ և արար փրկու թիւն ժողովրդեան իւրում: Այլ
 յարոյց եղջիւր փրկու թեան մեզ՝ ի տանէ: Ղաւթի
 70 ծառայի իւրոյ, որպէս խօսեցաւ բերանով սրբոյ՝ որ
 71 յաւիտենից մարգարէքն նորա էին: Փրկու թիւն ի
 թշնամեաց մերոց, և ի ձեռաց ամենայն ատելեաց
 72 մերոց. առնել ողորմութիւն ընդ հարս մեր, և յի-
 73 շել զուխտն իւր սուրբ: ( ) Երդումնն զոր երդուաւ
 74 Մբրահամու հօր մերում, տալ մեզ առանց երկիւ-
 75 զի, ի ձեռաց թշնամեաց փրկեալս, պաշտել զնա
 սրբութեամբ և արդարութեամբ առաջի նորա՝ զա-
 76 մենայն աւուրս կենաց մերոց: Այլ դու, մանուկ,
 մարգարէ Մարձրելոյ կոչեալիւ. զի երթիցես առաջի
 երեսաց Տեառն՝ սլատրաստել զձանապարհս նորա:
 77 Տալ գիտութիւն փրկութեան ժողովրդեան նորա,
 78 ի թողութիւն մեզաց նոցա: Ասան զթութեանց
 ողորմութեան Մատուածոյ մերոյ, որովք այց արասցէ
 79 մեզ արեգակն ի բարձանց, երևել որոց ի խաւարի
 և ի ստուերս մահու նստէին, ուղղել զոտս մեր ի
 80 ձանապարհս խաղաղութեան: Այլ մանուկն աճէր և
 զօրանայր հոգւով, և էր յանապատս մինչև յօր ե-
 րևելոյ նորա Մարայելի:

Ք Լ Ո Ի Խ Բ

1 Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել հրաման
 Մզգոստոս կայսերէ՝ աշխարհագիր առնել ընդ ա-
 2 մենայն տիեզերս. այս առաջին աշխարհագիր եղև
 3 ի դատաւորութեան ասորոց Աիւրենեայ: Այլ եր-
 թային ամենեքեան մտանել յաշխարհագիր յիւ-
 4 րաքանջիւր քաղաքի: Այլ և Յովսէփ ի Ղալիլէէ ի
 քաղաքէ Ղազարեթէ ի հրէաստան, ի քաղաք
 Ղաւթի, որ կոչի Ղեթեթմ. վասն լինելոյ նորա
 5 ի տանէ և յաղգէ Ղաւթի, մտանել յաշխարհա.

գիր Մարեմաւ հանդերձ զոր խօսեալն էր նմա, և
 էր յղի: Ալ եղև 'ի հասանելն նոցա անդր, լցան ա. 6
 լուրք ծնանելոյ նորա, և ծնաւ զորդին իւր զանդրա. 7
 նիկ, և պատեաց 'ի խանձարուրս, և եդ զնա 'ի մսուր.
 զի ոչ գոյր նոցա տեղի յիջավանին: Ալ հովիւք էին 8
 'ի տեղւոջն յայնմիկ բացօթեայք, որք պահէին ըզ-
 պահպանութիւնս գիշերոյ հօտից իւրեանց: Ալ 9
 շրեշտակ Տեառն երևեցաւ նոցա, և փառք Տեառն
 ծագեցին առ նոսա, և երկեան երկիւղ մեծ: Ալ ա. 10
 սէ ցնոսա շրեշտակն. Մ'ի երկնչիք, զի ահաւասիկ
 աւետարանեմ ձեզ ուրախութիւն մեծ, որ եղիցի
 ամենայն ժողովրդեանն. զի ծնաւ ձեզ այսօր Փրկիչ, 11
 որ է օծեալ Տէր, 'ի քաղաքի Աւաթի. և այս նշա. 12
 նակ ձեզ, գտանիցէք մանուկ պատեալ 'ի խանձա-
 րուրս և եդեալ 'ի մսուր: Ալ յանկարծակի եղև 13
 ընդ շրեշտակին ընդ այնմիկ բազմութիւն զօրաց
 երկնաւորաց, որ օրհնէին զԱստուած և ասէին.
 Փառք 'ի բարձունս Աստուծոյ, և յերկիր խաղաղու. 14
 թիւն, 'ի մարդիկ հաճութիւն: Ալ եղև իբրև վե. 15
 րացան 'ի նոցանէ շրեշտակքն յերկինս, ասեն ցմի
 մեանս հովիւքն. Ակայք երթիցուք մինչև ց'Աթ-
 զեէմ, և տեսցուք զինչ է բանս այս որ եղև, զոր Տէր
 եցոյց մեզ: Ալ եկին փութանակի, և գտին զՄ'ա. 16
 թիամ և զՀովսէփ, և զմանուկն եդեալ 'ի մսուր, և 17
 ծանեան վասն բանին՝ որ ասացաւ նոցա զմանկանէն:
 Ալ ամենեքին որ լսէին՝ զարմանային վասն բանիցն 18
 զոր խօսեցան ընդ նոսա հովիւքն: Ալ Մարիամ զա. 19
 մենայն զբանս զայսոսիկ պահէր, և խելամուտ լինէր
 'ի սրտի իւրում: Ալ դարձան հովիւքն՝ փառաւոր առ. 20
 նէին և օրհնէին զԱստուած վասն ամենայնի զոր
 լուան և տեսին, որպէս պատմեցաւ նոցա: Ալ իբրև 21
 լցան աւուրք ութ թիւապատէլ զնա, և կոչեցաւ անուն
 նորա Հիսուս, որ կոչեցեալ էր 'ի շրեշտակէն, մինչ
 չև յղացեալ էր զնա յորովայնի: Ալ իբրև լցան ա. 22
 լուրք սրբութեան նոցա ըստ օրինացն Մովսիսի, ա-

- ծին զնա Արուսաղէմ յանդիման առնել Տեառն .
 23 որպէս և գրեալ է յօրէնս Տեառն , թէ ամենայն ա-
 րու որ բանայ զարգանդ՝ սուրբ Տեառն կոչեսցի :
 24 Եւ տալ պատարագս՝ ըստ ասացելոյն յօրէնս Տեառն ,
 25 զոյգս տատրակաց կամ երկուս ձագս աղաւնեաց : Եւ
 ահա էր այր մի Արուսաղէմ , որոյ անուն էր Սի-
 մէոֆն . և էր այրն այն արդար և երկիւղած , և ակն
 ունէր մխիթարութեանն Խորայելի , և Հոգի սուրբ
 26 էր ՚ի նմա : Եւ էր նորա հրաման առեալ ՚ի Հոգւոյն
 սրբոյ՝ մի տեսանել զմահ , մինչև տեսցէ զօծեալն
 27 Տեառն . և եկն Հոգւոֆն ՚ի տաճարն : Եւ իբրև ա-
 ծին ծնօղքն զմանուկն Յիսուս՝ առնել նոցա ըստ սու-
 28 վորութեան օրինացն ՚ի վերայ նորա , և նա ա՛ռ ընկա-
 լաւ զնա ՚ի գիրկս իւր , և օրհնեաց զԱստուած և ասէ .
 29 Ա՛րդ արձակես զժառայս քո , Տէր , ըստ բանի քում
 30 ՚ի խաղաղութիւն , զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն
 31 քո՝ զոր պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժողովրդ-
 32 դոց : Եւ այս ՚ի յայտնութիւն հեթանոսաց , և փառս
 33 ժողովրդեան քում Խորայելի : Եւ էին հայրն և
 մայրն նորա զարմացեալ ՚ի վերայ բանիցն , որ խօսէին
 34 զնմանէ : Եւ օրհնեաց զնոսա Սիմէոֆն , և ասէ
 ցԱրիամ մայրն նորա . Ահա սա կայ ՚ի զլորումն և
 ՚ի կանգնումն բազմաց ՚ի մէջ Խորայելի , և ՚ի նշան
 35 հակառակութեան . և ընդ քո իսկ անձն անցցէ սուրբ .
 36 զի յայտնեսցին ՚ի բազում սրտից խորհուրդք : Եւ
 անդ էր Աննա մարգարէ՝ դուստր Փանուելի յազգէ
 Ասերայ . սա ինքն անցեալ էր զաւուրբք բազմօք ,
 կեցեալ ընդ առն ամս եօթն ՚ի կուսութենէ իւրմէ .
 37 և էր այրի ամաց իբրև ութսուն և չորից . որ ոչ
 մեկնէր ՚ի տաճարէն , այլ պահօք և աղօթիւք պաշ-
 38 տէր զցայգ և զցերեկ : Եւ սա ՚ի նմին ժամու յա-
 րուցեալ գոհանայր զՏեառնէ , և խօսէր զնմանէ
 ընդ ամենեւին՝ որ ակն ունէին փրկութեանն Եւ-
 39 րուսաղէմի : Եւ իբրև կատարեցին զամենայն ըստ
 օրինացն Տեառն , դարձան անդրէն ՚ի Ղալիլեա ՚ի

քաղաքն իւրեանց՝ Վազարեթ : Այլ մանուկն աճէր 40
 և զօրանայր լի իմաստութեամբ, և շնորհք Վստու-
 ծոյ էին ՚ի վերայ նորա : Այլ երթային ծնողքն նորա 41
 ամի ամի յԱրուսաղէմ՝ ՚ի տօն զատկին : Այլ իբրև 42
 եղէն նորա ամբ երկոտասան, յելանել նոցա յԱրու-
 սաղէմ ըստ սովորութեան տօնին և կատարել զա- 43
 ւուրսն՝ և դառնալ անդրէն, մնաց Յիսուս մանուկն
 յԱրուսաղէմ. և ոչ գիտացին ծնողքն նորա. կար- 44
 ծէին զնմանէ՝ թէ ընդ ուղեկիցսն իցէ. եկին իբրև
 աւուր միոյ ճանապարհ, և խնդրէին զնա ընդ դրա-
 ցիս և ընդ ծանօթս. և իբրև ոչ գտին, դարձան անդ 45
 ընդ յԱրուսաղէմ խնդրել զնա : Այլ եղև յետ ե- 46
 ըից աւուրց, գտին զնա ՚ի տաճարին զի նստէր ընդ
 վարդապետսն, լսէր ՚ի նոցանէ և հարցանէր զնոսա :
 Օարմանային ամենեքեան որ լսէինն ՚ի նմանէ՝ ընդ
 իմաստութիւնն և ընդ պատասխանիս նորա. և իբ- 47
 ըրև տեսին զնա՝ սքանչացան : Այլ ասէ ցնա մայրն
 իւր. Արդեակ, զինչ գործ գործեցեր դու ընդ մեզ.
 ահաւասիկ հայր քո և ես տառապէաք խնդրէաք ըզ-
 քեզ : Այլ ասէ ցնոսա. Օ ի խնդրէիք զիս. ոչ գի- 48
 տէիք եթէ ՚ի տան հօր իմոյ պարտ է ինձ լինել : Այլ 49
 նոքա ոչ իմացան զբանն զոր խօսեցաւ ընդ նոսա : Այլ 50
 էջ ընդ նոսա, և գնաց ՚ի Վազարեթ, և էր նոցա
 հնազանդ. և մայրն նորա պահէր զամենայն զբանսն
 ՚ի սրտի իւրում : Այլ Յիսուս զարգանայր իմաստու- 51
 թեամբ և հասակաւ, և շնորհք Վստուծոյ և ՚ի
 մարդկանէ :

Գ Լ Ո Ի Խ Գ

Ի հինգետասաներորդի ամի տէրութեանն Տիբե-
 ըեայ կայսեր, ՚ի դատաւորութեան հրէաստանի Պի-
 զատոսի պօնտացւոյ, ՚ի չորրորդպետութեան գալի-
 լեացւոց հերովդի, և ՚ի Փիլիպոսի եղբօր նորա չոր-
 րորդպետութեան իսուրացւոց և տրաքոնացւոց աշ-

1 խարհին, և 'ի չորրորդպետու թեան | իւսանեայ՝ ա-
 2 քիլենացւոց, և 'ի քահանայապետու թեան | ննայի և
 3 Վայիափայ, եղև բան | ստուծոյ 'ի վերայ : Յովհաննու
 4 որդւոյ Օ աքարիայ յանապատի անդ : Ալ եկն յամե-
 5 նայն կողմն : Յորդանանու՝ քարոզել մկրտու թիւն ա-
 6 պաշխարու թեան 'ի թողու թիւն մեղաց : Արպէս և
 7 գրեալ է 'ի գիրս պատգամաց Ասայայ մարգարէի .
 8 Չայն բարբառոյ յանապատի, պատրաստ արարէք ըզ-
 9 ճանապարհ Տեառն, և ուղիղ արարէք զշաւիղս նորա .
 10 ամենայն ձորք լցցին, և ամենայն լերինք և բլուրք
 11 խոնարհեցին, և եղիցին դժուարինքն 'ի դիւրինս
 12 և առապարքն 'ի հարթ ճանապարհս . և տեսցէ ա-
 13 մենայն մարմին զփրկու թիւն | ստուծոյ : Ալ ասէր
 14 ցժողովուրդսն ելեալս մկրտել 'ի նմանէ : Նունդք
 15 իժից, ո՞ ցոյց ձեզ փախչել 'ի բարկու թենէն որ դա-
 16 լոց է . արարէք այսուհետև պտուղս արժանիս ա-
 17 պաշխարու թեան : Ալ մի սկսանիցիք ասել՝ եթէ ու-
 18 նիմք հայր զԱբրահամ . զայս ասեմ ձեզ, եթէ
 19 կարող է | ստուած 'ի քարանցս յայտցանէ յարու-
 20 ցանել որդիս Աբրահամու : Իայց ասաւ ասիկ տա-
 21 պար առ արմին ծառոց կայ . ամենայն ծառ որ ոչ
 22 առնէ զպտուղ բարւոք, հատանի և 'ի հուր արկա-
 23 նի : Հարցանէին զնա ժողովուրդքն և ասէին . Իսկ
 24 արդ զինչ գործեսցուք : Պատասխանի ետ և ասէ
 25 ցնոսա . Այր իցեն երկու հանդերձք՝ տացէ զմին
 26 այնմ ոյր ոչ գուցէ, և ոյր կայցէ կերակուր՝ նոյնպէս
 27 արասցէ : Ակին և մաքսաւորք մկրտել, և ասեն ցնա .
 28 Վարդապետ, զինչ գործեսցուք : Ալ նա ասէ ցնո-
 29 սա | Ի՞նչ աւելի քան զհրամայեալսն ձեզ առնի-
 30 ցէք : Հարցանէին զնա և զինուորքն և ասէին . Ալ
 31 մեք զինչ գործեսցուք : Ասէ ցնոսա . Մի՞ զոք խուի-
 32 ցէք և մի՞ զոք զրպարտիցէք, շատ լիցին ձեզ թո-
 33 շակքն ձեր : Մի՞նչ ակն ունէր ժողովուրդն, և խոր-
 34 հէին ամենեքեան 'ի սիրտս իւրեանց վասն : Յով-
 35 հաննու՝ միժէ սա՛ իցէ Քրիստոսն : Պատասխանի

ետ ամենեցուն՝ և ասէ : Եւ մկրտեմ զձեզ ջրով .
 բայց գայ զօրագոյն քան զիս , զորոյ չեմ բաւական
 բառնալ զկօշիկս . նա մկրտեսցէ զձեզ Նոգւով սրբով
 և հրով : Արոյ հեծանոցն՝ ի ձեռին իւրում սրբել զկալ 17
 իւր , և ժողովել զցօրեանն՝ ի շտեմարանս իւր , և ըզ-
 յարդն այրեսցէ անշէջ հրով : Եւ ալ ինչ միսի 18
 թարութեամբ աւետարանէր ժողովրդեանն : Եւ այց 19
 Ներովդէս չորրորդապետ յանդիմանեալ ի նմանէ
 վասն Ներովդիայ կնոջ եղբօր իւրոյ , և վասն ամենայն
 չարեացն զոր գործեաց Ներովդէս , յաւել և զայն և ս
 ի վերայ ամենայնի , և եղ ի բանտի զՅովհաննէս : 20
 Եւ եղև ի մկրտել ամենայն ժողովրդեանն , և ընդ 21
 Յիսուսի մկրտելն և կալ յաղօթս , բանալ երկնից ,
 և իջանել Նոգւոյն սրբոյ մարմնաւոր տեսլեամբ իբ 22
 ըն զաղաւնի ի վերայ նորա , և գալ ձայն յերկնից՝
 որ ասէր . Եւս որդի իմ սիրելի , ընդ քեզ հա-
 ձեցայ : Եւ ինքն Յիսուս էր ամաց իբրև երեսնից 23
 սկսեալ , որոց որպէս և կարծէր որդի Յովսեփայ , որ
 Յակովբայն , որ Նեղեայն , որ Սատաթեայն , որ 24
 Գլեայն , որ Սեղբեայն , որ Յաննեայն , որ Յով-
 սեփեայն , որ Սատթեայն , որ Սմովսեայն , որ Սա- 25
 լումայն , որ Սաղեայն , որ Սանգեայն , որ Սաա- 26
 թեայն , որ Սատաթեայն , որ Սեմեայն , որ Յովսե-
 փեայն , որ Յովդայն , որ Յովնանայն , որ Սեօայն 27
 որ Օորօբաբելին , որ Սաղաթիելին , որ Սերեայն , 28
 որ Սեղբեայն , որ Սդեայն , որ Սովսամայն որ Սը-
 մովդագայն , որ Սրայն , որ Յեսուայն , որ Սղիա- 29
 զարայն , որ Յովրամայն , որ Սատթայն , որ Գլեայն , 30
 որ Սիմէօֆնին , որ Յուդային , որ Յովսեփայն , որ
 Յովնանայն , որ Սղիակիմայն , որ Սեղթեայն , որ 31
 Սեննայն , որ Սատտաթայն , որ Սաթանայն , որ
 Սաւթին , որ Յեսսեայն որ Սվբեդայն , որ Սոո- 32
 սայն , որ Սաղմանայն , որ Սասսօֆնին , որ Սմինա- 33
 դաբայն , որ Սրամայն , որ Սդմեայն , որ Սննեայն ,
 որ Սարովմայն , որ Փարէսին , որ Յուդային , որ Յա- 34

կովքայն , որ Լսահակայն , որ Լքրահամուն , որ Սա-
 35 աային , որ Լաքովրայն , որ Սերուքայն , որ Սաքա-
 վայն , որ Փաղեկայն , որ Լքերայն , որ Սաղային ,
 36 որ Վայնանայն , որ Լքրիաքսադայն , որ Սեմայն , որ
 37 Լոյին , որ Վամէքայն , որ Սաթուսաղային , որ
 Լնովքայն , որ Յարեդին , որ Սաղաղայելին , որ
 38 Վայնանայն , որ Լնովսայն , որ Սեթայն , որ Լքա-
 մայն , որ Լստուծոյն :

Գ Լ Ո Ի Խ Դ

1 Եւ Յիսուս լի հոգևով սրբով դարձաւ 'ի Յոր-
 2 դանանէ . և վարէր հոգևովն յանապատ՝ աւուրս քա-
 ռասուն փորձեալ 'ի սատանայէ . և ոչ եկեր , և ոչ
 արբ յաւուրսն յայնոսիկ , և 'ի կատարելն նոցա՝ քաղ-
 3 ցեաւ : Լք ասէ ցնա սատանայ . Լթէ որդի ես Լս-
 4 տուծոյ , ասա քարիդ այդմիկ՝ զի հաց լիցի : Վատաս-
 խանի ետ նմա Յիսուս և ասէ . Վրեալ է՝ եթէ ոչ
 հացիւ միայն կեցցէ մարդ , այլ ամենայն բանիւ Լս-
 5 տուծոյ : Լք հանեալ զնա 'ի լեառն մի բարձր՝ եցոյց
 նմա զամենայն թագաւորու թիւնս աշխարհի՝ ի վայր-
 6 կեան ժամանակի . և ասէ ցնա սատանայ : Վեզ
 տաց զայս ամենայն իշխանու թիւն և զիառս սոցա ,
 7 զի ինձ տուեալ է , և ում կամիմ՝ տամ զսա . արդ
 դու եթէ անկեալ երկիր պագանիցես առաջի իմ ,
 8 քեզ եղիցի ամենայն : Վատասխանի ետ նմա Յի-
 սուս և ասէ . Վրեալ է , երկիր պագցես տեառն Լս-
 9 տուծոյ քում , և զնա միայն պաշտեսցես : Լք ած զնա
 յԼքրուսաղէմ , և կացոյց 'ի վերայ աշտարակի տա-
 ճարին , և ասէ ցնա . Լթէ որդի ես Լստուծոյ , արկ
 10 զքեզ աստի՝ ի վայր . զի դրեալ է՝ եթէ հրեշտակաց 'ի
 11 իւրոց պատու իրեալ է վասն քո , պահել զքեզ . զի 'ի
 վերայ ձեռաց բարձցեն զքեզ , մի երբեք հարցես ըզ-
 12 քարի զոտն քո : Վատասխանի ետ նմա Յիսուս և
 ասէ . Լսացեալ է , թէ ոչ փորձեսցես զտէր Լս-

տուած քո : Ալ կատարեալ զամենայն փորձու թիւնս՝ 13
սատանայի , 'ի բաց եկաց 'ի նմանէ առ ժամանակ մի :
ԲԿ . Ալ դարձաւ Յիսուս զօրութեամբ Հոգւոյն 14
'ի Վալիլեա , և ել համբաւ զնմանէ ընդ ամենայն
կողմանս գաւառին . և նա ուսուցանէր 'ի ժողովուրդս 15
նոցա փառաւորեալ յամենեցունց : Ալ եկն 'ի Վա 16
զարեթ՝ ուր սնեալն էր , և եմուտ ըստ սովորութեան
իւրում յաւուր շաբաթու 'ի ժողովուրդն : Ալ ետուն 17
նմա զիրս զԱսայայ մարգարէի , և յարեաւ ընթեա-
նուլ . և իբրև եբաց զգիրսն՝ եզիտ զայն տեղի յօրում
գրեալն էր . Հոգի Տեառն 'ի վերայ իմ , վասն որոյ 18
և օծ իսկ զիս . աւետարանել աղքատաց առաքեաց
զիս , բժշկել զբեկեալս սրտիւ , քարոզել դերեաց 19
զթողութիւն և կուրաց տեսանել , արձակել զվիրա-
ւորս 'ի թողութիւն , քարոզել զտարեկան Տեառն
ընդունելի : Ալ խփեալ զգիրսն՝ ետ ցալաշտօնեայն 20
և նստաւ . և ամենեցուն որ 'ի ժողովրդեանն էին աչք՝
'ի նա հայէին : Ալ սկսաւ ասել ցնոսա . Վասոր լցան 21
գիրքս այս յականջս ձեր : Ալ ամենեքին վկայէին 22
նմա , և զարմանային ընդ բանս շնորհացն որ ելանէին
'ի բերանոյ նորա , և ասէին . Ոչ սա է որդին Յով-
սեփայ : Ալ ասէ ցնոսա . Վաքէն ասիցէք առ իս 23
զառակս զայս , բժիշկ , բժշկեա զանձն քո . որչափ
լուաք՝ զոր արարեր 'ի Վափառնաում , արա և աստ 'ի
քում գաւառի : Ալ ասէ . Վմէն ասեմ ձեզ , թէ չէ 24
մարգարէ ընդունելի 'ի քաղաքի իւրում : Վրդարև 25
ասեմ ձեզ զի բազում այրիք էին յաւուրս Աղիայի
'ի մէջ Վարայելի , յորժամ փակեցանն երկինք զերիս
ամս և զվեց ամիս , և եղև սով մեծ ընդ ամենայն
երկիր . և ոչ առ մի 'ի նոցանէ առաքեցաւ Աղիա , 26
բայց միայն 'ի Վարեփթա սիդոնացւոց առ կին մի
այրի : Ալ բազում բորոտք էին յՎարայելի առ Աղի- 27
սէիւ մարգարէիւ . և ոչ ոք 'ի նոցանէ սրբեցաւ , բայց
միայն Վէեման ասորի : Ալ լցան ամենեքին բարկու- 28
թեամբ 'ի ժողովրդեանն՝ իբրև լսէին զայս . և յա- 29

- րուցեալ հանին զնա արտաքոյ քաղաքին , և ածին
 զնա մինչև յարտեւանն լերինն՝ յորոյ վերայ քաղաքն
 30 նոցա շինեալ էր , գահավէժ առնել զնա : Այլ նա ան-
 ցեալ ընդ մէջ նոցա գնայր :
- 31 ԲԲ . Այլ էջ 'ի Վափառնաուամ 'ի քաղաքն գալի-
 32 լեացւոց , և ուսուցանէր զնոսա 'ի շաբաթսն : Այլ
 զարմանային ընդ վարդապետութիւնն նորա , զի իշ-
 33 խանութեամբ էր բանն նորա : Այլ էր 'ի ժողովրդ-
 դեանն այր մի , զոր ունէր այս դիւի պղծոյ , և աղա-
 34 զակեաց 'ի ձայն մեծ և ասէ . Սուլաացո , զի կայ մեր
 և քո , Յիսուս նազովրեցի , եկիր կորուսանել ըզ-
 35 մեզ . գիտեմք զքեզ ով ես , սուրբդ Աստուծոյ : Սաս-
 տեաց 'ի նա Յիսուս՝ և ասէ . Վապանձեաց և ել 'ի
 դմանէ : Օ գետնեաց զնա դեն 'ի միջի անդ , և ել
 36 'ի նմանէ , և ոչ ինչ փնասեաց նմա : Այլ եղեն զար-
 մանալիք 'ի վերայ ամենեցուն . խօսէին ընդ միմեանս
 և ասէին . Օ ինչ է բանս այս , զի իշխանութեամբ
 և զօրութեամբ սաստէ այսոց պղծոց՝ և ելանեն :
- 37 Այլ երթայր հաչակ զնմանէ յամենայն տեղիս շուրջ
 38 զգաւառան : Այլ յարուցեալ 'ի ժողովրդենէ անտի ,
 39 եմուտ 'ի տուն Սիմոնի . զոքանչ Սիմոնի տագնա-
 պէր ջերմամբ մեծաւ . և աղաչեցին զնա վասն նորա .
 40 եկաց առ նմա , սաստեաց ջերմանն , և եթող զնա .
 41 և վաղվտղակի յարեաւ և պաշտէր զնոսա : Այլ ընդ
 արևուն մտանել՝ ամենեքին որոց էին հիւանդք 'ի
 պէսպէս ցաւս , բերէին զնոսա առ նա : Այլ նա իւ-
 րաքանչիւր ումեք 'ի նոցանէ գնէր ձեռս , և բժըշ-
 42 կէր զնոսա : Այլանէին և դեք 'ի բաղնաց՝ աղաղա-
 կէին և ասէին , եթէ դու ես Արդի Աստուծոյ . և
 նա սաստէր և ոչ տայր նոցա թոյլ խօսել , զի գի-
 տէին զնա թէ Վրիստոսն է :
- 43 ԲԳ . Այլ իբրև տիւ եղև՝ ել գնաց յանապատ տե-
 ղի , և ժողովուրդքն խնդրէին զնա . եկին մինչև առ
 նա՝ և արգելուին զնա , զի մի գնասցէ 'ի նոցանէ :
 44 Այլ նա ասէ ցնոսա . Այլ այլոց քաղաքաց պարտ է

ինձ աւետարանել զարքայութիւնն Մատուծոյ, զի
յայն իսկ առաքեցայ: Ալ քարոզէր ՚ի ժողովուրդսն 45
գալիլեացոց:

Գ Լ Ո Ի Խ Ե

Եւ եղև ՚ի խոնել զնովաւ ժողովրդեանն և լսել 1
զբանն Մատուծոյ, և ինքն կայր առ ծովակին Վեն-
նեսարեթայ. և ետես երկուս նաւս զի կային առ 2
ծովակին, և ձկնորսքն ելեալ ՚ի նոցանէ՝ լուանային
զգործիսն: Ալ նա ՚ի մի նաւուցն որ էր Սիմոնի, և 3
աղաչեաց զնա՝ սակաւիկ մի տանել ՚ի ներքս ՚ի ցամա-
քէն. նստաւ և ուսուցանէր ՚ի նաւէ անտի զժողո-
վուրդսն: Ալ իբրև լռեաց ՚ի խօսիցն, ասէ ցՍի- 4
մոն. Այազացո ՚ի խորն, և արկէք զգործիս ձեր
յորս: Սատասխանի ետ Սիմոն և ասէ ցնա. Ա ար- 5
դապետ, զամենայն գիշերս աշխատ եղեաք, և ոչ ինչ
կալաք. բայց վասն քո բանիդ՝ արկցուք զգործիսս:
Օ այս իբրև արարին՝ փակեցին ՚ի ներքս բազմու- 6
թիւն ձկանց յոյժ, մինչև պարպատէին ուռկանք նո-
ցա. և ակնարկէին որսակցացն ՚ի միւս նաւն՝ գալ օգ- 7
նել նոցա. և եկին, և լցան երկօքին նաւքն՝ մինչև
մերձ յընկղմել նոցա: Իբրև ետես Սիմոն Սեորոս՝ 8
անկաւ առ ծունկսն Յիսուսի և ասէ. Ի բաց գնա
յինէն, Տէր, զի այր մեղաւոր եմ ես: Քանզի աս 9
պատեաց զնա, և զամենեսեան որ ընդ նմայն էին,
վասն որոց ձկանցն զոր ըմբռնեցին. նոյնպէս և ըզ- 10
Յակովբոս և զՅովհաննէս՝ զորդիսն Օ եբեղեայ, որ
էին որսակիցք Սիմոնի: Ալ ասէ ցՍիմոն Յիսուս.
Մի երկնչիւր, յայսմ հետէ զմարդիկ որսայցես ՚ի
կեանս: Ալ հանեալ զնաւն ՚ի ցամաք՝ թողին զա- 11
մենայն, և գնացին զհետ նորա:

Բ Դ. Ալ եղև ՚ի հասանելն նորա ՚ի մի ՚ի քաղա- 12
քացն, ասա այր մի լի բորոտութեամբ՝ իբրև ետես
զՅիսուս, անկեալ ՚ի վերայ երեսաց աղաչեաց զնա

- և ասէ . Տէր , եթէ կամիս , կարող ես զիս սրբել :
- 13 Չգեաց զձեռն իւր . հասոյց 'ի նա և ասէ . Ամիս , սրբեաց : Աւ վաղվաղակի գնաց 'ի նմանէ բորոտու .
- 14 Թիւնն : Աւ նա պատուիրեաց նմա՝ մի ումեք ասել , այլ թէ երթ ցոյց զանձն քո քահանային , և մատո պատարագ վասն սրբութեան քոյ , որպէս և հրա-
- 15 մայեաց Սուլսէս՝ 'ի վկայութիւն նոցա : Աւ յորդէր առաւել բանն զնմանէ , և ժողովէին ժողովուրդք բազումք լսել և բժշկել 'ի հիւանդութենէ իւրեանց :
- 16 Աւ նա խոյս տայր յանապատ տեղիս , և կայր յաղօթս :
- 17 ԲԵ . Աւ եղև 'ի միումաւուրց՝ և ինքն ուսուցանէր , և փարիսեցիքն և օրինացն վարդապետք նրատէին . որք ժողովեալ էին յամենայն քաղաքաց գալիլեացւոց և հրէաստանի և Արուսաղեմի , և զօրու-
- 18 թիւն Տեառն էր 'ի բժշկել զնոսա : Աւ ասա արք բերէին մահձօք զայր մի՝ որ էր անդամալոյծ , և
- 19 խնդրէին զնա մուծանել 'ի ներքս , և դնել առաջի նորա . և իբրև ոչ գտանէին թէ ընդ որ մուծանիցեն զնա 'ի ներքս՝ վասն ամբօխին , ելին 'ի տանիս , և 'ի ցուոցն կախեցին զնա , և իջուցին մահձօքն հան-
- 20 դերձ 'ի մէջ առաջի Յիսուսի : Աւ տեսեալ զհաւատսն նոցա՝ ասէ ցնա . Այր դու , թողեալ լիցին
- 21 քեզ մեղք քո : Ահսան խորհել զպիւրքն և փարիսեցիք և ասեն . Ո՛վ է սա՝ որ խօսի զհայհոյութիւնս . ո՛վ կարէ թողուլ զմեզս , բայց միայն Աստուած :
- 22 Իբրև գիտաց Յիսուս զխորհուրդսն նոցա , պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա . Օ ի խորհիք 'ի սիրտս ձեր .
- 23 զի՛նչ դիւրագոյն է , ասել թողեալ լիցին քեզ մեղք
- 24 քո , եթէ ասել՝ արի և գնա : Այլ զի գիտասցիք՝ եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ յերկրի թողուլ զմեզս , — ասէ ցանդամալոյծն — , քեզ ասեմ՝
- 25 արի առ զմահիձս քո , և երթ 'ի տուն քո : Աւ առ ժամայն յարուցեալ առաջի ամենեցուն , առ զիբրև յորոյ վերայ անկեալն դնէր , գնաց 'ի տուն իւր , և

փառաւոր առնէր զ՛ստուած : Օ արմանք կալան 26
զամենեւին , և փառաւոր առնէին զ՛ստուած . լի է
զեն ասիւ և ասեն , եթէ տեսաք այսօր նոր նշան :

Բ 2 . Եւ յետ այնորիկ ել անտի , և ետես մաքսա 27
ւոր մի՛ որում անուն էր ՝ Եի , զի նստէր ՛ի մաքսա
ւորութեան . և ասէ ցնա . Եկ զկնի իմ : Եւ թո 28
զեալ զամենայն՝ յարեալ գնաց զկնի նորա : Եւ արար 29
ընդունելութիւն մեծ նմա ՝ Եի ՛ի տան իւրում . և
էր ժողովուրդ բազում մաքսաւորաց , և այլոց որ էին
բազմեալ ընդ նոսա : Եւ տրտնջէին փարիսեցիքն և 30
դպիրքն նոցա զնմանէ առ աշակերտսն նորա՝ և ա
սէին . Մնգէր ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս ու
տէք և ըմպէք : Պատասխանի ետ ՝ Իսուս և ասէ 31
ցնոսա : Աչ ինչ են պիտոյ բժիշկք ողջոց , այլ հիւան
դաց . ոչ եկի կոչել զարդարս , այլ զմեղաւորս յա 32
պաշխարութիւն : Եւ նոքա ասեն ցնա . Մնգէր աշա 33
կերտքն ՝ Զովհաննու պահեն ստէպ և խնդրուածս
առնեն , նոյնպէս և փարիսեցւոցն , և քոյքդ ուտեն և
ըմպեն : Եւ նա ասէ ցնոսա . Սիթէ կարօղ էք ման 34
կանց առագաստի , մինչ փեփայն ընդ նոսա իցէ , հրա
ման տալ պահել . եկեցեն աւուրք՝ յորժամ բարձցի 35
՛ի նոցանէ փեփայն , ապա պահեսցեն յաւուրսն յայ
նոսիկ : Մաց և առակ մի առ նոսա , թէ ոչ ոք արկա 36
նէ ՛ի նոր հանդերձէ ՛ի վերայ հնացեալ ձորձոյ . ա
պա թէ ոչ՝ և զնորն պատառէ , և ընդ հնոյն չմիաբա
նի կապերտն որ ՛ի նորոյն : Եւ ոչ ոք արկանէ գինի 37
նոր ՛ի տիկս հինս . ապա թէ ոչ՝ պայթուցանէ գինին
նոր զտիկսն հինս . ինքն հեղու , և տիկքն կորնչին .
այլ գինի նոր ՛ի տիկս նորս արկանելի է , և երկոքին 38
պահին : Եւ ոչ ոք ըմպէ զհինն՝ և կամիցի զնորն . 39
քանզի ասէ՝ թէ հինն քաղցրագոյն է :

Գ Լ Ո Ի Խ Զ

- 1 ԲԷ • Եւ եղև 'ի շաբաթու յերկրորդում առաջնոյն՝ անցանել նմա ընդ արտորայսն, և աշակերտքն
- 2 նորա կորզէին հասկ՝ շփէին ընդ ափ և ուտէին: Եւ ոմանք 'ի փարիսեցւոցն ասէն ցնոսա: Օրինչ գործէք՝ զոր չէ օրէն 'ի շաբաթու: Պատասխանի ետ
- 3 նոցա ՝ Իսուս և ասէ • Չիցէ ընթերձեալ ձեր զոր արարն 'Եաւիթ, յորժամ քաղցեալն ինքն և որ ընդ
- 4 նմայն էին • զի արդ եմուտ նա 'ի տունն Եստուծոյ, և զհացն զառաջաւորութեան եկեր՝ և ետ այնոցիկ որ ընդ նմայն էին • զոր ոչ էր օրէն ումեք ուտել:
- 5 Բայց միայն քահանայապետիցն • Եւ ասէ ցնոսա • Տէր
- 6 է որդի մարդոյ և շաբաթու: Եւ եղև 'ի միւսում շաբաթուն մտանել նմա 'ի ժողովուրդն և ուսուցանել •
- 7 և էր անդ այր մի, և ձեռն իւր աջ՝ գօսացեալ էր: Եւ սպասէին նմա դպիրքն և փարիսեցիք՝ թէ 'ի շաբաթուն բժշկիցէ, զի գտանիցէն չարախօսութիւն զնմա:
- 8 նէ: Եւ նա գիտէր զխորհուրդս նոցա • ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռնն գօսացեալ էր • Երի անց 'ի մէջ: Եւ նա
- 9 յարուցեալ եկաց: Եւ ցնոսա ՝ Իսուս • Հարցից ինչ զձեզ • զի նչ արժան է 'ի շաբաթու, բարի ինչ առնել՝ եթէ չար գործել, ոգի մի ապրեցուցանել՝ թէ
- 10 կորուսանել: Եւ հայեցեալ շուրջ զամենեքումք զայրագին, ասէ ցնա • Չգեա զձեռն քո: Եւ ձգեաց,
- 11 և հաստատեցաւ ձեռն նորա իբրև զմիւսն: Եւ քալցան յիմարութեամբ, և խօսէին ընդ միմեանս, թէ զի նչ առնիցէն ՝ Իսուսի:
- 12 ԳԿ • Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել 'ի լեառն կալ յաղօթս, և հանէր զգիշերն 'ի գլուխ
- 13 յաղօթսն Եստուծոյ: Եւ իբրև այգ եղև՝ կոչեաց զաշակերտսն իւր, և ընտրեաց 'ի նոցանէ երկուսս
- 14 սանս, զորս և Եւաքեալս անուանեաց • զԵիմուսն՝ զոր և Պետրոսն անուանեաց, և զԵնդրէաս եղբայր նո-

ըին, և զՅակովբոս և զՅովհաննէս, և զՓիլիպպոս
 և զՆարթողոմէոս և զՄատթէոս և զԹովմաս, և 15
 զՅակովբոս Վլփեայ, և զՍիմոն՝ զկոչեցեալն նա-
 խանձայոյղ, և զՅուդա Յակովբայ, և զՅուդասկա 16
 ըիովտայի՝ որ եղև իսկ մատնիչ: Աւ իջեալ նոքօք 17
 հանդերձ՝ ի տեղի մի տափարակ, և ժողով աշակեր-
 տացն նորա, և բազմութիւն յոյժ ժողովրդեանն յա-
 մենայն հրեաստանէ և յԱրուսաղէմէ, և յայնմ
 կողմանէ, և ՚ի ծովեզերէն Տիւրոսի և Սիդոնի, որ 18
 եկին լսել ՚ի նմանէ, և բժշկել ՚ի հիւանդութենէ
 իւրեանց. և նեղեալքն յայսոց պղծոց բժշկէին: Աւ 19
 ամենայն ժողովուրդն խնդրէր մերձենալ ՚ի նա, զի
 զօրութիւն բազում ելանէր ՚ի նմանէ և բժշկէր զա-
 մենեսին: Աւ նա ամբարձ զաչս իւր յաշակերտսն իւր 20
 և ասէ. Արանի աղքատացդ հոգւով, զի ձեր է ար- 21
 քայութիւն Վստուծոյ: Արանի որ քաղցեալ են այ-
 ժամ, զի յագեացին: Արանի որ լան այժամ, զի ծիծա-
 ղեսցին: Արանի է ձեզ՝ յորժամ ատիցեն զձեզ մար- 22
 գիկ, և յորժամ որոշիցեն զձեզ և նախատիցեն, և
 հանիցեն անուն չար զձէնջ վասն որդւոյ մարդոյ: Աւ 23
 ըախ լիջիք յաւուր յայնմիկ և ցնծասջիք, զի ասա
 վարձք ձեր բազում են յերկինս. ըստ դմին օրինակի
 առնէին մարգարէիցն հարք իւրեանց: Նայց վայ ձեզ 24
 մեծատանցդ, զի ընկալայք զմխիթարութիւն ձեր:
 Վայ ձեզ որ յագեալդ էք այժամ, զի քաղցիցէք. վայ 25
 ձեզ որ ծիծաղիքդ այժամ, զի սգայցէք և լայցէք:
 Վայ ձեզ՝ յորժամ բարի ատիցեն զձէնջ ամենայն 26
 մարդիկ, զի այդպէս առնէին սուտ մարգարէիցն հարք
 նոցա: Վա ձեզ ասեմ որ լսէքդ. սիրեցէք զթշնա- 27
 միս ձեր, բարի արարէք ատելեաց ձերոց. օրհնեցէք 28
 զանիծիչս ձեր, աղօթս արարէք ՚ի վերայ նեղաց ձե-
 րոց: Ար հարկանէ զճնօտ քո՝ մատո նմա և զմիւսն, 29
 և որ հանէ ՚ի քէն զբաճկոն քո՝ մի արգելուր ՚ի նմա-
 նէ և զշապիկս. ամենայնի որ խնդրէ ՚ի քէն՝ տուր, 30
 և զոր ինչ հանէ ոք ՚ի քէն՝ մի պահանջեր: Աւ որ 31

- պէս կամիք թէ արասցեն ձեզ մարդիկ, այնպէս ա-
 32 րասջիք և դուք նոցա: Աւ եթէ սիրէք դուք զսիրե-
 լիս ձեր, զինչ շնորհ է ձեր. զի և մեղաւորք սիրեն
 33 զսիրելիս իւրեանց. և եթէ բարի առնէք բարերա-
 րաց ձերոց, ո՞ր շնորհ է ձեր. զի և մեղաւորք զնոյն
 34 գործեն: Աւ եթէ տայք փոխ այնոցիկ՝ յորոց ակն
 ունիք առնուլ, ո՞ր շնորհ է ձեր. քանզի և մեղաւորք
 մեղաւորաց փոխ տան, զի առցեն անդրէն զկշիռն:
 35 Վայց սիրեցէք զթշնամիս ձեր, և բարի արարէք ա-
 տելեաց ձերոց, և տուք փոխ՝ ուստի ոչ ակն ունիցիք
 առնուլ. և եղիցին վարձք ձեր բազում, և եղիջիք
 որդիք Վարձրելոյ. զի նա քաղցր է ՚ի վերայ չարաց
 36 և ապաշնորհաց: Աղերուք գթածք՝ որպէս և հայրն
 37 ձեր գթած է: Մի դատիք՝ և ոչ դատիցիք, մի
 պատժէք՝ և ոչ պատժիցիք, արձակեցէք՝ և արձա-
 38 կիցիք. տուք՝ և տացի ձեզ, չափ բարւոք թաթա-
 ղուն շարժուն զեղուն տացեն ՚ի դոզս ձեր. նուիին
 39 չափով որով չափէք՝ չափեսցի ձեզ: Վսաց և առակ
 մի առ նոսա. Միթէ կարիցէ՞ կոյր կուրի առաջնոր-
 դել, ոչ ապաքէն երկոքին ՚ի խորխորատ անկանիցին:
 40 Աչ է աշակերտ լաւ քան զվարդապետ իւր, ամենայն
 41 կատարեալն եղիցի իբրև զվարդապետ իւր: Օջ
 տեսանես զշիւղ յական եղբօր քոյ, և ՚ի քում ականս
 42 զգերանդ՝ ոչ նշմարես: Վամ զիարդ կարես ասել
 ցեղբայր քո. եղբայր, թող հանից զշիւղ յականէ
 քումմէ, և դու ՚ի քում ական զգերանդ ոչ տեսա-
 նես: Վեղծաւոր, հան նախ զգերանդ յականէ քում-
 մէ, և ապա հայեջիր հանել զշիւղ յականէ եղ-
 43 բօր քոյ: Օի ոչ է ծառ բարի՝ որ առնէ պտուղ չար,
 44 և ոչ դարձեալ ծառ չար՝ որ առնէ պտուղ բարի. զի
 իւրաքանչիւր ծառ ՚ի պտղոյ իւրմէ ձանաչի: Օի ոչ
 եթէ ՚ի փշոց քաղեն թուղ, և ոչ ՚ի մորենւոյ կթեն
 45 խաղող: Վարդ բարի՝ ՚ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ
 բղխէ զբարի, և մարդ չար՝ ՚ի չարէն բղխէ զչար.
 քանզի ՚ի յաւելուածոյ սրտին խօսի բերան նորա:

Օ ի կոչէք զիս Տէր՝ Տէր, և զոր ասեմն ոչ առնէք: 46
 Վե՛նայն որ գայ առ իս և լսէ զբանս իմ և առնէ: 47
 զնոսա, ցուցից ձեզ ում նմանէ: Վման է առն, որ 48
 շինիցէ տուն. որ փորեաց և խորեաց, և եղ Տիմն՝ ի
 վերայ վիմի. ի յառնել Տեղեղաց՝ բախեաց գետ ըզ-
 տունն, և ոչ կարաց շարժել զնա, զի հաստատեալ էր
 հիմնն ի վերայ վիմի: Իսկ որ լսէ զբանս իմ և ոչ 49
 առնէ, նման է առն որ շինիցէ տուն ի վերայ հողոյ
 առանց հիման. զոր բախեաց գետ, և վաղվաղակի
 անկաւ, և եղև կործանումն տանն այնորիկ մեծ:

Գ Լ Ո Ի Խ Է

ԳԲ. Եւ իբրև կատարեաց զամենայն բանս իւր ի 1
 լսելիս ժողովրդեանն, եմուտ ի Վաթիառնաում Հա- 2
 ըիւրապետի ուրումն ծառայ չարաչար հիւանդացեալ՝
 մերձ էր ի վախճանել, որ էր նմա պատուական: Իբ- 3
 րև լուաւ զ՝ Յիսուսէ, առաքեաց զԺերսն ի Հրէից՝
 աղաչել զնա՝ զի եկեսցէ ասրեցուսցէ զծառայն նորա:
 Աւ նոքա եկեալ առ ՝ Յիսուս՝ աղաչէին զնա ստէպ և 4
 ասէին, թէ արժանի է որում զչնորհս զայս առնես.
 զի սիրէ զազգս մեր, և զժողովրդանոցն նա շինեաց 5
 մեզ: Աւ ՝ Յիսուս գնաց ընդ նոսա. իբրև ոչ ինչ կա- 6
 ըի հեռի էր ի տանէն, յղեաց առ նա հարիւրապետն
 բարեկամս և ասէ ցնա. Տէր, մի ինչ աշխատ լինիր,
 զի չեմբաւական եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես.
 վասն որոյ և ոչ զանձն համարեցայ արժանի առ քեզ 7
 գալոյ. այլ ասա բանիւ՝ և բժշկեսցի մանուկս իմ. քան 8
 զի և ես այր մի եմ՝ կարգեալ ընդ իշխանու թեամբ,
 ունիմ ընդ ինև զինուորս. և ասեմ սմա՝ երթ, և
 երթայ. և այլում՝ թէ եկ, և գայ. և ծառայի ի-
 մում՝ թէ արա զայս, և առնէ: Աւ իբրև լուաւ զայս 9
 ՝ Յիսուս՝ զարմացաւ, դարձաւ առ ժողովուրդն որ եր-
 թային զհետ նորա և ասէ. Վե՛ն ասեմ ձեզ, թէ
 և ոչ յարայելի այսչափ հաւատս գտի: Աւ դարձան 10

անդրէն պատգամաւորքն 'ի տուն, և գտին զճառայն
հիւանդ' բժշկեալ:

- 11 ԳԳ. Եւ եղև 'ի վաղիւն երթայր 'ի քաղաք մի,
որում անուն էր Նային. երթային ընդ նմա և ա-
- 12 շակերտքն նորա, և ժողովուրդ բազում: Իբրև մերձ
եղև 'ի դուռն քաղաքին, և ահա ելանէր մեռեալ
մի, որդի միամօր մօր իւրոյ, և նա էր այրի. և ժո-
- 13 ղովուրդ բազում քաղաքին էր ընդ նմա: Իբրև ե-
տես զնա Տէր' գթացաւ 'ի նա և ասէ. Մի լար:
- 14 Եւ մատուցեալ մերձեցաւ 'ի դագաղսն. և որ բար-
ձեալն տանէին՝ զտեղի առին. և ասէ. Պատանի
- 15 դու, քեզ ասեմ, արի: Անդնեցաւ և նստաւ մե-
16 ռեալն, և սկսաւ խօսել: Եւ ետ զնա ցմայր իւր. և
ահ կալաւ զամենեւին, և փառաւոր առնէին զՄ-
տուած' և ասէին, թէ մարգարէ օմն մեծ յարու-
ցեալ է 'ի միջի մերում, և թէ այց արար Մտուած
- 17 ժողովրդեան իւրում 'ի բարութիւն: Եւ ել զրոյցս
այս ընդ ամենայն հրեաստան վասն նորա, և ընդ ա-
- 18 մենայն կողմանս աշխարհին: Եւ պատմեցին Յով-
հաննու աշակերտքն իւր վասն ամենայնի այսորիկ:
- 19 Եւ կոչեաց առ ինքն երկուս ոմանս յաշակերտաց իւ-
րոց Յովհաննէս, առաքեաց առ Տէր և ասէ. դու ես
- 20 որ գալոցն ես, եթէ այլում ակն կալցուք: Եւ ե-
կեալ առ նա արքն՝ ասեն. Յովհաննէս Մկրտիչ ա-
ռաքեաց զմեզ առ քեզ՝ և ասէ. դու ես որ գալոցն
- 21 ես, եթէ այլում ակն կալցուք: Եւ 'ի նմին ժամու
բժշկեաց զբազումս 'ի հիւանդութեանց և 'ի հա-
րուածոց և յայտոց չարաց, և կուրաց բազմաց շնոր-
- 22 հեաց տեսանել: Պատասխանի ետ նոցա և ասէ.
Երթայք պատմեցէք Յովհաննու՝ զոր տեսէքդ և
լուայք. զի կոյրք տեսանեն և կաղք գնան, բորոտք
- 23 սրբին, խուլք լսեն, մեռեալք յառնեն, աղքատք
աւետարանին. և երանի իցէ՝ որ ոչ գայթաղեցէ
- 24 յիս: Եւ իբրև գնացին հրեշտակքն Յովհաննու,
սկսաւ խօսել ընդ ժողովուրդսն վասն Յովհաննու.

Օրինչ ելէք յանապատն տեսանել . եղէ՞զն շարժուն
 'ի հողմոյ : Այլ զինչ ելէք տեսանել . այր 'ի հան 25
 դերձս փափկու թեան զարդարեալ . ահաւանիկ' որ 'ի
 հանդերձս երևելիս և 'ի փափկու թեանն են' յարքու-
 նիս են : Այլ զինչ ելէք տեսանել . մարդարէ . այո , 26
 ասեմ ձեզ' առաւել ևս քան զմարդարէ . զի սա է' 27
 վասն որոյ դրեալն է , թէ ահա առաքեմ զհրեշտակ
 իմ առաջի քոյ' որ յարդարեացէ զճանապարհ քո ա-
 ռաջի քոյ : Ամէն ասեմ ձեզ , մեծ 'ի ծնունդս կանանց 28
 մարդարէ քան զՅովհաննէս ոչ ոք է , բայց փոքրիկն
 յարքայու թեան Աստուծոյ' մեծ է քան զնա : Այլ ամե 29
 նայն ժողովուրդն իբրև լուաւ' և մաքսաւորքն , արդա-
 րացուցին զԱստուած , զի մկրտեցան 'ի մկրտութիւնն
 Յովհաննու : Ասկ փարիսեցիքն և օրինականքն զխոր- 30
 հուրդն Աստուծոյ անարդեցին յանձինս իւրեանց , զի
 ոչ մկրտեցան 'ի նմանէ : Այդ ում' նմանեցուցից ըզ- 31
 մարդիկ ազգիս այսորիկ , և ում' իցեն նմանօղք . նը 32
 ման են մանկտուոյ որ 'ի հրապարակս նստիցին , կար-
 դայցեն զմիմեանս և ասիցեն . փողս հարաք ձեզ' և ոչ
 կաքաւեցէք , ողբացաք' և ոչ լացէք : Այլն Յովհան- 33
 նէս Ակրտիչ' ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր , և ասէիք' դե գոյ
 'ի նմա : Այլն որդի մարդոյ' ուտէ և ըմպէ , և ասէք . 34
 ահա այր կերօղ և արբեցօղ , բարեկամ մաքսաւո-
 րաց և մեղաւորաց : Այլ արդարացաւ իմաստութիւն 35
 յորդուոց իւրոց :

ԳԻ Աղաչէր ոմն զնա 'ի փարիսեցւոցն' զի կերի- 36
 ցէ ձաշ ընդ նմա . և մտեալ 'ի տուն փարիսեցւոյն'
 բազմեցաւ : Այլ կին մի էր 'ի քաղաքին մեղաւոր . 37
 իբրև գիտաց թէ բազմեալ է 'ի տան փարիսեցւոյն ,
 բերեալ շիշ մի իւղոյ ազնուի , կայր յետոյ առ ոտս 38
 նորա , լայր . և արտասուօքն սկսաւ թանալ զոտս նո-
 րա , և հերով գլխոյ իւրոյ ջնջէր . և համբուրէր զոտս
 նորա , և օծանէր իւղովն : Այլ տեսեալ փարիսեցւոյն 39
 որ կոչեաց զնա , ասէր ընդ միտս իւր . Սա թէ մար-
 դարէ ոք էր , ապա գիտէր թէ ով և որպիսի ոք կին

- 40 մերձեւայ 'ի սա . զի մեղաւոր է : Պատասխանի ետ
 Յիսուս և ասէ ցնա . Սիմոն, ունիմ ինչ ասել
 քեզ : Այլ նա ասէ . Այո, վարդապետ : Այլ ասէ .
 41 Արկու պարտապանք էին ուրումն փոխատուի . մին
 պարտէր հինգ հարիւր դահեկան , և միւսն յիսուն .
 42 և իբրև ոչ գոյր նոցա հատուցանել , երկոցունց շնոր
 43 հեաց . արդ ասա՝ ո՞վ առաւել սիրեացէ զնա : Ասէ
 Սիմոն . Ինձ այսպէս թուի՝ եթէ որում զբազումն
 44 շնորհեաց : Այլ նա ասէ ցնա . Ազիզ դատեցար : Այլ
 դարձեալ 'ի կինն կողմն , ասէ ցՍիմոն . Տեսանէս
 զայս կին . մտի 'ի տուն քո՝ ջուր ոտից իմոց ոչ ե-
 տուր , իսկ սա արտասուօք իւրովք եթաց զոտս իմ ,
 45 և հերով իւրով ջնջեաց . համբոյր մի դու ոչ ե-
 տուր ինձ , սա աւասիկ յորմէ հետէ մտեալ եմ՝ ոչ
 46 դադարեաց 'ի համբուրելոյ զոտս իմ . իւզով զգլուխ
 47 իմ ոչ օծեր , սա իւզով անուշիւ օծ : Ասան որոյ ա-
 սեմ քեզ . թողեալ լիցին սմա մեզք իւր բազումք ,
 զի յոյժ սիրեաց . զի որում շատ թողուցու՝ շատ սի-
 48 րէ , և որում սակաւ՝ սակաւ : Այլ ասէ ցնա . թո-
 49 ղեալ լիցին քեզ մեզք քո : Այլ սկսան որ բաղմեալն
 էին ընդ նմա՝ ասել ընդ միտս իւրեանց . ո՞վ է սա՝
 50 որ զմեզս թողու : Այլ նա ասէ ցկինն . Հաւատք քո
 կեցուցին զքեզ , երթ 'ի խաղաղութիւն :

Գ Լ Ո Ի Խ Ը

- 1 ԳԵ . Եւ եղև յետ այնորիկ՝ և ինքն շրջէր ընդ քա-
 ղաքս և ընդ գեօղս , քարոզէր և աւետարանէր զար-
 2 քայու թիւն Աստուծոյ , և երկոտասանքն ընդ նմա , և
 կանայք ոմանք՝ որ բժշկեալ էին յայսոց չարաց և 'ի հի-
 ւանդութեանց . Վարիամ՝ որ կոչէր մագդաղենացի ,
 3 յորմէ եօթն դէն ելեալ էր . և Յովհաննա կին Քու-
 զայ հազարապետին հերովդի , և Շուշան , և այլք
 4 բազումք որք պաշտէին զնա յընչից իւրեանց : Այլ 'ի
 ժողովել բազում ժողովրդոց , և ըստ քաղաքաց քա-
 5 ղաքաց եկելոցն առ նա , ասէ առակաւ : Այլ սերմա-

նացան սերմանել զսերմանիս իւր . և 'ի սերմանելն
 իւրում՝ էր որ անկաւ առ ճանապարհաւ և եղև կո- 6
 խան , և [Թռչունք երկնից կերան զնա : Այլ այլն ան-
 կաւ յապառաժի , և ընդ բուսանելն՝ չորացաւ առ 'ի 7
 չգոյէ հիւթոյ : Այլ այլն անկաւ 'ի մէջ փշոց , և ընդ 7
 նմին բուսեալ փշոցն՝ հեղձուցին զնա : Այլ այլն ան- 8
 կաւ յերկիր բարի և պարարտ , և բուսեալ արար պը-
 տուղ հարիւրապատիկ : Օ այս իբրև խօսեցաւ , ասէ .
 Ար ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ : Հարցանէին զնա 9
 աշակերտքն՝ թէ զինչ իցէ առակն : Այլ նա ասէ . 10
 Չեղ տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքայութեան
 Վստուծոյ , բայց այլոցն առակօք , զի տեսցեն՝ և մի
 տեսցեն , և լուիցեն՝ և մի իմասցին : Վայց առակն 11
 այս ինչ է . սերմն՝ բանն Վստուծոյ է . և որք առ ճա- 12
 նապարհաւն , այնոքիկ են որ լսենն , և ապա գայ սա-
 տանայ՝ հանէ զբանն 'ի սրտիցնոցա , զի մի հաւա-
 տասցեն և ապրեսցին : Այլ որք յապառաժին , որք 13
 յորժամ լսիցեն՝ խնդութեամբ ընդունին զբանն , և
 արմատս ոչ ունիցին . որք առ ժամանակ մի հաւա-
 տան , և 'ի ժամանակի փորձութեան հեռանան : Վսկ 14
 որ 'ի մէջ փշոցն անկաւ՝ նոքա են , որ իբրև լսեն ըզ-
 բանն՝ և 'ի հոգս և 'ի մեծութիւն և 'ի ցանկութիւն
 աշխարհիս զբաղեալ՝ հեղձնուն և անպտուղ լինին :
 Վսկ որ յերկիրն պարարտ , որոց բարւոք և զուար- 15
 թագին սրտիւ լուեալ զբանն՝ ընդունին , և տան պը-
 տուղ համբերութեամբ : Աչ ոք լուցանէ ճրագ և 16
 թաքուցանէ ընդ կարասեաւ , կամ դնէ ընդ մահճօք .
 այլ 'ի վերայ աշտանակի դնէ , զի որ մտանեն՝ զլոյս
 տեսցեն : Չիք ինչ ծածուկ՝ որ ոչ յայտ լիցի , և ոչ 17
 գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի և եկեսցէ 'ի յայտ : Տեսէք 18
 այսուհետև զիարդ լէքդ . զի ոյր գուցէ՝ տացի նմա ,
 և ոյր ոչն գուցէ՝ և զոր կարծէն թէ ունիցի՝ բարձցի
 'ի նմանէ : Այլին առ նա մայրն և եղբարք իւր , և ոչ 19
 կարէին հասանել 'ի նա վասն բազմութեանն : Վզդ 20
 եղև նմա և ասեն . Վայր քո և եղբարք քո կան ար-

- 21 տաքոյ՝ և կամին զքեզ տեսանել: Ալ ասէ ցնոսա .
 Մայր իմ և եղբարք իմ սոքա են, որ զբանն Աստուծոյ լսեն և առնեն:
- 22 Գ.Յ. Ալ եղև ՚ի միում յաւուրց՝ ինքն ել ՚ի նաւ
 և աշակերտքն նորա, և ասէ ցնոսա . Ակայք անց-
- 23 ցուք յայնկոյս ծովակիս: Ալ գնացին: Ալ մինչ դեռ
 նաւէին . ՚ի քուն եմուտ, և էջ միրիկ հողմոյ ՚ի ծո-
- 24 վակն՝ և ուռնոյր, և տագնապէին: Մատուցեալ զար-
 թուցին զնա և ասեն . Արդապետ վարդապետ, կո-
 ըրնչիմք աւասիկ: Ալ նա յարուցեալ սաստեաց հող-
 մոյն և խռովութեան ջրոցն, և հանդարտեցին և եղև
- 25 խաղաղութիւն: Ասէ ցնոսա . Մեր են հաւատք ձեր:
 Ալ զահի հարեալ զարմացան, և ասէին ցմիմեանս .
 Մվարդեօք իցէ սա՛ զի և հողմոյ և ջրոց հրաման տայ,
- 26 և հնազանդին սմա: Ալ նաւեցին իջին յաշխարհն
 գերգեսացւոց, որ է յայն կոյս հանդէպ Վալիլեայ:
- 27 Ալ ընդ ելանելն նորա ՚ի ցամաք՝ պատահեաց այր մի
 ՚ի քաղաքէն, յորում էին դեք, և բազում ժամա-
 նակս չէր հանդերձ զգեցեալ և ոչ ՚ի տան բնակեալ:
- 28 այլ ՚ի գերեզմանս: Ալ տեսեալ զԱրիսուս, աղաղա-
 կեաց և անկաւ առաջի նորա, և ասէ մեծաձայն .
 Օ ի կայ իմ և քո, Արիսուս՝ որդի Աստուծոյ բարձ-
- 29 րելոյ, աղաչեմ զքեզ՝ մի տանջեր զիս: Վանզի հը-
 րաման տայր այսոյն պղծոյ ելանել ՚ի մարդոյ անտի .
 զի բազում ժամանակս յափշտակեալ էր զնա, և
 կապէր ՚ի շղթայս և պահէր յերկաթս, և խզէր ըզ-
- 30 կապանսն, և վարէր ՚ի դիւէն յանապատ: Ահարց
 ցնա Արիսուս և ասէ . Օ ինչ անուն է քեզ: Ալ նա
 ասէ . Ագէոֆն: Օ ի դեք բազումք մտեալ էին ՚ի
- 31 նա . և աղաչէին զնա՝ զի մի հրաման տացէ նոցա եր-
- 32 թալ յանդունդս: Ալ էր անդ երամակ մի խողից
 բազմաց արօտական ՚ի լերինն . և աղաչեցին զնա՝ զի
 հրաման տացէ նոցա մտանել ՚ի նոսա . և հրամայեաց
- 33 նոցա: Ալ ելեալ դեքն յառնէն՝ մտին ՚ի խողեանն .
 և դիմեաց երամակն ՚ի գահէ անտի ՚ի ծովակն՝

և հեղձաւ : Իբրև տեսին խողարածքն զիրսն որ է 34
 զէն՝ փախեան , և պատմեցին ՚ի քաղաքին և յազա
 րակսն : Եւ իբրև ելին տեսանել զգործսն , և եկին 35
 առ Յիսուս , և գտին զայրն ուստի դեքն ելեալ էին ,
 զգեցեալ և զգաստացեալ նստէր առ ոտսն Յիսուսի ,
 և երկեան : Պատմեցին նոցա որոց տեսեալն էր՝ թէ 36
 զիարդ փրկեցաւ դիւահարն : Եւ աղաչէր զնա ամե 37
 նայն քաղմու թիւնն շուրջ զկողմամբքն գերգեսացւոց՝
 գնալ ՚ի սահմանայն նոցա , քանզի ահիւ մեծաւ տագ
 նասկին . և նա մտեալ ՚ի նաւ , դարձաւ անդրէն : Եւ 38
 զաչէր զնա այրն ուստի դեքն ելեալ էին՝ շրջել ընդ
 նմա . արձակեաց զնա և ասէ . Վարձ ՚ի տուն քո , և 39
 պատմեա զոր միանգամ արար քեզ Վստուած : Եւ
 նաց ՚ի քաղաքն՝ և քարոզէր զոր ինչ արար նմա Յի
 սուս : Եւ իբրև դարձաւ անդրէն Յիսուս , ընկալաւ 40
 զնա ժողովուրդն . քանզի ամենեքեան ակն ունէին
 նմա : Եւ ահա եկն այր մի՝ որում անունն էր Յայրոս , 41
 և նա էր իշխան ժողովրդեանն . անկեալ առ ոտսն Յի
 սուսի , աղաչէր զնա մտանել ՚ի տուն նորա . զի դուս 42
 տրր միամօր էր նորա , ամաց իբրև երկոտասանից , և
 էր մերձ ՚ի մահ . և ընդ երթալն նորա՝ ժողովուրդքն
 նեղէին զնա : Եւ կին մի էր ՚ի տեռատեսութեան 43
 արեան յամաց երկոտասանից , որում ոչ էր լիեալ հը
 նար յու մեքէ բժշկել : Վատուցեալ յետոյ մերձե 44
 ցաւ ՚ի քղանցս հանդերձի նորա , և նոյն ժամայն ե
 կաց բղիումն արեան նորա : Եւ ասէ Յիսուս . Վ՛ր 45
 է որ մերձեցաւն յիս : Իբրև ամենեքեան ուրանային ,
 ասէ Վետրոս և որ ընդ նմա էին . Վարդապետ , ժո
 ղովուրդքն պնդեն և նեղեն զքեզ : Եւ ասէ Յիսուս . 46
 Վին մերձեցաւ յիս , քանզի գիտացի՝ եթէ զօրու
 թիւն ել յինէն : Իբրև ետես կինն՝ թէ ոչ ծածկե 47
 ցաւ ՚ի նմանէ , եկն դողալով և անկաւ առաջի նորա ,
 թէ վասն որոյ իրաց մերձեցաւ ՚ի նա՝ պատմեաց ա
 ռաջի ամենայն ժողովրդեանն , և թէ որպէս բժշկե
 ցաւ առ ժամայն : Եւ ասէ . Վաջալերեաց , դուստր , 48

Հաւատք քո կեցուցին զքեզ, երթ 'ի խաղաղութիւն :
 49 Այլ մինչ դեռ նա խօսէր, զայ ոմն 'ի տանէ ժողո-
 վըրդապետին և ասէ ցնա . Ս'եռաւ դուստրն քո, մի
 50 ինչ աշխատ առնէր զդա : Ինչ { } խօսու իբրև լուաւ,
 պատասխանի ետ նմա և ասէ . Ս'ի երկնչիր, միայն
 51 հաւատա' և կեցցէ : Այլ մտեալ 'ի տունն, ոչ զոք
 եթող մտանել, բայց միայն զՍետրոս և զՅակովբոս
 և զՅովհաննէս, և զհայր մանկանն և զմայր նորա :
 52 Այլին ամենեքեան և կոծէին զնա . և նա ասէ . Ս'ի
 53 լայք՝ զի չէ մեռեալ, այլ ննջէ : Այլ նոքա ծաղր առ-
 54 նէին զնա, զի զիտէին թէ մեռաւ : Այլ նորա հանեալ
 55 զամենեւին արտաքս, կալաւ զձեռանէ նորա, բար-
 56 բառեցաւ և ասէ . Մ'ի կաց, մանուկ դու : Այլ դար-
 ձաւ ոգի նորա, և կանգնեցաւ վաղվաղակի . և հրաւ
 57 մայեաց տալ նմա ուտել : Այլ զարմացան ծնողքն նո-
 րա . և նա պատուիրէր՝ մի ումեք ասել որ ինչ եղևն :

Գ Լ Ո Ի Խ Թ

1 Գէ . Եւ կոչեցեալ զերկոտասան Մաքեալն՝ ետ
 նոցա զօրութիւն և իշխանութիւն 'ի վերայ ամե-
 2 նայն դիւաց, և բժշկել զհիւանդութիւնս : Այլ ա-
 ռաքեաց զնոսա քարոզել զարքայութիւնն Մտուծոյ
 3 և բժշկել զախտաժէտս : Այլ ասէ ցնոսա . Ս'ի ինչ
 բառնայք 'ի ճանապարհ, մի գաւազան և մի մա-
 խաղ, մի հաց և մի արծաթ, մի երկուս հանդերձ
 4 ունիցիք : Այլ յոր տուն մտանիցէք՝ անդ ազջիք, և
 5 անտի գնայցէք : Այլ ուրք ոչ ընդունիցին զձեզ, յոր-
 ժամ ելանիցէք 'ի քաղաքէն յայնմանէ, զի ոչի ոտից
 6 ձերոց թօթափեւջիք 'ի վկայութիւն նոցա : Այլ ե-
 լեալ շրջէին ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս, աւետարա-
 7 նէին և բժշկէին ընդ ամենայն տեղիս : Այլու չե-
 րովդէս չորրորդապետ զգործսն ամենայն, և զարմա-
 8 նայր վասն ասելոյն յոմանց, եթէ Յովհաննէս յա-
 րեաւ 'ի մեռելոց, և յոմանց՝ թէ Այլիա յայտնեցաւ,

և յայլոց՝ թէ մարգարէ ոմն յառաջնոցն յարեալ :
 Մտէ հերովդէս . ( ) Յովհաննէս՝ ես գլխատեցի . 9
 իսկ սա ո՛վ իցէ զորմէ զայսպիսի իրս լսեմ : Եւ խըն-
 դրէր տեսանել զնա : Վարձան Մաքեալքն , և պատ- 10
 մեցին նմա զամենայն զոր արարին : Եւ առեալ զնո-
 սա խուսեաց առանձինն՝ ի տեղի անապատ քաղաքի
 միոյ , որում անուն էր Վեթսայիդա : Եւ ժողո- 11
 վուրդքն իբրև գիտացին , գնացին զհետ նորա . և ըն-
 կալեալ զնոսա խօսէր ընդ նոսա վասն արքայու թեան
 Մատուծոյ , և որոց պէտք էին բժշկու թեան՝ բժշկէր :
 Եւ օրն սկսաւ տարաժամել . մատեան երկոտասանքն 12
 և ասէնցնա . Մրձակեա զժողովուրդսդ , զի երթեալ
 շուրջ ՚ի գեօղսն և յագարակս հանգիցեն , և գտցեն
 կերակուր . զի աստ յանապատի տեղուջ եմք : Մտէ 13
 ցնոսա . Վուք տուք դոցա ուտել : Եւ նոքա ասէն .
 Ոչ գոյ մեր աւելի քան զհինգ նկանակ և զերկուս
 ձկունս . բայց եթէ երթիցուք գնեցուք բաւական
 ժողովրդեան կերակուր : Վանզի էին արք իբրև 14
 հինգ հազար : Մտէ ցաշակերտսն . Վազմեցուցէք ըզ-
 դոսա դասս դասս , յիսուն յիսուն : Եւ արարին այն- 15
 պէս , և բազմեցուցին զամենեւեան : Եւ առեալ ըզ- 16
 հինգ նկանակն և զերկուս ձկունսն , հայեցաւ յեր-
 կինս՝ օրհնեաց , և եբեկ և տայր ցաշակերտսն ար-
 կանել ժողովրդեանն : Վերան և յագեցան ամենե- 17
 քեան , և բարձին զնշխարս կոտորոցն երկոտասան
 սակառի :

ԴԿ . Եւ եղև ՚ի կալն նորա յաղօթս առանձինն՝ 18
 էին ընդ նմա և աշակերտքն նորա . եհարց զնոսա և
 ասէ . ( ) ո՞ք ասէն զինէն ժողովուրդքն՝ թէ իցեմ :
 Եւ նոցա պատասխանի տուեալ ասէն . ( ) Յովհան- 19
 նէս Վկրտիչ , և այլք՝ զՎղիա , իսկ այլք՝ թէ մար-
 գարէ ոք յառաջնոցն յարեալ : Մտէ ցնոսա . Վուք 20
 զո՛վ ոք ասէք զինէն թէ իցեմ : Վատասխանի ետ
 Վեարոս և ասէ . ( ) Քրիստոսն Մատուծոյ : Վա սաս- 21
 տեաց ՚ի նոսա , և պատուիրեաց մի ումեք ասել զայն .

- 22 և ասէ թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ բազում. չարչարել, և անարգել 'ի քահանայապետից և 'ի ծերոց և
- 23 'ի դպրաց, և սպանանել և յերիր աւուր յառնել: Աւասէր առ ամենեսին. Աթէ ոք կամի զկնի իմ գալ, ուրասցի զանձն, և առցէ զխաչ իւր հանապազ, և ե
- 24 կեցցէ զհետ իմ: Օ ի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա, և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն
- 25 իմ՝ կեցուսցէ զնա: Օ ինչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ շահեսցի, և զանձն իւր կորուսցէ կամ
- 26 տուժեսցի: Օ ի որ ամօթ համարեսցի զիս և զբանս իմ, զնա և որդի մարդոյ յամօթ արասցէ՝ յորժամ գայցէ փառօք իւրովք և հօր և հրեշտակաց սրբոց:
- 27 Այց արդարև ասեմ ձեզ, եթէ են ոմանք 'ի դոցանէ որ այդր կան, որք մի ճաշակեսցեն զմահ, մինչև
- 28 տեսցեն զարքայութիւն Մատուծոյ: Աւ եղև յետ այսց բանից իբրև աւուրք ութ, առեալ զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս՝ ել 'ի լեառն կալ յա
- 29 ղօթս: Աւ 'ի կալն նմա յաղօթս՝ եղև տեսիլ երեսաց նորա այլակերպ, և փոխեցաւ հանդերձ նորա
- 30 և եղև սպիտակ փայլուն. և ահա արք երկու խօսէին ընդ նմա, որ էին Մովսէս և Աղիա, երևեալ փառօք. և ասէին զելիցն նորա զոր կատարելոց էր յարուսաղէմ: Ասկ Պետրոս և որ ընդ նմայն էին՝ ծանրացեալք 'ի քնոյ, զարթեան տեսին զփառսն նորա և
- 33 զերկուս արսն որ կային առ նմա: Աւ եղև 'ի մեկնելն նոցա 'ի նմանէ, ասէ Պետրոս ցՅիսուս. Արդապետ, բարւոք է մեզ աստ լինել, և արասցուք երիս տաղաւորս, մի քեզ և մի Մովսիսի և մի Աղիայի: Աւ ոչ գիտէր զինչ խօսէր: Աւ իբրև զայս ասաց, եկն ամպ և հովանի եղև 'ի վերայ նոցա. և երկեան 'ի մտանելն նոցա ընդ ամպովն: Չայն եղև յամպոյն և ասէ. Ղա է որդի իմ ընտրեալ, զմա լուարուք: Աւ ընդ լինել բարբառոյն՝ գտաւ Յիսուս միայն. և ինքեանք լռեցին, և ոչ ումեք պատմեցին յաւուրսն յայնօսիկ և ոչ ինչ յորոց տեսինն:

ԴԲ. Այլ եղև 'ի վաղիւն՝ մինչ իջանէին նոքա 'ի 37
 լեռնէ անտի, ընդ առաջ եղև նմա ժողովուրդ բա-
 զում: Այլ ահա այր մի 'ի ժողովրդենէ անտի աղաղա 38
 կեաց, և ասէ. Արդապետ, աղաչեմ զքեզ՝ հայեաց
 յորդի իմ, զի միամօր է ինձ. և ահա այս հարկանի 39
 'ի նմա, և յանկարծ գոչէ, և զարկուցանէ զնա և
 թաւալեցուցանէ զնա և փրփրեցուցանէ, և հաղիւ
 մեկնի 'ի նմանէ՝ խորտակեալ զնա. և աղաչեցի զա 40
 շակերտսն քո զի հանցեն զնա, և ոչ կարացին: Այս 41
 տասխանի ետ Յիսուս և ասէ. Վազգ անհաւատ
 և թիւր, մինչև յերբ եղէց ընդ ձեզ և անսայցեմ
 ձեզ. մատո այսր զորդին քո: Այլ մինչ դեռ մատչէր, 42
 զարկոյց զնա դէն և շարժլեաց: Սաստեաց Յիսուս 43
 այսոյն պղծոյ, և բժշկեաց զմանուկն, և ետ զնա ցհայր
 իւր: Այլ զարմանային ամենեքեան 'ի վերայ մեծա 44
 մեծացն Մատուծոյ: Այլ 'ի զարմանալն ամենեցուն 'ի
 վերայ ամենայնի զոր առնէր, ասէ ցաշակերտսն իւր.
 Վիք դուք 'ի լսելիս ձեր զբանս զայսոսիկ, զի որդի
 մարդոյ մատնելոց է 'ի ձեռս մարդկան: Այլ նոքա ոչ 45
 զիտէին զբանն, և էր ծածկեալ 'ի նոցանէ զի մի զի-
 տասցեն. և երկնչէին հարցանել ցնա վասն բանին
 այնորիկ: Ամուտ խորհուրդ 'ի նոսա, թէ ո՞ր արդեօք 46
 մեծ իցէ 'ի նոցանէ: Յիսուս իբրև ծանեաւ զխոր 47
 հուրդս սրտից նոցա, ա՛ռ մանուկ մի՝ կացոյց 'ի մէջ
 նոցա առ իւր, և ասէ ցնոսա. Արդ ընկալցի զմա 48
 նուկս զայս յանուն իմ՝ զիս ընդունի. և որ զիս ըն-
 դունիցի՝ ընդունի զառաքիչն իմ. զի որ փոքրիկն է
 յամենեւին 'ի ձեզ՝ նա եղիցի մեծ:

ԴԳ. Սատասխանի ետ Յովհանէս և ասէ, Այր 49
 դապետ, տեսաք զոմն զի յանուն քո դևս հանէր՝ և
 արդեալք զնա, զի ոչ շրջի ընդ մեզ: Մտէ ցնոսա Յի 50
 սուս. Վի արդեալք զնա, զի որ ոչն է ձեր թշնամի
 'ի ձեր կողմն է: Այլ եղև 'ի կատարել աւուրց վերա 51
 նալոյ նորա՝ և ինքն զերեսս հաստատեաց երթալ
 Արուսաղէմ: Այլ առաքեաց հրեշտակս առաջի երե 52

սաց իւրոց . և իբրև չողան , մտին 'ի գեօղ մի սամա .
 53 րացւոց՝ պատրաստել ինչ նամա . և ոչ ընկալան զնա ,
 զի գէժ եղեալ էր նորա երթալ Արուսաղէմ :
 54 Իբրև տեսին աշակերտքն Յակովբոս և Յովհաննէս՝
 ասէն . Տէր , կամիս զի ասացուք , և իջցէ հուր
 55 յերկնից և սատակեցցէ զնոսա : Դարձաւ սաստեաց
 'ի նոսա և ասէ . Ոչ գիտէք՝ որոյ հոգւոյ էք դուք .
 56 զի որդի մարդոյ ոչ եկն զողիս մարդկան կորուսանել
 57 այլ կեցուցանել : Եւ զնացին յայլ գեօղ : Եւ մինչ
 գեռ երթային նոքա 'ի ճանապարհի՝ ասէ ոմն ցնա .
 58 Եկից զկնի քո՝ յոր վայր և երթիցես : Ըսէ ցնա Յիսուս .
 Ըղուեսուց որջք դոն , և թռչնոց երկնից դա
 դարք , և որդւոյ մարդոյ ոչ գոյ ուր դիցէ զգլուխ :
 59 Ըսէ ցմիւս ևս . Եկ զկնի իմ : Եւ նա ասէ . Տէր ,
 հրաման տուր ինձ երթալ նախ թաղել զհայր իմ :
 60 Ըսէ ցնա Յիսուս . թող զմեռեալսն թաղել զմե
 աեալս իւրեանց , և դու երթ պատմեա զարքայու
 61 թիւն Ըստուծոյ : Ըսէ և այլ ոմն . Եկից զկնի քո ,
 Տէր , բայց նախ հրաման տուր ինձ հրաժարել 'ի տա
 62 նէ իմմէ : Ըսէ ցնա Յիսուս . Ոչ ոք արկանէ ձեռն
 զմաձով և հայիցի յետս , եթէ յաջողեալ իցէ ար
 քայու թեան Ըստուծոյ :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ժ

1 ԳԴ . Յետ այսորիկ երևեցոյց Տէր և այլ ևս եօթա
 նասուն և երկուս , և առաքեաց զնոսա երկուս երկուս
 առաջի իւր յամենայն քաղաքս և 'ի տեղիս՝ ուր ինքն
 2 երթալոց էր : Եւ ասէ ցնոսա . Հունձք բազում են
 և մշակք սակաւ . արդ աղաչեցէք զտէր հնձոց , զի
 3 հանցէ մշակս 'ի հունձս իւր : Երթայք . ահա ա
 4 ռաքեմ զձեզ իբրև զգառինս 'ի մէջ գայլոց : Ա՛խ
 բառնայք քսակ , մի մախաղ , մի կօշիկս . և 'ի ճանա
 5 պարհի ումեք ողջոյն մի տայցէք : Յոր տուն մտա
 6 նիցէք նախ ասասջիք թէ ողջոյն տանս այսմիկ . ե

Թէ իցէ անդ որդի ողջունի՝ հանգիցէ՝ ՚ի վերայ նորա
 ողջոյնն ձեր, ապա թէ ոչ՝ ՚ի ձեզ դարձցի: Ալ ՚ի նր. 7
 մին տան ագանիջիք, ուտիջիք և ըմպիջիք ՚ի նոցանէ.
 զի արժանի է մշակն վարձու իւրոյ. մի փոխիցիք տա-
 նէ ՚ի տուն: Յոր քաղաք մտանիցէք և ընդունիցին 8
 զձեզ, ուտիջիք զինչ առաջի դնիցեն ձեր, և բժշկես- 9
 ջիք որ ՚ի նմա հիւանդք իցեն. և ասասջիք նոցա,
 մերձեալ է ՚ի վերայ ձեր արքայու թիւն Վստուծոյ:
 Իսկ յոր քաղաք մտանիցէք՝ և ոչ ընդունիցին զձեզ, 10
 իբրև ելանիցէք ՚ի հրապարակս նորա՝ ասասջիք. և 11
 զփոշիս որ կուտեալ է ՚ի քաղաքէ ձերմէ յոտս մեր՝
 թօթափեսցուք ՚ի ձեզ. բայց զայս գիտասջիք՝ զի
 մերձեալ է արքայու թիւն Վստուծոյ: Վսեմ ձեզ, զի 12
 սողոմայեցւոց ընդարձակագոյն լիցի յաւուրն յայնմիկ՝
 քան քաղաքին այնմիկ: Այլ քեզ, Վորազին, վայ 13
 քեզ, Վեթսայիդա. զի եթէ ՚ի Տիւրոս և ՚ի Միդոփն
 եղեալ էին զօրու թիւնքն՝ որ եղեն ՚ի ձեզ, վաղուց ևս
 արդեօք ՚ի խորգ և ՚ի մոխիր նստեալ ապաշխարեալ
 էր: Բայց Տիւրոսի և Միդոփնի ընդարձակագոյն լի- 14
 ցի ՚ի դատաստանի՝ քան ձեզ: Ալ դու, Վափառնա 15
 ում, որ մինչև յերկինս բարձրացեալ ես, մինչև ՚ի
 դժոխս իջցես: Ար ձեզ լսէ, ինձ լսէ. և որ զձեզ ա- 16
 նարգէ, զիս անարգէ. և որ զիս անարգէ, զառաքիչն
 իմ անարգէ. և որ ինձ լսէ, լսէ այնմիկ որ զիսն առա-
 քեաց: Վարձան եօթանասուն և երկուքն խնդու- 17
 թեամբ և ասեն. Տէր, և դեք հնազանդին մեզ յա-
 նուն քո. Ալ ասէ ցնոսա. Տեսանէի զսատանայ ան 18
 կեալ յերկնից իբրև զփայլակն: Վհա ետու ձեզ իշ- 19
 խանու թիւն կոխել զօձս և զկարիձս, և զամենայն
 զօրու թիւն թշնամւոյն, և ձեզ ոչ ինչ մեղանչիցեն:
 Բայց ընդ այն մի խնդայք՝ թէ այսք հնազանդին ձեզ, 20
 այլ խնդացէք՝ զի անուանք ձեր գրեալ են յերկինս:
 Ինմին ժամու ցնձացաւ Յիսուս հոգւովն սրբով և ա- 21
 սէ. Վոհանամ զքէն, հայր, Տէր երկնից և երկրի,
 զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և ՚ի գիտնոց և յայտ-

նեցեր զայս տղայոց . այո, հայր, զի այսպէս հաճոյ
 22 եղև առաջի քոյ : Եւ մենայն ինչ տուաւ ինձ 'ի հօրե
 իմմէ . և ոչ ոք գիտէ թէ ով է Արդի, եթէ ոչ հայր,
 և ո՛ր է հայր՝ եթէ ոչ Արդի, և ում կամիցի Արդին
 23 յայտնել : Եւ դարձեալ առանձինն առ աշակերտսն
 ասէ . Երանի աչաց՝ որ տեսանիցեն զոր տեսանէք .
 24 ասեմ ձեզ, զի քաղուժ մարդարէք և թագաւորք
 կամեցան տեսանել զոր դուք տեսանէք՝ և ոչ տե-
 սին, և լսել զոր լսէք՝ և ոչ լուան :
 25 Դե . Եւ ահա յարեաւ ոմն օրինական՝ փորձէր
 զնա և ասէր . Արդապետ, զի՛նչ գործեցից՝ զի ըզ-
 26 կեանսն յաւիտենականս ժառանգեցից : Եւ նա ա-
 սէ ցնա . Եւ օրէնս զի՛նչ զրեալ է, որպէս ընթեռ-
 27 նուս : Եւ պատասխանի ետ և ասէ . Սիրեցես ըզ-
 տէր Եւ տուած քո յամենայն սրտէ քումմէ, և յա-
 մենայն անձնէ քումմէ, և յամենայն զօրութենէ
 28 քումմէ, և յամենայն մտաց քոց . և զընկեր քո իբ-
 29 ը և զանձն քո : Եւ ասէ ցնա . Ազիզ ետուր զպա-
 տասխանիդ . զայդ արա և կեցցես : Եւ իբրև կա-
 30 մեցաւ զանձն արդարացուցանել՝ ասէ ց՝ Եւսուս . Եւ
 ով է իմ ընկեր : Ստասխանի ետ Եւսուս և ասէ .
 Եւ յի իջանէր Արուսաղէմէ Արիֆով, և անկաւ
 'ի ձեռս աւազակաց, որք մերկացին զնա, և վերս 'ի
 31 վերայ եդին, թողին կիսամահ և գնացին : Եւ այ ե-
 ղև քահանայի միջ իջանել ընդ նոյն ճանապարհ,
 32 և տեսեալ զնա՝ զանց արար . նոյնպէս և ղևտացի
 մի եկեալ ընդ նոյն տեղի, ետես զանց արար :
 33 Սամարացի ոմն ճանապարհորդեալ եկն ընդ նոյն առ
 34 նովաւ . և տեսեալ զնա՝ զթացաւ . և մատուցեալ
 պատեաց զվերս նորա՝ արկեալ 'ի վերայ ձէթ և գի-
 նի, և եդեալ 'ի վերայ գրաստու իւրոյ՝ ած զնա 'ի
 35 պանդոկի մի, և դարմանեաց զնա : Եւ 'ի վաղիւ
 անդր իբրև ելանէր անտի, հանեալ ետ ցպանդոկա-
 պետն երկուս դահեկանս և ասէ . դարման տար
 դմա, և զոր ինչ ծախեսցես 'ի դա՝ 'ի միւսանգամ

գալստեան իմում հատուցից քեզ : Արդ ո՞ յերե 36
 ցունց 'ի նոցանէ թուի քեզ մերձաւոր լեալ անկելոյն
 'ի ձեռս աւազակացն : Այլ նա ասէ . Ար արար զողոր 37
 մութիւն 'ի վերայ նորա : Ասէ ցնա Յիսուս . Արթ
 և դու արա նոյնպէս : Այլ եղև 'ի գնալն նոցա' և ինքն 38
 եմուտ 'ի գեօղ մի , և կին ոմն անուն Մարթա' ըն
 կալաւ զնա 'ի տան իւրում : Այլ նորա էր քոյր մի , ու 39
 բում անուն էր Մարիամ . որ և եկն նստաւ առ ոտսն
 Տեառն , և լսէր զբանս նորա : Այլ Մարթա զբա 40
 ղեալ էր 'ի բազում սպասու . եկն եկաց առ նմա' և
 ասէ . Տէր , ոչ ինչ փոյթ է քեզ , զի քոյրդ իմ միայն
 եթող զիս 'ի սպասու . արդ ասա դմա զի օգնեսցէ
 ինձ : Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ . Մարթա 41
 Մարթա , դու հոգաս' և զբազում իւրք զբաղեալ
 ես . բայց աստ սակաւ ինչ պիտոյ է . Մարիամ մասն
 բարի ընտրեաց , որ ոչ բարձցի 'ի սմանէ :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Ա

ԴԶ . Եւ եղև 'ի տեղւոջ ուրեք կալ յաղօթս . և 1
 իբրև դադարեաց , ասէ ցնա ոմն յաշակերտացն իւ
 բոց . Տէր , ուստ մեզ յաղօթս կալ , որպէս Յով
 հաննէս ուսոյց աշակերտացն իւրոց : Ասէ ցնոսա . 2
 Յորժամ կայցէք յաղօթս , ասասջիք . Հայր մեր .
 սուրբ եղիցի անուն քո . եկեսցէ արքայութիւն քո .
 զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ զօրըստօրէն . 3
 և թող մեզ զմեզս մեր , զի և մեք թողումք ամենայ 4
 նի' որ պարտիցի մեզ . և մի տանիր զմեզ 'ի փորձու
 թիւն : Այլ ասէ ցնոսա . Մի է 'ի ձէնջ' որոյ իցէ բա 5
 րեկամ , և երթայցէ առ նա 'ի մէջ զիշերի , և ասի
 ցէ ցնա . բարեկամ , տուր ինձ փոխ երիս նկանակս .
 զի բարեկամ իմ եկն առ իս յուղւոյ , և ոչ ինչ ու 6
 նիմ դնել առաջի նորա : Այլ նա 'ի ներքուստ տայցէ 7
 պատասխանի և ասիցէ . մի աշխատ առներ զիս , զի

դուրքդ փակեալ են, և մանկունքս ընդ ինև կան յան
 8 կողնի. ոչ կարեմ յառնել և տալ քեզ: Ասեմ ձեզ.
 եթէ ոչ յարուցեալ տայցէ նմա վասն բարեկամու
 թեանն, սակայն վասն ժտութեանն յարուցեալ
 9 տայցէ նմա՝ զինչ և պիտոյ իցէ: Այս ես ասեմ ձեզ.
 խնդրեցէք՝ և տացի ձեզ, հայցեցէք՝ և գտջիք, բա-
 10 խեցէք՝ և բացցի ձեզ. զի ամենայն որ խնդրէ՝ առ-
 նու, և որ հայցէ՝ գտանէ, և որ բախէ՝ բացցի նմա:
 11 Յո՞րք ՚ի ձէնջ հայր՝ խնդրիցէ որդի իւր ձուկն, մի-
 12 թէ փոխանակ ձկանն զձ տայցէ նմա. և կամ խընդ-
 13 ըրիցէ ձու, միթէ կարիճ տայցէ նմա: Իսկ եթէ դուք
 որ չարքդ էք՝ զիտէք պարզևս բարիս տալ որդւոց ձե-
 րոց, սրչափ ևս առաւել հայր ձեր յերկնից տացէ բա-
 րիս այնոցիկ՝ որ խնդրենն ՚ի նմանէ:
 14 Ի՞նչ. Այս հանէր դև մի համր. և եղև յելանել
 զիւին՝ խօսեցաւ համրն, և զարմացան ամենայն ժո-
 15 ղովուրդքն: Այս ոմանք ՚ի նոցանէ ասեն. Ի՞նչեղզե-
 16 բուղաւ իշխանաւն զիւաց հանէ դա զդևս: Այլք
 17 փորձէին և նշան յերկնից խնդրէին ՚ի նմանէ: Իսկ
 նորա գիտացեալ զխորհուրդս նոցա, ասէ ցնոսա. Այ-
 մենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն՝ աւե-
 18 ըրի, և տուն բաժանեալ յանձն՝ կործանի: Ապա ե-
 թէ և սաստանայ բաժանեցաւ յանձնէ, զիարդ կայ-
 ցէ թագաւորութիւն նորա. զի ասէք զինէն եթէ
 Ի՞նչեղզեբուղաւ իշխանաւն զիւաց հանէ դա զդևս:
 19 Աթէ ես Ի՞նչեղզեբուղաւ հանեմ զդևս, որդիքն
 ձեր իւ հանիցեն. վասն այդորիկ նոքին եղիցին
 20 ձեր դատաւորք: Իսկ եթէ մատամք Աստուծոյ հա-
 նեմ զդևս, ապա հասեալ է ՚ի վերայ ձեր արքայու-
 21 թիւն Աստուծոյ: Յորժամ հզոր վառեալ պահիցէ
 22 զտուն իւր, ՚ի խաղաղութեան են ինչք նորա: Իայց
 եթէ հզորագոյն քան զնա ՚ի վերայ եկեալ յաղթե-
 ցէ նմա, զսպառազինութիւնն նորա հանէ յոր յու-
 23 սացեալ էր, և զաւար նորա բաշխեցէ: Ար ոչ է
 ընդ իս՝ հակառակ իմ է, և որ ոչ ժողովէ ընդ իս՝

ցրուէ : Յորժամ այսն պիղծ ելանիցէ 'ի մարդոյ , 24
 շրջի ընդ անջրդին տեղիս , խնդրէ հանգիստ . և իբրև
 ոչ գտանէ , ասէ . դարձայց անդրէն 'ի տուն իմ ուս-
 տի ելին . և դայ գտանէ մաքրեալ և յարդարեալ : 25
 Յայնժամ երթայ և առնու եօթն այլ այս չար ևս 26
 քան զինքն , և մտանէ բնակէ անդ , և լինի յետինն
 մարդոյն այնորիկ չար քան զառաջինն : Ալ եղև մինչ 27
 դեռ խօսէր զայս , ձայն եբարձ կին մի 'ի ժողովրդե-
 նէ անտի և ասէ . Արանի է որովայնին՝ որ կրեացն
 զքեզ , և ստեանցն՝ որ դիեցուցին զքեզ : Ալ նա ա- 28
 սէ . Ա՛ա՛ երանի այնոցիկ է , որ լսեն զբանն Աստու-
 ծոյ և պահիցեն : Ալ 'ի դիզանել 'ի վերայ նորա ժո- 29
 ղովրդոցն՝ սկսաւ ասել . Ազգս այս ազգ չար է . նշան
 խնդրէ , և նշան յերկնից ոչ տացի սմա՛ բայց նշանն
 Յովնանու : Օ՛ի որպէս եղև Յովնան նշան նինուէա- 30
 ցւոց , նոյնպէս եղիցի և որդի մարդոյ ազգիս այսմիկ :
 Աշխոյն հարաւոյ յարիցէ 'ի դատաստանի ընդ արս 31
 ազգիս այսորիկ , և դատապարտեսցէ զսա . զի եկն 'ի
 ծագաց երկրի լսել զիմաստու թիւնն Սաղոմոնի . և
 ահա առաւել քան զՍաղոմոն է աստ : Ալքք նինուէա- 32
 ցիք յարիցեն 'ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ ,
 և դատապարտեսցեն զսա , զի ապաշխարեցին 'ի քա-
 ըրողութեանն Յովնանու . և ահա առաւել քան ըզ-
 Յովնան է աստ :

Ե 4 . Ալ ուրուք լուցեալ ճրագ՝ դնէ 'ի թաքստեան , 33
 այլ 'ի վերայ աշտանակի , զի որ մտանէն՝ լոյս տեսա-
 նիցեն : Ճրագ մարմնոյ ակն է . յորժամ ակնն առատ 34
 է , ամենայն մարմինն լուսաւոր եղիցի . և երբ ակն չար
 է , և մարմինն խաւարին եղիցի . արդ զգոյշ լեր , գուցէ 35
 լոյսդ որ 'ի քեզ է՝ խաւարիցէ : Աթէ մարմինդ քո ա- 36
 մենայն լուսաւոր է , և չգուցէ մասն ինչ խաւարին , ե-
 ղիցի լուսաւոր ամենայն . որպէս յորժամ ճրագն նը-
 շուլիւք լուսաւորիցէ զքեզ : Ալ մինչ դեռ խօսէր զայս , 37
 ազաչէր զնա ոմն փարիսեցի՝ զի ճաշ կերիցէ առ նմա .
 և նա մտեալ բազմեցաւ : Իբրև ետես փարիսեցին՝ 38

զարմացաւ զի նախ ոչ մկրտեցաւ յառաջ քան զճաշ :
 39 Մտէ ցնա Տէր . Մ. յժմ դուք փարիսեցիք զարտաքին
 բաժակին և զպնակին սրբէք , և ներքինն ձեր լի է
 40 յափշտակութեամբ և չարութեամբ . անմիտք , ոչ
 ապաքէն որ զարտաքինն արար՝ և զներքինն նոյն ա-
 41 րար : Մայց աղէ զարժանն իսկ տուք ողորմութիւն ,
 42 և ահա ամենայն սուրբ է ձեր : Մ. յԼ վայ ձեզ փարի-
 սեցւոց , զի տասանորդէք զանանուխ և զփեղանա և
 զամենայն բանջար , և անցանէք զիրաւամբ և զսի-
 րովն Մտուծոյ . զայս արժան էր առնել՝ և զայնու ոչ
 43 անցանել : Ս վայ ձեզ փարիսեցւոց , զի սիրէք զբարձ-
 րագահս ՚ի ժողովուրդս , և զնախողջոյնս ՚ի հրա-
 44 պարակս : Ս վայ ձեզ , զի էք դուք իբրև զգերեզմանս
 անյայտս , և մարդիկ գնան ՚ի վերայ և ոչ գիտեն :
 45 Պատասխանի ետ ոմն յօրինականացն և ասէ ցնա .
 Ս արդապետ , զայդ բանս ասելով և զմեզ թշնամա-
 46 նես : Եւ նա ասէ . Եւ ձեզ վայ օրինականացդ , զի
 բառնայք մարդկան բեռինս դժուարակիրս , և դուք
 47 մատամբ միով ՚ի բեռինսն ոչ մերձենայք : Ս վայ ձեզ ,
 զի շինէք զշիրիմս մարգարէիցն , և հարքն ձեր սպա-
 48 նին զնոսա . ապա ուրեմն վկայէք , եթէ կամակիցք
 էք գործոց հարցն ձերոց . զի նոքա կոտորեցին զնո-
 49 սա , և դուք զգերեզմանս նոցա շինէք : Ս ասն այսօ-
 րիկ իմաստութիւնն Մտուծոյ ասաց . առաքեցից ՚ի
 նոսա մարգարէս և Մաքեալս , և ՚ի նոցանէ սպա-
 50 նանիցեն և հալածիցեն . զի խնդրեսցի արիւն ամե-
 նայն մարգարէից հեղեալ իսկզբանէ աշխարհի՝ յազ-
 51 գէ յայդմանէ , յարենէն Մքելի մինչև յարիւնն .
 Օ աքարիայ կորուսելոյ ընդ սեղանն և ընդ տաճարն .
 52 այժ ասեմ ձեզ , խնդրեսցի յազգէ յայդմանէ : Ս վայ
 ձեզ օրինականացդ , զի թաքուցանէք զփականս գի-
 տութեանն . դուք ոչ մտանէք , և որ մտանելոցն են՝
 53 արգելուք : Եւ ՚ի խօսելն զայս ամենայն առ նոսա
 առաջի ամենայն ժողովրդեանն՝ զամօթի հարկա-
 նէին : Եւ սկսան դպիրքն և փարիսեցիք զբարել և

զրգուել ընդ նմա վասն բազում իրաց, և սպասել 54
որսալ ինչ բանս 'ի բերանոյ նորա, զի չարախօ-
սեացեն զնմանէ:

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Բ

Արուք 'ի կուտել բիւրաւորաց ժողովրդեանն՝ 1
մինչև կոխել զմիմեանս, սկսաւ ասել ցաշակերտսն
իւր. Վախ զգոյշ լերուք անձանց 'ի խմորոյ սաղու-
կեցւոցն, որ է կեղծաւորութիւն: Օ 'ի ոչ ինչ է 'ի 2
ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեսցի, և գաղտնի՝ որ ոչ ծանի-
ցի: Ասան զի զոր ինչ ասիցէք 'ի խաւարի՝ լսելի լի- 3
ցի 'ի լոյս, և զոր յունկանէն խօսեցարուք 'ի շտեմա-
րանս՝ քարոզեսցի 'ի վերայ տանեաց: Վայց ձեզ ա- 4
սեմ սիրելեաց իմոց, մի՛ զարհուրիցիք յայնցանէ որ
սպանանեն զմարմին, և յետ այնորիկ աւելի ինչ ոչ
ունիցին առնել: Վ. յԼ ցուցից ձեզ յումէ երկնչիցիք. 5
երկնչիցիք յայնմանէ՝ որ յետ սպանանելոյ ունի իշ-
խանութիւն արկանել 'ի գեհեն. այո ասեմ ձեզ,
յայնմանէ երկնչիցիք: Վ. Զ ապաքէն հինգ ձագ եր- 6
կուց դանգաց վաճառի, և մի 'ի նոցանէ ոչ է մոռա-
ցեալ առաջի Վ. ստուծոյ: Վ. յԼ ձեր և ամենայն իսկ հեր 7
գլխոյ թուեալ է. մի՛ երկնչիք, զի քան զբազում ձագս
լաւ էք դուք: Վ. սեմ ձեզ, զի ամենայն որ խոստու- 8
վանեսցի յիս առաջի մարդկան, և որդի մարդոյ խոս-
տովանեսցի զնմանէ առաջի շրեշտակաց Վ. ստուծոյ:
Վ. Զ որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան, ուրացեալ լի- 9
ցի առաջի շրեշտակաց Վ. ստուծոյ: Վ. Զ ամենայն որ 10
ասէ բան զորդւոյ մարդոյ՝ թողցի նմա, բայց որ զՇո-
գին սուրբ հայհոյիցէ՝ մի՛ թողցի նմա: Վ. յԼ յորժամ 11
տանիցին զձեզ 'ի ժողովուրդս և 'ի պետութիւնս և
յիշխանութիւնս, մի՛ հոգայցէք՝ որպէս թէ զինչ պա-
տասխանի տայցէք կամ զինչ ասիցէք. զի Շոգին 12
սուրբ ուսուսցէ ձեզ 'ի նմին ժամու՝ զինչ պարտ իցէ
խօսել:

13 ԵՒ . Մտէ ոմն 'ի ժողովրդենէն ցնա . Սարգա-
 պետ, ասա ցեղբայր իմ՝ բաժանել ընդ իս զժառան-
 14 գու թիւնն : Աւ նա ասէ ցնա . Մյր գու , ո՞ կացոյց
 15 զիս դատաւոր կամ բաժանարար 'ի վերայ ձեր : Աւ
 ասէ ցնոսա . Տեսէք և զգոյշ լերուք յամենայն ա-
 գահութենէ , զի ոչ եթէ 'ի մթերից ընչից ուրուք
 16 իցեն կեանք նորա : Այսեցաւ առ նոսա առակ մի և
 ասէ . Մն ուրումն մեծատան ետուն անդք տոհմա-
 17 կանս . և խորհէր 'ի միտս իւր և ասէր , զի՞ գործե-
 ցից՝ զի ոչ գոյ տեղի ուր ժողովեցից զարդիւնս իմ :
 18 Աւ ասէ . գիտեմ զինչ արարից . քակեցից զշտեմա-
 րանս իմ՝ և ևս մեծամեծս շինեցից , և անդր ժողո-
 19 վեցից զցորեան և զամենայն բարութիւնս իմ , և ա-
 սացից ցանձն իմ . անձն , ունիս բազում բարութիւնս
 համբարեալ ամաց բազմաց . հանգիր՝ կեր արբ և ու-
 20 թախ լեր : Մտէ ցնա Մտուած . անմիտ , յայսմ զի-
 շերի զոգիդ 'ի քէն 'ի բաց պահանջիցեն , իսկ զոր
 21 պատրաստեցերն ում լինիցի : Այնպէս և որ գանձէ
 22 անձին , և ոչ յՄտուած մեծանայցէ : Մտէ ցաշա-
 կերտան իւր . Սասն այդորիկ ասեմ ձեզ . մի հո-
 գայք ընդ ոգւոյ՝ թէ զինչ ուտիցէք . և մի՛ ընդ մարմնոյ՝
 23 թէ զինչ զգենուցուք . զի ոգի առաւել է քան զկե-
 24 րակուր , և մարմին քան զհանդերձ : Հայեցարուք
 ընդ ագռաւս , զի ոչ սերմանեն և ոչ հնձեն , որոց ոչ
 գոն շտեմարանք և ոչ համբարանոցք , և Մտուած
 կերակրէ զնոսա . ո՞րչափ ևս առաւել զձեզ՝ որ լաւ
 25 էք քան զթռչունս : Մի՛ ձէնջ առ հոգալ՝ կարիցէ
 26 յաւելուլ 'ի հասակ իւր կանգուն մի . իսկ արդ եթէ
 'ի փոքուն չէք բաւական՝ վասն այլոցն զի՞ հոգայցէք :
 27 Հայեցարուք ընդ շուշանն՝ որպէս աճէ , ոչ ջանայ և
 ոչ նիւթէ . ասեմ ձեզ , և ոչ Սաղոմոմն յամենայն 'ի
 28 փառսն իւր զգեցաւ իբրև զմի 'ի նոցանէ : Իսկ եթէ
 զխոտն որ այսօր 'ի բացի է և վաղիւ 'ի հնոց արկա-
 նելի՝ Մտուած այնպէս զգեցուցանէ , ո՞րչափ ևս ա-
 29 ռաւել զձեզ , թերահաւատք : Աւ գուք մի՛ խընդ-

րէք՝ զինչ ուտիցէք կամ զինչ ըմպիցէք, և մի՛ զբաղ-
 նուք. զի զայն ամենայն հեթանոսք աշխարհի խընդ- 30
 րեն. այլ ձեր հայր զիտէ զի պիտոյ է այն ամենայն:
 Իայց խնդրեցէք զարքայութիւն Մատուծոյ, և այն 31
 յաւելցի ձեզ:

Ե Գ. Մի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ, զի հաճեցաւ հայր 32
 ձեր տալ ձեզ զարքայութիւն: Ա՛ւաճառեցէք զինչս 33
 ձեր, և տուք ողորմութիւն. և արարէք ձեզ քսակս
 առանց հնանալոյ, գանձ անպակաս յերկինս. ուր ոչ
 գող մերձենայ, և ոչ ցեց ապականէ: Օ՛ր ուր գանձն 34
 ձեր է, անդ և սիրտք ձեր եղիցին: Ա՛ղիցին գօտիք 35
 ձեր անգեալ ընդ մէջս, և ճրագունք լուցեալք և 36
 դուք նմանօրք մարդկան որ ակն ունիցին տեառն իւ-
 րեանց՝ թէ երբ գառնայցէ ՚ի հարսանեաց, զի յոր-
 ժամ գայցէ և բախիցէ, վաղվաղակի բանայցեն նմա:
 Արանի իցէ ծառայիցն այնօրիկ, զորս եկեալ Տէրն 37
 գացէ արթունս. ամէն ասեմ ձեզ, զի գօտի ընդ
 մէջ ածցէ, և բազմեցուցէ զնոսա, և անցեալ պաշ-
 տիցէ զնոսա. և եթէ յերկրորդ կամ յերրորդ պա- 38
 հու եկեսցէ և գացէ այնպէս, երանելի են ծառայքն
 այնօրիկ: Իայց զայն զիտասջիք, եթէ զիտէր տա- 39
 նուտէրն յորում ժամու գող գայ, չտայր թոյլ ական
 հատանել ՚ի տան իւրում: Այլ դուք եղերուք պատ- 40
 րաստք, զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք՝ գայ որդի
 մարդոյ: Ասէ Սեփրոս. Տէր, առ մե՞զ ասացեր զա- 41
 ռակդ զայդ՝ թէ առ ամենեւեան: Այլ ասէ Տէր. 42
 Ա՛վ իցէ հաւատարիմ տնտես և իմաստուն, զոր կա-
 ցոյց տէր իւր ՚ի վերայ գերդաստանի իւրոյ տալ ՚ի
 ժամու զկերակուրս: Արանի իցէ ծառային այնմիկ՝ 43
 զոր եկեալ տէր իւր գտանիցէ արարեալ այնպէս: Ա՛ր. 44
 դարև ասեմ ձեզ, զի ՚ի վերայ ամենայն ընչից իւրոց
 կացուցէ զնա: Այլ ասէ ասիցէ ծառայն այն ՚ի 45
 սրտի իւրում, յամէ տէր իմ ՚ի գալ, և սկսանիցի
 հարկանել զծառայսն և զաղախնայսն, ուտել և ըմ-
 պել և արբենալ, եկեսցէ տէր ծառային այնօրիկ յա- 46

և ուր յորում ակն ոչ ունիցի, և 'ի ժամաւ յորում ոչ
 գիտիցէ, ընդ մէջ կտրեացէ զնա, և զմասն նորա ընդ
 47 անհաւատս գիցէ: Եւ ծառայ որ գիտիցէ զկամս
 տեան իւրոյ և ոչ պատրաստիցէ ըստ կամաց նորա,
 48 արբցէ զան բազում: Եւ որ ոչն գիտիցէ՝ և արժա
 նի գանի ինչ գործիցէ, արբցէ զան սակաւ. ամե
 նայնի որում շատ տուաւ՝ շատ խնդրեացի 'ի նմանէ,
 և որում բազում աւանդեցաւ՝ առաւել ևս պահան
 ջեացեն 'ի նմանէ:

49 Ե՛ր. Նուր եկի արկանել յերկիր, և զինչ կա
 50 միմ՝ թէ արդէն իսկ բորբոքէր, և մկրտութիւն մի
 ունիմ մկրտել, և զիարդ փութամ՝ մինչև կատա
 51 րեացի: Նամարիք եթէ խաղաղութիւն եկի տալ
 52 յերկիր, ոչ, ասեմ ձեզ, այլ բաժինս: Օ՛ր եղիցին
 յայսմ հետէ հինգ 'ի տան միում բաժանեալք,
 53 երեքն յերկուց և երկուքն յերից: Բաժանեացի
 հայր յորդւոյ, և որդի 'ի հօրէ. մայր 'ի դստերէ, և
 դուսար 'ի մօրէ, սկեսուր 'ի հարսնէ, և հարսն 'ի
 54 սկեսրէ իւրմէ: Բայց և ցժողովուրդսն. Զորժամ
 տեսանիցէք ամալ ծագեալ յարեմտից՝ իսկոյն ասէք
 55 թէ անձրև գայ, և լինի այնպէս. և յորժամ հա
 րաւ շնչեալ, ասէք թէ խորշակ լինի, և լինի այնպէս:
 56 Եւ զժաւորք, զերեսս երկնի և երկրի գիտէք փոր
 57 ձել, իսկ զժամանակս զայս զիարդ ոչ փորձէք: Բն
 58 դէր և յանձանց իսկ ոչ ընտրէք զարժանն: Զոր
 ժամ երթայցես ընդ օտոխի քում առ իշխան, 'ի ձա
 նապարհի տուր զհաշիւն՝ զերժանել 'ի նմանէ. զի
 գուցէ քարչիցէ զքեզ առ դատաւորն, և դատաւորն
 մատնիցէ դահճի, և դահճի՞ն արկանիցէ 'ի բանտ:
 59 Բայց քեզ, ոչ ելանիցես անտի՝ մինչև հատուցանի
 ցես զյետին բնիօնն:

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Գ

Եկին ոմանք 'ի նմին ժամանակի, և պատմեցին նր- 1
մա վասն գալիլեացւոցն, որոց զարիւնն Պիղատոս 2
խառնեաց ընդ զոհս նոցա: Պատասխանի ետ և ասէ 3
ցնոսա. համարիք եթէ այն գալիլեացիք եղեն մե- 4
ղաւորք քան զամենայն գալիլեացիս, զի զայնպիսի 5
անցս կրեցին. ոչ ասեմ ձեզ, այլ եթէ ոչ ապաշխա- 6
րիցէք՝ ամենեքին նոյնպէս կորնչիջիք: Վամ նոքա 7
ութուտասանքն, յորոց վերայ աշտարակն անկաւ 'ի 8
Սիլուամ, և սպան զնոսա, համարիք թէ նոքա պար- 9
տապանք եղեն քան զամենայն մարդիկ՝ որ բնակեալ 10
են Արուսաղէմ. ոչ, ասեմ ձեզ, այլ թէ ոչ ապաշ- 11
խարիցէք՝ ամենեքեան նոյնպէս կորնչիջիք: Մտաց 12
և զառակս զայս. թզենի մի էր ուրումն տնկեալ 13
յայգւոջ իւրում, և եկն խնդրել պտուղ 'ի նմանէ 14
և ոչ եգիտ. Մտէ ցայգեգործն. ահա երեք ամք են՝ 15
յորմէ հետէ գամ խնդրել պտուղ 'ի թզենուոջ՝ և 16
ոչ գտանեմ, արդ կտրեա զգա, ընդէր և զերկիրդ խա- 17
փանէ: Նա պատասխանի ետ և ասէ. տէր, թող 18
զգա այս ամ ևս, մինչև շուրջ զգուլաւ բրեցից և ար- 19
կից աղբ, թերևս արասցէ պտուղ. ապա թէ ոչ՝ յա- 20
մէ ևս հատցես զգա:

ԵԵ. Ալ ուսուցանէր 'ի միում ժողովրդանոցացն 10
'ի շաբաթս. և ահա կին մի՝ զոր ունէր այս հիւան- 11
դու թեան ամս ու թուտասն, և էր կարկամեալ, և ոչ 12
կարէր ամենեին 'ի վեր հայել: Ալ տեսեալ զնա 13
Յիսուսի, կոչեաց առ ինքն և ասէ ցնա. Վին դու, 14
արձակեալ ես 'ի հիւանդութենէ քումմէ. Ալ եդ 'ի 15
վերայ նորա ձեռն, և առ ժամայն ուղղեցաւ, և փա- 16
ռաւոր առնէր զՄտուած: Պատասխանի ետ ժողո- 17
վրդապետն՝ ցասուցեալ թէ ընդէր 'ի շաբաթու 18
բժշկեաց Յիսուս, և ասէ ցժողովուրդն. Վեց օր է՝ 19
յորս արժան է գործել, յայնս եկայք բժշկեցարուք,

- 15 և մի յաւուր շաբաթու : Պատասխանի ետ նմա Տէր
 և ասէ . Աեղծաւորք, իւրաքանչիւր ոք 'ի ձէնջ 'ի շա
 բաթու ոչ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ 'ի մտոյ, և
 16 տանի տայ ջուր : Իսկ այս դուստր Աբրահամու էր
 զոր կապեաց սատանայ՝ ասաւազիկ ութուտասն ամ,
 ոչ էր արժան արձակել 'ի կապանաց անտի 'ի շաբա
 17 թու : Եւ զայս իբրև ասաց, յամօթ լինէին ամե
 նեքին որ հակառակն կային նմա . և ամենայն ժո
 ղովուրդն ուրախ լինէր 'ի վերայ ամենայն փառաւո
 18 թութեանցն՝ որ գործէին 'ի նմանէ : Եւ ասէր . Սւմ
 նման է արքայութիւն Աստուծոյ, և որո՞ւմ նմանու
 19 թեան նմանեցուցից զնա : Սման է հատոյ մանան
 խոյ, զոր առեալ մարդոյ արկ 'ի պարտէզ իւր . ա
 ճեաց և եղև ծառ, և թռչունք երկնից բնակեալ
 20 էին յոստս նորա : Եւ դարձեալ ասէ . Սւմ նմանե
 21 ցուցից զարքայութիւն Աստուծոյ . նման է խմորոյ,
 զոր առեալ կնոջ թաքոյց յալեր երից գրուաց՝ մինչև
 խմորեցաւ ամենայն :
- 22 Եւ . Եւ շրջէր ընդ քաղաքս և ընդ գետոս, ու
 սուցանէր . և ճանապարհ արարեալ Արուսաղէմ
 23 ասէ ոմն ցնա . Տէր, եթէ սակաւք իցեն՝ որ ապրելոց
 24 իցեն : Եւ նա ասէ ցնոսա . Սնացարուք մտանել
 ընդ դուռն նեղ . ասեմ ձեզ, զի բազումք խնդրեսցեն
 25 մտանել՝ և ոչ կարասցեն, յորմէ հետէ մտցէ տա
 նուտէրն, և փակեսցէ զդուռնն . և սկսանիցիք կալ
 արտաքոյ՝ և բախել զդուռնն, և ասել . Տէր՝ Տէր,
 բաց մեզ . և պատասխանի տուեալ ասիցէ ձեզ, ոչ
 26 գիտեմ զձեզ ուստի էք : Եւ այնժամ սկսանիցիք ա
 սել . կերաք առաջի քոյ և արբաք, և 'ի հրատա
 27 րակս մեր ուսուցեր : Եւ ասիցէ . ասեմ ձեզ, ոչ
 գիտեմ զձեզ ուստի էք . 'ի բաց կացէք յինէն ամե
 28 նայն մշակքդ անիրաւութեան : Եւնդ եղիցի լալ և
 կրճել ատամանց, յորժամ տեսանիցէք զԱբրահամ
 և զԻսահակ և զԵսայիբ և զամենայն մարգարէս
 յարքայութեան Աստուծոյ, և զձեզ հանեալ ար

տաքս : Այլ եկեացեն յարևելից և յարևմտից և 'ի 29
 հիւսիսոյ և 'ի հարաւոյ , և բազմեացին յարքայու-
 թեան Աստուծոյ : Այլ ահա իցեն յետինք՝ որ եղիցին 30
 առաջինք , և իցեն առաջինք՝ որ լինիցին յետինք : Ա 31
 նմին աւուր մատեան օմանք փարիսեցիք և ասէն ցնա .
 Այլ և գնա աստի , զի հերովդէս կամի սպանանել ըզ-
 քեզ : Այլ ասէ ցնոսա . Այրթայք ասացէք աղուեսուն 32
 այնմիկ . ահաւասիկ հանեմ դես , և բժշկութիւնս
 կատարեմ այսօր և վաղիւ և յերիւր աւուր կատարիմ :
 Աայց պարտ է այսօր և վաղիւ և 'ի միւսում աւուր 33
 գնալ . զի ոչ է մարթ մարգարէի կորնչել արտաքոյ քան
 զԱրուսաղէմ : Արուսաղէմ , Արուսաղէմ , որ կոտո- 34
 ըիւր զմարգարէս , և քարկոծ առնէիր զառաքեալսն առ
 քեզ . քանիցս անգամ կամեցայ ժողովել զօրդիս քո՝
 որպէս հաւ զձագս իւր ընդ թւովք , և ոչ կամեցա-
 ըք . ահա թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր : Աայց ա- 35
 սեմ ձեզ , եթէ ոչ ևս տեսանիցէք զիս , մինչև ասի-
 ցէք՝ որհնեալ եկեալն յանուն հեառն :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Գ

Ե Է . Եւ եղև 'ի մտանելն նորա 'ի տուն ուրումն 1
 իշխանացն փարիսեցւոց 'ի շաբաթու՝ ուտել հաց , և
 նոքա սպասէին նմա : Այլ ահա այր ոմն էր անդ ջրգո- 2
 զեալ առաջի նորա : Պատասխանի ետ ՝ Յիսուս և ա- 3
 սէ ցօրինաւորսն և ցփարիսեցիսն . Աթէ արժան ի-
 ցէ 'ի շաբաթու բժշկել : Եւ նոքա լուռ եղեն . և 4
 բուն հարեալ զնմանէ՝ բժշկեաց զնա և արձակեաց :
 Այլ ասէ ցնոսա . Մյր ուրուք 'ի ձէնջ էշ կամ եղն ան- 5
 կանիցի 'ի ջրհոր , և ոչ վաղվաղակի հանիցէ զնա յա-
 ւուր շաբաթու : Այլ ոչ կարացին տալ նմա պատաս- 6
 խանի առ այն : Ասաց և առ կոչնականսն առակ մի , 7
 հայեցեալ թէ զիարդ բարձրնտիր լինէին . ասէ ցնո-
 սա . Յորժամ կոչիցէ ոք զքեզ 'ի հարսանիս կամ 8
 'ի կոչունս , մի բազմիցիս յառաջին բարձին . գուցէ

- պատուականագոյն և ս քան զքեզ իցէ կոչեցեալ 'ի
 9 նմանէ, և եկեալ որ զքեզն և զնա կոչեաց, ասիցէ
 ցքեզ՝ տուր սմա տեղի, և ապա սկսանիցիս ամօթով
 10 զյետին տեղին ունել: Այլ յորժամ կոչիցիս, եր-
 թիջիր բազմիջիր 'ի յետին տեղուջ. զի յորժամ
 գայցէ որ կոչեացն զքեզ, ասիցէ. ցքեզ բարեկամ,
 'ի վեր մատիր. յայնժամ եղիցին քեզ փառք առաջի
 11 բարձակցացն քոց: Օ ի ամենայն որ բարձրացուցա-
 նէ զանձն՝ խոնարհեցի, և որ խոնարհեցուցանէ
 12 զանձն՝ բարձրացի: Ասէ և ցկոչնատէրն. Յորժամ
 առնիցես ճաշ կամ ընթրիս, մի կոչեր զբարեկամս
 քո, և մի զեղբարս քո, և մի զազգականս քո, և
 մի զղրացիս քո, և մի զմեծամեծս. զի մի և նոքա
 փոխարէն կոչեսցեն զքեզ, և լինիցի քեզ հատու-
 13 ցումն: Այլ յորժամ առնիցես ընդունելութիւն,
 14 կոչեա զաղքատս և զխեղս, զկաղս և զկոյրս, և ե-
 րանելի լինիցիս. զի ոչ ունին փոխարէն հատուցանե-
 լոյ քեզ, և հատուցի քեզ փոխարէն 'ի յարութեան
 15 արդարոց: Իբրև լուաւ զայս ոմն 'ի բազմականացն՝
 ասէ ցնա. Արանի որ կերիցէ ճաշ յարքայութեան
 16 Աստուծոյ: Աւ նա ասէ. Այր ոմն գործեաց ընթ-
 17 րիս, և հրաւիրեաց զբազումս: Աւ առաքեաց ըզ-
 ծառայ իւր 'ի ժամու ընթրեացն կոչել զհրաւի-
 րեալսն, թէ եկայք, զի ահաւասիկ պատրաստ է ա-
 18 մենայն ինչ: Աւ սկսան մի ըստ միոջէ ամենեքեան
 հրաժարել: Առաջինն ասէ. ազարակ գնեցի, և հարկ
 է ելանել տեսանել զնա, աղաչեմ զքեզ՝ կալ զիս
 19 հրաժարեալ: Աւ միւսն ասէ. լուծս հինգ եղանց գնե-
 ցի, և երթամ փորձել զնոսա, աղաչեմ զքեզ՝ կալ զիս
 20 հրաժարեալ: Աւ միւսն ասէ. կին ածի, և վասն
 21 այնորիկ ոչ կարեմ գալ: Աւ եկեալ ծառայն պատ-
 մեաց զայն տեառն իւրում: Յայնժամ բարկացեալ
 տանուտէրն՝ ասէ ցծառայն իւր. ել վաղվաղակի 'ի
 հրապարակս և 'ի փողոցս քաղաքիդ, և զաղքատս և
 22 զխեղս և զկաղս և զկոյրս մոյծ այսր: Աւ ասէ ծա-

ապն . տէր , եղև զոր հրամայեցերն , և կայ ևս տե . 23
 զի : Այլ ասէ տէրն ցծառայն . ել 'ի ճանապարհս և
 'ի ցանկս , և արա այսր մտանել , զի լցցի տունս իմ :
 Ասեմ ձեզ , զի ոչ ոք յայնց կոչեցելոց ճաշակեսցէ 24
 յընթրեաց իմոց :

24 . Այլ երթային ընդ նմա ժողովուրդք բազումք , 25
 դարձաւ և ասէ ցնոսա . Աթէ ոք գայ առ իս , և ոչ 26
 ատեայ զհայր իւր և զմայր , և զկին և զորդիս , և
 զեղբարս և զքորս , նա՛ և զանձն ևս իւր , ոչ կարէ
 իմ աշակերտ լինել : Օ ի որ ոչ բառնայ զխաչ իւր և 27
 գայ զկնի իմ , ոչ կարէ իմ աշակերտ լինել : Այլ ոք 'ի 28
 ձէնջ կամիցի շինել աշտարակ , և ոչ նախ նստեալ հա-
 մարիցի զծախսն՝ եթէ ունիցի բաւական 'ի կատա-
 րումն : Օ ի գուցէ իբրև արկանիցէ հիմն՝ և ոչ կա 29
 թիցէ կատարել , ամենեքին որ տեսանիցեն՝ սկսանի-
 ցին ծաղր առնել զնա և ասել , թէ այս այր սկսաւ 30
 շինել՝ և ոչ կարաց կատարել : Ամ ո՞ր թագաւոր եր 31
 թեալ տայցէ պատերազմ ընդ այլում թագաւորի ,
 և ոչ նստեալ նախ խորհիցի , եթէ կարճիցէ տասն
 հազարաւ զդէմ ունել զայնորիկ՝ որ գայցէ 'ի վերայ
 նորա քսան հազարաւ . ապա թէ ոչ , մինչ գեռ հե 32
 աագոյն իցէ , հրեշտակու թիւն առաքեալ՝ աղաչեսցէ
 'ի խաղաղութիւն : Այլ այսպէս ամենայն ոք 'ի ձէնջ , 33
 որ ոչ հրաժարեսցէ յամենայն ընչից իւրոց , ոչ կարէ
 իմ աշակերտ լինել : Արուք է աղ . ապա թէ աղն 34
 անհամեսցի , իւ համեմեսցի . ոչ յերկիր և ոչ յաղբ 35
 է պիտանացու , այլ ընկենուլ զնա արտաքս : Ար ու-
 նիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Ե

Եւ էին մերձ առ նա ամենայն մաքսաւորք և մե . 1
 զաւորք՝ լսել 'ի նմանէ : Տրտնջէին փարիսեցիքն և 2
 դպիրք և ասէին . Մեզէ՞ր սա զմեզաւորս ընդունի
 և ուտէ ընդ նոսա : Ասաց առ նոսա զառակս զայս . 3

4 Ո՛վ ոք իցէ 'ի ձէնջ մարդ ' որոյ իցէ հարիւր ոչխար ,
 և կորուսանիցէ մի 'ի նոցանէ , ո՛չ թողուցու զիննը-
 սունն և զինն յանապատի , և երթիցէ զհետ կորու-
 5 սելոյն՝ մինչև գտանիցէ զնա : Ալ իբրև գտանէ՝ զնէ
 6 զնա 'ի վերայ ուսոց իւրոց խնդալով , և երթայ 'ի
 տուն . կոչէ զբարեկամս և զգրացիս և ասէ ցնոսա .
 ուրախ եղերուք ընդ իս , զի գտի զոչխարս իմ զկո-
 7 բուսեալ : Ասեմ ձեզ , զի այսպէս է ուրախութիւն
 յերկինս վասն միոյ մեղաւորի որ ապաշխարիցէ ,
 քան վասն իննսուն և ինն արդարոյ՝ որոց չիցէ պի-
 8 տոյ ապաշխարութիւն : Ամ ո՛վ իցէ կին , որոյ ի-
 ցէն գրամք տասն , և եթէ կորուսանիցէ գրամ
 մի , ո՛չ լուցանիցէ ճրագ , և ածիցէ աւել 'ի տան ,
 9 և խնդրիցէ ստէպ՝ մինչև գտանիցէ . և իբրև գտա-
 նէ , կոչէ զբարեկամս և զգրացիս և ասէ . ուրախ լե-
 րուք ընդ իս , զի գտի զգրամն իմ զոր կորուսի :
 10 Այնպէս , ասեմ ձեզ , ուրախութիւն եղիցի առաջի
 հրեշտակաց Աստուծոյ 'ի վերայ միոյ մեղաւորի որ
 11 ապաշխարիցէ : Ալ ասէ . Ան միջ էին երկու որ-
 12 դիք . ասէ կրտսերն 'ի նոցանէ ցհայրն . հայր , տուր
 ինձ բաժին որ անկանի յընչիցդ . և նա բաժանեաց
 13 նոցա զկեանսն : Ալ յետ ոչ բազում աւուրց ժողո-
 վեալ զամենայն կրտսեր որդւոյն՝ զնաց յաշխարհ հե-
 ոի , և անդ վատնեաց զինչս իւր , զի կեայր անառա-
 14 կութեամբ : Ալ իբրև սպառեաց զամենայն , եղև
 սով սաստիկ յաշխարհին յայնմիկ , և սկսաւ ինքն
 15 չքաւորել : Ալ զնացեալ յարեցաւ 'ի մի ոմն քաղա-
 քացւոց աշխարհին այնորիկ . և յղեաց զնա յաղա-
 16 րակ իւր՝ արածել խոզս . և ցանկայր ընուլ զորովայն
 իւր յեղջերէն զոր խոզքն ուտէին , և ոչ ոք տայր նը-
 17 մա : Ալ եկեալ 'ի միտս իւր ասէ . քանի՛ վարձկանք
 իցէն 'ի տան հօր իմոյ հացալիցք , և ես աստ սովա-
 18 մահ կորնչիմ . յարուցեալ զնացից առ հայր իմ , և
 19 ասացից ցնա . հայր , մեղայ յերկինս և առաջի քո , և
 ոչ ևս եմ արժանի կոչել որդի քո . արա զիս իբրև

զմի՛ի վարձկանաց քոց : Այլ յարուցեալ եկն առ հայր 20
 իւր . և մինչ դեռ հեռագոյն էր , ետես զնա հայրն
 և գթացաւ . յարեաւ և ընթացաւ ընդ առաջ , ան-
 կաւ զպարանոցաւն նորա , և համբուրեաց զնա : Այլ 21
 ասէ ցնա որդին . հայր , մեղայ յերկինս և առաջի
 քո . ոչ ևս եմ արժանի կոչել որդի քո : Ասէ հայրն 22
 ցճառայսն իւր . վաղվաղակի հանէք զպատմութեանն
 առաջին և ազուցէք նմա , և տուք զմատանին ՚ի ձեռն
 նորա և կոչիկս յոտս նորա . և ածէք զեզն պարաւ 23
 ըակ , զենէք , կերիցուք և ուրախ լիցուք . զի այս 24
 որդի իմ մեռեալ էր՝ և եկեաց , կորուսեալ էր՝ և
 գտաւ . և սկսան ուրախ լինել : Այլ էր երէց որդի նո- 25
 ըրա յագարակի . և մինչ դեռ գայր և մերձ եղև ՚ի
 տունն , լուաւ զձայն երգոց և զպարուց . և կոչեցեալ 26
 առ ինքն զմի ՚ի ծառայիցն՝ հարցանէր թէ զի՞նչ իցէ
 այն : Այլ նա ասէ ցնա . զի եղբայր քո եկեալ է , և 27
 եզեն հայր քո զեզն պարարակ , զի ողջամբ ընկալաւ
 զնա : Նարկացաւ՝ և ոչ կամէր մտանել . և հայրն ե- 28
 լեալ արտաքս՝ աղաչէր զնա : Պատասխանի ետ և ա- 29
 սէ ցհայրն . այս քանի ամբ են՝ զի ծառայեմ քեզ , և
 երբէք զպատուիրանաւ քով ոչ անցի . ուլ մի երբէք
 ոչ ետուր ինձ՝ զի ուրախ եղէց ընդ բարեկամս իմ .
 յորժամ եկն որդիդ քո այդ , որ եկեր զկեանս քո 30
 ընդ պոռնիկս , զեներ դմա զեզն պարարակ : Այլ ասէ 31
 ցնա . որդեակ , դու հանապաղ ընդ իս ես , և ամե-
 նայն որ ինչ իմ է՝ քո է . այլ ուրախ լինել և խնդալ 32
 պարտ էր , զի եղբայր քո այս մեռեալ էր՝ և եկեաց ,
 կորուսեալ՝ և գտաւ :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Զ

- 1 ԶԲ. Եւ ասէ առ աշակերտսն . Մը մի էր մե-
ծատուն , որոյ էր տնտես . և եղև զնմանէ ամբաս-
- 2 տանու թիւն , որպէս թէ վատնիցէ զինչս նորա : Առ-
չեաց և ասէ ցնա . զինչ է այս զոր լսեմս զքէն . տուր
զհամար տնտեսու թեան քոյ , զի ոչ ևս կարես լինել
- 3 տնտես : Մսէ ընդ միտս իւր տնտեսն . զինչ գործե-
ցից , զի տէր իմ հանէ զտնտեսու թիւնս . գործել
- 4 ոչ կարեմ , մուրանալ ամաչեմ . գիտեմ զինչ արարից ,
զի յորժամ 'ի բաց լինիցիմ 'ի տնտեսու թեանէս ,
- 5 ընկալցին զիս 'ի տունս իւրեանց : Ալ կոչեցեալ առ
ինքն մի ըստ միոջէ 'ի պարտապանաց տեառն իւրոյ ,
ասէ ցառաջինն . քանի ինչ պարտիս տեառն իմում :
- 6 Ալ նա ասէ . հարիւր մար ձիթոյ . ասէ ցնա . կա
7 զգիր քո՝ և նիստ գրեա վաղվաղակի յիսուն : Աար-
ձեալ ասէ ցմիւսն . դու քանի ինչ պարտիս . և նա ա-
սէ . հարիւր քոռ ցորենոյ . և ասէ ցնա . կա զգիր քո՝
- 8 և նիստ գրեա ու թսուն : Ալ գովեաց տէրն զտնտեսն
անիրաւու թեան , զի իմաստու թեամբ արար . զի որ-
դիք աշխարհիս այսորիկ իմաստնագոյն են քան զոր-
- 9 դիս լուսոյ յազգս իւրեանց : Ալ ես ձեզ ասեմ , ա-
րարէք ձեզ բարեկամս 'ի մամոնայէ անիրաւու թեան .
զի յորժամ պակասիցէ այն , ընկալցին զձեզ 'ի
- 10 յարկսն յաւիտենականս : Ար 'ի փոքուն հաւատա-
11 ըիմ է , և 'ի բազմին հաւատարիմ է . և որ 'ի փոքուն
անիրաւ է , և 'ի բազմին անիրաւ է : Ասկարդ ե թէ յա-
նիրաւ Սամոնային չեղէք հաւատարիմք , զձմա-
- 12 ըիտն ձեզ ո՞ հաւատասցէ : Ալ ե թէ յօտարին չեղէք
13 հաւատարիմք , զձերն ո՞ տացէ ձեզ : Ալ որ ծառայ
կարէ երկուց տերանց ծառայել . զի ե թէ զմին ասի-
ցէ , զմիւսն սիրէ . կամ զմին մեծարիցէ , և զմիւսն
արհամարհիցէ . ոչ կարէք Մստուծոյ ծառայել և Սա-

մոնայի: Իբրև լսէին զայս ամենայն՝ փարիսեցիքն, 14
 քանզի արծաթասէրք էին, անգոսնէին զնա: Աւ 15
 ասէ ցնոսա. Իուք էք որ արդարացուցանէք զան-
 ձինս առաջի մարդկան, սակայն Մտուած զիտէ ըզ-
 սիրտս ձեր. զի որ առաջի մարդկան բարձր է, պիղծ
 է առաջի Մտուածոյ: ( )րէնքն և մարգարէք մին 16
 չե ց՝ Յովհաննէս. յայնմ հետէ արքայութիւն Մտ-
 տուածոյ աւետարանի, և ամենայն ոք զնա բռնաբա-
 րէ: Իիւրին իցէ երկնից և երկրի անցանել, քան 17
 յօրինացն միոյ նշանախեցի անկանել: Մենայն որ 18
 արձակէ զկին իւր և առնէ այլ շնայ, և որ զար-
 ձակեալն առնէ՝ շնայ: Այր ոմն էր մեծատուն, և 19
 ազանէր բեհեզս և ծիրանիս, և ուրախ լինէր հա-
 նապազ առատապէս: Աւ աղքատ ոմն անուն Վ ա 20
 զարոս, անկեալ դնէր առ դրան նորա վիրաւորեալ.
 և ցանկայր ընուլ զօրովայն իւր՝ ի փշրանացն՝ որ ան 21
 կանէին ի սեղանոյ մեծատանն. այլ և շունք և ս գայ-
 ին և լեզուին զվէրս նորա: Աղև մեռանել աղքա 22
 տին, և տանել շրեշտակացն զնա ի գոգն Մբրա-
 համու. մեռաւ և մեծատունն և թաղեցաւ. և ի 23
 դժոխսն՝ ամբարձ զաչս իւր մինչ ի տանջանսն էր, ե-
 տես զՄբրահամ ի հեռաստանէ, և զՎ ազարոս ի
 գոգ նորա հանգուցեալ: Աւ նա աղաղակեաց և ասէ. 24
 հայր Մբրահամ, ողորմեաց ինձ, և առաքեա զՎ ա-
 զարոս, զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ ի ջուր, և զո-
 վացուցէ զլեզու իմ, զի պապակիմ ի տապոյ աստի:
 Աւ ասէ ցնա Մբրահամ. որդեակ, յիշեա զի ընկա 25
 լար անդէն զբարիս քո ի կեանսն քում, և Վ ազա-
 րոս նոյնպէս զչարչարանս. արդ սա աստ մխիթարի,
 և դու այդր պապակիս. և ի վերայ այսր ամենայնի՝ 26
 վիհ մեծ է ընդ մեզ և ընդ ձեզ. եթէ կամիցին աս-
 տի առ ձեզ անցանել ոչ կարեն, և ոչ այտի ոք առ
 մեզ անցանել: Աւ ասէ. արդ աղաչեմ զքեզ, հայր, 27
 զի արձակեսցես զդա ի տուն հօր իմոյ. են իմ անդ 28
 եղբարք հինգ, որպէս զի տայցէ նոցա վկայութիւն,

29 զի մի և նորա գայցեն յայս տեղի տանջանաց: Եւ
 ասէ Մբրահամ. ունին զՄովսէս և զմարգարէսն,
 30 նոցա լուիցեն: Եւ նա ասէ. ոչ, հայր Մբրահամ,
 բայց եթէ 'ի մեռելոց որ երթիցէ առ նոսա, և ա-
 31 պաշխարիցեն: Եւ ասէ ցնա. եթէ Մովսիսի և
 մարգարէիցն ոչ լսեն, և ոչ եթէ 'ի մեռելոց որ յառ-
 նիցէ՝ հաւանեացին:

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Է

1 2Գ. Ասաց և առ աշակերտսն իւր. Ոչ է մարթ
 չգալ գայթազողութեան, բայց վայ այնմիկ է՝ յոյր
 2 ձեռն գայցէ: Եւ ասէ իմա՛ թէ վէմ երկանաքար
 կախէր զպարանոցէ նորա, և անկանէր 'ի ծով, քան
 թէ գայթազողեցուցանիցէ զմի որ 'ի փոքրկանցս
 3 յայսցանէ: Սգոյշ կացէք անձանց. եթէ մեղիցէ
 եղբայր քո, սաստեա նմա. և եթէ ապաշխարիցէ,
 4 թող նմա. և եթէ եօթն անգամ մեղիցէ քեզ, և
 եօթն անգամ դարձցի 'ի քեզ և ասիցէ՝ ապաշխա-
 5 րեմ, թողցես նմա: Եւ ասեն Մաքեալքն ցՏէր.
 6 Յաւել մեզ հաւատս: Եւ ասէ Տէր. Եթէ ու-
 նիցիք հաւատս քան զհատ մանանխոյ, և ասի-
 ցէք թթեւոյս այսմիկ, խլեաց և տնկեաց 'ի ծո-
 7 վու, և հնազանդեսցի ձեզ: Իսկ ո՞վ որ 'ի ձենջ որ
 ունիցի ծառայ հողագործ կամ հովիւ, որ իբրև մտա-
 նիցէ յագարակէ՝ ասիցէ ցնա վաղվաղակի, թէ անց
 8 բազմեաց. այլ ոչ ասիցէ ցնա, թէ պատրաստեա
 զինչ ընթրելոց իցեմ, և գօտի ածեալ պաշտեա զիս՝
 մինչև կերայց և արբից, և ապա կերիցես և արբցես
 9 դու: Եթէ շնորհ ունիցի ծառային այնմիկ, զի ա-
 10 րար զամենայն հրամանսն: Երեսուս և դուք յոր-
 ժամ առնիցէք զամենայն հրամայեալսն ձեզ, ասա-
 ջիք՝ թէ ծառայք անպիտանք եմք, զոր պարտեաքն
 11 առնել՝ արարաք: Եւ եղև մինչև երթայր նա յԱ-
 րուսաղէմ, և ինքն անցանէր ընդ մէջ Սամարեայ և
 12 գալիլեացոց: Եւ մինչ գեռ մտանէր 'ի գեօղ ու-

րեմն, պատահեցան նմա տասն այր բորոտ, որք կա-
 ցին 'ի հեռաստանէ, բարձին զձայնս և ասէն: Յի 13
 սուս վարդապետ, ողորմեաց մեզ: Այլ իբրև ետես 14
 զնոսա, ասէ ցնոսա. Արթայք ցուցէք զանձինս քա-
 հանայիցն: Այլ եղև իբրև գնացին, առ ժամայն սրբ-
 բեցան: Ս'ի ոմն 'ի նոցանէ իբրև ետես' թէ բժշկե- 15
 ցաւ, դարձաւ անդրէն' 'ի ձայն մեծ փառաւոր առ-
 նէր զԱստուած. անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց առ 16
 ոտս նորա' և գոհանայր զնմանէ, և ինքն էր սամա-
 րացի: Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ. Այ տանս 17
 սոքա սրբեցան, իսկ արդ իննուներն ուր են. զի ոչ գը- 18
 տան դառնալ տալ փառս Աստուծոյ, բայց միայն այ-
 լազգիս այս: Այլ ասէ ցնա. Արի գնա, զի հաւատք 19
 քո կեցուցին զքեզ:

20. Աբրև հարցաւ 'ի փարիսեցւոցն' թէ երբ 20
 գայցէ արքայու թիւնն Աստուծոյ. պատասխանի ետ
 նոցա և ասէ. Այ գայ արքայու թիւնն Աստուծոյ խտրա-
 նօք. և չասիցեն թէ ասաւասիկ աստ է կամ անդ, 21
 զի ասա արքայու թիւնն Աստուծոյ 'ի ներքս 'ի ձեզ է:
 Ասաց և առ աշակերտսն. Այ կեսցեն աւուրք ցանկա- 22
 նալոյ ձեզ մի յաւուրցն որդւոյ մարդոյ տեսանել, և
 ոչ տեսանիցէք: Այլ եթէ ասիցեն ձեզ' եթէ ասա- 23
 վասիկ է կամ անդ, մի երթայցէք զհետ: Օ ի որ- 24
 պէս փայլակն փայլատակեալ 'ի ներքոյ երկնից' ընդ
 երկնիւք ծագիցէ, նոյնպէս և որդի մարդոյ յաւուրն
 իւրում: Ասաց նախ պարտ է նմա բազումս չարչարել' 25
 և խոտել յազգէս յայսմանէ: Այլ որպէս եղև յա- 26
 վուրս Աոյի, նոյնպէս եղիցի և յաւուրս որդւոյ մար-
 դոյ. ուտէին' ըմպէին' կանայս առնէին և արանց լի- 27
 նէին, մինչև յօրն յորում եմուտ Աոյ 'ի տապանն,
 և եկն ջրհեղեղն և կորոյս զամենեւին: Աոյնպէս և 28
 որպէս յաւուրսն Ա ուլտայ եղև, ուտէին ըմպէին,
 գնէին վաճառէին, տնկէին շինէին. և յորում աւուր 29
 ել Ա ուլտ 'ի Սողումայ, տեղաց հուր և ծծումք յերկ-
 նից և կորոյս զամենեւին. ըստ նմին օրինակի եղիցի 30

31 և յաւուրն՝ յորում որդի մարդոյ յայտնելոց է: Յայնմ
 աւուր որ կայցէ 'ի տանիս՝ և կարասի իւր 'ի տան,
 մի իջցէ առնուլ զայն. և որ յանդի իցէ, նոյնպէս մի
 32 դարձցի յետս: Յիշեցէք զկինն՝ Վ ուլտայ: Ար խընդ-
 33 ըիցէ զաճն իւր ապրեցուցանել, կորուսցէ զնա. և
 34 որ կորուսցէ, ապրեցուսցէ զնա: Վսեմ ձեզ. յայնմ
 գիշերի՝ թէ եղիցին երկու 'ի մի մահիճն, մին առցի
 35 և միւսն թողցի. և եթէ եղիցին երկու՝ ազալ 'ի
 միասին, մին առցի և միւսն թողցի. և եթէ իցեն
 36 երկու յանդի, մին առցի և միւսն թողցի: Վատաս-
 37 խանի ետուն և ասեն ցնա. Յո՛, Տէր: Աւ նա ասէ
 ցնոսա. Աւր մարմին է, անգր և արծուիք ժողո-
 վեսցին:

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Ը

1 2Ե. Ասաց և առակ մի նոցա, առ այն՝ թէ պարտ
 է յամենայն ժամ կալ նոցա յաղօթս և մի ձանձրա-
 2 նալ. ասէ. Վատաւոր մի էր 'ի քաղաքի ուրեմն,
 Վստուծոյ ոչ երկնչէր և 'ի մարդկանէ ոչ ամաչէր:
 3 Աւ այրի մի էր 'ի նմին քաղաքի, գայր առ նա և ա-
 4 սէր. դատ արա ինձ յոսոխէ իմմէ: Աւ ոչ կամէր 'ի
 քաղում ժամանակս. յետ այնորիկ ասէ 'ի մտի իւ-
 րում. թէ և Վստուծոյ ոչ երկնչիմ, և 'ի մարդկա-
 5 նէ ոչ ամաչեմ, գոնէ վասն աշխատ առնելոյ զիս այ-
 6 ըոյն՝ արարից նմա դատ, զի մի 'ի սպառ եկեալ
 7 թախանձիցէ զիս: Աւ ասէ Տէր. Վուարձք զինչ
 8 դատաւորն անիրաւութեան ասէր. իսկ Վստուած
 ոչ առնիցէ վրէժխնդրութիւն ծառայից իւրոց, որ
 ազազակեն առ նա 'ի տուէ և 'ի գիշերի, և երկայ-
 8 նամիտ միայն լինիցի առ նոսա. այո՛ ասեմ ձեզ, զի
 արասցէ վրէժխնդրութիւն նոցա վաղվազակի. իսկ
 որդի մարդոյ եկեալ՝ գտանիցէ արդեօք հաւատս
 9 յերկրի: Վսաց և առ ոմանս սլանծացեալս յանձինս
 թէ արդարք իցեն՝ և խոտիցեն զբազումս, զառակս

զայս • Արք երկու ելին 'ի տաճարն կալ յաղօթս, 10
 մին փարիսեցի և միւսն մաքսաւոր : Փարիսեցին կայր 11
 մեկուսի, և զայս առանձինն աղօթս մատուցանէր •
 Աստուած իմ, գոհանամ զքէն • զի ոչ եմ իբրև զայլս
 'ի մարդկանէ, զյափշտակօղս և զանիրաւս և զշունս
 կամ իբրև զայս մաքսաւոր • այլ պահեմ երկիցս 'ի 12
 շաբաթու, և տամ տասանորդս յամենայն ստացուա-
 ծոց իմոց : Ալ մաքսաւորն կայր մեկուսի, և ոչ կա 13
 մէր և ոչ զաչան ընդ երկինս ամբառնալ • այլ կոծէր
 զկուրծս իւր և ասէր • Աստուած, քաւեա զիս զմե-
 ղաւորս : Ասեմ ձեզ, էջ սա արդարացեալ 'ի տուն իւր 14
 քան զնա : Օ ի ամենայն որ բարձրացուցանէ զանձն
 իւր՝ խոնարհեցի • և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝
 բարձրացի :

22 • Աստուցանէին առ նա և մանկտի՝ զի մեր 15
 ձենայցէ 'ի նոսա • իբրև տեսին աշակերտքն՝ սաս-
 տէին նոցա : Ասկ ճիտուս կոչեցեալ զնոսա առ ինքն՝ 16
 ասէ • Թոյլ տուք մանկտուոյդ զալ առ իս, և մի ար-
 գելուք զդոսա • զի այդպիսեացդ է արքայութիւն Աս-
 տուծոյ : Ամէն ասեմ ձեզ, որ ոչ ընդունիցի զարքայ- 17
 ութիւնն Աստուծոյ իբրև զմանուկ, ոչ մտցէ 'ի նա :
 Ալ եհարց զնա ոմն իշխան և ասէ • Արդապետ բա 18
 ըի, զինչ գործեցից՝ զի զկեանսն յաւիտենականս ժա-
 ռանդեցից : Ասէ ցնա ճիտուս • Օ ի ասես զիս բա 19
 ըի • չիք ոք բարի, բայց մի Աստուած : Օ պատուի 20
 ըանս զիտես • մի շնար, մի սպանաներ, մի գողանար,
 մի սուտ վկայեր, պատուեա զհայր քո և զմայր : Ալ 21
 նա ասէ • Օ այդ ամենայն պահեցի 'ի մանկութենէ
 իմմէ : Իբրև լուաւ զայն ճիտուս, ասէ ցնա • Աիւս 22
 ևս պակաս է քեզ, զամենայն ինչ զոր ունիս վաճա-
 ռեա և տուր աղքատաց, և ունիցիս գանձս յերկինս,
 և եկ զկնի իմ : Այս իբրև լուաւ զայս, տրտմեցաւ • 23
 քանզի էր մեծատուն յոյժ : Իբրև ետես զնա ճի- 24
 սուս տրտմեալ, ասէ • Արպէս դժուարաւ որ ինչս ու-
 նիցին՝ մտանիցեն յարքայութիւն Աստուծոյ : Աիւ 25

- րագոյն իցէ մալխոյ ընդ ծակ ասղան անցանել, քան
 26 մեծատան յարքայութիւն Մատուծոյ մտանել: Աւ
 27 որ լուանն՝ ասէին. Աւ ո՞ կարիցէ ասլրել: Աւ նա ա
 սէ. Մնհնարինք առ ՚ի մարդկանէ՝ հնարաւորք են
 28 յՄատուծոյ: Աւ սսէ Պետրոս. Մհաւասիկ մեք
 29 թողաք զամենայն ինչ զմեր, և եկաք զկնի քո: Աւ
 նա ասէ ցնոսա. Մմէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ ոք է՝ որ
 եթող զտուն, կամ զծնօղս, կամ զեղբարս, կամ
 զկին, կամ զորդիս՝ վասն արքայութեան Մատուծոյ,
 30 եթէ ոչ առնուցու բազմապատիկ ՚ի ժամանակի
 յայսմիկ. և յաշխարհին որ գալոցն է՝ զկեանսն յա
 31 լիտենականս ժառանգեսցէ: Աւ առեալ զերկոտա
 սանսն առանձինն՝ ասէ ցնոսա. Մհաւասիկ ելանեմք
 յԱրուսաղէմ, և կատարեսցին ամենայն գրեալքն
 32 մարգարէիւք վասն որդւոյ մարդոյ. զի մատնեսցի հե
 33 թանոսաց և կատակեսցի, և հարկանիցեն և սպա
 նանիցեն զնա, և յերիր աւուր յարիցէ: Աւ նորա
 34 ոչ ինչ իմացան յայնցանէ, այլ էր բանն ծածկեալ
 ՚ի նոցանէ, և ոչ գիտէին զասացեալսն:
- 35 Զէ Աւ եղև ՚ի մօտելն նորա յԱրիքով՝ կոյր ոմն
 36 նստէր առ ճանապարհաւն մուրացիկ. իբրև լուաւ
 զանցանել ժողովրդեանն, հարցանէր՝ թէ զի՞նչ իցէ
 37 այն: Աւ պատմեցին նմա՝ թէ Յիսուս նազովրեցի
 38 անցանէ: Մղաղակեաց և ասէ. Յիսուս, որդի Ղաւ
 39 թի, ողորմեաց ինձ: Աւ որ առաջին երթային՝ սաս
 տէին նմա զի լռեսցէ. և նա ևս առաւել աղաղակէր.
- 40 Արդի դաւթի, ողորմեաց ինձ: Օտեղի աւ Յի
 սուս, և հրամայեաց ածել զնա առ իւր. և իբրև
 41 մերձ եղև առ նա, եհարց զնա և ասէ. Օ ի՞նչ կա
 միս դու՝ զի արարից քեզ. Աւ նա ասէ. Տէր, զի
 42 բացցին աչք իմ և տեսից: Աւ Յիսուս ասէ ցնա.
- 43 Հայեաց, հաւատք քո կեցուցին զքեզ: Աւ առժա
 մայն ետես, և երթայր զհետ նորա և փառաւոր
 առնէր զՄատուած. և ամենայն ժողովրդեանն տե
 սեալ՝ տայր օրհնութիւն Մատուծոյ:

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Թ

Եւ մտեալ շրջէր ընդ Արիքով. և ահա այր մի 1
 անուն կոչեցեալ Օակֆէոս. և նա էր մաքսապետ, 2
 և ինքն մեծատուն. և խնդրէր տեսանել թէ ով 3
 իցէ Յիսուս, և ոչ կարէր ՚ի բազմութենէն, զի
 կարճ էր հասակաւ: Աւ ընթացեալ յառաջս՝ ել ՚ի 4
 ժանտաթղենին զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ այն
 իսկ անցանելոց էր: Իբրև եկն ՚ի տեղին, հայեցաւ 5
 ՚ի վեր Յիսուս՝ և ասէ ցնա. Օակֆէ, փութա՛ եջ
 այտի, զի այսօր ՚ի տան քում արժան է ինձ ազանել. 6
 փութացաւ և եջ՝ և ընկալաւ զնա ուրախութեամբ: 6
 Իբրև տեսին ամենեքին, տրտնջէին և ասէին՝ թէ առ 7
 առն մեղաւորի եմուտ լուծանել: Ակն եկաց Օակ- 8
 ֆէոս և ասէ ցՏէր. Տէր, ահա զկէս ընչից իմոց տաց
 աղքատաց. և եթէ զոք զրկեցի, հատուցից չորեքկին: 9
 Աւ ասէ ցնա Յիսուս. Ըստ որ եղև փրկութիւն տանս 9
 այսմիկ. քանզի և սա որդի Մբրահամու է: Օի եկն 10
 որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն:
 Աւ մինչ դեռ նորա զայն լսէին, յաւել առակ մի և 11
 ասէ, վասն մերձենալոյ նորա Արուսաղէմ, և հա-
 մարելոյ նոցա թէ առժամայն յայտնելոց է արքայու-
 թիւն Մստուծոյ. ասէ. Մյր ոմն ազնուական գնաց 12
 յաշխարհ հեռի՝ անուլ իւր թագաւորութիւն, և
 դառնալ: Աւ կոչեցեալ զժառայս իւր՝ ետ նոցա տասն 13
 մնաս, և ասէ ցնոսա. յարգեցէք զայդ՝ մինչև եկից:
 Աւ քաղաքացիքն նորա ատէին զնա, առաքեցին հրեշ 14
 տակս զկնի նորա՝ և ասեն, թէ ոչ կամիմք թագաւո-
 րել դմա՝ ՚ի վերայ մեր: Աւ եղև դառնալ նմա՝ ա 15
 ռեալ զթագաւորութիւն. և կոչեալ զժառայսն՝ ու-
 րոց տուեալ էր զարժաթն, զի դիտասցէ թէ ո՞ զինչ
 շահեցաւ, եկն առաջինն և ասէ. Տէր, մնասն քո 16
 տասն մնաս արար: Աւ ասէ ցնա. Մզնիւ ծառայ և 17
 բարի, զի ՚ի փոքուդ հաւատարիմ եղեր, լիջիւր իշ

- 18 խանութիւն ունել 'ի վերայ տասն քաղաքի : Այն
 երկրորդն և ասէ . Մնասն քո արար հինգ մնաս :
- 19 Ասէ ցնա . Ալ դու լիջիր 'ի վերայ հինգ քաղաքաց :
- 20 Այն միւսն և ասէ . Տէր , ահա մնասն քո զոր ունէի ,
- 21 ծրարեալ 'ի վարչամակի . երկնչէի 'ի քէն , զի այր
 ստամբակ ես . բառնաս՝ զոր ոչ եղիր , և հնձես՝ զոր ոչ
- 22 սերմանեցեր : Ալ ասէ ցնա . Ի բերանոյ քումմէ դա-
 տեցայց զքեզ , ծառայ անհաւատ . գիտէիր թէ ես
 այր մի ստամբակ եմ , բառնամ՝ զոր ոչ եղի , և հըն-
- 23 ձեմ՝ ուր ոչ սերմանեցի , և ընդէր ոչ ետուր զար-
 ծաթն իմ 'ի սեղանաւորս , և եկեալ ես տսկոսեօք
- 24 պահանջէի : Ալ ասէ ցսպասաւորսն . Առէք 'ի դմա-
 նէ զմնասն , և տարայք տուք այնմ՝ որ ունիցի ըզ-
- 25 տասն մնասն : Ալ ասէն ցնա . Տէր , ունի տասն
- 26 մնաս : Ասեմ ձեզ , եթէ ամենայնի որ ունիցի՝ տա-
 ցի , և յայնմանէ որ ոչն ունիցի՝ և զոր ունիցին բարձցի
- 27 'ի նմանէ : Իայց զթշնամիսն իմ զայնոսիկ , որ ոչն
 կամէին զիս թագաւորել 'ի վերայ նոցա , ածէք այսր
- 28 և սպանէք առաջի իմ : Ալ իբրև զայս ասաց , գնաց
 յառաջ՝ ելանել Արուսաղէմ :
- 29 Է՛վ . Ալ եղև իբրև մերձեցաւ 'ի Ռեթփազէ և
 'ի Ռեթանիա մօտ 'ի լեառնն որ կոչի ձիթենեաց ,
- 30 առաքեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց և ասէ . Ար-
 թայք դուք 'ի գեօղն՝ որ հանդէպ մեր կայ . յոր իբ-
 րև մտանէք՝ գտանիցէք յաւանակ կապեալ , յորում
 որ 'ի մարդկանէ երբեք ոչ նստաւ . լուծէք զնա և ա-
- 31 ծէք : Ալ եթէ որ հարցանիցէ զձեզ՝ եթէ ընդէր
 լուծանէք , այսպէս ասասջիք ցնա , թէ տեառն իւ-
- 32 րում պիտոյ է : Իբրև չոգանն որ առաքեցանն , գտին
- 33 որպէս ասացն ցնոսա , կայր յաւանակն : Ալ մինչ
 դեռ լուծանէին զյաւանակն , ասէն տեարքն նորա
- 34 ցնոսա . զի լուծանէք զյաւանակդ : Ալ նորա ասէն .
- 35 տեառն իւրում պիտոյ է . և ածին զնա առ Յիսուս ,
 և արկին զնովաւ հանդերձս և հեծուցին զՅիսուս :
- 36 Ալ մինչ դեռ երթայր , զհանդերձս իւրեանց տարա-

ծանկին զճանապարհաւն : Աւ իբրև այն ինչ մերձ 37
 եղև 'ի զառ 'ի վայր լերինն ճիթէնեաց , սկսաւ ամե-
 նայն բազմութիւն աշակերտացն ուրախութեամբ
 օրհնել զՎստուած 'ի ձայն մեծ՝ վասն ամենայն ե-
 ղելոց զօրութեանցն զոր տեսին , և ասէին . ( )րհ . 38
 նեալ որ գայ թաղաւորդ յանուն Տեառն . խաղա-
 զութիւն յերկինս , և փառք 'ի բարձունս : Աւ ու 39
 մանք 'ի փարիսեցւոցն յամբոխէ անտի ասէնցնա .
 Արդապետ , սաստեա աշակերտացդ քոց : Վատաս 40
 խանի ետ և ասէ . Վսեմ ձեզ , զի և թէ դոքա լուս-
 ցեն՝ քարինքդ աղաղակեսցեն : Աւ իբրև մերձեցաւ 41
 տեսեալ զքաղաքն՝ ելաց 'ի վերայ նորա , և ասէ . Աւ 42
 թէ գիտէիր դու գոնէ յաւուրս յայսմիկ զխաղաղու-
 թիւնն քո , բայց այժմ՝ ծածկեցաւ յերեսաց քոց :
 Օի եկեսցեն աւուրք 'ի վերայ քո , և պատեսցեն 43
 զքե թշնամիք քո պատնէշ . և պաշարեսցեն զքեզ ,
 և նեղեսցեն զքեզ յամենայն կողմանց . և յատա 44
 կեսցեն զքեզ , և զորդիս քո 'ի քեզ . և ոչ թողու-
 ցուն քար 'ի քարի վերայ յամենայնի՝ 'ի քեզ . փոխա-
 նակ զի ոչ ծանեար զժամանակ այցելութեան քոյ :
 Աւ մտեալ 'ի տաճարն սկսաւ հանել զաղաւնէվա 45
 ճառսն և զգնօղս , և զսեղանս հատավաճառացն ցը-
 րուեաց . և ասէ ցնոսա . Վրեալ է , և եղիցի տուն իմ 46
 տուն աղօթից . և դուք արարէք զդա այրս աւաղակաց : 47
 Աւ ուսուցանէր զնոսա հանապաղ 'ի տաճարին . իսկ
 քահանայապետքն և դպիրքն և գլխաւորք ժողովրդ-
 դեանն ինդրէին զնա կորուսանել , և ոչ գտանէին 48
 թէ զինչ արասցեն . զի ժողովուրդն ամենայն կա-
 խեալ կային զնմանէ 'ի լսել :

Գ Լ Ո Ի Խ Ի

- 1 ԷԲ. Եւ եղև 'ի միում աւուրցն յայնցանէ, մինչ
դեռ ուսուցանէր զժողովուրդն 'ի տաճարի անդ և
աւետարանէր, հասին 'ի վերայ քահանայապետքն
2 և դպիրք ծերովքն հանդերձ, և ասէն ցնա. Վաս
մեզ որով իշխանութեամբ գործես դու զայդ, կամ
3 ո՞վ է որ ետ քեզ զայդ իշխանութիւն: Պատասխա-
նի ետ և ասէ ցնոսա. Հարցից և ես զձեզ բան մի,
4 և ասացէք ինձ. մկրտութիւնն Յովհաննու յերկ-
5 նից էր՝ եթէ 'ի մարդկանէ: Նա նոքա խորհեցան 'ի
6 միտս իւրեանց և ասէն. եթէ ասեմք յերկնից, ա-
սէ՛ իսկ ընդէր ոչ հաւատացէք նմա. և եթէ ասեմք
'ի մարդկանէ, ամենայն ժողովուրդն քարկոծ առնեն
զմեզ. զի հաստատեալ է 'ի միտս զՅովհաննէ թէ
7 մարգարէ է: Նա պատասխանի ետուն չգիտել թէ
8 ուստի իցէ: Նա Յիսուս ասէ ցնոսա. Նա ոչ ես ա-
սեմ ձեզ, որով իշխանութեամբ առնեմ զայս:
- 9 ԷԳ. Սկսաւ ասել առ ժողովուրդն զառակս զայս.
այր ոմն տնկեաց այգի, և ետ զնա մշակաց. և ինքն
10 գնաց ճանապարհ ժամանակս բազումս: Նա 'ի ժա-
մու առաքեաց առ մշակսն ծառայ, զի 'ի պտղոյ այ-
գւոյն տացեն նմա. և մշակքն գան հարին զնա՝ և
11 արձակեցին ունայն: Նա յաւել միւս ևս ծառայ
յղել. նոքա և զնա ևս գան հարին, անարգեցին և
12 առաքեցին ունայն: Նա յաւել զերրորդն առաքել.
13 Նոքա և զնա վիրաւորեցին, և հանին արտաքս: Վա-
սէ տէր այգւոյն. զինչ արարից, առաքելից զորդի
14 իմ սիրելի, թերևս 'ի սմանէ պատկառեսցեն: Վա-
րև տեսին զնա մշակքն, խորհեցան ընդ միմեանս
և ասէն. սա է ժառանգն. սպանցուք զսա, զի մեր
15 լինիցի ժառանգութիւնն. և հանին զնա արտաքս
քան զայգին և սպանին: Վորդ զինչ արացէ ընդ նո-
16 սա տէր այգւոյն. ոչ ապաքէն գայցէ և կորուսանիցէ

զմշակսն զայնօսիկ, և տայցէ զայգին այլոց, Իբրև
լուան՝ ասեն. Վաւ, մի լիցի: Եւ նա հայեցեալ 17
ընդ նոսա ասէ. Իսկ զինչ իցէ այն որ գրեալն է՝ ե-
թէ վէմն զոր անարգեցին շինողքն, նա եղև գլուխ
անկեան: Եւ մենայն որ ընդհարցի ընդ վէմն ընդ այս՝ 18
խորտակեացի, և յորոյ վերայ անկցի՝ հոսեացէ զնա:

Եւ խնդրէին դպիրք և քահանայապետք արկանել՝ ի 19
նա ձեռս ՚ի նմին ժամու, և երկեան ՚ի ժողովրդե-
նէն. զի գիտացին՝ թէ առ նոսա ասաց զառակն զայն:

ԷԴ. Եւ ապա սպասեցին, և առաքեցին դաւա 20
ճանս կեղծաւորեալս՝ զանձինս առ արդարս ունել,
զի ըմբռնեացեն զնա բանիւք, առ ՚ի մատնել զնա
պետու թեան և իշխանու թեան դատաւորին: Հար 21
ցին ցնա և ասեն.

Վարդապետ, գիտեմք եթէ ու-
ղիղ խօսիս և ուսուցանես, և ոչ առնուս ակն. այլ
ճշմարտութեամբ զճանապարհն Եստուծոյ ուսուցա-
նես. արժան է մեզ կայսեր հարկս տալ՝ թէ ոչ: 22

Եւ նայեցեալ ընդ խորամանկութիւն նոցա՝ ասէ 23
ցնոսա. Յուցէք ինձ զդահեկանն: Եւ նոքա ցուցին: 24
Եւ ասէ. Օ՛հր սրտակեր և զգիր ունի: Վատասխա-
նի ետուն և ասեն. Օ՛ կայսեր: Եւ նա ասէ ցնոսա. 25

Երդ երթայք տուք զկայսերն՝ կայսեր, և զԵստու-
ծոյն՝ Եստուծոյ: Եւ ոչ կարացին զնա ըմբռնել բա- 26
նիւք առաջի ժողովրդեանն, և զարմացեալ ընդ սա-
տասխանին նորա՝ լռեցին:

ԷԵ. Վատուցեալ ոմանք ՚ի սաղուկեցւոցն, որք 27
հակառակէին զինել յարու թեան, հարցին ցնա և
ասեն. Վարդապետ, Վովսէս գրեաց մեզ. եթէ 28
ուրուք եղբայր մեռանիցի՝ որոյ իցէ կին, և նա ա-
նորդի իցէ, առնուցու եղբայր նորա զկինն, և յա-
րուցէ զաւակ եղբօր իւրում: Երդ եօթն եղբարք 29

էին. և առաջնոյն առեալ կին, մեռաւ անորդի. առ 30
զնա և երրորդն, մեռաւ և նա անորդի. առ զնա
և երրորդն, նոյնպէս և եօթանեքին, և ոչ թու 31
զին որդիս. մեռաւ և կինն. արդ ՚ի յարու թեանն 32

33 ում 'ի նոցանէ լինիցի կին . զի եօթանէքին կալան
 34 զնա կին : Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս և ասէ .
 Արդիք աշխարհիս այսորիկ կանայս առնեն և արանց
 35 լինին , իսկ որ արժանի լինիցին այնմ աշխարհի հա-
 սանել և յարութեանն որ 'ի մեռելոց , ոչ կանայս առ-
 36 նեն և ոչ արանց լինին : Վանզի և ոչ մեռանել ևս
 կարեն , զի հաւասար հրեշտակաց են' և որդիք Մ.ս.
 37 տուծոյ . քանզի յարութեան որդիք են : Մ.Ս. զի
 յառնեն մեռելալք , և Մովսէս գուշակեաց 'ի մորե-
 նւոջն , որպէս ասէ զտեառնէ Մ.ստուծոյ Մ.բրահա-
 մու , և զՄ.ստուծոյ Սահակայ , և զՄ.ստուծոյ Յա-
 38 կովբայ : Եւ Մ.ստուած չէ մեռելոց' այլ կենդանեաց ,
 39 զի ամենեքին նմա կենդանի են : Պատասխանի ե-
 տուն նմա ոմանք 'ի դպրացն' և ասեն . Արդապետ .
 40 բարւոք ասացեր : Եւ ոչ ևս ոք իշխէր հարցանել
 զնա և ոչ ինչ :
 41 Է.Ձ . Մ.սէ և առ նոսա . Օ իա՛րդ ասեն զՎ.րիս-
 42 տասէ' թէ որդի է 'Վաւթի . զի ինքն 'Վաւթի թ ասէ
 'ի գիրս Սաղմոսաց . Մ.աց Տէր ցՏէր իմ , նիստ ընդ
 43 աջմէ իմմէ , մինչև եդից զթ շնամիս քո պատուանդան
 44 ոտից քոց : Իսկ արդ եթէ 'Վաւթի զնա Տէր կոչէ ,
 45 զիա՛րդ որդի նորա իցէ . Եւ լու 'ի լու ամենայն ժո-
 46 ղովրդեանն ասէ ցաշակերտսն . Օ գոյշ լերուք 'ի
 դպրացն , որ կամին պատմուճանօք շրջել , և սիրեն
 ողջոյնս 'ի հրապարակս , և զնախաթոս 'ի ժողո-
 47 վուրդս , և զբարձերէցս յընթրիս : Ար ուտեն ըզ-
 տունս այրեաց , և պատճառանօք յերկարեն զաղօթս .
 նոքա ընկալցին աւելի դատաստան :

Գ Լ Ո Ի Խ Ի Ա

1 Եւ հայեցեալ ետես զմեծատունսն որ արկանէին
 2 զտուրս իւրեանց 'ի գանձանակն : Ետես և զկին ոմն
 3 այրի աղքատ , որ արկ անդր երկուս լումայս : Եւ ա-
 սէ . Մ.րդարև ասեմ ձեզ , զի այրին այն աղքատ ա-

ւելի արկ քան զամենեսին : Մենեքին նոքա 'ի մը 4
 թերից իւրեանց արկին յընծայսն Մտուծոյ , բայց
 նա 'ի կարօտութենէ իւրմէ զամենայն զկեանս իւր
 զոր ունէր՝ արկ :

Է՛է . Եւ յասել ոմանց զտաճարէն , թէ գեղեցիկ 5
 վիմօք և աշտարակօք զարդարեալ է , ասէ . Օայդ 6
 ամենայն զոր տեսանէք , եկեսցեն աւուրք՝ յորս ոչ
 թողցի այդր քար 'ի քարի վերայ , որ ոչ քակտեսցի :
 Հարցին ցնա և ասեն . Սարդապետ , երբ լինիցի 7
 այդ , և զինչ նշան իցէ՝ յորժամ այդ լինելոց իցէ :
 Եւ նա ասէ . Օգոյշ կացէք , մի խաբիցիք . զի բա- 8
 զումք գայցեն յանուն իմ , և ասիցեն թէ ես եմ . և
 մերձեցաւ ժամանակ . մի երթայցէք զկնի նոցա : Եւ 9
 յորժամ լսիցէք պատերազմունս և խռովութիւնս՝ մի
 զարհուրիցիք , զի պարտ է նախ այնմ լինել , այլ ոչ
 առժամայնն կատարած : Յայնժամ ասէ ցնոսա . Յա- 10
 ըիցէ ազգ յազգի վերայ , և թագաւորութիւն 'ի
 թագաւորութեան վերայ . և շարժմունք մեծամեծք , 11
 և 'ի տեղիս տեղիս սովք և սրածութիւնք եղիցին ,
 արհաւիրք և նշանք մեծամեծք յերկնից : Մայց յա- 12
 ոաջ քան զայս ամենայն միտեսցեն զձեռս իւրեանց
 'ի ձեզ և հալածեսցեն . մատնեսցեն 'ի ժողովուրդս
 և 'ի բանտս , և տանիցին առաջի դատաւորաց և
 թագաւորաց վասն անուան իմոյ . և լինիցի ձեզ այն 13
 'ի վկայութիւն : Մտդ դիք 'ի սիրտս ձեր , մի յառա- 14
 ջագոյն կրթել տալոյ պատասխանի . զի ես տայ ձեզ 15
 բերան և իմաստութիւն , որում ոչ կարիցեն կալ հա-
 կառակ կամ տալ պատասխանի ամենայն հակառա-
 կորդքն ձեր : Մատնեսցիք և 'ի ծնողաց և յեղբարց 16
 և յազգականաց և 'ի բարեկամաց , և սպանանիցեն
 'ի ձէնջ . և եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց վասն 17
 անուան իմոյ . և մազ մի 'ի գլխոյ ձերմէ ոչ կորիցէ . 18
 և համբերութեամբ ձերով ստասցիք զոգիս ձեր : 19
 Մյլ յորժամ տեսանիցէք շուրջ պատեալ զօրօք զՍ- 20
 րուսաղէմ , յայնժամ գիտասցիք թէ մերձ է աւեր

- 21 նորա : Յայնժամ որ 'ի հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն
 'ի լերինս, և որ 'ի միջի նորա իցեն՝ խուսեացեն, և
 22 որ 'ի գաւառսն իցեն՝ մի մտցեն 'ի նա. զի աւուրք
 վրէժխնդրութեան են այնոքիկ, առ 'ի կատարելոյ
 23 ամենայն գրելոց : Բայց վայ իցէ յդեաց և ստնտուաց
 յաւուրսն յայնոսիկ. զի եղիցի տագնապ մեծ 'ի վե-
 րայ երկրի, և բարկութիւն ժողովրդեանն այնմիկ :
 24 Եւ անկցին 'ի սուր սուսերի, և գերեցին յամենայն
 հեթանոսաց. և Երուսաղէմ եղիցի կոխան յազ-
 գաց, մինչև կատարեցին ժամանակք հեթանոսաց :
 25 Եւ եղիցին նշանք յարեգակն և 'ի լուսին և յաս-
 տեղս, և յերկրի տագնապ հեթանոսաց՝ 'ի յահեղ
 26 բարբառոյ իբրև ծովու և խռովութեան, յելանելոյ
 ոգւոյ մարդկան յերկիւղէ՝ և 'ի կարծեաց եկելոց 'ի
 վերայ տիեզերաց. զի զօրութիւնք երկնից շար-
 27 ժեցին : Եւ յայնժամ տեսցեն զօրդի մարդոյ ե-
 կեալ ամպովք զօրութեամբ և փառօք բազմօք :
 28 Եւ յորժամ սկսանիցի այս լինել, ամբարձիք և
 բարձրացուսիք զգլուխս ձեր, զի մերձ է փրկութիւն
 29 ձեր : Եւ ասաց առակ մի նոցա. Տեսէք զթղենիդ և
 30 զամենայն ծառ. յորժամ ցուցանիցեն զպտուղ իւ-
 րեանց, տեսանէք՝ և 'ի նոցանէ ճանաչէք եթէ
 31 մերձ է ամառն : Եւ զայնպէս և դուք յորժամ տեսա-
 նիցէք զայս ամենայն եղեալ, գիտասիք թէ մերձ է
 32 արքայութիւն Եստուծոյ : Եւ մէն ասեմ ձեզ. թէ ոչ
 33 անցցէ ազգս այս, մինչև այս ամենայն լինիցի : Եւ
 կինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ ոչ անցանիցեն :
 34 Օ գոյշ լերուք անձանց, գուցէ ծանրանայցեն սիրտք
 ձեր շուայտութեամբ և արբեցութեամբ և հոգովք
 աշխարհականօք. և յանկարծակի հասանիցէ 'ի վե-
 35 րայ ձեր օրն այն. զի իբրև զօրոգայթ հասանիցէ 'ի
 վերայ ամենեցուն որ բնակեալ են ընդ ամենայն ե-
 36 րեսս երկրի : Եւ թառն կացէք այսուհետև, յամե-
 նայն ժամ աղօթս արարէք, զի արժանի լինի՞ք
 զերժանել յայնմ ամենայնէ որ լինելոց է, և կալ

առաջի որդւոյ մարդոյ : Այլ 'ի տուէ 'ի տաճարին ու 37
 սուցանէր , և զգիշերս ելեալ ագանէր 'ի լերինն՝ որ
 կոչէր ձիթե՛նեաց : Այլ ամենայն ժողովուրդն կան 38
 խէր ընդ առաւօտս առ նա 'ի տաճարն՝ լսել 'ի
 ևերջ) նմանէ :

Գ Լ Ո Ի Խ Ի Բ

Մերձեցաւ տօն բաղարջակերացն՝ որ կոչէր պաս 1
 քա : Այլ խնդրէին քահանայապետքն և դպիրք՝ թէ 2
 որպէս սպանանիցեն զնա , բայց երկնչէին 'ի ժողո 3
 վըրդենէ անտի : Այա եմուտ սատանայ 'ի Յուդա
 'ի կոչեցեալն իսկարիովտացի , որ էր 'ի թուոյ երկո 4
 տասանիցն : Առգաւ եղ բանս ընդ քահանայապետն
 և ընդ դպիրս և ընդ իշխանս ժողովրդեանն , զի մատ 5
 նեացէ զնա նոցա : Այլ խնդացին , և խոստացան տալ 6
 նմա արծաթ . և յանձն առ , և խնդրէր պարսպ
 մատնել զնա նոցա՝ մեկուսի յամբօխէն : Այն օր 7
 բաղարջակերացն , յորում օրէն էր զենուլ զպասեքն .
 և առաքեաց զՍեորոս և զՅովհաննէս և ասէ . Այլ 8
 թայք պատրաստեցէք մեզ զպասեքն զի կերիցուք :
 Այլ նոքա ասեն . Ո՛ր կամիս զի պատրաստեսցուք : 9
 Այլ ասէ ցնոսա . Ա՛հա իբրև մտանիցէք 'ի քաղաքն , 10
 պատահեսցէ ձեզ այր մի բարձեալ սափոր ջրոյ . եր 11
 թիջիք զհետ նորա 'ի տունն յոր մտանիցէ , և ասաս 11
 ջիք ցտանուտէր տանն . վարդապետ ասէ քեզ , ո՛ր
 են վանքն իմ՝ յորում զպասեքն ուտիցեմ աշակեր 12
 տօքս հանդերձ . և նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի 12
 մեծ զարդարեալ , և անդ պատրաստեսջիք : Այլ գնա 13
 ցեալ գտին որպէս և ասացն նոցա և պատրաստեցին
 զպասեքն : Այլ իբրև ժամ եղև՝ բազմեցաւ , և եր 14
 կոտասան Ա՛ռաքեալքն ընդ նմա : Այլ ասէ ցնոսա . 15
 Յանկանալով ցանկացայ զայս պասեք ուտել ընդ ձեզ՝
 մինչ չև չարչարեալ իցեմ : Այց ասեմ ձեզ , թէ ոչ 16
 ևս կերայց 'ի սմանէ մինչև լցցի յարքայութեան Ա՛ս 16

- 17 տուժոյ : Ալ ընկալեալ բաժակ՝ գոհացաւ և ասէ .
- 18 Ասէք զայդ և բաժանեցէք ՚ի ձեզ : Ասեմ ձեզ ,
 թէ յայսմ հետէ ոչ արբից ՚ի բերոյ որթոյ , մինչև
- 19 եկեսցէ արքայու թիւն Աստուծոյ : Ալ առեալ հաց՝
 գոհացաւ , եբեկ և ետ նոցա և ասէ . Այս է մար-
- 20 իմոյ յիշատակի : Այնպէս և զբաժակն յետ ըն-
 թրեացն առ և ասէ . Այս բաժակ է նոր ուխտ ի-
- 21 մով արեամբ վասն ձեր հեղելոյ : Քայց աւասիկ
- 22 ձեռն մատնըչի իմոյ ընդ իս ՚ի սեղանս . և որդի մար-
- 23 դոյ ըստ սահմանելոյն երթայ , բայց վայ մարդոյն
- 24 այնմիկ յոյր ձեռն մատնիցի : Ալ նորա սկսան խըն-
 դրել ընդ միմեանս , թէ ո՞վ է ՚ի նոցանէ որ զայն
- 25 գործելոց իցէ : Ալ և հակառակութիւն ՚ի մէջ նո-
 26 ցա , թէ ո՞վ ՚ի նոցանէ համարիցի մեծ : Ալ նա ասէ
- 27 ցնոսա . Ապա աւորք ազգաց տիրեն նոցա , և որ իշ-
- 28 խենն նոցա՝ բարերարք կոչին . այլ դուք ոչ այնպէս .
- 29 այլ որ մեծն է ՚ի ձեզ՝ եղիցի իբրև զկրտսերն , և ա-
- 30 ռաջնորդն իբրև զսպասաւորն : Ո՞վ է մեծ , բազ-
- 31 մեան՝ եթէ սպասաւորն . ոչ ապաքէն բազմեան .
- 32 բայց ես եմ ՚ի միջի ձերում իբրև զսպասաւոր : Ալ
- 33 դուք էք՝ որ ցանգ կայիք ընդ իս ՚ի փորձութիւնս
- 34 իմ . և ես ուխտեմ ձեզ՝ որպէս և հայր իմ ուխ-
- 35 տեաց ինձ զարքայութիւն . զի ուտիցէք և ըմպիցէք
- ՚ի սեղան իմ յարքայութեանն իմում , և նստիցիք
- յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկոտասան ազգ Աս-
- 36 րայելի : Ալ ասէ Տէր . Սիմոն՝ Սիմոն , ահա սա-
- 37 տանայ ինդրեաց զձեզ խարբալել իբրև զցորեան .
- 38 այլ ես աղաչեցի վասն քո՝ զի մի պակասեցեն հա-
- 39 ւատք քո . և դու երբեմն դարձցիս և հաստատես
- 40 ցես զեղբարս քո : Ալ նա ասէ ցնա . Տէր , ընդ քեզ
- 41 պատրաստ եմ և ՚ի բանտ և ՚ի մահ երթալ : Ալ նա
- 42 ասէ ցնա . Ասեմ քեզ , Պետրէ , չիցէ այսօր հաւու-
- 43 խօսեալ , մինչ երիցս ուրասցիս զիս չգիտել : Ալ ա-
- 44 սէց նոսա . Յորժամ առաքեցի զձեզ առանց քսակի

և մախաղի և կոչկաց, միթէ կարօտացայք իմիք: Ալ 36
 նորա ասեն. Ալ ոչ իմիք: Այլ ասէ. Այլ այժմ որ
 ունի քսակ՝ բարձցէ, նոյնպէս և մախաղ. և որ ոչն
 ունիցի, վաճառեսցէ զձորձս իւր և գնեսցէ իւր սու-
 սեր: Տայց ասեմ ձեզ. զի այս ևս որ գրեալ է՝ 37
 պարտ է զի կատարեսցի յիս, թէ ընդ անօրէնս հա-
 մարեցաւ. զի որ վասն իմ ինչ է՝ վճարեալ է: Ալ 38
 նորա ասեն. Տէր, ահաւասիկ են աստ երկու սուրք:
 Ալ նա ասէ ցնոսա. Տաւական են: Ալ ելեալ գնաց 39
 ըստ սովորութեան՝ ի լեառն ձիթենեաց, գնացին
 զհետնորա և աշակերտքն: Իբրև եհաս ի տեղին՝ 40
 ասէ ցնոսա. Յաղօթս կացէք չմտանել ի փորձու-
 թիւն. Ալ ինքն մեկնեցաւ ի նոցանէ իբրև քարըն 41
 կէց մի, եդ ծունր՝ կայր յաղօթս և ասէր. Տայր, 42
 եթէ կամիս՝ անցո զբաժակս զայս յինէն. բայց ոչ
 իմ կամք՝ այլ քոյդ լիցին: Ալ երեւեցաւ նմա շրեշ 43
 տակ յերկնից՝ և զօրացուցանէր զնա. և էր ի տագ-
 նապի, և մտադիւրութեամբ ևս կայր յաղօթս. և 44
 հոսէին ի նմանէ քրտունք իբրև զկայլակս արեան՝
 ոլոռն ոլոռն հեղեալ ի յերկիր: Ալ յարուցեալ յա 45
 զօթիցն, եկն առ աշակերտսն՝ եգիտ զնոսա ի քուն
 ի տրտմութենէն. և ասէ ցնոսա. Օ ի ննջէք, ա 46
 իք կացէք յաղօթս՝ զի մի մտանիցէք ի փորձու-
 թիւն: Ալ մինչդեռ խօսէր, ահաւասիկ ամբօխ, և 47
 որ կոչէրն Յուդա՝ մի յերկոտասանիցն առաջնորդէր
 նոցա: Իբրև մերձեցաւ առ Յիսուս՝ համբուրեաց
 զնա. քանզի զայն նշան տուեալ էր նոցա, թէ ընդ
 որում ես համբուրեցից՝ նա է, զնա ունիցիք: Ասէ 48
 ցնա Յիսուս. Յուդա, համբուրելով մատնես զորդի
 մարդոյ: Իբրև տեսին որ զնովաւն էին՝ որ ինչ եղևն, 49
 ասեն ցնա. Տէր, հարցուք զնոսա սրով: Ալ եհար 50
 մի ոմն ի նոցանէ զքահանայապետին ծառայ, և ի
 բաց եհան զաջոյ ունկն նորա: Պատասխանի ետ Յի 51
 սուս և ասէ. Թոյլ տուք մինչև ցայդ վայր: Ալ մա-
 տուցեալ յունկն՝ բժշկեաց զնա: Ալ ասէ ցեկեալսն 52

'ի վերայ նորա ցքահանայատեսն, և ցիշխանս տա-
 ճարին և ցծերսն. Իբրև 'ի վերայ աւազակի ելէք
 53 սուսերօք և բրօք. հանապաղ ընդ ձեզ էի 'ի տա-
 ճարին, և ոչ ձգեցէք ձեռս յիս. այլ այս է ձեր
 54 ժամ և իշխանութիւն խաւարի: Եւ կալեալ զնա
 ածին և մուծին 'ի տուն քահանայատեսին. և Պե-
 55 տրոս երթայր զկնի նորա հեռագոյն: Իբրև լուցին
 կրակ 'ի մէջ գաւթին և նստան շուրջ, նստաւ և
 56 Պետրոս 'ի մէջ նոցա: Ետես զնա աղախին ոմն՝ զի
 նստէր առ լոյսն, հայեցաւ ընդ նա և ասէ. Եւ սա
 57 ընդ նոսա էր որ ընդ նմայն էին: Իսկ Պետրոս ու-
 58 բացաւ և ասէ. Ոչ գիտեմ զնա, կին դու: Եւ յետ
 սակաւ միոյ՝ այլ ոմն ետես զնա և ասէ. Եւ դու 'ի
 նոցանէ ես: Եւ Պետրոս ասէ. Ընդ դու, չեմ 'ի
 59 նոցանէ: Եւ իբրև ժամ մի անց 'ի վերայ, այլ ոմն
 վիճէր և ասէր. Ստոյգ և սա ընդ նմա էր. քանզի
 60 գալիլեացի է: Ըսէ Պետրոս. Ընդ դու, չգիտեմ
 զինչ խօսիսդ: Եւ առ ժամայն մինչդեռ նա զայն ա-
 61 սէր, խօսեցաւ հաւ: Դարձաւ Տէր և հայեցաւ 'ի
 Պետրոս. և յիշեաց Պետրոս զբանն Տեառն՝ զոր
 ասաց ցնա, մինչ չե հաւու խօսեալ իցէ, երիցս ու-
 62 բացիս՝ չգիտել զիս. և ելեալ արտաքս՝ ելաց դառ-
 63 նապէս: Եւ արքն, որ պահէին զնա, այպն առնէին
 64 զնովաւ և հարկանէին. ծածկէին զերեսս նորա և
 տանջէին, և հարցանէին ցնա և ասէին. Մարդա-
 65 բեաց՝ ո՞վ է որ եհարն զքեզ: Եւ այլ բազում ինչ
 66 հայհոյութեամբ խօսէին 'ի նա: Եւ իբրև այգ ե-
 ղև, ժողովեցաւ ծերակոյտ ժողովրդեանն՝ քահանայա-
 պետքն և դպիրք, և հանին ածին զնա յատեանն
 իւրեանց՝ և ասէն. Եթէ դու ես Քրիստոսն, ասա
 67 մեզ: Ըսէ ցնոսա. Ի՞նչ ասացից ձեզ, սակայն ոչ հա-
 68 լատայք. և եթէ հարցից ինչ զձեզ՝ չտայք ինձ պա-
 69 տասխանի կամ արձակիցէք: Իայց յայտ հետէ
 նստցի որդի մարդոյ ընդ աջմէ զօրութեանն Մատու-
 70 ծոյ: Եւ ասէն ամենեքեան. Ուրեմն դու ես որդին

Լ'ստուծոյ: Եւ նա ասէ ցնոսա. Վառք ասէք թէ
ես եմ: Եւ նոքա ասեն. Օրինչ ևս պիտոյ է մեզ 71
վկայութիւն, զի մեզէն իսկ լուաք 'ի բերանոյ դորա:

Գ Լ Ո Ի Խ Ի Գ

Եւ յարուցեալ ամենայն բազմութիւնն նոցա՝ ա 1
 ծին զնա առ Պիղատոս: Եւ սկսան չարախօս լինել 2
 զնմանէ և ասել. Վտաք զսա զի թիւրէր զազգս մեր,
 և արգելոյր 'ի տալոյ հարկս կայսեր, եւ ասէր զանձ
 նէ՝ թէ Վրիստոսն իցէ թագաւոր: Իսկ Պիղատոս 3
 եհարց զնա և ասէ. Վո՞ւ ես թագաւորն հրէից:
 Վա պատասխանի ետ նմա եւ ասէ. Վառ ասացեր:
 Լ'սէ Պիղատոս ցքահանայապետն և ցժողովուրդսն. 4
 Չգտանեմ ինչ մնաս յառնս յայսմիկ: Եւ նոքա պըն 5
 դէին, և ասէին, թէ խռովէ զժողովուրդս, ուսու
 ցանէ ընդ ամենայն հրէաստան՝ սկսեալ 'ի Վալիլէէ
 մինչև ցայսր: Իսկ Պիղատոս իբրև լուաւ զՎալիլէէ, 6
 եհարց եթէ գալիլեացի իցէ այրն. և իբրև գիտաց 7
 թէ յիշխանութենէ հերովդի է, ետ տանել զնա
 առ հերովդէս. քանզի և նա յարուսաղէմ էր յա
 ւուրսն յայնոսիկ: Եւ հերովդէս իբրև ետես զՅի 8
 սուս, ուրախ եղև յոյժ. զի ցանկայր 'ի բազում ժա
 մանակաց տեսանել զնա. քանզի լսէր բազում ան
 գամ զնմանէ, և ակն ունէր նշան ինչ լիեալ տեսա
 նել 'ի նմանէ: Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք, և 9
 նա ոչ ինչ ետ նմա պատասխանի: Վային քահանայ 10
 ապետքն և դպիրք՝ և պնդագոյնս չարախօսէին զնը
 մանէ: Լ'քահամարհեաց զնա և հերովդէս հանդերձ 11
 իւրովք զօրականօքն, և այսն արարեալ՝ արկ զնովա
 հանդերձս սպիտակս, և ետ տանել անդրէն առ Պի
 ղատոս: Եւ եղեն բարեկամք Պիղատոս և հերով 12
 դէս յաւուր յայնմիկ. քանզի յառաջ թշնամիք էին
 միմեանց: Վոչեաց Պիղատոս ցքահանայապետն և 13
 զիշխանս և զժողովուրդն, և ասէ ցնոսա. Լ'ծէք մա 14

տուցէք ինձ զայս զայս իբրև զխոտորեցուցիչ ժողո-
 վըրդեանն, և ահաւասիկ առաջի ձեր դատեցայ, և
 փասս ինչ ոչ գտի յառնս յայսմիկ՝ զորոց դուք չա-
 15 րախօսէքդ զդմանէ: Այլ և ոչ շերովդէս, քանզի
 ետու տանել զդա առ նա. և արդ ոչ ինչ մահու ար-
 ժանի է գործեալ դորա. խրատեցից զդա և արձա-
 16 կեցից: Օյի հարկ էր մի մի ըստ տօնի արձակել նո-
 17 ցա: Այլ նոքա աղաղակէին ամենայն քաղմու թեամբն
 18 և ասէին. Վարձ զդա, և արձակեա մեզ զՎարաբ-
 19 քա, որ էր վասն խռովութեան իրիք եղելոյ՝ ի քա-
 20 ղաքին և սպանութեան մտեալ ի բանտ: Վարձեալ
 Պիղատոս սկսաւ խօսել, քանզի կամէր արձակել
 21 զՅիսուս: Այլ նոքա անդրէն աղաղակէին և ասէին.
 22 Ի խաչ հան զդա: Այլ նա երիցս ասէ ցնոսա. Օյինչ
 չար արար սա. ոչ ինչ փասս մահու գտի ի սմա. խր-
 23 րատեցից զսա և արձակեցից: Այլ նոքա ստիպէին
 մեծաձայն՝ և խնդրէին զնա ի խաչ հանել. և զօ-
 րանային բարբառքն նոցա և քահանայապետիցն:
 24 Այլ Պիղատոս հաւանեցաւ առնել զհայցուածսն ո-
 25 ցա: Արձակեաց նոցա զՎարաբքայն՝ զոր վասն խռո-
 վութեան և սպանութեան արկեալ էր ի բանտ,
 զոր և խնդրէին իսկ, և զՅիսուս մատնեաց կամացն
 26 նոցա: Իբրև առին գնացին զնա, ըմբռնեցին զովն
 Սիմօն կիւրենացի՝ որ գայր յանդէ, եղին ի վերայ
 27 նորա զխաչն՝ բերել զկնի Յիսուսի: Այլ երթայր
 զհետ նորա քաղմութիւն ժողովրդեանն, և կա-
 28 նանց՝ որ կոծէին և աշխարէին զնա: Վարձաւ
 Յիսուս և ասէ ցնոսա. Վատերք Արուսաղեմի,
 մի լայք ի վերայ իմ, այլ լացէք ի վերայ ան-
 29 ձանց և ի վերայ որդւոց ձերոց. զի եկեսցեն ա-
 ւուրք յորս ասիցեն, թէ երանի ամից և որո-
 վայնից՝ որ ոչ ծնան, և ստեանց՝ որ ոչ դիեցուցին:
 30 Հայնժամ սկսանիցին ասել լերանց՝ թէ անկերուք
 31 ի վերայ մեր, և բլրոց՝ թէ ծածկեցէք զմեզ: Օյի
 եթէ ընդ փայտ դալար զայս առնեն, ընդ չորն զինչ

վնիցի: Վճին և այլ երկուս չարագործս՝ սպանանել 32
 ընդ նմա: Իբրև չողան 'ի տեղին կոչեցեալ Վա 33
 գաթն, անդ հանին զնա 'ի խաչ, և զչարագործսն՝
 զոմն ընդ աջմէ և զոմն ընդ ձախմէ խաչեցին: Եւ 34
 Յիսուս ասէ. Հայր. թող գոցա՝ զի ոչ գիտեն զինչ
 գործեն: Եւ 'ի բաժանել զհանդերձս նորա, արկին
 վիճակս. և կայր ժողովուրդն հայեցեալ: Վնգոս 35
 նէին զնա իշխանքն հանդերձ նորօք՝ և ասէին. Օ այլս
 ասրեցոյց, ասրեցուսցէ և զանձն՝ եթէ դա է Վրիս-
 տոս որդի Վստուծոյ ընտրեալն: Վյայն առնէին զնա 36
 և զինուորքն, եկեալ առաջի՝ մատուցանէին նմա քա-
 ցախ, և ասէին. Եթէ դու ես թագաւորն Հրէից՝ 37
 փրկեա զանձն քո: Եւ էր զիր գրեալ 'ի վերայ նո- 38
 րա, յունարէն և դաղմատերէն և եբրայեցերէն
 գրով, թէ սա է արքայն Հրէից: Իսկ մի ոմն 'ի կա- 39
 խելոց չարագործացն հայհոյէր զնա՝ և ասէր. Ոչ
 դու ես Վրիստոսն, փրկեա զանձն քո և զմեզ: Վա 40
 տասխանի ետ ընկերն սաստելով նմա՝ և ասէ. Չեր-
 կրնչիս դու յՎստուծոյ՝ զի 'ի նմին պատժի կաս. և 41
 մեք յիրաւի, զի արժանի որոց գործեցաքն՝ առնումք
 զհատուցումն, և սա ասիրատ ինչ ոչ գործեաց: Եւ 42
 ասէ ց՝ Յիսուս. Յիշեա զիս, Տէր, յորժամ գայցես
 արքայութեամբ քով: Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Վմէն 43
 ասեմ քեզ, այսօր ընդ իս իցես 'ի դրախտին: Եւ էր 44
 իբրև վեցերորդ ժամ. և խաւար եղև 'ի վերայ ամե-
 նայն երկրի մինչև ցիններորդ ժամն. խաւարեցաւ
 արեգակն: Եւ հերձաւ վարագոյր տաճարին ընդ 45
 մէջ: Եւ կարգաց Յիսուս 'ի ձայն մեծ՝ և ասէ. 46
 Հայր, 'ի ձեռս քո աւանդեմ զհողի իմ: Օ այս իբ-
 րև ասաց՝ եհան զողի: Եւ տեսեալ հարիւրապետին 47
 զոր ինչ եղևն, փառաւոր արար զՎստուած և ասէ.
 Վրդարև այրս այս արդար էր: Եւ ամենայն ժողո- 48
 վուրդքն որ եկեալ էին, և տեսանէին զտեսիլն զայն
 և զգործ, բախէին զկուրծս՝ և դառնային: Վային և 49
 ամենայն ծանօթքն նորա 'ի հեռաստանէ, և կա-

նայք որ եկեալ էին զՏեա նորա 'ի Վալիլէէ՝ տեսա-
 50 նէին զայն : Աւ ահա այր մի, անունն Յովսէփ, որ էր
 51 նախարար՝ այր բարեգործ և արդար, սա չէր միա-
 բանեալ ընդ խորհուրդս և ընդ գործս նոցա, յԱրի-
 մաթեայ քաղաքէ շրէից, որ և ինքն իսկ ակն ու-
 52 նէր արքայութեան Վստուծոյ. սա մատուցեալ առ
 53 Վիղատոս՝ խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի. և իջու-
 ցեալ զնա պատեաց պատառակալաւ, և եղ 'ի
 54 կռածոյ գերեզմանի, ուր չէր զոք բնաւ եղեալ : Աւ
 55 օրն էր ուրբաթ, և շաբաթ լուսանայր. և երթային
 զՏեա նորա կանայք՝ որ եկեալ էին ընդ նմա 'ի Վա-
 լիլէէ, տեսին զգերեզմանն, և որպէս եղաւ մարմինն
 56 նորա : Ղարձան, և պատրաստեցին խունկս և իւղս,
 և 'ի շաբաթուն հանդարտեցին վասն պատուիցա-
 նին :

Գ Լ Ո Ի Խ Ի Դ

1 Բայց 'ի միաշաբաթուն վաղ քաջ ընդ առաւօտն՝
 եկին 'ի գերեզմանն, բերին զխունկսն զոր պատրաս-
 2 տեցին, և այլ կանայք ընդ նոսա : Աւ գտին զվէմն
 3 թաւալեցուցեալ 'ի գերեզմանէ անտի, և մտեալ 'ի
 4 ներքս՝ ոչ գտին զմարմինն Տեառն Յիսուսի : Աւ ե-
 ղև ընդ հիանալն նոցա վասն այնորիկ և ահա արք
 5 երկու հասին առ նոսա 'ի հանդերձս լուսաւորս : Աւ
 իբրև զահի հարան՝ և խոնարհեցուցին գերեսս իւ-
 րեանց յերկիր, ասէն ցնոսա. Օ՛հ խնդրէք զկեն-
 6 դանին ընդ մեռեալս, չէ աստ, այլ յարեալ : Յի-
 շեցէք որպէս խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն 'ի Վալի-
 7 լեա, և ասէր՝ թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ մատնել
 'ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց, և 'ի խաչ ելանել, և
 8 յերրորդ աւուր յառնել : Աւ յիշեցին զբանսն նորա :
 9 Աւ դարձան պատմեցին զայս ամենայն մե տասանիցն,
 10 և այլոցն ամենեցուն : Աւ էին Սարիամ մագդաղե-
 նացի և Յովհաննա և Սարիամ Յակովբայ և այլք

ընդ նոսա՝ որ պատմեցին զայս առաքելոցն . և երևեւ 11
 ցան առաջի նոցա շաղիաղիութիւն բանքն նոցա՝ և
 չհաւատային նոցա : Իսայց Պետրոս յարուցեալ ըն 12
 թացաւ ՚ի գերեզմանն , և հայեցեալ տեսանէ զկը-
 տաւսն լոկ՝ զի կային . և գնաց ընդ միտս զարմացեալ ,
 թէ զինչ եղև : Եւ ահա երկուք ՚ի նոցանէ երթաւ 13
 յին ՚ի նմին աւուր ՚ի գեօղ մի , որ հեռի էր Արու-
 սաղեմէ հարիւր և վաթսուն ասպարիսաւ , և էր ա-
 նուն նորա՝ Լամաւուս . և նոքա խօսէին ընդ միմեանս 14
 վասն ամենայն անցիցն անցելոց : Եւ եղև ընդ խօ- 15
 սելն նոցա և ընդ վիճել՝ և ինքն իսկ Յիսուս մերձե-
 ցաւ և երթայր ընդ նոսա . և նոցա աչք կալեալ էին 16
 առ ՚ի չճանաչելոյ զնա : Եւ ասէ ցնոսա . Օ ինչ են 17
 բանքդ՝ վասն որոյ վիճիքդ ընդ միմեանս մինչդեռ
 գնայքդ , և տրտմեալ էք : Պատասխանի ետ մի ոմն 18
 ՚ի նոցանէ՝ որում անուն էր Աղէովպաս , և ասէ ցնա .
 Իսու միայն կաս Արուսաղեմ , որ ոչ գիտացեր զինչ
 գործեցաւ ՚ի նմա յաւուրսս յայսոսիկ : Եւ ասէ ցնո 19
 սա . Օ ինչ : Եւ նոքա ասեն . զՅիսուսէ նազովրա-
 ցւոյ , որ եղև այր մարգարէ , հզօր արդեամբք և բա-
 նիւք առաջի Լստուծոյ և ամենայն ժողովրդեանն .
 որպէս մատնեցին զնա քահանայապետքն և իշխանքն 20
 մեր ՚ի դատաստան մահու , և հանին զնա ՚ի խաչ :
 Սեք ակն ունէաք թէ նա է որ փրկելոցն է զԻսրաւ 21
 յէլ . այլ և հանդերձ այսու ամենայնիւ , այս երրորդ
 օր է յորմէ հետէ այն գործեցաւ : Եւ յլ և կանայք 22
 ոմանք ՚ի մէնջ զարմացուցին զմեզ , որք կանխեալ
 ընդ առաւօտս չոգան ՚ի գերեզմանն , և ոչ գտին ըզ- 23
 մարմին նորա . եկին և ասեն , թէ եւ տեսիլ ևս
 հրեշտակաց տեսին , որք ասէին զնմանէ թէ կենդա-
 նի է : Եւ գնացին ոմանք ՚ի մէնջ ՚ի գերեզմանն , և 24
 գտին նոյնպէս՝ որպէս կանայքն ասացին , բայց զնա ոչ
 տեսին : Եւ նա ասէ ցնոսա . Վ՛ի անմիտք և հեղգա- 25
 սիրտք ՚ի հաւատալ յամենայնի՝ զոր խօսեցան մար-
 գարէքն . ոչ զնոյնս պարտ էր չարչարել Վրիստո- 26

- սի, և մտանել 'ի փառս իւր: Ալ սկսեալ 'ի Սուլսի,
- 27 սէ և յամենայն մարգարէիցն՝ մեկնէր նոցա որ ինչ
- 28 յամենայն գիրս գրեալ է զնմանէ: Իբրև մերձեցան
- 'ի գեօղն յոր երթային, և նա պատճառէր հեռա-
- 29 գոյն ևս ուրեք երթալ: Ալ բռնադատեցին զնա և ա-
- սեն. Ալ մեզ ագիր, զի ընդ երեկս է, և տարաժա-
- մեալ է օրս: Ալ եմուտ ազանել անդ ընդ նոսա:
- 30 Ալ եղև 'ի բազմելն նորա ընդ նոսա, առեալ զհացն՝
- 31 օրհնեաց, եբեկ և ետ նոցա. և նոցա բացան աչք
- և ծանեան զնա, և նա եղև 'ի նոցանէ աներևոյթ:
- 32 Ալ ասեն ցմիմեանս. Ոչ իսկ և սիրտք մեր ճմլէին
- 'ի մեզ, մինչ խօսէրն ընդ մեզ զճանապարհայն, և որ-
- 33 պէս բանայր մեզ զգիրս: Ալ յարուցեալ նոյնժամայն
- դարձան Արուսաղէմ, և գտին ժողովեալ զմետա-
- 34 սանսն և զորս ընդ նոսայն էին, և ասեն՝ թէ արդա-
- 35 ղև յարեալ Տէր և երևեցաւ Սիմօնի: Ալ նոքա
- պատմէին զայն որ զճանապարհայնն, և թէ զիարդ
- 36 ետ ծանօթս նոցա 'ի բեկանել հացին: Մինչ դեռ
- զայն խօսէին, ինքն իսկ Յիսուս եկաց 'ի մէջ նոցա՝
- և ասէ ցնոսա. Կաղաղութիւն ընդ ձեզ. ես եմ՝ մի
- 37 երկնչիք. և զահի հարեալ երկնչէին, և համարէին
- 38 ոգի ինչ տեսանել: Ալ ասէ ցնոսա. Օր խռովեալ
- 39 էք, և ընդէր խորհուրդք ելանեն 'ի սիրտս ձեր. տե-
- սէք զձեռս իմ և զոտս, զի ես նոյն եմ. շօշափեցէք
- զիս և տեսէք. զի ոգի մարմին և օսկերս ոչ ունի,
- 40 որպէս զիսս տեսանէք զի ունիմ: Ալ զայս ասացեալ
- 41 եցոյց նոցա զձեռսն և զոտս: Ալ մինչդեռ տակաւին
- չհաւատային 'ի խնդութենէն, և զարմացեալ էին,
- 42 ասէ ցնոսա. Ունիք ինչ կերակուր աստ: Ալ նոքա
- ետուն նմա ձկան խորովելոյ մասն և խորիսխ մեղու:
- 43 Ալ առ եկեր առաջի նոցա, և զմնացորդսն ետ ցնո-
- 44 սա: Ալ ասէ ցնոսա. Այս բանք են զոր խօսեցայ
- ընդ ձեզ՝ մինչ առ ձեզն էի. թէ պարտ է ընուլ ա-
- մենայն գրելոյն յօրէնսն Սուլսիսի և 'ի մարգարէս
- 45 և 'ի սաղմոսն վասն իմ: Եայնժամ եբաց զմիտս նո-

ցա՝ իմանալ զգիրս : Այլ ասէ ցնոսա, թէ այսպէս 46
 պարտ էր չարչարել Վրիստոսի, և յառնել ՚ի մեռել 47
 լոց յաւուր երրորդի, և քարոզել յանուն նորա ա-
 պաշխարութիւն և թողութիւն մեղաց յամենայն
 ազգս՝ սկսեալ Արուսաղէմէ . և դուք էք վկայք այ-
 սոցիկ : Այլ ասա ես առաքեմ զաւետիս Հօր իմոյ ՚ի 48
 ձեզ և դուք նստարուք ՚ի քաղաքիս Արուսաղէմ, 49
 մինչև զգե՛նուցուք զօրութիւն ՚ի բարձանց : Ահան 50
 զնոսա մինչև ՚ի Վեթանիա, և ամբարձեալ զձեռս
 իւր օրհնեաց զնոսա : Այլ եղև յօրհնելն նորա զնո- 51
 սա՝ մեկնեցաւ ՚ի նոցանէ, և վերանայր յերկինս : Այլ 52
 նոցա երկիր պագեալ նմա՝ դարձան Արուսաղէմ ու-
 րախութեամբ մեծաւ : Այլ էին հանապազ ՚ի տա- 53
 ճարին, գովէին և օրհնէին զԱստուած :

Ն Ա Խ Ա Դ Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Յ Ո Վ Հ Ա Ն Ն Ո Ի Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն Ի Ն

Յովհաննէս Աւետարանն գրեալ է Յովհաննէս, որ եղ-
բայր է Յակովբայ Օւէբեթեայ - որ անկա՝ ՚ի վերայ լան-
ջացն Տեառն, նոյն սա գրեաց զաւետարանս զայս: Ա-
սկիւղին առնէ յաստուածասկան Քանէն - և զբար Տարինոյ
Ժնունդն յիշատակէ յասէլն, և Քանն Տարին էղև: Այն յի-
շատակէ զհրատութանն Յովհաննէս, և զընտրութանն ա-
շակերտացն - այլ և զնշանս և զարուեստս զոր էղին - և
զհատարածն՝ որ Տարնեցաւ պնտացաց Պիշատակ, և իսա-
լեցաւ - յորում և զինուորին բաժանեցին զհանդերձս նորս,
և ՚ի վերայ պատճառանի նորս վիճակ արկին - և Տարին
նորս երաւ ՚ի գերեզմանի - և յարեաւ յերրորդ առաւր, է-
րեւեցաւ աշակերտացն ինքն:

Յովհաննէս՝ որ և որդի որոտան, զվերինն որոտալով
պատմեաց զի: Աս զինի յետան և երեք ամի հասնառնալոյ
Պրկնին գրեաց զԱւետարանս իւր յԱթէսոս քաղաքի, ՚ի
ինդրեւոյ եկեղեցոյն Ասեայ՝ ՚ի վերս յոյն:

ԳԼՈՒԽ Ք ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

	ԳԼ.	ԿՏ
Վասն՝ զի անահիւզիէն է Ռաննն Մարտաւած .	ւ .	1
Սասն Յովհաննէոս Վհայեւոյն Ռաննն Մարտաւածոյ .	ւ .	15
Սասն Գալոյն առ նա Գառնիէնն Մարտաւածոյ .	ւ .	29
Սասն աշահեբարացն առ Յիսուս ագանեւոյն .	ւ .	39
Սասն Գրասեւոյն զՍիւսիս .	ւ .	41
Սասն 'ի Վանս Կարաանեւացն .	բ .	1
Սասն արարատ Կանեւոյն 'ի փաճարէն .	բ .	15
Սասն Սիւսիսի .	գ .	1
Սասն 'ի Յայեհոնն Տիրաբեւոյն .	գ .	23
Սասն Խնդրիւ լիւեւոյ Վասն արեւմտեան .	գ .	25
Սասն Կնոջն աստարացոյ .	գ .	7
Սասն Ռաֆայէոսի .	գ .	46
Սասն Երեսունն և ութասն Կիւսիսի .	ե .	5
Սասն՝ զի Նայր սերէ զՍիւսի .	ե .	20
Սասն Կիւսիսի և Երեսունն Յաննն .	զ .	9
Սասն Գնալոյն 'ի Վերայ ծովուն .	զ .	19
Սասն Տարանգեւոյն ընդ Ռաննն Նրէից .	զ .	41
Սասն շրջեւոյն Յիսուսի 'ի Վալիւ, և Խրատար Եղբարցն .	է .	1
Սասն Խնդրեւոյն Նրէից ունել զՅիսուս .	է .	30
Սասն 'ի Ժնէ կորիսն .	թ .	1
Սասն Դնեւոյն Յիսուսի զաննն 'ի Վերայ ոչխարացն .	ժ .	15
Սասն նաւահարացն Սարատաւոյն .	ժ .	22
Սասն Վալարոս յարտաւանն .	ժւ .	1
Սասն Օծանեւոյն զՏէրն .	ժբ .	3
Սասն որ ասաց Յոսիւս զիւրոյն .	ժբ .	5
Սասն յովանահիսն .	ժբ .	14
Սասն Տարանգեւոյ Կիւսիսացն առ Տէր .	ժբ .	21

Ասան հասարակն ցորենոյ .	Ժբ .	24
Ասան Յիսուսի լոյս Գալոյն յաշխարհ .	Ժբ .	46
Ասան ընթերցանն՝ և լուսնալոյս զոտս աշակեր- տացն .	Ժգ .	11
Ասան չարչարանացն Յիսուսի , և սփռիլոյս զա- շակերտան .	Ժդ .	15
Ասան Գալոյ չորհոյն և Տիմոթեոսի զաշակերտ- ան .	Ժդ .	26
Ասան Տասնամեակն Յիսուսի .	Ժը .	5
Ասան ուրացոմեակն Պետրոսի , և հաստան խօսելոյ .	Ժը .	25
Ասան ածելոյն զՅիսուսի շնորհն Վայիափայ .	Ժը .	28
Ասան քանելոյն զՅիսուսի Վաղարշապատ .	Ժթ .	17
Ասան աւանդելոյս զհոգին .	Ժթ .	30
Ասան խնդրելոյն զտէրոմնական Տարթիսն .	Ժթ .	38
Ասան Բերելոյն Վիկտորիոսի զՏոմաս .	Ժթ .	39
Ասան Գալոյ հանանցն ՚ի Գերեզմանն .	ի .	1
Ասան Գրօսն Գալիլոյն Տասնելոյն Յիսուսի ա- աշակերտան .	ի .	19
Ասան զՍտովրոս հասարակելոյ Տեառն .	ի .	27
Ասան ուրացելոյն ընդ նոսա , և հարցմանն զՊե- րոս .	իւ .	15
Ասան սիրելոյս աշակերտին , և Գրելոյս զա- տարանն .	իւ .	24

10	10	10	10
11	11	11	11
12	12	12	12
13	13	13	13
14	14	14	14
15	15	15	15
16	16	16	16
17	17	17	17
18	18	18	18
19	19	19	19
20	20	20	20
21	21	21	21
22	22	22	22
23	23	23	23
24	24	24	24
25	25	25	25
26	26	26	26
27	27	27	27
28	28	28	28
29	29	29	29
30	30	30	30
31	31	31	31
32	32	32	32
33	33	33	33
34	34	34	34
35	35	35	35
36	36	36	36
37	37	37	37
38	38	38	38
39	39	39	39
40	40	40	40
41	41	41	41
42	42	42	42
43	43	43	43
44	44	44	44
45	45	45	45
46	46	46	46
47	47	47	47
48	48	48	48
49	49	49	49
50	50	50	50

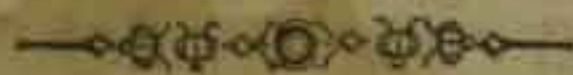

ՄԻ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՉ

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

Ը Ս Տ Յ Ո Վ Հ Ա Ն Ն Ո Ի

Գ Լ Ո Ի Խ Ա

1 ԲԿ. ԻՍԿՁԲԱՆԷ Էր բանն, և բանն էր առ
 2 Ղստուած, և Ղստուած էր բանն. նա էր իսկզբանէ
 3 առ Ղստուած: Ղմենայն ինչ նովաւ եղև, և առանց
 4 նորա եղև և ոչ ինչ որ ինչ եղևն: Ղովաւ կեանք
 5 էր, և կեանքն էր լոյս մարդկան, և լոյսն 'ի խաւարի
 6 անդ լուսաւոր է, և խաւար նմա ոչ եղև հասու:
 7 Եղև այր մի առաքեալ Ղստուածոյ, անուն նմա
 8 Յովհաննէս. սա եկն 'ի վկայութիւն զի վկայեացէ
 9 վասն լուսոյն, զի ամենեքին հաւատասցեն նովաւ.
 10 Ոչ էր նա լոյսն, այլ զի վկայեացէ վասն լուսոյն: Եր
 11 լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւոր առնէ զամենայն մարդ
 12 որ գալոց է յաշխարհ: Եաշխարհի էր, և աշխարհ
 13 նովաւ եղև, և աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ: Եիւրսն
 14 եկն, և իւրքն զնա ոչ ընկալան. իսկ որք ընկալան
 15 զնա՝ ետ նոցա իշխանութիւն որդիս Ղստուածոյ լի-
 16 նել, որոց հաւատասցեն յանուն նորա. ոյք ոչ յա-
 17 րենէ, և ոչ 'ի կամաց մարմնոյ, և ոչ 'ի կամաց առն,
 18 այլ Ղստուածոյ ծնան: Եւ բանն մարմին եղև, և
 19 բնակեաց 'ի մեզ. և տեսաք զփառս նորա զփառս իբ-
 20 րև զմիածնի առ 'ի Հօրէ, լի շնորհօք և ճշմարտու-

Թեամբ : Յովհաննէս վկայէ վասն նորա , աղաղա 15
 կեաց և ասէ . Սա է՝ զորմէ ասէի , որ զկնի իմ գա-
 լոց էր , առաջի իմ եղև , զի նախ քան զիս էր : Օ 16
 ՚ի լրու թենէ անտինորա մեք ամենեքին առաք շնորհս
 փոխանակ շնորհաց : Օ 17 օրէնքն ՚ի ձեռն Սովսիսի
 տուան , շնորհքն և ճշմարտութիւնն ՚ի ձեռն Յիսու-
 սի Վրիստոսի եղեն :

ԲԲ . Օ Աստուած ոչ ոք ետես երբէք , բայց միա 18
 ծինն Որդի որ է ՚ի ծոց հոր՝ նա պատմեաց : Եւ այս 19
 է վկայութիւնն Յովհաննու , յորժամ առաքեցին
 առ նա հրեայքն յարուսաղեմէ քահանայս և զև-
 տացիս , զի հարցցեն ցնա՝ թէ դու ո՞ր ես : Եւ խոս 20
 տովան եղև և ոչ ուրացաւ , խոստովան եղև եթէ ես
 ոչ եմ Վրիստոսն : Եւ հարցին զնա . Իսկ ո՞վ ես 21
 դու , Եղիա՞ ես : Եւ ասէ . Ոչ եմ : Իսկ մարգարէն
 ես դու : Պատասխանի ետ , թէ ոչ : Իսկ ասա մեզ , 22
 դու ո՞վ ես , զի պատասխանի տարցուք որոց առաքե-
 ցինն զմեզ . զի ասես վասն քո : Եւս . Ես ձայն բար- 23
 բառոյ յանապատի , ուղիղ արարէք զձանապարհն
 հեռան , որպէս ասաց Եսայի մարգարէ : Եւ որք ա- 24
 ռաքեցանն՝ ՚ի փարիսեցւոց անտի էին . հարցին ցնա՝
 և ասեն . Իսկ զի մկրտես՝ եթէ դու չես Վրիստոսն , 25
 և ոչ Եղիա , և ոչ մարգարէն : Պատասխանի ետ 26
 նոցա Յովհաննէս և ասէ . Ես մկրտեմ զձեզ ջրով .
 ՚ի միջի ձերում կայ զոր դուքն ոչ գիտէք , որ զկնի 27
 իմ գալոցն է , որում չեմն արժանի՝ եթէ լուծից ըզ-
 խրացս կօշկաց նորա : Եւս ՚ի Վեթաբրա եղև յայն 28
 կոյս Յորդանանու , ուր էրն Յովհաննէս և մկրտէր :

ԲԳ . Ի վաղիւ անդր տեսանէ զՅիսուս զի գայր 29
 առ նա , և ասէ . Մտաւսիկ դառն Մատուծոյ՝ որ
 բառնայ զմեզս աշխարհի : Սա է՝ վասն որոյ եսն ա- 30
 սէի , զկնի իմ գայ այր , որ առաջի իմ եղև , զի յա-
 ռաջ իսկ էր քան զիս : Եւ ես ոչ գիտէի զնա , այլ 31
 զի յայտնի լինիցի Իսրայելի՝ վասն այնորիկ եկի ես
 ջրով մկրտել : Ա կայեաց Յովհաննէս և ասէ , թէ 32

տեսանէի զՀոգին՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի յեր-
 33 կնից, և հանգչէր ՚ի վերայ նորա: Եւ ես ոչ գիտէի
 զնա, այլ որ առաքեացն զիս մկրտել ջրով, նա ա-
 սաց զիս. յոյր վերայ տեսանիցես զՀոգին, զի իջա-
 նիցէ և հանգչիցի ՚ի վերայ նորա, նա է որ մկրտէ
 34 Հոգւովն սրբով: Եւ ես տեսի, և վկայեցի եթէ
 սա է որդին Մատուծոյ:
 35 ԲԻ. Ի վաղիւ անդր կայր Յովհաննէս, և յաշա-
 36 կերտաց անտի նորա երկու. և նայեցեալ ընդ Յի-
 սուսի՝ զի զգնայր, ասէ. Մհաւասիկ Վրիստոս գառն
 37 Մատուծոյ: Եւ ան ՚ի նմանէ երկու աշակերտքն՝ զի
 38 խօսէր, և գնացին զհետ Յիսուսի: Իբրև դարձաւ
 Յիսուս, և ետես զնոսա՝ զի երթային զհետ նորա,
 ասէ ցնոսա. Օհնչ խնդրէք: Նոքա ասեն ցնա.
 Սաբբի, — որ թարգմանեալ կոչի՝ վարդապետ, —
 39 ուր են օթեվանք քո: Մսէ ցնոսա. Եկայք և տե-
 սէք: Եկին և տեսին՝ ուր էին օթեվանք նորա. և
 առ նմա ագան այն օր, զի ժամ էր իբրև տասնե-
 40 րորդ: Եւ Մնգրէաս՝ եղբայր Սիմոնի Սիմի՝ մի
 յերկուց անտի, որ լուանն ՚ի Յովհաննէ և գնա-
 41 ցին զկնի նորա: Վտանէ սա նախ զեղբայր իւր
 զՍիմոն, և ասէ ցնա. Վտաք զՄեսիա՝ որ թարգ-
 մանի Վրիստոս. սա աժ զնա առ Յիսուս: Հայե-
 42 ցեալ ընդ նա Յիսուսի՝ ասէ. Վու ես Սիմոն որ-
 զի Յովնանու, դու կոչեսցիս Սեփաս, որ թարգ-
 մանի Պետրոս:
 43 ԲԵ. Ի վաղիւ անդր կամեցաւ ելանել ՚ի Վալի-
 լեա. գտանէ զՓիլիպպոս, և ասէ ցնա Յիսուս.
 44 Եկ զկնի իմ: Եւ էր Փիլիպպոս ՚ի Սեթսայիդա,
 45 ՚ի քաղաքէ Մնգրեայ և Պետրոսի: Վտանէ Փիլիպ-
 պոս զՍաթանայէլ, և ասէ ցնա. Օորմէ գրեաց
 Սովսէս յօրէնան և մարգարէքն՝ գտաք զՅիսուս
 46 զորդի Յովսեփայ ՚ի Նազարեթէ: Մսէ ցնա Նա-
 թանայէլ. Սակ ՚ի Նազարեթէ մարթ ինչ իցէ բա-
 րւոյ իմիք լինել: Մսէ ցնա Փիլիպպոս. Եկ և տես:

Իբրև ետես Յիսուս զՎաթանայել զի գայր առ նա, 47
 ասէ վասն նորա. Վհա արդարև իսրայելացի, յորում
 նենգութիւն ոչ գոյ: Վսէ ցնա Վաթանայել. Սւ. 48
 տի ճանաչես զիս: Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ
 ցնա. Վինչև էր Փիլիպպոսի կոչեցեալ զքեզ՝ զի էիր
 ՚ի ներքոյ թղենւոյն, տեսի զքեզ: Պատասխանի ետ 49
 նմա Վաթանայել և ասէ. Վաբբի, դու ես որդի
 Վստուծոյ, դու ես թագաւորն Սորայելի: Պատաս- 50
 խանի ետ նմա Յիսուս և ասէ. Փոխանակ զի ասա-
 ցի քեզ՝ թէ տեսի ՚ի ներքոյ թղենւոյն՝ հաւատաս,
 մեծամեծս և ս քան զայս տեսցես: Վլ ասէ ցնա. 51
 Վմէն ամէն ասեմ ձեզ, տեսանիցէք զերկինս բա-
 ցեալ, և զհրեշտակս Վստուծոյ՝ զի ելանիցեն և իջա-
 նիցեն ՚ի վերայ որդւոյ մարդոյ:

Գ Լ Ո Ի Խ Բ

ԲԶ. Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին ՚ի Վա 1
 նա գալիլեացւոց, և անդ էր մայրն Յիսուսի. կոչե- 2
 ցաւ և Յիսուս և աշակերտքն նորա ՚ի հարսանիսն:
 Վլ ՚ի պակասել զինւոյն՝ ասէ մայրն ցՅիսուս. Վի- 3
 նի ոչ ունին: Վլ ասէ ցնա Յիսուս. Օի կայ իմ և 4
 քո, կին դու. չև է հասեալ ժամանակ իմ: Վսէ 5
 մայրն նորա ցսպասաւորսն. Վր զինչ ասիցէ ձեզ՝ ա- 6
 րասջիք: Վնդ էին թակոյկք կձեայք վեց՝ ըստ սրբ-
 քութեանն հրեից. տանէին մի մի ՚ի նոցանէ մարս եր- 7
 կուս կամ երիս: Վսէ ցնոսա Յիսուս. Վցէք զթա- 7
 կոյկսդ ջրով: Վլ լցին զնոսա մինչև ՚ի վեր: Վլ ասէ 8
 ցնոսա. Վրդ առէք և բերէք տաճարապետիդ: Վլ 9
 նոքա բերին: Վլ իբրև ճաշակեաց տաճարապետն
 զջուրն զինի եղեալ, և ոչ գիտէր ուստի իցէ, բայց
 սպասաւորքն գիտէին որք արկին զջուրն, խօսի ընդ 10
 փեսային տաճարապետն և ասէ. Վմենայն մարդ զա-
 նոյշ զինի յառաջագոյն պաշտէ, և յորժամ արբե-
 նան՝ յայնժամ զյոռին. դու պահեցեր զանոյշ զինիդ

- 11 մինչև ցայժամ: Օ այս արար սկիզբն նշանաց Հիսուս
 'ի Վանա գալիլեացոց, և յայտնեաց զփառս իւր. և
 հաւատացին 'ի նա աշակերտքն նորա:
- 12 Բէ. Հետ այսորիկ էջ Հիսուս 'ի Վափառնաում,
 ինքն և մայր իւր և եղբարք իւր, և անդ լինէր ոչ
 13 քաղում ինչ աւուրս: Եւ էր մերձ զատիկն Հրէից,
 14 և ել Հիսուս Արուսաղէմ: Եւ եգիտ 'ի տաճա-
 րին՝ զի վաճառէին զարջառս և զոչխարս և զաղաւ-
 15 նիս. և զլումայափոխան որ նստէին: Եւ արար խա-
 րազան չուանեայ, և եհան զամենեւին 'ի տաճարէն,
 զոչխարսն և զարջառս, և զպղինձս հատավաճառացն
 16 ցրուեաց, և զսեղանսն կործանեաց. և որ զաղաւ-
 նիսն վաճառէին՝ ասէ ցնոսա. Ընէք զայդ աստի, և
 17 մի առնէք զտունն Հոր իմոյ՝ տուն վաճառի: Ըստ
 յիշեցին աշակերտքն նորա՝ թէ գրեալ է, Վախանձ
 18 տան քօ կերիցէ զիս: Վատասխանի ետունն Հրեայքն
 և ասէն ցնա. Օ ի՞նչ նշան ցուցանես դու մեզ՝ զի
 19 զայդ ասնես: Վատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնո-
 սա. Քակեցէք զտաճարդ զայդ, և զերիս աւուրս
 20 կանգնեցից զդա: Ըսեն ցնա Հրեայքն. Օ քառա-
 սուն և զվեց ամ շինեցաւ տաճարս այս, և դու զե-
 21 րիս աւուրս կանգնես զսա: Բայց նա ասէր վասն
 22 տաճարի մարմնոյ իւրոյ: Իսկ յորժամ յարեալն 'ի
 մեռելոց, յիշեցին աշակերտքն նորա, թէ այս է զոր
 ասացն. և հաւատացին զրոյն և քանին զոր ասաց
 Հիսուս:
- 23 ԳԿ. Եւ իբրև էր Արուսաղէմ՝ ի զատկին 'ի տօ-
 նի, քաղումք հաւատացին յանունն նորա, զի տեսա-
 24 նէին զնշանսն զոր ասնէր: Բայց ինքն Հիսուս ոչ
 հաւատայր զանձն նոցա, քանզի ինքն գիտէր զամե-
 25 նայն. և զի ոչ էր սլիտոյ՝ եթէ ոք վկայեացէ վասն
 մարդոյ, զի ինքն իսկ գիտէր զինչ կրէր 'ի մարդն:

Գ Լ Ո Ի Խ Գ

Եւ էր այր մի 'ի փարիսեցւոց անտի 'Աիկողեմոս 1
 անուն նորա, իշխան չորէից. սա եկն առ նա գիշերի 2
 և ասէ ցնա. Սաբբի, գիտեմք թէ յ'ստուծոյ ե-
 կեալ ես վարդապետ. զի ոչ ոք կարէ զայդ նշանս
 առնել՝ զոր դուդ առնես, եթէ ոչ 'ստուած իցէ ընդ
 նմա: Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա. 'Ամէն 3
 ամէն ասեմ քեզ, եթէ ոչ ոք ծնցի վերստին, ոչ կա-
 րէ տեսանել զարքայութիւն 'ստուծոյ: 'Ասէ ցնա 4
 'Աիկողեմոս. Օ իմրդ կարէ մարդ ծնանել որ ծերն
 իցէ. միթէ մարթ իցէ անդրէն յորովայն մօր իւրոյ
 կրկին մտանել և ծնանել: Պատասխանի ետ Յի- 5
 սուս և ասէ. 'Ամէն ամէն ասեմ քեզ, եթէ ոչ ոք
 ծնցի 'ի ջրոյ և 'ի չորոց, ոչ կարէ մտանել յարքայ-
 ութիւն 'ստուծոյ: Օ ի ծնեալն 'ի մարմնոյ՝ մար- 6
 մին է, և ծնեալն 'ի չորոց՝ հողի է: 'Առ մի զար- 7
 մանար, թէ ասացի քեզ՝ սարս է ձեզ ծնանել վերըս-
 տին. զի հողմ՝ ուր կամի շնչէ, և զձայն նորա լսես, 8
 այլ ոչ գիտես ուստի գայ կամ յո երթայ. սոյնպէս և
 ամենայն ծնեալն 'ի չորոցն: Պատասխանի ետ 'Աի- 9
 կողեմոս և ասէ ցնա. Օ իմրդ մարթի այդմ լինել:
 Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա. 'Առ ես վար- 10
 դապետ 'սրայելի՝ և զայդ ոչ գիտես: 'Ամէն ամէն 11
 ասեմ քեզ, զի զոր ինչ գիտեմք՝ խօսիմք, և զոր տե-
 սաք՝ վկայեմք, և զվկայութիւնն մեր ոչ ընդունիք:
 'Իսկ արդ եթէ զերկրաւորս ասացի ձեզ՝ և ոչ հա- 12
 լատայք, զիմրդ եթէ զերկնաւորսն ասացից՝ հա-
 լատայցէք:

ԳԲ. 'Առ ոչ ոք յերկինս ել, եթէ ոչ որ էջն յեր- 13
 կնից որդին մարդոյ՝ որ էն յերկինս: 'Առ որպէս 'Սու- 14
 սէս բարձրացոյց զօձն յանապատին, նոյնպէս բարձ-
 րանալ սարս է որդւոյ մարդոյ. զի ամենայն որ հա- 15
 լատայ 'ի նա՝ ընկալցի զկեանսն յաւիտեանականս:

- 16 **Օ** ի այնպէս սիրեաց Մատուած զաշխարհ, մինչև զՍրդին իւր միածին ետ. զի ամենայն որ հաւատայ 'ի նա՝ մի կորիցէ, այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտենա-
- 17 կանս: **Օ** ի ոչ առաքեաց Մատուած զՍրդի իւր յաշխարհ՝ թէ դատեսցի զաշխարհ, այլ զի փրկեսցի աշխարհ նովաւ: **Ս**ր հաւատայ 'ի նա՝ ոչ դատասարտեսցի, և որ ոչ հաւատայ 'ի նա՝ արդէն իսկ դատասարտեալ է, զի ոչ հաւատաց յանուն միածնի **Սր**-
- 19 դւոյն Մատուծոյ: **Լ**ւ այս իսկ է դատաստան, զի լոյս եկն յաշխարհ, և սիրեցին մարդիկ զխաւար առաւել քան զլոյս, զի էին գործք իւրեանց չարու-
- 20 թեան: **Օ** ի ամենայն որ զչար գործէ՝ ատեայ զլոյս, և ոչ դայ առ լոյս՝ զի մի յանդիմանեսցին գործք նորա. իսկ որ առնէ զճշմարտութիւն դայ առ լոյսն, զի յայտնի լիցին գործք նորա՝ թէ Մատուծով գործեցան:
- 22 **Գ**Գ. **Յ**ետ այսորիկ եկն **Յիսուս** և աշակերտքն նորա յերկիրն հրէաստանի, և անդ շրջէր նոքօք հան-
- 23 դերձ և մկրտէր: **Մ**կրտէր և **Յովհաննէս** 'ի **Յայե**-
նովն, մերձ առ **Սաղիմ**, զի ջուրք բազումք էին անդ,
- 24 և գային և մկրտէին: **Օ** ի չև ևս էր արկեալ ըզ-
25 **Յովհաննէս** 'ի բանտ: **Լ**ւ եղև խնդիր յաշակերտացն **Յովհաննու** ընդ **Հրէի**՝ վասն սրբութեան.
- 26 եկին առ **Յովհաննէս** և ասենցնա. **Սաբբի**, որ էրն ընդ քեզ յայնկոյս **Յորդանանու**, որում գուն վկայեցեր, ահաւանիկ նա մկրտէ և ամենեքին գան
- 27 առ նա: **Պատասխանի** ետ **Յովհաննէս** և ասէ. **Ոչ** կարէ մարդ առնուլ յանձնէ և ոչ ինչ, եթէ ոչ իցէ
- 28 տուեալ նմա յերկնից 'ի վերուստ: **Վ**ուք ձեզէն վրկայէք ինձ, զի ասացի ձեզ՝ թէ չեմ ես **Քրիստոսն**,
- 29 այլ թէ առաքեալ եմ առաջի նորա: **Ս**ր ունի հարսն՝ նա է փեսայ, իսկ բարեկամ փեսային՝ որ կայ և լսէ նմա, ուրախութեամբ ուրախ լինի վասն ձայնի փեսային. արդ այս ուրախութիւն որ իմս է՝ լցեալ է:
- 30 **Վ**մա պարտ է աճել, և ինձ մեղմանալ: **Ս**ր 'ի վե-

ըուստն գայ՝ ՚ի վերոյ է քան զամենայն, որ յերկրէ 31
 աստի է՝ յերկրէ է և յերկրէ խօսի: Ար յերկնիցն 32
 գայ, զոր ինչ ետես և զոր լուաւ՝ վկայէ, և զվկայու-
 թիւն նորա ոչ որ ընդունի: Ար ընդունի զվկայու- 33
 թիւն նորա՝ կնքեաց, թէ Մատուած ճշմարիտ է. զի 34
 զոր Մատուածն առաքեաց՝ զքանս Մատուծոյ խօսի,
 զի ոչ է թէ չափով տայ Մատուած զհոգին: Հայր սի- 35
 րէ զԱրդի, և զամենայն ինչ ետ ՚ի ձեռս նորա: Ար 36
 հաւատայ յԱրդի՝ ընդունի զկեանսն յաւիտենականս,
 և որ ոչ հնազանդի Արդոյ՝ ոչ տեսցէ զկեանս, այլ
 բարկութիւն Մատուծոյ մնայ ՚ի վերայ նորա:

Գ Լ Ո Ի Խ Գ

ԳԴ. Իբրև գիտաց Յիսուս՝ եթէ լուան փարիսե- 1
 ցիքն, եթէ Յիսուս բազում աշակերտս առնէ. և 2
 մկրտէ քան զՅովհաննէս, — քանզի ոչ է թէ Յիսուս
 ինքնին մկրտէր, այլ աշակերտքն նորա —, եթող ըզ- 3
 հրէաստան երկիր, և եկն միւսանգամ ՚ի Վալիլեա:
 Եւ էր նմա անցանել ընդ Սամարիա: Վայ նա ՚ի 4
 քաղաք մի սամարացոյ՝ որում անուն էր Սիւքար,
 մերձ ՚ի գեօղն զոր ետ Յակովբ որդւոյ իւրում Յով- 5
 սեփայ. և անդ էր աղբիւր մի Յակովբայ: Եւ Յի- 6
 սուս վաստակեալ ՚ի ճանապարհէն՝ նստէր ՚ի վերայ
 աղբերն, և էր ժամ իբրև վեցերորդ: Վայ կին մի 7
 ՚ի Սամարեայ հանել ջուր. ասէ ցնա Յիսուս. Տուր
 ինձ ըմպել: Օ ի աշակերտքն նորա երթեալ էին ՚ի 8
 քաղաք անդր՝ զի կերակուրս գնեսցեն: Եւ ցնա
 կինն սամարացի. Վու որ հրեայդ ես, զիանդ յինէն 9
 ըմպել խնդրես ՚ի կնօջէ սամարացոյ: Օ ի ոչ եր-
 բեք իսառնակին հրեայք ընդ սամարացիս: Վատաս- 10
 խանի ետ նմա Յիսուս և ասէ. Եթէ գիտէիր դու
 զպարգևսն Մատուծոյ, և ով է որ ասէդ ցքեզ՝ թէ
 տուր ինձ ըմպել, դու արդեօք խնդրէիր ՚ի նմանէ, և
 տայր քեզ ջուր կենդանի: Եւ ցնա կինն. Տէր, 11

- դու քանզի և դոյլ իսկ ոչ ունիս, և Ջրհորս խոր է,
 12 իսկ արդ ուստի ունիցիս զՋուրն կենդանի: Միթէ
 դու մե՞ծ ինչ սք իցես քան զհայրն մեր: Յակովբ՝ որ
 զայս Ջրհոր ետ մեզ, և ինքն աստի արբ՝ և որդիք
 13 նորա և խաչինք նորա: Պատասխանի ետ նմա: Յի-
 սուս և ասէ. Մենայն որ ըմպէ ՚ի Ջրոյ յայդմանէ,
 միւսանգամ ծարաւէ. բայց որ ըմպէ ՚ի Ջրոյն զոր ես
 տաց նմա, մի՛ ծարաւեսցէ յաւիտեան. այլ Ջուրն
 14 զոր ես տաց նմա, եղիցի նմա աղբիւր Ջրոյ բղխե-
 15 լոյ ՚ի կեանսն յաւիտենականս: Մսէ ցնա կինն.
 Տէր, տուր ինձ զՋուրն զայն, զի մի ծարաւեսցից՝ եւ
 16 մի եկից այսր հանել Ջուր: Մսէ ցնա: Յիսուս. Արթ
 կոչեա զայր քո՝ և եկ այսր: Պատասխանի ետ նմա
 17 կինն և ասէ. Չիք իմ այր: Մսէ ցնա: Յիսուս: Բա-
 18 րւոք ասացեր՝ թէ չիք իմ այր. զի հինգ այր փոխեալ
 է քո և զոր այժմն ունիս՝ չէ քո այր. զայդ արդար
 19 ասացեր: Մսէ ցնա կինն. Տէր, թուի ինձ թէ մար-
 20 գարէ իցես դու. հարքն մեր ՚ի լերինս յայսմիկ եր-
 կիր պագին, և դուք ասէք՝ թէ Արուսաղէմ և եթ
 21 է տեղի ուր արժան իցէ երկիր պագանել: Մսէ ցնա
 Յիսուս. Աին դու, հաւատա ինձ, զի եկեսցէ ժա-
 մանակ՝ յորժամ ոչ ՚ի լերինս յայսմիկ, և ոչ Արու-
 22 սաղէմ երկիր պագանիցեն չոր: Բուք երկիր պա-
 գանէք՝ որում ոչն գիտէք, մեք երկիր պագանեմք
 23 որում գիտեմքն. զի փրկու թիւն ՚ի չրէից է: Մյլ
 եկեսցէ ժամանակ, և այժմ իսկ է. յորժամ ճշմա-
 րիտքն երկրպագուք երկիր պագանիցեն չոր՝ հո-
 գւով և ճշմարտութեամբ. քանզի և չայր այնպիսի
 երկրպագուս իւր ինդրէ:
 24 ԳԵ. Չոգի է Մստուած, և երկրպագուացն նորա՝
 հոգւով և ճշմարտութեամբ պարտ է երկիր պագա-
 25 նել: Մսէ ցնա կինն. Վիտեմ զի Մեսսիա գայ՝ ա-
 նուանեալն Վրիստոս, յորժամ եկեսցէ, նա պատ-
 26 մեսցէ մեզ զամենայն: Մսէ ցնա Յիսուս. Աս եմ,
 27 որ խօսիմն ընդ քեզ: Ալ յայն բան եկին աշակերտ-

քրն նորա, և զարմանային զի ընդ կնոջն խօսէր.
 քայց ոչ որ ասաց 'ի նոցանէ թէ զինչ խնդրես, կամ
 զինչ խօսիս ընդ դմա: Աթող կինն զսափորն իւր և 28
 չոգաւ 'ի քաղաքն, և ասէ ցմարդիկն. Ակայք տե. 29
 սէք զայր մի որ ասաց ինձ զամենայն՝ որ ինչ իմ գոր-
 ծեալ է. միթէ նա իցէ Քրիստոսն: Ալին 'ի քաղա. 30
 քէն և գային առ նա: Աւ մինչ չե եկեալ էին նո. 31
 քա, աղաչէին զնա աշակերտքն և ասէին. Աաբբի,
 հաց կեր: Աա ասէ ցնոսա. Աս կերակուր ունիմ ու. 32
 տել, զոր դուքն ոչ գիտէք: Ասէին աշակերտքն ընդ 33
 միմեանս. Միթէ եքեր ինչ որ դմա ուտել: Ասէ 34
 ցնոսա Յիսուս. Իմ կերակուր այն է՝ զի արարից
 զկամս այնորիկ որ առաքեացն զիս, և կատարեցից
 զգործն նորա: Աչ դուք ասէք՝ եթէ այլ ևս չորք ա. 35
 միսք են՝ և հունձք գան. ահաւասիկ ես ասեմ ձեզ.
 ամբարձէք զաչս ձեր և տեսէք զարտորայն, զի սալի-
 տակացեալ են և 'ի հունձս հասեալ: Աւ որ հնձէն՝ 36
 վարձս առնու, և ժողովէ զպտուղ 'ի կեանսն յաւի-
 տենականս. զի որ սերմանէն և որ հնձէ, հասարակ
 ցնծասցեն: Յայսմ իսկ է բանն ճշմարիտ, զի այլ է 37
 որ սերմանէ, և այլ է որ հնձէ: Աս առաքեցի զձեզ 38
 հնձել՝ զոր ոչ դուք վաստակեցէք. այլք վաստակե-
 ցին, և դուք 'ի վաստակս նոցա մտէք: Աւ 'ի քա. 39
 զաքէն յայնմանէ սամարացւոց բազումք հաւատացին
 'ի նա՝ վասն բանի կնոջն վկայելոյ եթէ ասաց ինձ
 զամենայն որ ինչ իմ գործեալ էր: Իսկ իբրև եկին 40
 առ նա սամարացիքն, աղաչէին զնա լինել առ նոսա.
 և եղև անդ աւուրս երկուս: Աւ ևս բազումք հա. 41
 ւատացին 'ի նա վասն բանին նորա և ասէին ցկինն 42
 թէ ոչ այսուհետև վասն քո խօսիցդ հաւատամք, զի
 մեզէն իսկ լուաք 'ի դմանէ, և գիտեմք եթէ դա է
 ճշմարտիւ փրկիչ աշխարհաց:

ԳԶ Աւ յետ երկուց աւուրց ել անտի և գնաց՝ 43
 Վալիլեա: Օի ինքն իսկ Յիսուս վկայեաց, եթէ 44
 մարգարէ յիւրում գաւառի պատիւ ոչ ունի: Այլ 45

յորժամ եկն նա 'ի Ղալիլեա, ընկալան զնա զալի-
 լեացիքն. զի տեսեալ ևս էր զամենայն նշանսն զոր
 արար Ղարուսաղէմ 'ի տօնին. քանզի և նորա ե-
 46 կեալ էին 'ի տօնն: Այն դարձեալ 'ի Վանա զալի-
 լեացւոյ՝ ուր արար զԶուրն զինի. և անդ էր թագա-
 ւորազն մի, որոյ որդի նորա հիւանդ կայր 'ի Վափառ-
 47 նաուամ: Աս իբրև լուաւ, եթէ Յիսուս եկեալ է 'ի
 հրէաստանէ 'ի Ղալիլեա, եկն առ նա և աղաչէր
 զի իջցէ և բժշկեացէ զորդի նորա. քանզի մերձ էր
 48 'ի մեռանել: Ասէ ցնա Յիսուս. Աթէ ոչ նշանս ինչ
 49 և արուեստս տեսանէք, ոչ հաւատայք: Ասէ ցնա
 թագաւորազնն. Տէր, էջ մինչ չև մեռեալ իցէ մա-
 50 նուկն իմ: Ասէ ցնա Յիսուս. Արթ, որդին քո կեն-
 դանի է. Աւ հաւատաց այրն քանին զոր ասաց նմա
 51 Յիսուս, և գնաց: Աւ մինչդեռ իջանէր, ընդ առաջ
 եղէն նմա ծառայքն նորա, աւետիս ետուն և ասէն,
 52 թէ մանուկն նորա կենդանի է: Հարցանէր ցնոսա
 վասն ժամուն՝ յորում ապաքինեաց. և ասէն ցնա.
 53 Արէկ յեթներորդ ժամու եթող զնա ջերմն: Վի-
 տաց հայրն նորա թէ յայնմ ժամու, յորում ասացն
 ցնա Յիսուս, թէ որդին քո կենդանի է. և հաւա-
 54 տաց ինքն և ամենայն տուն իւր: Օայս դարձեալ
 երկրորդ նշան արար Յիսուս՝ եկեալ 'ի հրէաստանէ
 'ի Ղալիլեա:

Գ Լ Ո Ւ Խ Ե

- 1 Գ է. Յետ այսորիկ տօն էր Հրէից, և ել Յիսուս
- 2 Ղարուսաղէմ: Աւ էր Ղարուսաղէմ 'ի Պրոբատիկէ
 աւազանին՝ որ կոչէր եբրայեցերէն Քեթհեզա,
 3 հինգ սրահ, յորս անկեալ զնէր բազմութիւն յոյժ
 հիւանդաց, կուրաց կաղաց գօսացելոց, որ ակն ու-
 4 նէին ջրոցն յուզելոյ: Աւ Հրէշտակ Տեառն ըստ
 ժամանակի իջանէր յաւազանն՝ եւ յուզէր զԶուրան.
 և որ նախ 'ի շարժումն ջուրցն իջանէր՝ բժշկէր, ոչ

ունեւոյլ նշան հիւանդութեան : Այլ անդ էր այր մի 5
 որոյ երեսուն և ութ ամ էր 'ի հիւանդութեան իւ-
 րում . զնա իբրև ետես Յիսուս՝ զի անկեալ դնէր , և 6
 գիտաց թէ քաղում ժամանակք են այնուհետև , ա-
 սէ ցնա . Ամբիս՝ ողջ լինել : Ատտասխանի ետ նմա 7
 հիւանդն . Տէր , ոչ զոք ունիմ , թէ յորժամ ջուրքն
 յուզիցին՝ արկցէ զիս յաւազանն . և մինչ ես դան-
 դաղիմ , այլ ոք քան զիս յառաջագոյն իջանէ : Աս- 8
 սէ ցնա Յիսուս . Արի ան զմահիճս քո և գնա : Այլ 8
 ողջացաւ այրն . և յարեաւ , ան զմահիճս իւր և շոր- 9
 ջէր . և էր շաբաթ յաւուրն յայնմիկ : Ասէն Հրեայ- 10
 քրն ցբժշկեալն . Եւրաթ է , և ոչ էր արժան առ-
 նուլ քեզ զմահիճս քո : Ատտասխանի ետ նոցա և
 ասէ . Ար բժշկեացն զիս , նա ասաց ցիս՝ ան զմա 11
 հիճս քո և գնա : Հարցին ցնա և ասէն . Այլ է այրն 12
 որ ասացն ցքեզ՝ ան զմահիճս քո և շրջեաց : Այլ 13
 բժշկեալն ոչ գիտէր թէ ո՞վ իցէ . քանզի Յիսուս
 խոյս ետ վասն ամբոխին 'ի տեղւոջէ անտի : Յետ 14
 այսորիկ գտանէ զնա Յիսուս 'ի տաճարին , և ասէ
 ցնա : Նշաւագիկ ողջացար , մի ևս մեղանչեր , զի մի
 չար ևս ինչ լինիցի քեզ : Գնաց այրն և պատմեաց 15
 Հրէիցն , եթէ Յիսուս էր՝ որ բժշկեացն զիս : Այլ 16
 վասն այնորիկ հալածէին զՅիսուս Հրեայք , զի զայն
 առնէր 'ի շաբաթու : Այլ Յիսուս պատասխանի ետ 17
 նոցա . Հայր իմ մինչև ցայժմ գործէ , և ես գործեմ :
 Ասն այնորիկ առաւել խնդրէին Հրեայքն սպա- 18
 նանել զնա , զի ոչ միայն լուծանէր զշաբաթս , այլ
 և հայր իւր կոչէր զԱստուած , և հաւասար առնէր
 զանձն Աստուծոյ :

Դ. 4 . Ատտասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . 19
 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . ոչ կարէ որդի մարդոյ առ-
 նել յանձնէ և ոչ ինչ , եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն
 զի առնէ . զի զոր նայն առնէ , զնոյն և որդին նմին
 նման գործէ : Օրի Հայր սիրէ զորդի , և զամենայն 20
 ինչ ցուցանէ նմա՝ զոր ինքն առնէ , և մեծամեծս ևս

- քան զսոյնս ցուցանէ նմա զգործս, ընդ որ դուքդ
 21 զարմանայք: Օյ որպէս հայր յարուցանէ զմե-
 ուեալս և կենդանի առնէ, նոյնպէս և որդի զորս կա-
 22 մի կենդանի առնէ: Այլ ոչ եթէ հայր դատի զոք,
 23 այլ զամենայն դատաստանն ետ Արդւոյ իւրոյ. զի
 ամենեքեան պատուեսցեն զԱրդի, որպէս պատուեն
 զհայրն. որ ոչ պատուէ զԱրդին, ոչ պատուէ ըզ-
 24 հայր զառաքիչն նորա: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի
 որ զքանն իմ լսէ, և հաւատայ այնմ որ առաքեացն
 զիս, ընդունի զկեանսն յաւիտենականս. և ՚ի դա-
 տաստանն ոչ մտանէ, այլ փոխեցաւ ՚ի մահուանէ ՚ի
 25 կեանս: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի գայ ժամանակ
 և արդէն իսկ է, յորժամ մեռեալք լսիցեն ձայնի
 26 Արդւոյն Աստուծոյ, և որք լսիցենն՝ կեցցեն: Օյ
 որպէս հայր ունի կեանս յանձին իւրում, նոյնպէս
 27 ետ և Արդւոյ ունել կեանս յանձին իւրում: Այլ իշ-
 իանուած իւն ետ նմա դատաստանն առնել. և զի որ-
 28 դի մարդոյ է, ընդ այն զի զարմանայք. զի եկեսցէ
 ժամանակ՝ յորում ամենեքին որ ՚ի գերեզմանս կայ-
 29 ցեն, լուսիցեն ձայնի նորա, և եկեսցեն արտաքս. ո-
 ռոց բարիս գործեալ իցէ՝ ՚ի յարուած իւն կենաց, և
 որոց զչար արարեալ՝ ՚ի յարուած իւն դատաստանաց:
 30 Այլ կարեմ ես յանձնէ առնել և ոչ ինչ. այլ որպէս
 լսեմ՝ դատիմ, և դատաստանն իմ արդար է. զի ոչ
 ինդրեմ զկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առա-
 քեացն զիս:
 31 ԴԲ. Այթ էս վկայեմ վասն իմ, վկայուած իւն իմ
 32 չէ ճշմարիտ. այլ է որ վկայէ վասն իմ, և դուք գի-
 տէք եթէ ճշմարիտ է վկայուած իւնն զոր վկայեաց
 33 վասն իմ: Առաքեցէք առ Յովհաննէս, և վը-
 34 կայեաց ճշմարտութեանն. այլ ես ոչ եթէ ՚ի մարդ-
 կանէ առնում վկայուած իւն. այլ զայս ասեմ զի դուք
 35 ապրեօջիք: Այլ էր ճրագն՝ որ լուցեալ էր և ծա-
 գէր, և դուք կամեցարուք ցնծալ առ ժամանակ մի
 36 ՚ի լոյս նորա: Այլ ես ունիմ վկայուած իւն մեծ ևս

քան զՆովհաննու, զգործսն՝ զոր ետ ցիս Նայր զի
կատարեցից զնոսա, նոքին իսկ գործքն զոր գործեմ՝
վկայեն վասն իմ, եթէ Նայր առաքեաց զիս. և որ 37
առաքեացն զիս Նայր նա վկայեաց վասն իմ: Ղուք
ոչ զձայն նորա երբեք լուարուք, և ոչ զտեսիլ նորա
տեսէք: Եւ ոչ զբան նորա ունիք՝ ի ձեզ բնակեալ, 38
զի զոր նա առաքեաց՝ դուք նմա ոչ հաւատայք:
Վննեցէք զգիրս. զի դուք համարիք նոքօք ունել 39
զկեանսն յաւիտենականս, և նոքին իսկ են որ վկայեն
վասն իմ, որովք համարիքն ունել կեանս. և դուք ոչ 40
կամիք գալ առ իս, զի զկեանսն ունիցիք: Եւս փառս 41
՝ ի մարդկանէ ոչ առնում. այլ գիտեմ զձեզ՝ զի ըզ 42
սէրն Ղստուծոյ ոչ ունիք յանձինս: Եւս եկի յանուն 43
Նոր իմոյ, և ոչ ընդունիք զիս. եթէ այլ ոք եկեսցէ
յիւր անուն, զնա ընդունիցիք: Օ իմրդ կարէք 44
դուք հաւատալ, զի փառս ՝ ի միմեանց առնուք, և
զփառս զառ ՝ ի միոյն Ղստուծոյ ոչ խնդրէք: Մի հա 45
մարիք եթէ ես չարախօս ինչ իցեմ զձէնջ առ Նոր.
գոյ որ չարախօս կայ զձէնջ, Մովսէս՝ յոր դուքն յու
սացեալ էք. զի եթէ հաւատայիք դուք Մովսիսի, 46
հաւատայիք արդեօք և ինձ. զի նա վասն իմ իսկ
գրեաց: Օ ի եթէ նորա գրոցն ոչ հաւատայք, 47
զիմրդ իմոց բանիցս հաւատայցէք:

Գ Լ Ո Ի Խ Զ

ԴԳ. Յետ այսորիկ գնաց Յիսուս յայնկոյս ծո 1
վուն գալիլեացոց Տիբերեայ, և զհետ երթայր նո 2
րա Ժողովուրդ բազում. զի տեսանէին զնշանսն՝ զոր
առնէր ՝ ի վերայ հիւանդաց: Եւ ՝ ի լեառն Յիսուս, 3
և անդ նստէր աշակերտօքն հանդերձ: Եւ էր մերձ 4
զատիկ տօնն Նրէից: Վարձ ՝ ի վեր զաչս իւր Յի 5
սուս, և ետես զի Ժողովուրդ բազում գայր առ նա.
ասէ ց(Վ)իլիպպոս. Ուստի գնեսցուք հաց՝ զի կերիցեն
դոքա: Օ այս ասէր փորձելով զնա. այլ ինքն գիտէր 6

- 7 զինչ առնելոց էր: Պատասխանի ետ նմա Փիլիպ-
պոս. Արկերիւր դահեկանի հաց՝ չէ դոցա բաւա-
կան, թէպէտ և իւրաքանչիւր ոք սակաւ ինչ առ-
8 նուցու: Ասէ ցնա մի յաշակերտացն նորա, Ան-
9 դրէաս՝ եղբայր Սիմոնի Ախի. Աստ պատա-
նեակ մի որ ունի հինգ նկանակ գարեղէն և երկուս
10 ձկունս, այլ այն զինչ է առ այդչափ մարդիկդ: Ասէ
Յիսուս. Աազմեցուցէք զմարդիկդ: Աւ էր խոտ
յոյժ՝ ի տեղւոջն. և բազմեցան մարդիկն թուով
11 իբրև հինգ հազար: Աւ առ զհացն Յիսուս և գո-
հացաւ, և բաշխեաց բազմականացն. նոյնպէս և
12 ի ձկանցն որչափ և կամեցան: Աւ իբրև յագե-
ցան, ասէ ցաշակերտսն. Եողովեցէք զնշխարեալ կո-
13 տորսդ, զի մի ինչ կորիցէ: Եողովեցին և լցին եր-
կոտասան սակառի զկոտորոյն՝ ի հինգ գարեղէն նը-
14 կանակէ անտի, որ յաւելաւ ի կերողացն: Ասկ մար-
դիկն իբրև տեսին զնշանան զոր արար՝ ասէին, թէ
սա է ճշմարիտ մարգարէն՝ որ գալոց էր յաշխարհ:
15 ԻԻ. Յիսուս իբրև գիտաց եթէ գալոց են յա-
փրչտակել զնա, զի արասցեն զնա թագաւոր, գնաց
16 դարձեալ ի լեառնն միայն: Աւ իբրև երեկոյ եղև,
17 իջին աշակերտքն նորա ի ծովեզրն: Աւ մտեալ ի
նաւ՝ գային յայնկոյս ծովուն ի Վափառնաում. և
իբրև նսեմացաւ, և չև ևս եկեալ էր առ նոսա Յի-
18 սուս, և ծովն ի սաստիկ հողմոյ շնչելոյ յուզէր: Աւ
19 վարեալ իբրև ասպարէսս քսան և հինգ կամ երե-
սուն, տեսանէին զՅիսուս՝ զի գայր ի վերայ ծովուն
20 և մերձ էր ի նաւն, և զարհուրեցան յոյժ. և նա
21 ասէ ցնոսա. Աս եմ. մի երկնչիք: Աւ կամէին ըն-
դունել զնա ի նաւն, և վազվազակի եհաս նաւն
յերկիրն յոր երթային:
22 ԻԵ. Ի վաղիւ անդր ժողովուրդն որ կայր յայն-
կոյս ծովուն, տեսանէր թէ այլ նաւ ոչ գոյր անդ
բայց միայն ի միոյն՝ յոր մտին աշակերտքն Յիսուսի.
և զի չէր մտեալ Յիսուս ընդ աշակերտսն իւր ի

նաւն, բայց միայն աշակերտքն նորա գնացին. իբրև 23
 այլ նաւք գային 'ի Տիբերեայ մօտ յայն տեղի՝ ուր 24
 զհացն կերան: Իսկ իբրև ետես ժողովուրդն եթէ
 Յիսուս ոչ է անդ և ոչ աշակերտքն նորա, առին նո-
 քա զնաւսն, և եկին 'ի Վափառնաու մխնդրել զՅի-
 սուս: Եւ իբրև գտին զնա յայնկոյս ծովուն, ասեն 25
 ցնա. Սաբբի, երբ եկիր այսր: Վատասխանի ետ 26
 նոցա Յիսուս և ասէ. Ըմէն ամէն ասեմ ձեզ. խըն-
 դրէք դուք զիս, իբրև ոչ եթէ զի նշանս ինչ տե-
 սէք, այլ զի կերայք 'ի հացէ անտի և յագեցարուք:
 Երթայք գործեցէք՝ մի զկորստական կերակուրն, 27
 այլ զկերակուրն որ մնայ 'ի կեանսն յաւիտենականս,
 զոր որդին մարդոյ տացէ ձեզ. քանզի զնա հայր կըն-
 քեաց Մատուած: Ըսեն ցնա. Օհնչ առնիցեմք 28
 զի զգործսն Մատուծոյ գործեսցուք: Վատասխանի 29
 ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա. Ըյս է գործն Մատու-
 ծոյ, զի հաւատասջիք յայն՝ զոր առաքեացն նա: Ը 30
 սեն ցնա. Օհնչ նշան առնիցես, զի տեսցուք և
 հաւատասցուք, զի նչ գործիցես: Հարքն մեր կերան 31
 զմանանայն յանապատի անդ, որպէս և գրեալ է.
 Հաց յերկնից ետ նոցա ուտել: Ըսէ ցնոսա Յիսուս. 32
 Ըմէն ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ Մովսէս ետ ձեզ ըզ-
 հացն յերկնից, այլ Հայրն իմ տայ ձեզ զհացն յեր-
 կնից զձշմարիտ: Օի հաց Մատուծոյ է, որ իջա- 33
 նէն յերկնից և կեանս տայ աշխարհի: Ըսեն ցնա. 34
 Տէր, յամենայն ժամ տուր մեզ զհացն զայն: Ըսէ 35
 ցնոսա Յիսուս. Ես եմ հացն կենաց. որ գայ առ
 իս՝ ոչ քաղցիցէ, և որ հաւատայ յիս՝ ոչ երբեք ծա-
 րաւեսցի: Ըյլ ասացի ձեզ՝ եթէ տեսէք զիս, և ոչ 36
 հաւատայք: Օամենայն զոր տայ ինձ Հայր՝ առ իս 37
 եկեսցէ, և որ գայ առ իս՝ ոչ հանից արտաքս: Օի 38
 իջի ես յերկնից՝ ոչ զի զկամս իմ արարից, այլ զկամս
 այնորիկ որ առաքեացն զիս:

Ի 2. Ըյս են կամք Հոր իմոյ որ առաքեացն զիս, 39
 զի զամենայն զոր ետ ցիս հայր՝ ոչ կորուսից 'ի նմա-

- 40 նէ, այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում: Այս են
 կամք չոր իմոյ, զի ամենայն որ տեսանիցէ զորդի և
 հաւատայցէ ՚ի նա, ընկալցի զկեանսն յաւիտենա-
- 41 կանս, և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում: Տըր-
 տրնջէին զնմանէ չրեայքն, զի ասաց՝ թէ ես եմ
- 42 հացն իջեալ յերկնից, և ասէին. Աչ սա է որդին
 Յովսեփու, զորոյ մեք գիտեմք զհայրն և զմայր. իսկ
- 43 արդ զիարդ ասէ՝ եթէ ես յերկնից իջի: Պատաս-
 խանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա. Աի քրթմնջէք
 ընդ միմեանս. ոչ ոք կարէ գալ առ իս, եթէ ոչ
- 44 չայրն՝ որ զիս առաքեաց՝ ձգեսցէ զնա. և ես յա-
 45 րուցից զնա յաւուրն յետնում: Վրեալ է ՚ի մար-
 գարէս. Աւ եղիցին ամենեքեան ուսեալք յԱստու-
 ծոյ. ամենայն որ լսէ ՚ի չորէ և ուսանի՝ գայ առ
- 46 իս. իբրև ոչ եթէ զչայր՝ ուրուք տեսեալ իցէ, ե-
 47 թէ ոչ որ էն յԱստուծոյ՝ նա ետես զչայր: Ամէն
 ամէն ասեմ ձեզ, զի որ հաւատայ՝ ընդունի զկեանսն
- 48 յաւիտենականս: Այս եմ հացն կենաց: Չարքն ձեր
 49 կերան զմանանայն յանապատին և մեռան: Այս է
 50 հացն՝ որ յերկնիցն իջեալ է, զի որ ուտիցէ ոք ՚ի
 սմանէ՝ մի մեռանիցի. ես եմ հացն կենդանի, որ
- 51 յերկնից իջեալ. եթէ ոք ուտիցէ ՚ի հացէ յայսմա-
 52 նէ՝ կեցցէ ՚ի յաւիտեան. և հացն զոր ես տաց՝ մար-
 մին իմ է, զոր ես տաց վասն կենաց աշխարհի:
- 53 Վարտնջէին ընդ միմեանս չրեայքն և ասէին.
 Օ իարդ կարէ սա տալ մեզ զմարմին իւր յուտել:
- 54 Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ
 ոչ կերիջիք զմարմին Արդւոյ մարդոյ, և արբջիք զա-
- 55 րիւն նորա, ոչ ունիք կեանս յանձինս: Ար ուտէ
 զմարմին իմ և ըմպէ զարիւն իմ, ունի զկեանս յաւի-
 տենականս, և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում:
- 56 Օ ի մարմին իմ ձգմարիտ կերակուր է, և արիւն
 57 իմ ձգմարիտ ըմպելի է: Ար ուտէ զմարմին իմ և ըմ-
 58 պէ զարիւն իմ, յիս բնակեսցէ և ես ՚ի նմա: Ար-
 պէս առաքեաց զիս կենդանին չայր, և ես կենդանի

եմ վասն Հօր . և որ ուտէն զիս՝ և նա կեցցէ վասն
 իմ : Վ. յս է հայն՝ որ յերկնից իջեալ . ոչ որպէս կե. 59
 րան հարքն ձեր զմանանայն և մեռան . որ ուտէ ըզ-
 հացս զայս՝ կեցցէ յաւիտեան : Օ այս ասաց ՚ի Ժո. 60
 զովրդեանն յուսուցանելն՝ ի Վափառնառում : Աւ քա. 61
 զումք յաշակերտացն իբրև լուան՝ ասեն . Սիստ է
 քանդ այդ , ո՞վ կարէ լսել դմա : Իբրև գիտաց Յի. 62
 սուս յանձն իւր՝ եթէ տրտնջէն վասն այնորիկ աշա-
 կերտքն նորա , ասէ ցնոսա . Վ. յդ գայթագղեցուցա-
 նէ՞ զձեզ : Իսկ արդ եթէ տեսանիցէք զՍրդի մար- 63
 դոյ՝ զի ելանիցէ ուր էր զառաջինն : Հոգին է կեն- 64
 դանարար , մարմին ինչ ոչ օգնէ . զբանն զոր ես խօ-
 սեցայ ընդ ձեզ՝ հոգի է և կեանք . այլ են ոմանք ՚ի 65
 ձէնջ՝ որ ոչ հաւատան : Քանզի գիտէր Յիսուս
 իսկզբանէ՝ ով են այնքիկ որ ոչն հաւատան , և ո՞վ
 այն է որ մատնելոցն է զնա : Աւ ասէր . Վասն այնո- 66
 րիկ ասացի ձեզ՝ թէ ոչ ոք կարէ գալ առ իս , եթէ 67
 ոչ իցէ տուեալ ՚ի Հօրէ իմմէ : Հայսմանէ բազումք
 յաշակերտացն նորա չոգան յետս , և ոչ ևս շրջէին
 ընդ նմա : Վսէ Յիսուս ցերկոտասան աշակերտան . 68
 Սիթէ և դուք կամիք երթալ : Վատասխանի ետ 69
 նմա Սիմոն Սեորոս . Տէր , առ ո՞վ երթիցուք . բանս
 կենաց յաւիտենականաց ունիս . և մեք հաւատացաք 70
 և ծանեաք՝ եթէ դու ես Քրիստոսն որդի Վստու-
 ծոյ : Վատասխանի ետ նոցա Յիսուս . Ոչ ես զձեզ 71
 զերկոտասանսդ ընտրեցի , և միդ ՚ի ձէնջ սատանայ
 է : Աւ ասէր զսիմոնեան Յուզայէ սկարիովտացւոյ . 72
 զի նա իսկ մատնելոց էր զնա , և մի էր յերկոտասա-
 նիցն :

Գ Լ Ո Ի Խ Է

Իկ . Եւ յետ այնորիկ շրջէր Յիսուս ՚ի Վալի-
 լեա , քանզի ոչ կամէր ՚ի հրէաստանի շրջել , զի
 ինզրէին զնա հրեայքն սոյանանել : Աւ էր մերձ

3 տօնն Հրէից տաղաւարահարաց : Մեն ցնա եղ-
 4 բարքն նորա . Վնա աստի և երթ 'ի հրէաստան , զի
 5 և աշակերտքն քո տեսցեն զգործսդ քո զոր գործես .
 6 զի ոչ ոք է որ 'ի ծածուկինչ գործէ , և խնդրէ ինքն
 7 համարձակ լինել . եթէ զայդ գործես , յայտնեա
 8 զանձն քո աշխարհի : Վանզի և եղբարքն իսկ չէին
 9 հաւատացեալ 'ի նա : Մէ ցնոսա Յիսուս . յամա-
 10 նակ իմ չե է հասեալ . բայց ձեր ժամանակ յամե-
 11 նայն ժամու պատրաստ է : Այ կարէ աշխարհ ատել
 12 զձեզ , բայց զիս ատեայ . զի ես վկայեմ վասն նորա
 13 եթէ գործքն իւր չարութեան են : Վուք երթայք
 14 'ի տօնն յայն , ես ոչ երթամ 'ի տօնն յայն . զի իմ
 15 ժամանակ չե է լցեալ : Օայս իբրև ասաց , ինքն
 16 մնաց անդէն 'ի Վալիլեա . իբրև ելին եղբարքն նո-
 17 րա , ապա և ինքն ել 'ի տօնն' ոչ յայտնի , այլ իբրև
 18 'ի ծածուկ : Այ Հրէայքն խնդրէին զնա 'ի տօնի անդ
 19 և ասէին . Մեր իցէ նա : Այ քրթմնջիւն էր զնմանէ
 20 'ի ժողովուրդսն . կէսքն ասէին' թէ բարւոք է , այլք
 21 ասէին' ոչ , այլ մոլորեցուցանէ զժողովուրդն : Այ ոչ
 22 ոք համարձակ խօսէր զնմանէ վասն երկիւղին Հրէից :
 23 Եւ . իբրև տօնն ընդմիջեցաւ , ել Յիսուս 'ի տա-
 24 ճարն և ուսուցանէր : Օարմանային Հրէայքն և
 25 ասէին . Օ իմրդ զգիրս գիտէ սա , զի ուսեալ բնաւ
 26 չիք : Վատասխանի ետ նոցա Յիսուս և ասէ . Վմ
 27 վարդապետութիւնս չէ իմ , այլ այնորիկ որ առա-
 28 քեացն զիս . եթէ ոք կամի զկամս նորա առնել , գի-
 29 տասցէ վասն վարդապետութեանս , Մատուծոյ իցէ
 30 արդեօք' եթէ ես ինչ յանձնէ իմմէ խօսիմ : Ար յանձ-
 31 նէ իւրմէ խօսի , փառս անձին իւրում խնդրէ . իսկ
 32 որ խնդրէ զփառս այնորիկ որ առաքեացն զնա' նա
 33 ճշմարիտ է , և անիրաւութիւն ոչ գոյ 'ի նմա : Այ
 34 Վովսէս ետ ձեզ զօրէնսն , և ոչ ոք 'ի ձէնջ առնէ
 35 զօրէնսն . զի խնդրէք զիս սպանանել : Վատասխանի
 36 ետ ժողովուրդն և ասէ . Վե գոյ 'ի քեզ . ո՞վ խնդրէ
 37 զքեզ սպանանել : Վատասխանի ետ նոցա Յիսուս և

ասէ . Վորժ մի գործեցի , և ամենեքին զարմացեալ 22
էք . վասն այնորիկ Վովսէս ետ ձեզ թլիատու թիւն .
զի ոչ եթէ 'ի Վովսիսէ էր , այլ 'ի հարց անտի . և 'ի 23
շաբաթու թլիատէք զմարդ : Նսկ արդ եթէ թլիա-
տու թիւն առնու մարդ 'ի շաբաթու , զի մի օրէնքն
Վովսիսի լուծցին , ընդ իս ցասուցեալ էք՝ զի ողջոյն
իսկ մարդ բժշկեցի 'ի շաբաթու :

ԵՐ . Վի ըստ աչս դատիք , այլ ուղիղ դատաս 24
տան արարէք : Մսէին ոմանք յերուսաղեմացւոց ան 25
տի . Մչնա է սա զոր խնդրէինն սպանանել . և ա 26
ւասիկ յայտնապէս խօսի , և չասեն ինչ ընդ դմա .
գուցէ արդեօք և իշխանքն գիտացին՝ թէ սա իցէ
Վրիստոսն : Մյլ զսա գիտեմք ուստի է , իսկ Վրիս 27
տոսն յորժամ գայցէ , ոչ ոք գիտէ ուստի է : Մյա 28
ղակեաց Յիսուս 'ի տաճարին , ուսուցանէր և ասէր .
Եւ զիս գիտէք , և ուստի եմն գիտէք . և յանձնէ
իմմէ ոչ եմ եկեալ , այլ է ճշմարիտ որ առաքեացն
զիս . զոր դուքն ոչ գիտէք , ես գիտեմ զնա , զի 'ի 29
նմանէ իսկ եմ , և նա առաքեաց զիս : խնդրէին զնա 30
ուներ , և ել 'ի ձեռաց նոցա . և ոչ ոք արկ 'ի նա
ձեռն , զի չէ էր հասեալ ժամ նորա : Եւ բազումք 31
'ի ժողովրդէնէն հաւատացին 'ի նա և ասէին .
Վրիստոսն յորժամ գայցէ՝ մի թէ աւելի ինչ նշանս
առնիցէ քան զոր սայս առնէ : Եւ լուան փարիսե 32
ցիքն զտրտունջ ժողովրդեանն զնմանէ . և առաքեցին
քահանայապետքն և փարիսեցիքն սպասաւորս՝ զի
կալցին զնա : Մսէ Յիսուս . Վոքր մի ևս ժամանակ 33
ընդ ձեզ եմ , և երթամ առ այն՝ որ առաքեացն զիս :
Խնդրիցէք զիս և ոչ գտանիցէք , և ուր ենն երթամ՝ 34
դուք ոչ կարէք գալ : Մսեն չրեայքն ընդ միմեանս . 35
Նսկ յո՞ երթայցէ գա՝ զի մեք ոչ գտանիցեմք զդա .
մի թէ՛ 'ի սիիոս հեթանոսաց երթիցէ՝ և ուսուցանի-
ցէ զհեթանոսս , զինչ է բանն այն զոր ասաց . իսն 36
դրիցէք զիս և ոչ գտանիցէք , և ուր ենն երթամ՝
դուք ոչ կարիցէք գալ :

37 ԵԳ. Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր Յի-
 սուս աղաղակէր և ասէր. Եթէ ոք ծարաւի իցէ,
 38 եկեացէ առ իս և արբցէ. որ հաւատայ յիս՝ որպէս
 և ասէն գիրք, գետք յորովայնէ նորա բղխեացէն ջը-
 39 րոց կենդանութեան: Օ այս ասէր վասն հողւոյն
 զոր ընդունելոց էին որ հաւատային՝ ի նա. զի չե էր
 40 հողի, քանզի Յիսուս չե էր փառաւորեալ: Սմանք
 ի ժողովրդէնէն իբրև լսէին զքանս զայս՝ ասէին.
 Սա է ճշմարիտ մարգարէն. այլքն ասէին, Սա է
 41 Վրիստոսն: Իսկ կէսքն ասէին. Սիթէ ի Վալի-
 լէէ գալոց իցէ Վրիստոս. ոչ գիրք ասէն՝ եթէ ի
 42 զաւակէ՝ Վաւթի, և ի Վեթղեէմ գեղջէ՝ ուր Վա-
 43 լիթն էր, գալոց է Վրիստոս: Եւ եղև հերձուած
 44 ի մէջ ժողովրդեանն վասն նորա: Եւ սմանք ի նո-
 ցանէ կամեցան ունել զնա, այլ ոչ ոք մխեաց ի նա
 45 ձեռն: Եւ եկին անդրէն սպասաւորքն առ քահա-
 նայապետն և փարիսեցիս, և ասէն սոքա ցնոսա.
 46 Վնդէր ոչ ածէք զնա այսր: Վատասխանի ետուն
 սպասաւորքն և ասէն. Աչ երբէք այնպէս խօսեցաւ
 47 մարդ, որպէս այրն այն: Վատասխանի ետուն փա-
 րիսեցիքն և ասէն. Սիթէ և զոք մոլորեցարուք.
 48 միթէ ոք յիշխանացն հաւատաց ի նա կամ ի փա-
 49 րիսեցւոցն. այլ այն խաժամուժ ամբոխ՝ որ ոչ գիտէ
 50 զօրէնս, և նզովեալք են: Եւսէ՝ Վիկոյեմոս ցնոսա՝
 որ եկեալն էր առ նա ի գիշերին յառաջագոյն՝ և մի
 51 էր ի նոցանէ: Սիթէ օրէնքն մեր դատին զմարդ
 եթէ ոչ լսեն ինչ նախ ի նմանէ, կամ գիտեն զինչ
 52 գործէ: Վատասխանի ետուն նմա և ասէն. Սիթէ
 և զոք ևս ի Վալիլէէ իցես. քննեա և տես, զի
 մարգարէ ի Վալիլէէ ոչ յառնէ:

Գ Լ Ո Ւ Խ Ը

1 Վնացին իւրաքանչիւր ոք ի տեղի իւր: Իսկ Յի-
 սուս գնաց ի լեառն ձիթենեաց. և ընդ առաւօտսն

դարձեալ եկն՝ ՚ի տաճարն , և գայր առ նա ամենայն 2
 ժողովուրդն , և սուսուցանէր զնոսա : Ա՛ծին քահա 3
 նայապետքն և փարիսեցիք կին մի ըմբռնեալ ՚ի շնու- 4
 թեան , և կացուցեալ զնա առաջի , ասեն . Աինս 4
 այս ըմբռնեալ՝ ինքն յայտնապէս շնացեալ է . և յօ- 5
 ըննսն Ա՛սլսէս մեզ պատուիրեաց զայսպիսիս քար- 6
 կոծել . արդ դու զի՛նչ ասես վասն դորա : Այս ա- 6
 սէին փորձելով զնա , զի ունիցին ամբաստանութիւն 7
 զնմանէ . իսկ Յիսուս ՚ի խոնարհ հայելով՝ գրէր մա- 7
 տամքն յերկրի : Ասկ իբրև ստիպեցին հարցանելով 7
 ցնա , հայեցեալ ՚ի վեր՝ ասէ ցնոսա . Անմեզն ՚ի 8
 ձէնջ՝ նախ նա ընկեսցէ քար ՚ի վերայ դորա : Այլ դար- 8
 ձեալ ՚ի խոնարհ նայելով գրէր յերկրի : Այլ լուեալ՝ 9
 ելանէին մի ըստ միոջէ՝ սկսեալ յառաջնոցն մինչև ՚ի 9
 վերջինսն . և մնաց միայն Յիսուս , և կինն կայր առա- 10
 ջի նորա : Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա . 10
 Աին դու , ո՛ւր են , ոչ ոք զքեզ դատապարտեաց : Այլ 11
 ասէ . Աչ , Տէր : Այլ ասէ Յիսուս . Այլ ոչ ես դա- 11
 տապարտեմ զքեզ . երթ , յայսմ՛հետէ մի մեղանչեր : 12
 Ե Դ . Վարձեալ խօսեցաւ ընդ նոսա Յիսուս և 12
 ասէ . Այս եմ լոյս աշխարհի . որ գայ զկնի իմ՝ ընդ 13
 խաւար մի՛ գնասցէ , այլ ընկալցի զլոյսն կենաց : Այլ 13
 սեն ցնա փարիսեցիքն . Վու վասն անձին քոյ վկայես , 14
 և վկայութիւն քո չէ ճշմարիտ : Պատասխանի ետ 14
 Յիսուս և ասէ ցնոսա . Թէպէտ և ես վկայեմ վասն 15
 անձին իմոյ՝ վկայութիւն իմ ճշմարիտ է . զի գիտեմ 15
 ուստի եկի և յո երթամ . բայց դուք ոչ գիտէք ուս- 16
 տի գամ կամ յո երթամ : Վուք ըստ մարմնոյ դա- 16
 տիք , ես ոչ գատիմ և ոչ զոք . Թէպէտ և գատիմ 17
 ևս զոք՝ դատաստանն իմ ճշմարիտ է . զի չեմ միայն , 17
 այլ ես՝ և որ առաքեացն զիս հայր : Այլ յօրէնսն 17
 իսկ ձեր գրեալ է , Թէ երկուց մարդոց վկայութիւն 18
 ճշմարիտ է . ես եմ որ վկայեմ վասն իմ , և վկայէ 18
 վասն իմ որ առաքեացն զիս հայր : Ասէին ցնա . Ո՛ւր 19
 է հայր քո : Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնո-

սա . Այ զիս գիտէք և ոչ զհայրն իմ . եթէ զիս գի-
 20 տէիք՝ և զհայրն իմ թերևս գիտէիք : Օյս բանս
 խօսեցաւ Յիսուս՝ ի տան դանձին , յորժամ ուսու-
 ցանէր ի տաճարի անդ . և ոչ ոք կալաւ զնա , զի չե-
 ևս հասեալ էր ժամ նորա :
 21 Ե Ե . Մտէ դարձեալ ցնոսա Յիսուս . Աս երթամ ,
 և խնդրիցէք զիս . և ի մեզս ձեր մեռանիջիք . զի
 22 ուր եսն երթամ , դուք ոչ կարէք գալ : Մտէին
 հրեայքն . Միթէ զիւրովին երթայցէ , զի ասէ՝
 23 թէ ուր եսն երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ : Ալ ասէ
 ցնոսա . Վուք ի ներքուստ աստի էք , և ես ի վե-
 24 րուստ անտի եմ . դուք յաշխարհէ աստի էք , ես չեմ
 յայսմ աշխարհէ : Վայց ասացի ձեզ՝ թէ ի մեզս
 ձեր մեռանիցիք . զի թէ ոչ հաւատայցէք թէ ես եմ ,
 25 մեռանիցիք ի մեզս ձեր : Մտէն ցնա . Վու ով ես :
 26 Մտէ ցնոսա Յիսուս . Վախ՝ զի և խօսիմս իսկ ընդ
 ձեզ . բազում ինչ ունիմ վասն ձեր խօսել և դատել ,
 այլ որ առաքեացն զիս՝ ճշմարիտ է . և ես զոր լուայն
 27 ի նմանէ՝ զայն խօսիմ յաշխարհի : Ալ ոչ գիտացին՝
 28 թէ զհորէ ասէր ցնոսա : Մտէ ցնոսա Յիսուս . Յոր-
 ժամ բարձրացուցանիցէք զորդի մարդոյ , յայնժամ
 գիտասջիք՝ թէ ես եմ . և յանձնէ լամէ ինչ ոչ առ-
 նեմ , այլ որպէս ուսոյց զիս հայրն իմ , զայն խօսիմ .
 29 և որ առաքեացն զիս՝ ընդ իս է . ոչ եթող զիս միայն ,
 30 զի ես զհաճոյս նորա առնեմ հանապազ : Մերև զայս
 խօսեցաւ , բազումք հաւատացին ի նա :
 31 Ե Զ . Ալ ասէր Յիսուս առ հրեայսն հաւատա-
 ցեալս . Աթէ դուք կացջիք ի բանի իմում , ճշմարիտ ա-
 32 շակերտք իմ էք . և ծանիջիք զճշմարտութիւնն , և
 33 ճշմարտութիւնն ազատեսցէ զձեզ : Վատասխանի ե-
 տուն նմա և ասէն . Օաւակ Մբրահամու եմք , և ոչ
 ու մեք երբեք ծառայեցաք . զիարդ ասես եթէ ազատք
 34 լինիջիք : Վատասխանի ետ նոցա Յիսուս . Մտէն ա-
 մէն ասեմ ձեզ , թէ ամենայն որ առնէ զմեզս՝ ծառայ
 35 է մեզաց : Ալ ծառայն ոչ յաւ խտեան կայ ի տան , իսկ

որդին 'ի յաւիտեան կայ . իսկ արդ եթէ որդին զձեզ 36
 ազատեցուցէ , ճշմարիտ ազատք լինիջիք : Վիտեմ 37
 զի զաւակ Վերահամու էք . այլ խնդրէք սպանանել
 զիս , զի բանին իմոյ չիք տեղի 'ի ձեզ : Աս զոր տեսի 38
 առ չոր իմում խօսիմ , և դուք զոր լուարուք 'ի հօ-
 րէն ձերմէ՝ առնէք : Պատասխանի ետուն նմա և ա- 39
 սեն . չայր մեր Վերահամ է : Վսէ ցնոսա Յիսուս .
 Աթէ որդիք Վերահամու էիք՝ զգործսն Վերահա-
 մու գործէիք . այլ այժմիկ խնդրէք սպանանել զիս , 40
 զայր մի՝ որ ձեզ զճշմարտութիւնն խօսեցայ զոր լուայ
 'ի չորէ իմմէ . զայդ Վերահամ ոչ արար . դուք առ 41
 նէք զգործս հօրն ձերոյ : Վսեն ցնա . Մէք 'ի պոռնը-
 կութենէ չեմք ծնեալ . մի է հայր մեր , Վստուած : 42
 Վսէ ցնոսա Յիսուս . Աթէ Վստուած էր հայր ձեր ,
 սիրէիք արդեօք զիս , զի ես յՎստուծոյ ելի և եկի .
 և ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի , այլ նա առաքեաց զիս :
 Վնդէր զխօսս իմ ոչ գիտէք դուք . վասն զի ոչ կա 43
 ըէք լսել զբանն իմ : Վուք 'ի հօրէ 'ի սատանայէ էք , 44
 և զցանկութիւնս հօրն ձերոյ կամիք առնել . զի նա
 մարդասպան էր իսկզբանէ , և 'ի ճշմարտութեան ոչ
 եկաց . զի ոչ գոյ ճշմարտութիւն 'ի նմա . յորժամ խօ-
 սիցի սուտ՝ յիւրոց անտի խօսի . զի սուտ է և հայր
 նորա : Վսկ ես զի զճշմարտութիւնն խօսիմ , ոչ հա- 45
 լատայք ինձ : Ս'ի ձէնջ յանդիմանէ զիս վասն մե- 46
 զաց . եթէ զճշմարիտն ասեմ , ընդէր ոչ հաւատայք
 ինձ : Սր էն յՎստուծոյ , զբանս Վստուծոյ լսէ . և 47
 դուք վասն այնորիկ ոչ լսէք , զի չէք յՎստուծոյ : Պա- 48
 տասխանի ետուն չրեայքն և ասեն ցնա . Աչ բար-
 ւոք ասեմք մեք՝ եթէ սամարացի ես դու , և դե գոյ
 'ի քեզ : Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ . Յիս դե 49
 ոչ գոյ . այլ պատուեմ զչայր իմ , և դուք անարդէք
 զիս . ես ոչ խնդրեմ զփառս իմ , է որ խնդրէն և դա 50
 տի : Վմէն ամէն ասեմ ձեզ , եթէ ոք զբանն իմ պա- 51
 հեցէ , զմահ մի տեսցէ 'ի յաւիտեան : Վսեն ցնա 52
 չրեայքն . Վրդ գիտացաք թէ դե գոյ 'ի քեզ . Վբ-

րահամ մեռաւ և մարգարէքն , և դու ասես՝ Եթէ որ
 զբանն իմ պահեցէ , մի՛ ճաշակեցէ զմահ՝ ՚ի յաւի-
 53 տեան : ՍԻ՛թէ դու մե՞ծ ինչ որ իցես քան զհայրն մեր
 Ղբրահամ որ մեռաւ , և մարգարէքն մեռան . արդ դու
 54 զո՞վ առնես զքեզ : Պատասխանի ետ Յիսուս . ՍԻ՛թէ
 ես փառաւորեմ զանձն իմ , փառքն իմ ոչ ինչ են . Է
 հայր որ փառաւորէ զիս , զորմէ դուքն ասէք՝ Թէ
 55 Ղստուած մեր է , և ոչ ճանաչէք զնա : Իայց ես գի-
 տեմ զնա . և Թէ ասեմ , Թէ ոչ գիտեմ զնա , ձեզ
 նման սուտ լինիմ . այլ գիտեմ զնա . և զբան նորա պա-
 56 հեմ : Ղբրահամ հայր ձեր ցանկացաւ տեսանել զօր
 57 իմ , ետես և ուրախ եղև : Ղսեն ցնա հրեայքն . Յիսուս
 58 ամ չև ևս է քո , և զՂբրահամ տեսեր : Ղսէ ցնոսա
 Յիսուս . Ղմէն ամէն ասեմ ձեզ , յառաջ քան զլինելն
 59 Ղբրահամու եմես : Ս էմս առին՝ զի արկցեն ՚ի վերայ
 նորա , և Յս խոյս ետ և ել զնաց ՚ի տաճարէ անտի :

Գ Լ Ո Ի Խ Թ

1 Ե է . Եւ մինչդեռ անցանէր , ետես այր մի կոյր ՚ի
 2 ծնէ . և հարցին ցնա աշակերտքն նորա և ասեն . Սաբ-
 բի , ո՞յր քնաս է , սորա՞ Թէ հօր և մօր իւրոյ՝ զի կոյր
 3 ծնցի : Պատասխանի ետ Յիսուս . Սչ դորա քնաս է
 և ոչ հօր և մօր իւրոյ , այլ զի յայտնի լիցին գործքն
 4 Ղստուծոյ ՚ի դմա : Եւ ինձ պարտ է գործել զգործս
 5 այնորիկ որ առաքեացն զիս՝ մինչ աւուր կայ . դայ գի-
 շեր՝ յորժամ ոչ սք կարէ գործել . մինչդեռ յաշխարհի
 6 եմ , լոյս եմ աշխարհի : Ս այս իբրև ասաց՝ Եթուք ՚ի
 գետին և արար կաւ ՚ի Թքոյն , և ծեփեաց զկաւն ՚ի
 7 վերայ աչաց կուրին , և ասէ ցնա . Երթ լուա յաւա-
 զանին Սիլովամայ , որ Թարգմանի առաքեալ . չոգաւ
 8 լուացաւ , եկն և տեսանէր : Իսկ դրացիքն՝ և որոց տե-
 սեալն էր զնա յառաջագոյն՝ Թէ մուրացիկ էր , ա-
 9 սէին . Սչ սա էր որ նստէրն և մուրանայր : Սէսքն ա-
 սէին , նա է . այլքն ասէին , ոչ . այլ նման է նմա , և

ինքն ասէր, թէ ես եմ: Ասէն ցնա. իսկ զիւրիւր բա 10
ցան աչք քո: Աս ետ պատասխանի. Այր մի որում 11
(Իսուսն ասէն, կաւ արար և ծեփեաց զաչս իմ, և ա-
սէ ցիս. երթ 'ի Սիլուվամ և լուա. չոգայ լուացայ և
տեսանեմ: Ասէն ցնա. Այր է նա: Ասէ ցնոսա. Այ 12
զիտեմ: Ային առ փարիսեցիսն զնա, որ երբեմն կոյրն 13
էր. և էր շաբաթ՝ յորժամ զկաւն արար (Իսուս և 14
եբաց զաչս կուրին. Վարձեալ հարցանէին զնա և 15
փարիսեցիքն, թէ զիւրիւր տեսանես. և նա ասէ ցնո-
սա. Աս եր 'ի վերայ աչայ իմոց, և լուացայ և տե-
սանեմ: Ասէն ոմանք 'ի փարիսեցւոցն. Այ է այրն այն 16
յԱստուծոյ, զի զշաբաթս ոչ պահէ: Ասէքն ասէին.
Իսկ զիւրիւր կարէ մարդ մեզաւոր այսպիսի նշանս առ-
նել: Աս էին հերձուածք 'ի մէջ նոցա: Ասէն դար- 17
ձեալ ցկոյրն. Վաւ զի ասես վասն նորա՝ զի եբաց
զաչս քո: Աս նա ասէ՝ թէ մարդարէ է: Աս ոչ հա- 18
ւատային շրեայքն զնմանէ՝ թէ կոյր էր և բացաւ,
մինչև կոչեցին զԾնողս բացելոյն, հարցին ցնոսա և ա-
սէն. Վա է որդին ձեր, զորմէ դուքն ասէիք եթէ 19
կոյր ծնաւ. արդ զիւրիւր տեսանէ: Վատասխանի ե- 20
տուն ծնողքն նորա և ասէն. Վիտեմք զի սա է որդին
մեր, և զի կոյր ծնաւ. բայց զիարդ այժմդ տեսանէ, 21
ոչ զիտեմք. կամ թէ ով եբաց զաչս դորա, մեք ոչ
զիտեմք. ցդա իսկ հարցէք, ինքնին 'ի չափ հասեալ է,
ինքն իսկ խօսեացի վասն իւր: Օ այս ասացին ծնողքն 22
նորա, զի երկնչէին 'ի շրէիցն, քանզի ուխտ եղեալ
էր շրէից, եթէ որ խոստովանեսցէ զնա Վրիստոս՝
'ի բաց կացցէ 'ի ժողովրդէնէն. վասն այնորիկ ասա 23
ցին ծնողքն նորա, թէ ինքնին 'ի չափ հասեալ է՝
ցնա իսկ հարցէք: Վարձեալ կրկին անգամ կոչեցին 24
զայրն որ կոյրն էր, և ասէն ցնա. Տուր փառս Աս-
տուծոյ, մեք զիտեմք զի այրն այն մեզաւոր է: Աս 25
նա ասէ. Աս մեզաւոր իցէ՝ ես ոչ զիտեմ. բայց զայս
զիտեմ, զի կոյր էի և արդ տեսանեմ: Վարձեալ ա- 26
սէն ցնա. Օ ինչ արար քեզ, զիւրիւր եբաց զաչս

27 քո : Պատասխանի ետ նոցա . Մ. յԺմ ասացի ձեզ՝ և
 28 ոչ լուարուք , զի՞ կամիք միւսանգամ լսել . միթէ և
 դուք կամիք աշակերտել նմա : Մ. որքա հայհոյէին զնա
 և ասէին . Վու լիջիր նորա աշակերտ . մեք Մ. ուլսիսի
 29 աշակերտք եմք . մեք գիտեմք՝ զի ընդ Մ. ուլսիսի խօ-
 30 սեցաւ Մ. ստուած , զսա ոչ գիտեմք ուստի է : Պատաս-
 խանի ետ այրն և ասէ ցնոսա : Մ. յԴ իսկ են սքանչե-
 լիք , զի դուք ոչ գիտէք ուստի իցէ , և զիմ զաչս ե-
 31 բաց : Վ. գիտեմք զի Մ. ստուած մեղաւորաց ոչ լսէ , բայց
 թէ աստուածապաշտ որ իցէ , և զկամս նորա առնի-
 32 ցէ , նմա լսէ : Վ. յաւիտենից որ ոչ լուաւ՝ եթէ ե-
 33 բաց որ զաչս կուրի՝ ի ծնէ կոյր ծնելոյ . եթէ ոչ Մ. ս-
 34 տուծոյ էր այրն այն , ոչ կարէր առնել ինչ : Պատաս-
 խանի ետուն և ասէն ցնա . Վ. մեղս իսկ ծնեալ ես ա-
 մենեին , և դու վարդապետ լինիս մեր : Մ. ի հանին
 35 զնա արտաքս : Վ. ուաւ Յիսուս եթէ հանին զնա ար-
 տաքս , և իբրև եգիտ զնա՝ ասէ ցնա . Վու հաւա-
 36 տան յԱրդի Մ. ստուծոյ : Վ. պատասխանի ետ և ասէ .
 37 Տէր , ո՞վ է՝ զի հաւատացից ՚ի նա : Մ. սէ ցնա Յիսուս .
 38 Մ. տեսեր զնա , և որ խօսիդ ընդ քեզ՝ նա է : Մ. ի
 նա ասէ : Հաւատամ Տէր : Մ. երկիր եպագ նմա :
 39 24 . Մ. ասէ Յիսուս . Վ. դատաստանս եկի յաշ-
 խարհս յայս , զի որ ոչն տեսանեն՝ տեսցեն , և որք
 40 տեսանենն՝ կուրասցին : Վ. ուան ոմանք ՚ի փարիսե-
 ցւոցն՝ որք ընդ նմա էին , և ասէն ցնա . Մ. իթէ և
 41 մեք կոյրք իցեմք : Մ. սէ ցնոսա Յիսուս . Մ. թէ կոյրք
 էիք՝ ոչ էր ձեր մեղ , բայց արդ ասէք՝ թէ տեսա-
 նեմք , և մեղքն ձեր ՚ի ձեզ հաստատեալ են :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ

1 Մ. մէն ամէն ասեմ ձեզ . որ ոչ մտանէ ընդ դուռն
 ՚ի դաւիթ ոչխարացն , այլ ընդ այլ ելանէ , նա դող է
 2 և աւազակ : Վ. սկ որ մտանէ ընդ դուռն , հովիւ է ոչ
 3 խարաց . նմա դռնապանն բանայ , և ոչխարքն ձայնի

նորա լսեն . և զիւր ոչխարսն կոչէ յանուանէ , և հանէ
 զնոսա : Այլ յորժամ զիւրն զամենայն հանիցէ , ա 4
 ռաջի նոցա երթայ , և ոչխարքն զհետ նորա երթան ,
 զի ճանաչեն զձայն նորա . զօտարի զհետ ոչ երթի . 5
 ցեն , այլ փախիցեն 'ի նմանէ , զի ոչ ճանաչեն զձայն
 օտարաց : Օ այս առակ ասաց նոցա Յիսուս , և նորա 6
 ոչ գիտէին թէ զինչ էր որ խօսէրն ընդ նոսա : Վար 7
 ձեալ ասէ ցնոսա Յիսուս . Վմէն ամէն ասեմ ձեզ ,
 զի ես եմ դուռն ոչխարաց : Վմենեքեան որ յառաջ 8
 քան զիս եկին՝ գողք էին և աւազակք , այլ ոչ լուան
 նոցա ոչխարքն : Այս եմ դուռն , ընդ իս թէ ոք մտա 9
 նիցէ , կեցցէ . մտցէ և ելցէ , և ճարակ գտցէ : Վող 10
 ոչ գայ՝ եթէ ոչ զի գողացի և սպանցէ և կորուսցէ .
 ես եկի զի զկեանս ունիցին , և առաւել ևս ունիցին :
 ԶԲ . Այս եմ հովիւն քաջ . հովիւ քաջ զանձն իւր 11
 դնէ 'ի վերայ ոչխարաց : Իսկ վարձկանն որ ոչ է հո 12
 վիւ , որոյ ոչ իւր են ոչխարքն , իբրև տեսանէ զգայլն
 զի գայ , թողու զոչխարսն և փախչի . և գայլն յափրշ-
 տակէ զնոսա և ցրուէ . քանզի վարձկան է , և չէ 13
 փոյթ նմա վասն ոչխարացն : Այս եմ հովիւն քաջ . և 14
 ճանաչեմ զիսն , և ճանաչիմ յիսոցն : Արպէս գիտէ 15
 զիս հայր , գիտեմ և ես զհայրն . և զանձն իմ դը-
 նեմ՝ 'ի վերայ ոչխարաց : Վա և այլ ևս ոչխարք են 16
 իմ , որ ոչ են յայսմ գաւթէ . և զայնս ևս պարտ է
 ինձ ածել այսր , և ձայնի իմում լուիցեն , և եղիցին 17
 մի հօտ և մի հովիւ : Վասն այնորիկ սիրէ զիս հայր
 իմ , զի ես դնեմ զանձն իմ , զի միւսանգամ առից
 զնա : Աչ որ հանէ զնա յինէն , այլ ես դնեմ զնա ան 18
 ձամբ իմով . իշխանութիւն ունիմ դնել զնա , և իշ-
 խանութիւն ունիմ միւսանգամ առնուլ զնա . զայս
 պատուէր առի 'ի հօրէ իմմէ : Վարձեալ հերձուած 19
 լինէր 'ի մէջ հրէիցն վասն բանիցս այսոցիկ : Այլ ա 20
 սէին բազումք 'ի նոցանէ . Վա գոյ 'ի նմա և մոլեգնի ,
 զի բնաւ լսէք նմա : Վեսքն ասէին . Վ յսպիսի բանք ոչ 21
 դիւահարի են . միթէ դե կարէ զաչս կուրի բանալ :

նորա լսեն . և զիւր ոչխարսն կոչէ յանուանէ , և հանէ
 զնոսա : Այլ յորժամ զիւրն զամենայն հանիցէ , ա 4
 ռաջի նոցա երթայ , և ոչխարքն զհետ նորա երթան ,
 զի ճանաչեն զձայն նորա . զօտարի զհետ ոչ երթի 5
 ցեն , այլ փախիցեն 'ի նմանէ , զի ոչ ճանաչեն զձայն
 օտարաց : Օ այս առակ ասաց նոցա Յիսուս , և նոքա 6
 ոչ գիտէին թէ զինչ էր որ խօսէրն ընդ նոսա : Վար 7
 ձեալ ասէ ցնոսա Յիսուս . Վճէն ամէն ասեմ ձեզ ,
 զի ես եմ դուռն ոչխարաց : Վճենեքեան որ յառաջ 8
 քան զիս եկին՝ գողք էին և աւազակք , այլ ոչ լուան
 նոցա ոչխարքն : Այս եմ դուռն , ընդ իս թէ որ մտա 9
 նիցէ , կեցցէ . մտցէ և ելցէ , և ճարակ գտցէ : Վող 10
 ոչ գայ՝ եթէ ոչ զի գողացի և սպանցէ և կորուսցէ .
 ես եկի զի զկեանս ունիցին , և առաւել ևս ունիցին :
 ԶԲ . Այս եմ հովիւն քաջ . հովիւ քաջ զանձն իւր 11
 դնէ 'ի վերայ ոչխարաց : Իսկ վարձկանն որ ոչ է հո 12
 վիւ , որոյ ոչ իւր են ոչխարքն , իբրև տեսանէ զգայն
 զի գայ , թողու զոչխարսն և փախչի . և գայն յափրշ-
 տակէ ցնոսա և ցրուէ . քանզի վարձկան է , և չէ 13
 փոյթ նմա վասն ոչխարացն : Այս եմ հովիւն քաջ . և 14
 ճանաչեմ զիսնն , և ճանաչիմ յիմոցն : Արպէս գիտէ 15
 զիս չայր , գիտեմ և ես զչայրն . և զանձն իմ դը-
 նեմ 'ի վերայ ոչխարաց : Այս և այլ ևս ոչխարք են 16
 իմ , որ ոչ են յայսմ գաւթէ . և զայնս ևս պարտ է
 ինձ ածել այսր , և ձայնի իմում լուիցեն , և եղիցին 17
 մի հօտ և մի հովիւ : Վասն այնորիկ սիրէ զիս չայր
 իմ , զի ես դնեմ զանձն իմ , զի միւսանգամ առից
 զնա : Աչ որ հանէ զնա յինէն , այլ ես դնեմ զնա ան 18
 ձամբ իմով . իշխանու թիւն ունիմ դնել զնա , և իշ-
 խանու թիւն ունիմ միւսանգամ առնուլ զնա . զայս
 պատուէր առի 'ի չորէ իմմէ : Վարձեալ հերձուած 19
 լինէր 'ի մէջ չրէիցն վասն բանիցս այսոցիկ : Այլ ա 20
 սէին բազումք 'ի նոցանէ . Վե գոյ 'ի նմա և մոլեգնի ,
 զի բնաւ լէք նմա : Վէսքն ասէին . Վ յսպիսի բանք ոչ 21
 գիւհարի են . միթէ դե կարէ՞ զաչս կուրի բանալ :

22 ԶԳ. Եղեն յայնժամ նաւակատիքն յԱրուսաղէմ,
 23 և ձմեռն էր . և շրջէր Յիսուս 'ի տաճարին' 'ի սրա-
 24 հին Սաղուվմոնի : Եւ շրջ եղեն զնովաւ շրեայքն և
 ասեն . Սինչև յէրբ թափես զոգիս մեր , եթէ դու
 25 ես Քրիստոսն' ասա մեզ համարձակ : Սատասխա-
 նի ետ նոցա Յիսուս և ասէ . Մտացի ձեզ' և ոչ հա-
 ւատայք ինձ . զգործսն զոր ես գործեմ յանուն շօր
 26 իմոյ' նոքին վկայեն վասն իմ : Մի դուք ոչ հաւա-
 27 տայք , զի չէք յոչխարաց անտի իմոց : Աչխարք իմ
 ձայնի իմում լսեն , և ես ձանաչեմ զնոսա , և զկնի իմ
 28 գան . և ես տամ նոցա զկեանսն յաւիտենականս , և
 մի կորիցեն 'ի յաւիտեան , և մի ոք յափշտակեսցէ
 29 զնոսա 'ի ձեռաց իմոց : Շայրն իմ որ ետ ինձ զնոսա'
 մեծ է քան զամենայն , և ոչ ոք կարէ յափշտակել
 30 'ի ձեռաց շօր իմոյ . ես և շայր իմ մի եմք : Աէմս
 31 առին շրեայքն' զի քարկոծ արասցեն զնա : Սատաս-
 32 խանի ետ նոցա Յիսուս . Մաղում գործս քարիս ցու-
 ցի ձեզ 'ի շօրէ իմմէ , վասն սրոյ գործոյ 'ի նոցանէ
 33 քարկոծ առնէք զիս : Սատասխանի ետուն նմա
 շրեայքն . Սասն քարւոյ գործոյ ոչ առնեմք զքեզ
 քարկոծ , այլ վասն հայհոյութեան . և զի դու մարդ
 34 ես , և զանձն քո Մտուած առնես : Սատասխանի
 ետ նոցա Յիսուս . Աչ յօրէնան ձեր գրեալ է . Մա-
 35 սացի թէ աստուածք իցէք . իսկ եթէ զնոսա աս-
 տուածս ասէ' առ որս քանն Մտուածոյ եղև , և չէ
 36 մարթ եղծանել գրոյն , իսկ զոր շայր սրբեաց և ա-
 ռաքեաց յաշխարհ , դուք ասէք' թէ հայհոյես , զի
 37 ասացի թէ Արդի Մտուածոյ եմ : Եթէ ոչ գործեմ
 38 զգործս շօր իմոյ , մի հաւատայք ինձ . ասլա թէ գոր-
 ծեմ , թէ և ինձ ոչ հաւատայք , սակայն գործոցն հա-
 ւատացէք . զի գիտասցիք և ծանիցիք' եթէ շայր յիս
 39 և ես 'ի շայր : Մարձեալ ինդրէին զնա ունել , և
 40 ել 'ի ձեռաց նոցա : Եւ գնաց միւսանգամ յայն կոյս
 Յորդանանու , 'ի տեղին ուր էր Յովհաննէս զառա-
 41 ջինն և մկրտէր , և անդ լինէր : Եկին քաղումք առ

նա և ասեն. Օր Յովհաննէս նշան ինչ ոչ արար.
բայց զամենայն զոր ասաց Յովհաննէս վասն նորա՝ 42
ճշմարիտ էր, և բազումք հաւատացին ՚ի նա անդ:

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Ա.

27. Եւ էր ոմն հիւանդ Վազարոս ՚ի Վեթա- 1
նիայ, ՚ի գեղջէ Սարեմայ և Սարթայի քեռ նորա: 1
Վս այն Սարիամ էր՝ որ օծ զՏէրն իւղով, և ջըն- 2
ջեաց զոտս նորա հերով իւրով. որոյ եղբայրն Վա- 3
զարոս հիւանդ էր: Վաքեցին առ նա քորքն նորա 4
և ասեն. Տէր, ահաւասիկ զոր դուն սիրէիր՝ հի- 5
ւանդացեալ է: Իբրև լուաւ Յիսուս, ասէ. Վսն 6
հիւանդութիւն չէ ՚ի մահ, այլ վասն փառացն Վս- 7
տուծոյ. զի փառաւոր լիցի որդի Վստուծոյ այնուիկ: 8
Եւ սիրէր Յիսուս զՍարիամ և զՍարթա զքոյր 9
նորա և զՎազար: Իբրև լուաւ թէ հիւանդացեալ 10
է, զտեղի կալաւ անդէն ուր էրն՝ աւուրս երկուս: 11
Վս յետ այնորիկ ասէ ցնտա. Եկայք երթիցուք 12
միւսանգամ ՚ի հրէաստան: Վսեն ցնա աշակերտքն. 13
Սաբբի, այժմ ևս խնդրէին զքեզ հրեայքն քար- 14
կոծ առնել, և դարձեալ երթաս անդրէն: Վատաս- 15
խանի ետ Յիսուս. Ոչ երկոտասան ժամ է յաւուր- 16
եթէ որ գնայ ՚ի տուրնջեան՝ ոչ գայթաղղի, զի
զլոյս աշխարհիս այսորիկ տեսանէ. ապա թէ որ զը-
նայ գիշերի՝ գայթաղղի, զի լոյս ոչ գոյ ընդ նմա: 10
Օայս իբրև ասաց, յետ այսորիկ ասէ ցնտա. Վա- 11
զարոս բարեկամ մեր ննջեաց, այլ երթամ զի զար- 12
թուցից զնա: Վսեն ցնա աշակերտքն. Տէր, եթէ 13
ննջեաց՝ ապա ապրի: Վսլ Յիսուս վասն մահուն 14
նորա ասէր. նոցա այսպէս թուեցաւ թէ վասն նրն- 15
ջելոյ քնոյ ասէ: Յայնժամ ասէ ցնտա Յիսուս յայտ- 16
նասէս, Վազարոս մեռաւ. և ես ուրախ եմ վասն
ձեր, զի դուք հաւատասջիք ինձ, զի ես չէի անդ
բայց արդ եկայք երթիցուք առ նա: Վսէ Սովմաս՝

անուանեալն երկուորեակ՝ ցաշակերտակիցսն . ( )ն
 17 եկայք՝ և մեք զի ընդ նմա մեռցուք : Այն Յիսուս
 18 եղիտ զնա չորեքօրեայ՝ ի գերեզմանի : Այլ էր Մե-
 թանիա մերձ Արուսաղէմ իբրև ասպարիսօք հնգե-
 19 տասան . բազումք ՚ի հրէից անտի եկեալ էին առ
 Մարթա և Մարիամ, զի միսիթարեացեն զնոսա
 վասն եղբօրն : Մարթա իբրև լուաւ՝ թէ Յիսուս
 20 գայ, ընդ առաջ գնաց նորա . բայց Մարիամ նստէր
 21 անդէն ՚ի տան . Ասէ Մարթա ց՝ Յիսուս . Տէր, ե-
 22 թէ աստ լիեալ էիր, եղբայրն իմ չէր մեռեալ . այլ
 և արդ գիտեմ, թէ զոր ինչ խնդրեացես յԱստուծոյ՝
 23 տացէ քեզ Աստուած : Ասէ ցնա Յիսուս . Յարիցէ
 24 եղբայրն քո : Ասէ ցնա Մարթա . Գիտեմ զի յարի-
 25 ցէ ՚ի յարութեան՝ յաւուրն յետնում : Ասէ ցնա Յի-
 սուս . Այս իսկ եմ յարութիւն և կեանք . որ հաւա-
 26 տայ յիս, թէսկէտ և մեռանի՝ կեցցէ . և ամենայն որ
 կենդանի է և հաւատայ յիս, մի մեռցի ՚ի յարի-
 27 տեան . հաւատաս այսմիկ : Ասէ ցնա . Այո, Տէր,
 ես հաւատացի՝ եթէ դու ես Մրիստոսն որդի Աս-
 28 տուծոյ, որ յաշխարհ գալոց էիր : Այլ զայս իբրև ա-
 սաց, գնաց կոչեաց զՄարիամ զքոյր իւր լուկեայն և
 29 ասէ . Արդասպետն եկեալ է՝ և կոչէ զքեզ : Աս
 իբրև լուաւ, յարեաւ վաղվաղակէ և էին առ նա :
 30 Այլ ևս էր եկեալ Յիսուս ՚ի գեօղ, այլ էր անդէն
 31 ՚ի տեղւոջն՝ ուր ընդ առաջ եղև նմա Մարթա : Իսկ
 հրեայքն որ էին ընդ նմա ՚ի տան անդ և միսիթա-
 րէին զնա . իբրև տեսին զՄարիամ՝ թէ յարեաւ
 վաղվաղակի և գնաց, գնացին և նոքա զհետ նորա
 համարէին թէ ՚ի գերեզմանն երթայ՝ զի լացցէ անդ :
 32 Իսկ Մարիամ իբրև էին ուր էրն Յիսուս՝ և ետես
 զնա, անկաւ առ ոտս նորա և ասէ . Տէր, եթէ աստ
 33 էիր դիպեալ՝ ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ : Յիսուս
 իբրև ետես զնա զի լայր, և որ ընդ նմայն էին հր-
 րեայքն՝ լային, խաովեցաւ յօգի իւր իբրև զայրացեալ,
 34 և ասէ . Ո՛ւր եղիք զնա : Ասեն ցնա . Տէր, եկ և

տես : Ալ արտասուեաց Յիսուս : Ասէին շրեայքն . 35
Տեսէք որչափ սիրէր զնա : Աէսքն 'ի նոցանէ ասէին . 36
Ալ կարէր սա , որ եբաց զաչս կուրին , առնել զի և 37
սա մի մեռցի : Յիսուս դարձեալ զայրացեալ ընդ միտս 38
իւր , գայ 'ի գերեզմանն . և էր այր մի , և վէմ մի ե-
դեալ 'ի վերայ նորա : Ալ ասէ Յիսուս . Ի բաց արա . 39
րէք զվէմդ : Ասէ ցնա Սարթա քոյր մեռելոյն . Տէր ,
արդ հոտեալ իցէ , քանզի չորեքօրեայ է : Ասէ ցնա 40
Յիսուս . Ալ ասացի քեզ , եթէ հաւատասցես տես-
ցես զփառսն Աստուծոյ : Ալ իբրև 'ի վեր առին զվէմն , 41
Յիսուս ամբարձ զաչս իւր 'ի վեր , և ասէ . Չայր , գո-
հանամ զքէն զի լուար ինձ . և ես գիտէի զի յամե- 42
նայն ժամ լսես ինձ , այլ վասն ժողովրդեանս որ շուրջ
կան առնեմ զի հաւատասցեն թէ դու առաքելք
զիս : Օ այս իբրև ասաց , 'ի ձայն մեծ աղաղակեաց և 43
ասէ . Ալ զարէ , արի եկ արտաքս : Ալ ել մեռեալն 44
ոտիւք կապելովք , և ձեռօքն երիզապնդօք , և երեսօքն
վարչամակապատօք . և ասէ ցնոսա Յիսուս . Ալ ուծէք
զդա և թողէք երթալ : Բազումք 'ի շրէիցն որ ե- 45
կեալ էին առ Սարեմանս , իբրև տեսին զոր արարն
հաւատացին 'ի նա : Ալ ոմանք 'ի նոցանէ գնացին առ 46
փարիսեցիս , և պատմեցին նոցա զոր արարն Յիսուս :
22 . Աողովեցին քահանայապետքն և փարիսե- 47
ցիքն ատեան , և ասեն . Օ ինչ արասցուք , զի այրն
այն բազում նշանս առնէ . եթէ թողումք զնա այն- 48
պէս , ամենեքին հաւատան 'ի նա . և գայցեն չո-
ռումք և բառնայցեն զազգս մեր և զտեղի : Աի ոմն 49
'ի նոցանէ , անուն Վայիափա , որ քահանայապետ էր
տարւոյն այնորիկ , ասէ ցնոսա . Ալ ուք ոչ ինչ գի- 50
տէք և ոչ բնաւ խորհել իսկ , թէ լաւ է մեզ զի
այր մի մեռանիցի 'ի վերայ ժողովրդեանս , և մի ա-
մենայն ազգս կորիցէ : Օ այս ոչ յանձնէ ինչ ասաց , 51
այլ քանզի քահանայապետ էր տարւոյն այնորիկ ,
մարգարէացաւ եթէ մեռանելոց էր Յիսուս 'ի վե-
րայ ազգին . և ոչ 'ի վերայ ազգին միայն , այլ զի և 52

- 53 զորդիսն Մատուծոյ զցրուեալսն ժողովեցէ 'ի մի : Մա-
սա յայնմ օրէ խորհուրդ արարին՝ զի սպանցեն զնա :
- 54 Եւ Յիսուս այնուհետեւ ոչ եթէ համարձակ շրջէր
'ի մէջ շրէիցն, այլ զնաց անտի յերկիր մի՝ որ
մերձ էր յանապատ . 'ի քաղաք մի՝ որում անուն էր
Լափրայիմ, և անդ լինէր աշակերտօքն հանդերձ :
- 55 Զէ . Եւ էր մերձ զատիկն շրէից . և բազումք
եկին Արուսաղէմ 'ի գաւառէ անտի յառաջագոյն
քան զզատիկն, զի սրբեցեն զանձինս իւրեանց :
- 56 Խնդրէին զՅիսուս, և ասէին ընդ միմեանս մինչ
կային 'ի տաճարին . Օ խաբր թուի ձեզ, եթէ ոչ
գայցէ 'ի տօն այսր : Պատուէր տուեալ էր քահա-
նայապետիցն և փարիսեցւոց, զի թէ ոք զիտասցէ
թէ ուր է, գուշակեցցէ զնմանէ, զի կայցին զնա :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ժ Բ

- 1 Իսկ Յիսուս վեց աւուրք յառաջ քան զզատիկն՝
եկն 'ի Լեթանիա, ուր էր Ղազար մեռեալն, զոր
- 2 յարոյցն 'ի մեռելոց : Եւ արարին անդ նմա ընթրիս,
և 'ի սպասու կայր Մարդա, և Ղազար մի էր 'ի
- 3 բազմելոց ընդ նմա : Իսկ Մարեմայ առեալ լիտր մի
իւղոյ նարդեան ազնուի մեծագնոյ, օժ զուտսն Յի-
սուսի, և հերով իւրով մաքրէր զուտս նորա . և տունն
- 4 լի եղև 'ի հոտոյ իւղոյն : Մտէ մի ոմն յաշակերտաց ան-
տի, Յուդա իսկարիովտացի, որ մատնելոց էր զնա .
- 5 Մնդէր ոչ իւղդ այդ վաճառեցաւ երեքարիւր դէնա-
6 ըի, և տուաւ աղքատաց : Օ այս ասաց՝ ոչ զի զաղքա-
տաց ինչ փոյթ էր նմա, այլ զի գող էր, և զարկոն
ինքն ունէր, և որ ինչ անկաններն՝ նա կրէր : Մտէ Յի-
7 սուս . Սոյլ տուք դմա, զի յօրն սրտանաց իմոց սա-
8 հեացէ զայդ : Օ աղքատս յամենայն ժամ ընդ ձեզ
ունիք, զիս ոչ հանապազ ընդ ձեզ ունիք : Իբրև զի-
9 տաց ժողովուրդ բազում 'ի շրէիցն թէ անդ է՝ եկին,
ոչ միայն վասն Յիսուսի, այլ զի և զՂազար տես-

ցեն՝ զոր յարոյցն ՚ի մեռելոց : Խորհուրդ արարին 10
քահանայապետքն՝ զի և զ՝ ազար սպանցեն . քանզի 11
բազումք ՚ի Հրէից երթային և հաւատային ՚ի Յս :

Է 4 . Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ բազում որ եկեալ 12
էր ՚ի տօնն , իբրև լուան եթէ գայ Յիսուս Արու-
սաղէմ , առին ոստս արմաւենեաց՝ և ելին ընդ առաջ 13
նորա . աղաղակէին և ասէին . Վսաննա , օրհնեալ
որ գասդ յանուն Տեառն՝ թագաւորդ Խորայելի : Աւ 14
գտեալ Յիսուսի էշ մի , նստաւ ՚ի վերայ նորա . որ 15
պէս և գրեալ է . Մի երկնչիւր , դուստր Սիմփի , ահա-
ւասիկ թագաւոր քո գայ նստեալ ՚ի վերայ յաւանակի
իշոյ : Աւ զայն ինչ ոչ գիտացին աշակերտքն նորա զա- 16
ռաջինն , այլ յորժամ փառաւորեցաւ Յիսուս , յայն-
ժամ յիշեցին եթէ այն էր որ գրեալն էր վասն նորա ,
և զայն արարին նմա : Աւ ժողովուրդն վկայէր՝ որ էր 17
ընդ նմա , եթէ զ՝ ազար կոչեաց և եթ ՚ի գերեզմա-
նէն և յարոյց զնա ՚ի մեռելոց . և վասն այնորիկ ընդ 18
առաջ եղև նմա ժողովուրդն , զի լուան եթէ զայն նը-
շանս արարեալ էր նորա : Իսկ փարիսեցիքն ասէին ընդ 19
միմեանս . Տեսանէք՝ զի ոչ ինչ օգտիք , ահաւասիկ
աշխարհ ամենայն զկնի նորա գնաց : Ի ին անդ ոմանք 20
և հեթանոսք յելելոցն անդր , զի երկիր պագանիցեն
՚ի տօնին : Արքա մատեան առ Փիլիպպոս՝ որ ՚ի Վեթ- 21
սայիդայ գալիլեացւոցն էր , աղաչէին զնա և ասէին .
Տէր , կամիմք զՅիսուս տեսանել : Իայ Փիլիպպոս
և ասէ ց՝ նորէաս : Ընդրէաս և Փիլիպպոս ասեն 22
ց՝ Յիսուս : Աւ Յիսուս պատասխանի ետ նոցա և ա- 23
սէ . Ահաս ժամ զի փառաւորեսցի որդի մարդոյ :

Է Բ . Ընէն ամէն ասեմ ձեզ . եթէ ոչ հասն ցո- 24
րենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի , ինքն միայն կայ .
ապա եթէ մեռանիցի , բազում արդիւնս առնէ : Ար 25
սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա , և որ ատեայ զանձն
իւր յաշխարհիս յայսմիկ՝ ՚ի կեանսն յաւիտենականս
պահեսցէ զնա : Աթէ ոք զիս պաշտիցէ , զկնի իմ ե- 26
կեսցէ . և ուր եսն եմ , անդ և պաշտօնեայն իմ եղի-

ցի . եթէ որ զիս պաշտիցէ , պատուեսցէ զնա Հայրն
իմ :

27 ԷՔ . Մայց այժմ անձն իմ խռովեալ է . և զինչ
ասացից՝ եթէ Հայր ապրեցո զիս ՚ի ժամանակէ աս-
տի յայսմանէ . այլ վասն այնորիկ եկի ՚ի ժամս յայս :

28 Հայր , փառաւորեա զանուն քո : Ակն բարբառ յեր-
կնից . Ալ փառաւոր արարի , և դարձեալ փառաւոր

29 արարից : Ալ ժողովուրդն որ կայր և լսէր , ասէին՝
որոտումն լինել . կէսքն ասէին , Հրեշտակ խօսեցաւ

30 ընդ նմա : Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ . Ալ
վասն իմ ինչ եկն բարբառս այս , այլ վասն ձեր :

31 Մայժմիկ դատաստան է աշխարհիս այսորիկ , այժ-

32 միկ իշխան աշխարհիս այսորիկ ընկեսցի արտաքս . և
ես յորժամ բարձրացայց յերկրէ , զամենեւին ձգե-

33 ցից առ իս : Օ այս ասէր , նշանակեալ թէ որով

34 մահու մեռանելոց իցէ : Պատասխանի ետ նմա ժո-
ղովուրդն . Մէք լուաք յօրինաց՝ եթէ Վրիստոսն

յաւիտեան կայ . և դու զիարդ ասես՝ թէ պարտ է
բարձրանալ որդւոյ մարդոյ . ո՞վ է այն որդին մար-

35 դոյ : Մտէ ցնոսա Յիսուս . Փոքր միւս ևս ժամանակ
լոյս ընդ ձեզ է . գնացէք մինչդեռ զլոյսն ունիք , զի

մի խաւար ձեզ հասցէ . զի որ գնայ ՚ի խաւարի , ոչ
36 դիտէ յո երթայ . մինչդեռ զլոյսն ընդ ձեզ ունիք ,

հաւատացէք ՚ի լոյսն , զի որդիք լուսոյ եղիջիք :
Օ այս խօսեցաւ Յիսուս , և չոգաւ թագեալ ՚ի նո-

37 ցանէ : Ալ այնչափ նշանս արարեալ էր առաջի նո-
38 ցա , և նոքա ոչ հաւատային ՚ի նա . զի լոյսի բանն

Ասայեայ մարդարէի՝ զոր ասացն . Տէր , ո՞ հաւատաց
՚ի լուր մեր , և բազուկ Տեառն ո՞ւմ յայտնեցաւ :

39 Վասն այնորիկ ոչ կարէին հաւատալ , զի միւսան-
40 գամ ասէ Ասայի , թէ կուրացոյց զաչս նոցա , և ափ-

չեցոյց զսիրտս նոցա . զի մի տեսցեն աչօք , և իմաս-

41 ցին սրտիւք , և դարձցին և բժշկեցից զնոսա : Օ այս
ասաց Ասայի , զի ետես զփառսն նորա , և խօսեցաւ

42 վասն նորա : Մայց սակայն և յիշխանաց անտի բա-

զումք հաւատացին 'ի նա . այլ վասն փարիսեցւոցն
 ոչ յայտնէին . զի մի 'ի ժողովրդենէն ելանիցեն . 43
 Քանզի սիրեցին զփառս մարդկան՝ առաւել քան
 զփառսն Մատուծոյ :

ԷԳ. Եւ Յիսուս աղաղակէր և ասէր . Ար հաւ 44
 ւատայ յիս , ոչ հաւատայ յիս , այլ յայն որ առա-
 քեացն զիս . և որ տեսանէ զիս , զայն տեսանէ որ ա- 45
 ռաքեացն զիս : Եւ լոյս յաշխարհ եկի , զի ամենայն 46
 որ հաւատայ յիս՝ 'ի խաւարի մի մնասցէ : Եւ եթէ 47
 ոք լուիցէ քանից իմոց և ոչ պահեսցէ , ես ոչ դատիմ
 զնա . քանզի ոչ եկի թէ դատեցայց զաշխարհ , այլ
 զի փրկեցից զաշխարհ : Ար անարգէ զիս , և ոչ ըն- 48
 դունի զբանս իմ , գոյ որ դատի զնա . բանն զոր ես
 խօսեցայ՝ նա դատի զնա յաւուրն յետնում . զի ես 49
 յանձնէ իմմէ ոչ խօսեցայ , այլ որ առաքեացն զիս
 Հայր՝ նա ետ ինձ սլատուէր՝ զինչ ասացից և զինչ
 խօսեցայց : Եւ գիտեմ եթէ սլատուէրն այն կեանք 50
 են յաւիտենականք . արդ զոր ենն խօսիմ , որպէս ա-
 սաց ինձ Հայրն , այնպէս խօսիմ :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Գ

ԷԵ . Յառաջագոյն քան զտօնն զատկի դիտաց Յի- 1
 սուս՝ թէ հասեալ է ժամ՝ նորա զի փոխեցի յաշխար-
 հէ աստի առ Հայր . սիրեաց զիւրսն՝ որ յաշխարհի
 աստ են , 'ի սպառ սիրեաց զնոսա : Եւ 'ի լինել ընթ- 2
 րեացն՝ սատանայի իսկ արկեալ էր 'ի սիրտ՝ զի մատ-
 նեցէ զնա՝ Յուդայ Սիմոնի իսկարիսովտացոյ : Գի- 3
 տաց Յիսուս՝ զի զամենայն ինչ ետ Հայր 'ի ձեռս
 նորա , և թէ յաստուծոյ ել՝ և առ Մատուած եր-
 թայ . յառնէ յընթրեաց անտի և դնէ զհանդերձսն , 4
 և առեալ զենջակ մի՝ սիւածաւ . և ասպա առեալ ջուր՝ 5
 արկ 'ի կոնք , և սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտայն ,
 և սրբէր զենջակաւն զոր սիւածեալ էր : Գայ առ Սի- 6
 մոն Սեորոս . և նա ասէ ցնա . Տէր , դու զիմ զոտս

7 լուանաս : Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ .
 8 Օ որ ինչ եսս գործեմ, դու այժմ ոչ գիտես, բայց
 9 թէ ոչ լուացից զքեզ, ոչ ունիս ընդ իս մասն : Եւ
 10 այլ և զձեռս և զգլուխ : Եւ ասէ Յիսուս . Լուա-
 11 ցելոյն չէ ինչ պիտոյ, բայց զի զոտան լուանայցէ .
 12 քանզի ամենեւին սուրբ է . և դուք սուրբ էք, այլ ոչ
 13 ամենեքեան : Օ ի գիտէր զայն որ մատնելոյն էր
 14 զնա, վասն այնորիկ ասաց՝ թէ ոչ ամենեքեան սուրբ
 15 էք : Եւ յորժամ լուաց զոտս նոցա, առ զհանդերձսն
 16 իւր՝ և դարձեալ բազմեցաւ, և ասէ ցնոսա . Ին-
 17 տէք զինչ արարիդ ձեզ : Եւ ասէ Կոչէք զիս վարդա-
 18 պետ և Տէր, և բարեօք առնէք . քանզի եմ իսկ :
 19 Իսկ արդ եթէ ես լուացի զոտս ձեր՝ Տէրս և վար-
 20 դապետս, և դուք պարտիք զմիմեանց ոտս լուանալ .
 21 զի օրինակ մի ետու ձեզ, զի օրակէս ես ձեզ արարի,
 22 և դուք առնիջիք :
 23 Եւ ասէ Վճն ամէն ասեմ ձեզ . ոչ է ծառայ մեծ
 24 քան զտէր իւր, և ոչ առաքեալ մեծ քան զայն որ
 25 առաքեացն զնա : Եւ թէ զայս գիտէք, երանելի և ս-
 26 էք՝ եթէ առնիցէք զայս : Եւ վասն ամենեցուն ձեր
 27 ասեմ . զի ես գիտեմ զորս ընտրեցիդ . այլ զի լոյսի
 28 գիրն, թէ որ ուտէր ընդ իս հաց՝ արար ինձ իա-
 29 բէութիւն : Եւ այսմ հետէ իսկ ասեմ ձեզ մինչև
 30 եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասցիք թէ ես
 31 եմ : Եւ ասէ Վճն ամէն ասեմ ձեզ . որ ընդունի զոր որ
 32 ես առաքեցից՝ զիս ընդունի, և որ զիս ընդունի՝ ընդու-
 33 նի զայն որ առաքեացն զիս : Օ այս իբրև ասաց
 34 Յիսուս, խառնեցաւ յոգի իւր, վկայեաց և ասէ .
 35 Եւ ասէ Վճն ամէն ասեմ ձեզ, զի մի ոմն ՚ի ձէնջ մատնե-
 36 լոց է զիս : Եւ այլին ընդ միմեանս աշակերտքն տա-
 37 ղակուսեալք թէ զումէ ասիցէ : Եւ էր մի ոմն յա-
 38 ղակերտացն բազմեալ առ Յիսուսիւ, զոր սիրէրն

Հիսուս . ակնարկէ նմա Սիմոն Պետրոս հարցանել՝ 24
 ո՞րիցէ վասն որոյ ասէն : Եւ նա անկեալ զլանջօքն 25
 Հիսուսի , ասէ ցնա . Տէր , ո՞վ է : Պատասխանի ետ 26
 Հիսուս և ասէ . Ընչ է՝ որում ես թացից զսպատառն
 և տաց : Եւ թացեալ զսպատառն՝ տայ Հուդայի իս-
 կարիովտացւոյ . և յետ պատառոյն՝ ասպա եմուտ ՚ի 27
 նա սատանայ : Եւ ասէ ցնա Հիսուս . Ըրդ որ զինչ
 առնելոցն ես՝ արա վաղվաղակի : Եւ զայս ոչ ոք ի 28
 մացաւ ՚ի բազմականաց անտի՝ թէ առ ինչ ասաց
 ցնա . զի ոմանք համարէին թէ զի զարկոն ունէր 29
 Հուդա , ասաց նմա Հիսուս , գնեա ինչ որ պիտոյ ի-
 ցէ մեզ ՚ի տօնիս , և կամ զի աղքատաց ինչ տացէ :
 Իսկ նորա առեալ զսպատառն՝ ել արտաքս վաղվաղա- 30
 կի , և էր գիշեր :

Եւ . Եւ իբրև ել , ասէ Հիսուս . Ըյժմ փառաւ 31
 ւորեցաւ որդի մարդոյ , և Ըստուած փառաւորեցաւ ՚ի
 նմա : Օ ի եթէ Ըստուած փառաւորեցաւ ՚ի նմա , 32
 և Ըստուած փառաւորեսցէ զնա յանձն իւր . և վաղ-
 վաղակի փառաւորեսցէ զնա : Սրգեակք իմ , փոքր 33
 ինչ ժամանակ ընդ ձեզ եմ . ինդրեցէք զիս . և որ-
 պէս ասացի ց՚րեայսն , եթէ ուր եսն երթամ՝ դուք
 ոչ կարէք գալ , և արդ ձեզ ասեմ : Պատուիրան նոր 34
 տամ ձեզ , զի սիրիցէք զմիմեանս . որպէս սիրեցի ես
 զձեզ , զի և դուք սիրեսցիք զմիմեանս : Հայսմ գի- 35
 տասցեն ամենեքեան՝ եթէ իմ աշակերտք էք , եթէ
 սիրիցէք զմիմեանս : Ըսէ ցնա Սիմոն Պետրոս . Տէր , 36
 յո՞վ երթաս : Պատասխանի ետ Հիսուս . Ուր եսն
 երթամ՝ դու ոչ կարես այժմ գալ զկնի իմ , բայց ա-
 պա եկեսցես զկնի իմ : Ըսէ ցնա Պետրոս . Տէր , ըն- 37
 դէր ոչ կարիցեմ գալ այժմ զկնի քո . արդէն զանձն
 իմ իսկ եգից ՚ի վերայ քո : Պատասխանի ետ Հի- 38
 սուս . Օ անձն քո զիցես ՚ի վերայ իմ . ամէն ամէն
 ասեմ քեզ . չե իցէ հաւու խօսեալ , մինչ դու երիցս
 ուրասցիս զիս :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ժ Դ

- 1 Մի խռովեացին սիրտք ձեր, այլ հաւատացէք
- 2 Ղ'ստուած, և յիս հաւատացէք: Ի տան հօր իմոյ
- 3 օթեվանք բազում են. ապա թէ ոչ ասացեալ էր
- 4 իմ ձեզ, եթէ երթամ և պատրաստեմ ձեզ տե-
- 5 ղի: Եւ եթէ երթամ և պատրաստեմ ձեզ տեղի,
- 6 դարձեալ գամ և առնում զձեզ առ իս. զի ուր են
- 7 իցեմ, և դուք անդ իցէք. և ուր երթամն՝ գիտի-
- 8 ցէք, և զճանապարհն գիտիցէք: Ըսէ ցնա Ստու-
- 9 մաս. Տէր, ոչ գիտեմք յով երթաս, և զհարդ ըզ-
- 10 ճանապարհն կարասցուք գիտել: Ըսէ ցնա Յիսուս.
- 11 Ես եմ ճանապարհն և ճշմարտութիւն և կեանք.
- 12 ոչ որ գայ առ հայր՝ եթէ ոչ ինչ: Եթէ զիս գի-
- 13 տէիք, ապա և զհայր իմ գիտէիք, և այսուհետեւ
- 14 գիտասցիք զնա, և տեսէք զնա: Ըսէ ցնա Փիլիպ-
- 15 պոս. Տէր, ցոյց մեզ զհայր՝ և շատ է մեզ: Ըսէ
- 16 ցնա Յիսուս. Ըսչափ ժամանակս ընդ ձեզ եմ,
- 17 և ոչ ծանեար զիս, Փիլիպպէ. որ ետես զիս՝ ետես
- 18 զհայրն. և դու զհարդ ասես՝ եթէ ցոյց մեզ զհայր:
- 19 Ըս հաւատաս եթէ ես ՚ի հայր և հայր յիս է.
- 20 բանն զոր ես խօսիմ ընդ ձեզ, ոչ եթէ յանձնէ ինչ
- 21 խօսիմ, այլ հայրն որ յիս բնակեալ է նա գործէ
- 22 զգործսն: հաւատայք ինձ՝ եթէ ես ՚ի հայր և հայր
- 23 յիս. ապա թէ ոչ գոնէ վասն գործոցն հաւատացէք
- 24 ինձ: Ըմէն ամէն ասեմ ձեզ, թէ որ հաւատայն
- 25 յիս, զգործս զոր ես գործեմ, և նա գործեսցէ. և
- 26 մեծամեծս ևս քան զնոյնս գործեսցէ. զի ես առ
- 27 հայր երթամ: Եւ զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ,
- 28 և երբ արարից զայն. զի փառաւորեսցի հայր յորդի-
- 29 ւս. Ըս. Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս իմ պահես-
- 30 ջիք. և ես ազաչեցից զհայր, և այլ մխիթարիչ
- 31 տացէ ձեզ, զի ընդ ձեզ բնակեսցէ ՚ի յաւիտեան.
- 32 զհոգին ճշմարտութեան, զոր աշխարհս ոչ կարէ

ընդունել, զի ոչ տեսանէ զնա և ոչ ճանաչէ զնա .
 բայց դուք ճանաչէք զնա, զի առ ձեզ բնակեցցէ, և
 ընդ ձեզ եղիցի: Այ թողից զձեզ որքս, գամ առ 18
 ձեզ. փոքր միւս ևս, և աշխարհս ոչ ևս տեսանէ զիս. 19
 բայց դուք տեսանիցէք զիս. զի ես կենդանի եմ, և
 դուք կենդանի լինելոց էք: Հայնմ աւուր գիտասջիք 20
 դուք, զի ես 'ի հօր իմում, և դուք յիս, և ես 'ի
 ձեզ. որ ունի զպատուիրանս իմ և պահէ զնոսա, նա 21
 է որ սիրէ զիս. և որ սիրէն զիս՝ սիրեցի 'ի հօրէ
 իմմէ. և ես սիրեցից զնա, և երևեցուցից նմա զիս:
 Ասէ ցնա Հուդա՝ ոչ սկարիովտացին. Տէր, զի եղև՝ 22
 զի մեզ յայտնելոց ես զքեզ՝ և ոչ աշխարհի: Այ 23
 տասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնա. Աթէ ոք սիրէ
 զիս՝ զբանն իմ պահեցցէ, և հայր իմ սիրեցցէ զնա,
 և առ նա եկեցուք, և զթեմանս առ նմա արասցուք:
 Այ որ ոչն սիրէ զիս՝ զբանս իմ ոչ պահէ. և բանն 24
 իմ զոր լսէք՝ ոչ է իմ, այլ հօրն՝ որ առաքեացն զիս:
 Օ այս խօսեցայ ընդ ձեզ մինչ առ ձեզս եմ. իսկ 25
 մխիթարին հողին սուրբ՝ զոր առաքեցցէ հայր յա- 26
 նուն իմ, նա ուսուցցէ ձեզ զամենայն, և յիշեցու-
 ցէ ձեզ զամենայն որ ինչ ասացի ձեզ: Այազազու 27
 թիւն թողում ձեզ, զխազազու թիւն զիմ տամ ձեզ,
 ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի խաովե-
 ցին սիրտք ձեր, և մի զանգիտեցցեն: Այ ուայք զի ա- 28
 սացի ես ձեզ՝ թէ երթամ և գամ առ ձեզ. եթէ
 սիրէիք զիս՝ ապա ուրախ լիեալ էր ձեր՝ եթէ ես առ
 հայր երթամ, զի հայր իմ մեծ է քան զիս: Այ 29
 այժմ ասացի ձեզ մինչ չե եղեալ, զի յորժամ լինի-
 ցի՝ հաւատասջիք: Այ ևս այլ շատ խօսեցայց ընդ 30
 ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, և յիս ինչ ոչ
 գտանէ. այլ զի ծանիցէ աշխարհ՝ եթէ սիրեմ ըզ- 31
 հայր, և որպէս պատուիրեաց ինձ հայրն՝ այնպէս
 առնեմ. ծն արիք զնասցուք աստի:

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Ե

- 1 Ես եմ որթն ճշմարիտ, և հայր իմ մշակ է. և
- 2 մենայն ուռ որ յիս է և ոչ բերէ պտուղ, կտրէ զնա. և ամենայն որ բերէ պտուղ՝ սրբէ զնա, զի առաւել
- 3 ևս պտղաբեր լիցի: Դուք արդէն իսկ սուրբ էք
- 4 վասն բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ: Կացէք յիս՝ և
- 5 ես՝ ի ձեզ. որպէս ուռն ոչ կտրէ պտուղ բերել յան-
- 6 ձնէ իւրմէ, եթէ չիցէ հաստատեալ յորթն, նոյն-
- 7 պէս և դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստատեալ իցէք: Ես
- 8 եմ որթ՝ և դուք ուռ. որ հաստատեալ է յիս՝ և ես՝ ի
- 9 նա, նա բերէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ ոչ ինչ կա-
- 10 րէք առնել: Եթէ որ ոչ է հաստատեալ յիս, ել
- 11 նա արտաքս իբրև զուռն, և ցամաքեցաւ. և ժողո-
- 12 վեն զնա, և ի հուր արկանեն և այրի: Եթէ կայ-
- 13 ցէք յիս, և բանքն իմ՝ ի ձեզ կայցեն. զոր ինչ կա-
- 14 միցիք խնդրեսցիք՝ և լինիցի ձեզ: Հայսմիկ փառա-
- 15 ւորեցաւ հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բերիցէք, և եղի-
- 16 ջիք իմ աշակերտք: Որպէս սիրեաց զիս հայրն իմ,
- 17 և ես սիրեցի զձեզ. հաստատուն կացէք ի սէր իմ.
- 18 եթէ պահիցէք զպատուիրանս իմ, կացջիք ի սէր
- 19 իմ. որպէս ես զպատուիրանս հօր իմոյ պահեցի, և
- 20 կամ՝ ի սէր նորա: Օ այս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ու-
- 21 րախու թիւնն իմ՝ ի ձեզ իցէ, և ձեր ուրախու թիւնն
- 22 լցեալ եղիցի: Ես է պատուէր իմ, զի սիրեսցիք
- 23 զմիմեանս, որպէս և ես սիրեցի զձեզ: Եթէ ևս քան
- 24 զայս սէր՝ ոչ որ ունի, եթէ զանձն իւր դիցէ ի վե-
- 25 րայ բարեկամաց իւրոց: Դուք բարեկամք էք իմ, ե-
- 26 թէ առնիցէք զոր եսն պատուիրեմ ձեզ. ոչ ևս կո-
- 27 չեմ զձեզ ծառայս, զի ծառայն ոչ գիտէ զինչ գոր-
- 28 ծէ տէրն նորա. այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս, զի
- 29 զամենայն զոր լուայ ի հօրէ իմմէ՝ ծանուցի ձեզ:
- 30 Այլ եթէ դուք ընտրեցէք զիս, այլ ես ընտրեցի ըզ-
- 31 ձեզ. և եղի զձեզ՝ զի դուք երթայցէք և պտղաբերք

լինիցիք, և պտուղն ձեր կացցէ: Այլ զոր ինչ խընդ-
 րիցէք 'ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ: ( ) այս 17
 սրատուիրեմ, զի սիրեսցիք զմիմեանս: Աթէ աշխարհ 18
 զձեզ ատեայ, գիտասցիք զի նախ զիս ատեաց: Աթէ 19
 յաշխարհէ աստի էիք՝ աշխարհ զիւրն սիրէր ար-
 դեօք. բայց զի չէք յաշխարհէ, այլ ես ընտրեցի ըզ-
 ձեզ յաշխարհէ, վասն այնորիկ ատեայ զձեզ աշ-
 խարհ: Յիշեցէք զբանն զոր ասացի ձեզ, թէ ոչ է 20
 ծառայ մեծ քան զտէր իւր. եթէ զիս հալածեցին,
 ապա և զձեզ հալածեսցեն. եթէ զբանն իմ պահե-
 ցին, ապա և զձերն պահեսցեն: Այլ զնոյնս արաս, 21
 ցեն ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ, զի ոչ գիտեն զայն՝
 որ առաքեացն զիս: Իմ եթէ չէր եկեալ և խօսե- 22
 ցեալ ընդ նոսա, մեզ ինչ ոչ գոյր նոցա. բայց արդ
 չիք ինչ պատճառք վասն մեզաց իւրեանց: Ար զիս 23
 ատեայ, և զհայրն իմ ատեայ: Աթէ զգործսն չէր 24
 գործեալ 'ի նոսա՝ զոր ոչ այլ ոք գործեաց, մեզ ինչ
 ոչ գոյր նոցա, բայց արդ տեսին և ատեցին՝ և զիս և
 զհայր իմ. այլ զի լցցի բանն, որ յօրէնս նոցա գրեալ 25
 է, թէ ատեցին զիս տարապարտուց: Բայց յորժամ 26
 եկեսցէ միսիթարիչն, զոր ես առաքեցից ձեզ 'ի Հօ-
 րէ, զհոգին ճշմարտութեան որ 'ի Հօրէ ելանէ,
 նա վկայեսցէ վասն իմ. և դուք վկայէք, զի իսկզբա- 27
 նէ ընդ իս էք:

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Զ

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի գայթաղեցիք. 1
 'ի ժողովրդոց իւրեանց հանիցեն զձեզ: Այլ եկես- 2
 ցէ ժամանակ, զի ամենայն որ սպանանիցէ զձեզ՝ հա-
 մարիցի պաշտօն մատուցանել Վստուծոյ: Այլ զայն 3
 արասցեն ընդ ձեզ, քանզի ոչ ծանեան զհայր և ոչ
 զիս: Այլ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յորժամ 4
 եկեսցէ ժամանակ՝ յիշիցէք թէ ես ասացի ձեզ:
 ( ) այս իսկզբանէ ոչ ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ 5

5 Էի : Մայց արդ երթամ ես առ առաքիչն իմ, և ոչ
 6 որ 'ի ձէնջ հարցանէ ցիս՝ թէ յի երթաս . այլ զի
 զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, տրտմութիւն ելից զսիրտս
 7 ձեր : Մյլ ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ . լաւ է ձեզ ե-
 8 թէ ես երթամ . զի եթէ ես ոչ երթայց՝ մխիթա-
 9 ընն ոչ եկեսցէ առ ձեզ . ապա եթէ երթամ, առա-
 10 քեցից զնա առ ձեզ : Այլ նա եկեալ յանդիմանեսցէ
 11 զաշխարհ վասն մեղաց, և վասն արդարութեան, և
 12 վասն դատաստանի : Ասն մեղաց, զի ոչ հաւա-
 13 տան յիս . վասն արդարութեան, զի առ հայր իմ
 14 երթամ, և ոչ ևս տեսանէք զիս . վասն դատաստա-
 15 նի, զի իշխան աշխարհիս այսորիկ դատապարտեալ
 16 է : Այլս բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ, այլ ոչ կա-
 17 թէք հանդարտել այժմիկ . յորժամ եկեսցէ նա հո-
 18 գին ճշմարտութեան, առաջնորդեսցէ ձեզ ամենայն
 19 ճշմարտութեամբ . զի ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիցի,
 20 այլ զոր լիցէ խօսեսցի, և զգալոցն պատմեսցէ
 21 ձեզ : Այլ զիս փառաւորեսցէ, զի յիմմէ անտի
 22 առնուցու և պատմեսցէ ձեզ : Օ ամենայն ինչ
 23 զոր ունի հայր՝ իմ է . վասն այնորիկ ասացի ձեզ
 24 թէ յիմմէ անտի առնու և պատմէ ձեզ : Փոքր
 25 և ոչ ևս տեսանիցէք զիս, և ապա սակաւիկ մի՛ և
 26 տեսանիցէք զիս . և ես երթամ առ հայր : Ասէին
 27 ոմանք յաշակերտաց անտի ցմիմեանս . Օ ինչ է
 28 այս՝ զոր ասէ ցմեզ, թէ փոքր մի՛ և ոչ տեսանէք
 29 զիս, և դարձեալ սակաւիկ մի՛ և տեսանիցէք զիս .
 30 և եթէ՛ ես առ հայր իմ երթամ : Այլ ասէին .
 31 Օ ինչ իցէ այն փոքր միւս ևսն, չգիտեմք զինչ խօ-
 32 սի : Միտաց Յիսուս եթէ կամին ցնա հարցանել, և
 33 ասէ ցնոսա . Ասն այնորիկ խնդրէք ընդ միմեանս
 34 զի ասացի՝ թէ փոքր մի՛ և ոչ տեսանէք զիս, և դար-
 35 ձեալ սակաւիկ միւս ևս՝ և տեսանիցէք զիս : Ամէն
 36 ամէն ասեմ ձեզ, զի լացջիք և ողբասջիք դուք, և
 37 աշխարհ խնդասցէ . դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմու-
 38 թիւն ձեր յուրախութիւն եղիցի : Աին յորժամ

ծնանիցի՝ տրտմութիւն է նմա զի հասեալ է ժամ
 նորա . այլ յորժամ ծնցի զմանուկն , ոչ ևս յիշէ զնե-
 ղութիւնն վասն խնդութեանն , զի ծնաւ մարդ յաշ-
 խարհ : Այլ դուք այժմ տրտմութիւն ունիք , այլ 22
 դարձեալ տեսից զձեզ , և ուրախ լիցին սիրտք ձեր ,
 և զուրախութիւնն ձեր ոչ որ հանիցէ 'ի ձէնջ : Այլ 23
 յայնմ աւուր զիս ինչ ոչ հարցանիցէք : Ամէն ամէն
 ասեմ ձեզ , զի զոր ինչ խնդրիցէք 'ի հօրէ իմմէ յա-
 նուն իմ , տացէ ձեզ : Ա' ինչև ցայժմ ոչ ինչ խնդրե- 24
 ցէք յանուն իմ . խնդրեցէք և առնուցուք . զի ուրա-
 խութիւնն ձեր լցեալ եղիցի : Օ այս առաւօք խօսե- 25
 ցայ ընդ ձեզ . եկեսցէ ժամանակ՝ յորժամ ոչ ևս ա-
 ռաւօք խօսեցայց ընդ ձեզ . այլ յայտնապէս զհօրէ
 պատմեցից ձեզ : Յայնմ աւուր խնդրեսջիք յանուն 26
 իմ . և ոչ ասեմ ձեզ՝ եթէ ես աղաչեցից զհայր վասն
 ձեր . զի ինքն իսկ հայր սիրէ զձեզ , զի դուք զիս սի- 27
 րեցէք , և հաւատացէք եթէ ես յ'ստուծոյ ելի :
 Այլի 'ի հօրէ՝ և եկի յաշխարհ , դարձեալ թողում 28
 զաշխարհ , և երթամ առ հայր : Ասեն ցնա աշա- 29
 կերտքն . Ահա արդ յայտնութեամբ խօսիս , և ա-
 ռակ և ոչ մի ինչ ասես . այժմիկ գիտեմք՝ եթէ գի- 30
 տես զամենայն , և ոչ ինչ պիտոյ է՝ եթէ որ հարցա-
 նիցէ զքեզ . յայսմիկ հաւատամք եթէ յ'ստուծոյ ե-
 լեր : Վատասխանի ետնոցա Յիսուս և ասէ . Այժմ 31
 հաւատայք . ահա եկեսցէ ժամ , և եկեալ իսկ է , զի 32
 ցրուեսջիք յիւրաքանչիւր տեղիս , և զիս միայն թո-
 ղուցուք . և չեմ միայն , զի հայր ընդ իս է : Օ այս 33
 խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի ընդ իս խաղաղութիւն ունի-
 ցիք . յաշխարհի աստ նեղութիւն ունիցիք , այլ քա-
 ջալերեցարուք զի ես յաղթեցի աշխարհի :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Է

- 1 Չայս իբրև խօսեցաւ Յիսուս, ամբարձ զայս իւր յերկինս և ասէ. Չայր, հասեալ է ժամ, փառաւորեա զորդի քո, զի և որդի քո փառաւորեսցէ զքեզ.
- 2 որպէս ետուր նմա իշխանութիւն ամենայն մարմնոյ, զի ամենայնի զոր ետուր նմա, տացէ զկեանսն յաւիտեանականս:
- 3 Այս են յաւիտեանական կեանք, զի ծանօցեն զքեզ միայն ճշմարիտ Աստուած, և զոր առաքեցեր զՅիսուս Քրիստոս: Այս զքեզ փառաւորեսցի յերկրի, զգործն կատարեսցի՝ զոր ետուր ցիս զի արարից. և այժմ փառաւորեա զիս, Չայր, առ ՚ի քէն փառօքն զոր ունէի յառաջ քան զլինելն աշխարհի առ ՚ի քէն:
- 4 Չայտնեցի զանուն քո մարդկան, զորս ետուր ինձ յաշխարհէ. քո էին, և ինձ ետուր զնոսա, և զբանն քո պահեցին: Արդ գիտացին՝ եթէ զամենայն ինչ զոր ետուր ինձ, ետու նոցա. և նոքա ընկալան, և ծանեան ճշմարտութեամբ՝ եթէ առ ՚ի քէն ելի. և հաւատացին՝ եթէ դու առաքեցեր զիս: Արդ ես վասն նոցա աղաչեմ, և ոչ վասն աշխարհի աղաչեմ. այլ վասն նոցա զորս ետուրն ինձ, զի քո են. և որ ինչ իմ է, ամենայն քո է. և որ ինչ քո է, այն իմ է, և փառաւորեալ եմ ՚ի նոսա: Այլ ես ոչ ևս եմ յաշխարհի, և նոքա յաշխարհի են, և ես առ քեզ գամ. Չայր սուրբ, պահեա զնոսա յանուն քո, որով ետուրն ինձ. զի եղիցին մի՛ որպէս և մեք մի եմք: Մինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա, ես պահէի զնոսա յանուն քո՝ որով ետուրն ինձ. և պահեցի. և ոչ ոք ՚ի նոցանէ կորեալ, բայց որդին կորստեան, զի դիրն լցցի: Աայց արդ առ քեզ գամ. և զայս խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին զուրախութիւնն իմ լիով յանձինս իւրեանց: Այս ետուր նոցա զբանն քո, և աշխարհս ա-
- 14

տեաց զնոսա . զի չեն յաշխարհէ , որպէս և ես չեմ
յաշխարհէ : Աչ զայս աղաչեմ զի բարձցես զնոսա 15
յաշխարհէ , այլ զի պահեսցես զնոսա 'ի չարէ : Յաշ- 16
խարհէ աստի չեն , որպէս և ես չեմ յաշխարհէ :
Սուրբ արա զնոսա ճշմարտութեամբ քով , զի քո 17
բանդ ճշմարտութիւն է : Որպէս զիս առաքեցեր 18
յաշխարհ , և ես առաքեցի զնոսա յաշխարհ . և 'ի 19
վերայ նոցա ես սուրբ առնեմ զանձն իմ , զի եղիցին
և նոքա սրբեալք ճշմարտութեամբ : Այլ ոչ վասն 20
նոցա միայն աղաչեմ , այլ և վասն ամենայն հաւա-
տացելոց բանիւն նոցա յիս . զի ամենեքին մի իցեն , 21
որպէս դու Հայր յիս ' և ես 'ի քեզ , զի և նոքա 'ի
մեզ իցեն . զի և աշխարհ հաւատասցէ եթէ դու ա-
ռաքեցեր զիս : Այլ ես զփառան զոր ետուր ինձ ' ե- 22
տու նոցա , զի իցեն մի որպէս և մեք մի եմք . ես 'ի 23
նոսա , և դու յիս , զի եղիցին կատարեալք 'ի մի : Այլ
գիտասցէ աշխարհ ' եթէ դու առաքեցեր զիս , և սի-
րեցի զնոսա որպէս դու զիս սիրեցեր : Հայր , զորս 24
ետուրն ինձ , կամիմ ' զի ուր ես եմ , և նոքա իցեն
ընդ իս . զի տեսանիցեն զփառան զիմ , զոր ետուրն
ցիս . զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշխար-
հի : Հայր արդար , և աշխարհ զքեզ ոչ ծանեալ . 25
այլ ես զքեզ ծանեայ , և նոքա ծանեան ' եթէ դու
առաքեցեր զիս : Այլ ծանուցի նոցա զանուն քո և 26
ծանուցից , զի սէրն զոր սիրեցեր զիս ' ի նոսա իցէ ,
և ես 'ի նոսա :

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ Ը

Զայս իբրև ասաց Յիսուս , ել աշակերտօքն հան- 1
դերձ յայն կոյս ձորոյն Սեդրոմի ' ուր էր պարտէզ ,
յոր եմուտ ինքն և աշակերտօքն իւր :

Գիտէր և Յուդա ' որ զնայն մատնելոց էր ' զտե- 2
ղին . զի բազում անգամ ժողովեալ էր անդր Յիսու- 3
սի աշակերտօքն հանդերձ : Յուդայի առեալ ընդ

իւր զգունդն , և 'ի քահանայապետիցն և 'ի փարիսեցւոց սպասաւորս , գայ անդր ջահիւք և լապտերօք
 4 և զինուք : Իսկ Յիսուս իբրև ետես զայն ամենայն եկեալ 'ի վերայ նորա , ել և ասէ ցնոսա . **Օ**՞ իսրն
 5 դրէք : Պատասխանի ետուն նմա . զՅիսուս նազովրեցի : Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ես եմ : Կայր ընդ նոսա և Յուդա որ մատնէրն զնա : Իբրև ասաց թէ
 7 ես եմ , յետս յետս չոգան' և զարկան զգետնի : Կարձեալ եհարց զնոսա . **Օ**՞ իսնդրէք : Եւ նոքա ասեն . զՅիսուս նազովրեցի : Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս . Եսացի ձեզ թէ ես եմ . արդ եթէ զիս
 9 իննդրէք , թոյլ տուք գոցա երթալ : **Օ** ի ցցի բանն' զոր ասաց , թէ զորս ետունն ցիս' ոչ կորուսի 'ի նոցանէ և ոչ զօք : Իսկ Երմիայի Պետրոս' քանզի ունէր սուր , ձգեաց զնա և եհար զքահանայապետին ծառայ , 'ի բաց առ զունկն նորա զաջոյ . և էր ա
 11 նուն ծառային Վաղքոս : Եւ Յիսուս ցՊետրոս . Երկ զսուրդ անդրէն 'ի պատեանս իւր . զբաժակն
 12 զոր ետ ինձ հայր' ոչ ըմպիցեմ զնա : Իսկ զունդն և հազարապետն և սպասաւորք հրէիցն կալան զՅիսուս և կապեցին : Եւ ածին զնա նախ առ Եննա , որ էր աներ Կայիափայի , որ քահանայապետն էր
 14 տարւոյն այնորիկ : Եւ յս այն Կայիափա էր' որ խրատն ետ հրէից , թէ լաւ է առն միում մեռանել 'ի վերայ ժողովրդեանն : Եւ երթային զհետ Յիսուսի Երմիայի Պետրոս և միւս աշակերտն : Եւ աշակերտն այն քանզի ծանօթ էր քահանայապետին' եմուտ
 16 ընդ Յիսուսի 'ի դաւիթ քահանայապետին : Եւ Պետրոս կայր առ դրանն արտաքոյ . ել միւս աշակերտն' որ էր ծանօթ քահանայապետին , և ասաց
 17 ցդռնապանն' և եմոյժ 'ի ներքս զՊետրոս : Եւ արդ ջիկն որ դռնապանն էր' ցՊետրոս . Երթէ և դու յաշակերտաց առնն այնորիկ իցես : Եւ նա ասէ .
 18 Եւ եմ : Կային անդ ծառայքն և սպասաւորք , խարոյկ արկեալ քանզի ցուրտ էր , և ջեռնուին . կայր

ընդ նոսա և Պետրոս և Ջեռնոյր : Եւ քահանայա 19
 պետն եհարց զՅիսուս վասն աշակերտացն և վասն
 վարդապետութեան նորա : Պատասխանի ետ նմա 20
 Յիսուս . Ես յայտնապէս խօսեցայ յաշխարհի , ես
 յամենայն ժամ ուսուցի 'ի ժողովրդեանն և 'ի տա-
 ճարի անդ՝ ուր ամենայն հրեայք ժողովեալ էին ,
 և 'ի ծածուկ ինչ ոչ խօսեցայ : Օ ի հարցանեօ զիս , 21
 հարց զայնոսիկ՝ որ լուանն , թէ զինչ խօսեցայ ընդ
 նոսա . ահաւանիկ նոքա գիտեն զինչ ասացի ես : Եւ 22
 ըւ նա զայն ասաց , մի ոմն 'ի սպասաւորացն որ անդ
 կայր , աժ ապտակ Յիսուսի և ասէ . Ընդպէս սրա-
 տասխանի տաս քահանայապետիդ : Եւ Յիսուս ա 23
 սէ ցնա . Եւ թէ չար ինչ խօսեցայ , վկայեա վասն չա-
 ըին . իսկ եթէ բարի , ընդէր հարկանեօ զիս : Եւ ա 24
 ուրքեաց զնա լննա կապեալ առ Վայիափա քահա-
 նայապետ : Եւ Սիմոն Պետրոս կայր անդ և Ջեռ 25
 նոյր . ասեն ցնա . Սիթէ և դո՛ւ յաշակերտաց անտի
 նորա իցես : Եւ ուրացաւ և ասէ , թէ չեմ : Եւ ա 26
 սէ մի ոմն 'ի ծառայից քահանայապետին՝ ազգական
 այնորիկ զորոյ զունկն եհատ Պետրոս . Ոչ ես իսկ
 տեսի զքեզ 'ի պարտիզի անդ ընդ նմա : Եւ արձեալ 27
 ուրացաւ Պետրոս , և վաղվաղակի հաւ խօսեցաւ :
 Եւ աժեն զՅիսուս 'ի վանացն Վայիափոյ յապա 28
 ըանս դատաւորին , և էր այգուց : Եւ նոքա ոչ մտին
 յապարանսն , զի մի պղծիցին , այլ զի ուտիցեն զզա-
 տիկն : Եւ առ նոսա Վիղատոս արտաքս և ասէ . 29
 Օ ինչ չարախօսութիւն մատուցանէք զառնէն զայն-
 մանէ : Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա . Եւ թէ չէր 30
 չարագործ այրն այն , ապա ոչ մատնէաք զնա քեզ :
 Ըսէ ցնոսա Վիղատոս . Ընէք զնա դուք , և ըստ ձե 31
 ըոց օրինացն դատեցարուք : Ըսեն ցնա հրեայքն .
 մեզ ոչ է արժան սպանանել զոք : Օ ի լցցի բանն 32
 Յիսուսի զոր ասաց , նշանակեալ թէ որով մահու
 մեռանելոյ իցէ : Եւ մուտ միւսանգամ յապարանսն 33
 Վիղատոս , կոչեաց զՅիսուս , և ասէ ցնա . Եւ ես

- 34 Թագաւորն չրէից : Պատասխանի ետ Յիսուս . Ի
 քէն ասես զայդ , եթէ այլք ասացին քեզ զինէն :
- 35 Պատասխանի ետ Պիղատոս . Միթէ և ես հրեայ
 իցեմ . ազգն քո և քահանայապետք մատնեցին զքեզ
- 36 ինձ . զինչ գործ գործեալ է քո : Պատասխանի ետ
 Յիսուս . Իմ արքայութիւն չէ յայսմ աշխարհէ . ե-
 թէ յաշխարհէ աստի էր արքայութիւնն իմ , սպա-
 սաւորքն իմ մարտնչէին արդեօք՝ զի մի մատնեցայց
 չրէից . բայց արդ՝ Թագաւորութիւն իմ չէ աստի :
- 37 Ըսէ ցնա Պիղատոս . Ըպա թէ այդպէս իցէ , Թա-
 գաւոր ոմն ես դու : Պատասխանի ետ Յիսուս .
 Դու ասես՝ թէ Թագաւոր իցեմ . բայց ես յայդ իսկ
 ծնեալ եմ , և ՚ի դոյն իսկ եկեալ եմ յաշխարհ , զի
 վկայեցից ճշմարտութեանն . ամենայն որ ՚ի ճշմար-
 տութենէ է , լսէ բարբառոյ իմոյ :
- 38 Ըսէ ցնա Պիղա-
 տոս . Օ ինչ է ճշմարտութիւն : Օ այս իբրև ա-
 սաց , դարձեալ ել առ չրեայսն և ասէ ցնոսա . Ըս
- 39 և ոչ մի ինչ պատճառս գտանեմ ՚ի նմա : Բայց է
 ձեր սովորութիւն՝ զի զմի ոք արձակեցից ձեզ ՚ի
 զատկիս . արդ կամիք զի արձակեցից ձեզ զԹագա-
 ւորն չրէից :
- 40 Ըսէ չրէից : Ըղաղակեցին ամենեքեան և ասէին .
 Մի զդա , այլ զՆարաբբա . և էր Նարաբբայն այն
 աւագակ :

Գ Լ Ո Ւ Խ Թ Թ

- 1 Յայնժամ առ Պիղատոս զՅիսուս , և գան եհար :
- 2 Ըլ զինուորացն արարեալ պսակ ՚ի փշոց՝ եղին ՚ի
 գլուխ նորա , և զգեցուցին նմա հանդերձ ծիրանի .
- 3 և գային առ նա և ասէին . Սղջ եր , արքայ չրէից :
- 4 Ըլ հանէին նմա ապտակս : Ըլ դարձեալ Պիղա-
 տոս արտաքս և ասէ ցնոսա . Ըհա ածեմ զնա ար-
 տաքս առ ձեզ , զի գիտասջիք թէ ես վնաս ինչ ՚ի
 5 նմա ոչ գտանեմ : Ըլ Յիսուս արտաքս , և ունէր
 պսակ ՚ի փշոց և հանդերձ ծիրանի : Ըլ ասէ ցնոսա .

Մտա արդ ցձեղ : Իբրև տեսին զնա քահանայա 6
 պետքն և սպասաւորք , զաղաղակ բարձին և ասեն .
 Ի խաչ հան՝ ՚ի խաչ հան զդա : Մտե ցնոսա Պիղա 8
 տոս . Մտեք զդա ՚ի ձեղ , և ձեղէն հանեք ՚ի խաչ .
 զի ես ՚ի դմա մնաս ինչ ոչ գտանեմ : Պատասխանի 7
 ետուն նմա շրեայքն . Մեք օրէնս ունիմք , և ըստ
 օրինաց մերոց պարտի մեռանել , զի զանձն իւր որդի
 Մտուծոյ արար : Իբրև լուաւ զբանս զայսոսիկ Պի 8
 զատոս , առաւել ևս երկեալ . եմուտ դարձեալ անդ 9
 ըն յապարանսն , և ասէ ց՛ Յիսուս . Սուտի ես դու :
 Եւ Յիսուս ոչ ետ նմա պատասխանի : Մտե ցնա Պի 10
 զատոս . Մնդ իս ոչ խօսիս . ոչ գիտես եթէ իշխա
 նութիւն ունիմ հանել զքեզ ՚ի խաչ , և իշխանու
 թիւն ունիմ արձակել զքեզ : Պատասխանի ետ Յի 11
 սուս . Ոչ ունէիր դու իշխանութիւն ՚ի վերայ իմ և
 ոչ մի , եթէ ոչ էր տուեալ քեզ ՚ի վերուստ . վասն
 այնորիկ որ մատնեաց զիս քեզ՝ նորա մեծ մեղք են :
 Եւ յայնմանէ Պիղատոս խնդրէր արձակել զնա . և 12
 շրեայքն աղաղակէին և ասէին . Եթէ զդա արձա
 կես , չես բարեկամ կայսեր . ամենայն ոք որ թագա
 ւոր կոչէ զանձն իւր , հակառակ է կայսեր : Իսկ Պի 13
 զատոս իբրև լուաւ զբանս զայսոսիկ , ած զՅիսուս
 արտաքս՝ և նստաւ ՚ի վերայ բեմին ՚ի տեղւոջն որ կո
 չէր քարայատակ , և եբրայեցերէն կապալաթա : Եւ 14
 սերբաթն զատկի , և էր ժամ իբրև վեցերորդ , և ա
 սէ ց՛ շրեայսն . Մտա թագաւորդ ձեր ցձեղ : Եւ նոքա 15
 աղաղակէին . Իարձ ՚ի մէնջ , բարձ ՚ի մէնջ , և հան
 զդա ՚ի խաչ : Մտե ցնոսա Պիղատոս . Ես զթագաւորդ
 ձեր ՚ի խաչ հանիցեմ : Պատասխանի ետուն քահա
 նայապետքն . Չիք մեր թագաւոր՝ բաց ՚ի կայսերէ :
 Յայնժամ ետ զնա ՚ի ձեռս նոցա , զի ՚ի խաչ ելանի 16
 ցէ : Եւ նոքա առեալ տանէին զնա . և բարձեալ էր 17
 ինքնին զխաչափայտն , և ելանէր ՚ի տեղին՝ որ ա
 նուանէր գագաթան , և կոչէր եբրայեցերէն Վող
 գոթա . ուր և ՚ի խաչն իսկ հանին զնա , և ընդ նմա 18

երկուս ևս այլս աստի և անտի, և 'ի միջի զՀիսուս :

19 Վրեաց և տախտակ մի Վիղատոս, և եղ 'ի վերայ
խաչին . և էր գրեալ, Հիսուս նազովրեցի թագաւոր .

20 Նրէից : Օ այն տախտակ ընթերցան քաղուք 'ի
Նրէից, զի մօտ էր 'ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խա-
չեցաւն Հիսուս . և էր գրեալ եբրայեցերէն՝ դաղ-
21 մատարէն և յունարէն : Եւսէն ցՎիղատոս քահա-
նայապետքն Նրէից . Վ'ի գրեր թագաւոր Նրէից,
22 այլ թէ նա ասաց՝ թագաւոր եմ Նրէից : Վատաս-
23 խանի ետ Վիղատոս . զոր ինչ գրեցի՝ գրեցի : Իսկ
զինուորքն իբրև հանին 'ի խաչ զՀիսուս, առին ըզ-
հանդերձս նորա և արարին չորս մասունս, իւրաքան-
չիւր զինուորի մասն . իսկ զպատմուճանն քանզի էր
առանց կարանի 'ի վերուստ փոր անկեալ ամենեին,
24 ասէն ցմիմեանս . Վ'ի պատառեսցուք զայդ, այլ
արկցուք վիճակս, 'ի վերայ դորա ում և ելցէ : Օ ի
լցցի գիրն որ ասէ . Իստանեցան զհանդերձս իմ
յիւրեանս, և 'ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակ
25 արկին : Օ ինուորքն զայս ինչ գործեցին : Եւ կային
առ խաչին Հիսուսի մայրն նորա, և քոյր մօր նորա
Վարիամ Վղէովպայ, և Վարիամ մագդաղենացի :

26 Հիսուս իբրև ետես զմայրն և զաշակերտն զոր սի-
րէր՝ զի կայր մօտ, ասէ ցմայրն . Վին դու, ահա որ-
27 դի քո : Եւպա ասէ ցաշակերտն . Եհա մայր քո : Եւ
28 յայնմ ժամանակէ առ աշակերտն զնա առ իւր : Հետ
այսորիկ իբրև գիտաց Հիսուս, եթէ ահա ամենայն
ինչ կատարեալ է, զի կատարեսցի գիրն՝ ասէ, Եւա-
29 րաւի եմ : Եւ անդ կայր աման ինչ լի քացախով . և
նոցա սպունգ լցեալ քացախով ընդ լեղւոյ՝ շուրջ ե-
դեալ զմշտկաւ զոսպայի, մատուցին 'ի բերան նորա :
30 Իբրև առ Հիսուս զքացախն հանդերձ լեղւովն՝ ա-
սէ . Եւմենայն ինչ կատարեալ է : Եւ խոնարհեցու-
31 ցեալ զգլուխ՝ աւանդեաց զոգին : Իսկ Նրեայքն՝
քանզի ուրբաթ էր, զի մի անդէն 'ի խաչին ագա-
նիցին մարմինքն մինչև ցշաբաթն, զի էր օր մեծ շա-

բաթուն այնորիկ, աղաչեցին զՊիղատոս զի խորտա-
 կեացեն զբարձս նոցա, և բարձցին: Այլին զինուորքն, 32
 և զառաջնոյն խորտակեցին զբարձս, նոյնպէս և ըզ-
 միւսոյն որ ընդ նմա 'ի խաչն ելեալ էր: Մայց իբրև 33
 եկին առ Յիսուս, և տեսին զի այն ինչ մեռեալ էր,
 ոչ խորտակեցին զբարձս նորա. այլ մի ոմն 'ի զինուո-
 րացն տիգաւ խոցեաց զկողս նորա, և վաղվաղակի 34
 ել արիւն և Զուր: Աւ որ ետեսն՝ վկայեաց, և ճրշ- 35
 մարիտ է վկայութիւն նորա. և նա գիտէ՝ թէ ճշմա-
 րիտ ասէ, զի և դուք հաւատասցիք: Մ.յո եղև, զի 36
 լցցի գիրն, եթէ ոսկր նորա մի փշրեսցի. և դար- 37
 ձեալ միւս գիր ասէ, եթէ հայեացին 'ի նա՝ յոր խո-
 ցեցինն: Յետ այսորիկ աղաչեաց զՊիղատոս Յուլ- 38
 սէփ որ Մ.բիմաթեայ էր, աշակերտ Յիսուսի 'ի ծա-
 ծուկ վասն ասին շրէից. զի բարձցէ զմարմինն Յի-
 սուսի. և հրամայեաց Պիղատոս. եկին և բարձին
 զնա: Այլն և Վիկտորեմոս՝ որ եկեալն էր առ Յիսուս՝ 39
 'ի գիշերի զառաջինն, և եբեր զմուռս խառն ընդ
 հալուէս՝ իբրև լտերս հարիւր: Մ.նին զմարմինն Յի 40
 սուսի, և պատեցին կտաւովք խնկովքն հանդերձ,
 որպէս օրէն էր շրէից պատել: Աւ էր 'ի տեղւոջն 41
 յորում խաչեցաւ՝ պարտէզ, և 'ի պարտիզի անդ գե-
 րեզման նոր, յորում ոչ ոք երբեք էր եղեալ: Մ.նդ 42
 վասն ուրբաթուն շրէից, զի մօտ էր գերեզմանն,
 եղին զՅիսուս:

Գ Լ Ո Ի Խ Ի

- 1 Եւ 'ի միաշաբաթուոջն Մարիամ մագդաղենացի
գայ առաւօտուն ընդ աշալուշսն 'ի գերեզմանն անդր,
և տեսանէ զվէմն բարձեալ 'ի դրաց գերեզմանին:
- 2 Մայա ընթանայ և գայ առ Սիմոն Աետրոս և առ
միւս աշակերտն զոր սիրէր Յիսուս, և ասէ ցնոսա.
Մարձին զՏէր 'ի գերեզմանէ անտի. և ոչ գիտեմք
- 3 ուր եղին զնա: Եւ Աետրոս և միւս աշակերտն՝ և
գային 'ի գերեզմանն. ընթանային երկօքին 'ի միա-
կսին: Եւ միւս աշակերտն յառաջեաց ընթացաւ վա-
ղագոյն քան զԱետրոս՝ և եկն նախ 'ի գերեզմանն.
- 5 և խոնարհեալ տեսանէ՝ զի կային անդ կտաւքն, բայց
6 'ի ներքս ոչ եմուտ: Եկն և Սիմոն Աետրոս՝ որ
գայրն զկնի նորա, և եմուտ 'ի գերեզմանն. և տե-
7 սանէ զկտաւսն զի կային անդ. և վարչամակն որ էր
'ի գլուխ նորա՝ ոչ ընդ այլ կտաւսն կայր, այլ ուրոյն
- 8 ծալեալ 'ի մի կողմն: Յայնժամ եմուտ և միւս ա-
շակերտն, որ եկեալ էր յառաջագոյն 'ի գերեզմանն,
9 ետես և հաւատաց. զի չև ևս գիտէին զգիրս՝ թէ
10 պարտ է նմա 'ի մեռելոց յառնել: Զոգան դարձեալ
11 առ միմեանս աշակերտքն: Բայց Մարիամ կայր ար-
տաքոյ գերեզմանին և լայր. և մինչդեռ լայր՝ խո-
12 նարհեցաւ 'ի գերեզմանն, և տեսանէ երկուս նրեշ-
տակս 'ի սպիտակս, զի նստէին՝ մի 'ի սնարից և մի
13 յանոտից՝ ուր կայր մարմինն Յիսուսի: Եւ նոքա
ասեն ցնա. Աին դու, զի լաս: Բսէ ցնոսա. Օի
բարձին զՏէրն իմ 'ի գերեզմանէ աստի՝ և ոչ գի-
14 տեմ ուր եղին զնա: Օայս իբրև ասաց, դարձաւ
'ի թիկունս կոյս, և տեսանէ զՅիսուս զի կայր. և
15 ոչ գիտէր թէ Յիսուս իցէ: Բսէ ցնա Յիսուս. Աին
դու, զի լաս, զո՞ խնդրես: Վմա այսպէս թուեցաւ՝
թէ պարտիզպանն իցէ. ասէ ցնա. Տէր, եթէ դ

բարձեր զնա, ասա ինձ ուր եղիր զնա, զի ես առից
 զնա: Մսէ ցնա Յիսուս. Սարիամ: Աւ նա դար 16
 ձաւ և ասէ ցնա եբրայեցերէն. Սաբբունի. — որ
 թարգմանի՝ վարդապետ: Մսէ ցնա Յիսուս. Սի 17
 մերձենար յիս, զի չե ևս ելեալ եմ առ հայր իմ.
 այլ երթ դու առ եղբարսն իմ, և ասա ցնոսա. ելա-
 նեմ ես առ հայրն իմ և առ հայր ձեր, և Մս-
 տուածն իմ և Մստուած ձեր: Վայ Սարիամ մագ 18
 դաղենացի՝ և պատմէ աշակերտացն եթէ տես նա
 զՏէր, և զայս ինչ ասաց ցնա: Աւ էր երեկոյ ՚ի 19
 միաշաբաթուոյ աւուրն, և դրօք փակելովք՝ ուր էին
 աշակերտքն ժողովեալ վասն ասին հրէից, եկն
 Յիսուս և եկաց ՚ի միջի նոցա, և ասէ ցնոսա. Ող 20
 ջոյն ընդ ձեզ: Իբրև զայս ասաց, եցոյց նոցա զձեռս
 և զկողսն իւր. և ինդացին աշակերտքն իբրև տեսին
 զՏէր: Մսէ ցնոսա դարձեալ. Ողջոյն ընդ ձեզ. որ 21
 պէս առաքեաց զիս հայր իմ, և ես առաքեմ զձեզ,
 Աւ զայս իբրև ասաց, փչեաց ՚ի նոսա և ասէ. Մ 22
 ուք հոգի սուրբ. եթէ ումեք թողուցուք զմեզս, 23
 թողեալ լիցի նոցա. եթէ զուրուք ունիցիք, կալեալ
 լիցի: Վսկ Սուլմաս մի յերկոտասանիցն՝ անուանեալն 24
 երկուորեակ, ոչ էր ընդ նոսա յորժամ եկն Յիսուս:
 Մսէին ցնա այլ աշակերտքն, եթէ տեսաք զՏէր. և 25
 նա ասէ ցնոսա. Աթէ ոչ տեսից ՚ի ձեռս նորա զնը-
 շան բեւեռացն, և արկից զմատուենս իմ ՚ի տեղիս
 բեւեռացն, և մխեցից զձեռս իմ ՚ի կողս նորա,
 ոչ հաւատամ: Աւ յետ ութ աւուր դարձեալ էին 26
 ՚ի ներքս աշակերտքն, և Սուլմաս ընդ նոսա. գայ
 Յիսուս դրօքն փակելովք, և եկաց ՚ի մէջ և ասէ.
 Ողջոյն ընդ ձեզ: Մսա ասէ ցՍուլմաս. Վեր զմա 27
 տունս քո և արկ այսր, և տես զձեռս իմ. և բեր ըզ-
 ձեռն քո, և մխեա ՚ի կողս իմ. և մի լինիր անհա-
 ւատ՝ այլ հաւատացեալ: Սատասխանի ետ Սուլմաս 28
 և ասէ ցնա. Տէր իմ և Մստուած իմ: Մսէ ցնա Յի 29
 սուս. Մս զի տեսերդ զիս և հաւատացեր, երանի

30 որոց ոչ իցէ տեսեալ՝ և հաւատասցեն : Քաղում և
 այլ նշանս արար : Յիսուս առաջի աշակերտացն իւ-
 31 րոց՝ որ ոչ է գրեալ ՚ի գիրս յայսմիկ . այլ այս այն-
 չափ ինչ գրեցաւ , զի հաւատայցէք եթէ Յիսուս
 Քրիստոս է որդի Մտուծոյ . և զի հաւատայցէք ,
 և զկեանսն յաւիտենականս ընդունիցիք յանուն
 նորա :

Գ Լ Ո Ի Խ Ի Ա

1 Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զանձն իւր
 Յիսուս աշակերտացն իւրոց՝ առ ծովեզերքն Տիբե-
 2 րեայ , և յայտնեաց այսպէս : Վին ՚ի միասին Սիմոն
 Պետրոս , և (Ծովմաս՝ անուանեալն երկուորեակ , և
 Վաթանայէլ որ ՚ի Վանայ գալիլեացւոց , և որդիքն
 Օ եբեդեայ , և այլք յաշակերտաց անտի երկու :
 3 Մէջ ցնոսա Սիմոն Պետրոս . Նրթամ ձուկն որ-
 սալ : Մտն ցնա . Վամք և մեք ընդ քեզ : Վնա-
 ցին և մտին ՚ի նաւ , և յայնմ գիշերի կալան և ոչ
 4 ինչ : Իբրև այգ եղև կայր Յիսուս յեզր ծովուն ,
 5 քայց ոչ ծանեան աշակերտքն թէ Յիսուս իցէ : Մ-
 6 սէ ցնոսա Յիսուս . Մանկունք , միթէ ունիք ինչ
 7 ուտելոյ : Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա . Աչ :
 Մսէ ցնոսա . Մրկէք յաջակողմն նաւին զուռկանդ ,
 և գտանիցէք : Մրկին՝ և ոչ կարէին ձգել ՚ի բազ-
 8 մութենէ անտի ձկանցն : Մսէ աշակերտն այն զոր
 սիրէրն Յիսուս՝ ցՊետրոս . Տէր է այն : Սիմոն
 Պետրոս իբրև լուաւ թէ Տէր է , արկաւ զիւրև
 9 զըստիաճանելին՝ քանզի մերկ էր , և ընկէց զինքն ՚ի
 ծովն . և այլ աշակերտքն նաւաւն իսկ գային . քան-
 զի չէին հեռի ՚ի ցամաքէն , այլ իբրև երկերիւր կանգ-
 10 նաւ , քարչէին զգործին հանդերձ ձկամբն : Իբրև
 ելին ՚ի ցամաք , տեսանեն կրակետղ կայծականց , և
 ձուկն մի ՚ի վերայ , և հաց : Մսէ ցնոսա Յիսուս .

Ներէք 'ի ձկանց այտի՝ զոր դուքդ կալարուք այժմիկ : Ամուտ Սիմոն Պետրոս, և ձգէր զգործին 'ի 11
 ցամաք՝ լի մեծամեծ ձկամքք, հարիւր յիսուն և երիւք . և այնչափ ինչ կայր, և ոչ պատառեցաւ գործին : Ասէ ցնոսա Յիսուս . Ահայք ճաշեցէք : Աւ 12
 ոչ ոք յաշակերտացն իշխէր հարցանել թէ դու ուլեսս, զի գիտէին թէ Տէրն է : Վայ Յիսուս և առ 13
 նու զհացն՝ և տայ նոցա, նոյնպէս և զձուկնն : Օայս 14
 երիցս անգամ երեւեցաւ Յիսուս աշակերտացն՝ յարուցեալ 'ի մեռելոց : Աւ իբրև ճաշեցին, ասէ ցՍիմոն Պետրոս Յիսուս . Սիմոն Յովնանու, սիրե՞ս զիս առաւել քան զդոսա : Ասէ ցնա . Այո, Տէր, և դու գիտես զի սիրեմ զքեզ : Ասէ ցնա . Արածեա զգառինս իմ : Վարձեալ ասէ ցնա . Սիմոն Յովնանու 16
 նու, սիրե՞ս զիս : Ասէ ցնա . Այո, Տէր, և դու գիտես զի սիրեմ զքեզ : Ասէ ցնա . Արածեա զոչխարս իմ : Ասէ ցնա երիցս անգամ . Սիմոն Յովնանու, 17
 սիրե՞ս զիս . Տրտմեցաւ Պետրոս՝ զի ասաց ցնա երիցս՝ թէ սիրես զիս . և ասէ ցնա . Տէր, դու զամենայն գիտես, և դու իսկ զամենայն ճանաչես, և եթէ սիրեմ զքեզ : Ասէ ցնա Յիսուս . Արածեա զոչխարս իմ : Ամէն ամէն ասեմ քեզ, զի մինչ մանուկն 18
 էիր՝ անձամբ անձին գօտի ածէիր, և երթայիր յօ և կամէիր . և յորժամ ծերացիր, ձեռս 'ի վեր կալցես՝ և այլք ածցեն քեզ գօտի, և տարցին ուր ոչ կամիր : Օայս ասաց՝ նշանակեալ թէ որով մահու փառաւոր առնիցէ զԱստուած . և զայս իբրև ասաց՝ ասէ ցնա . Այլ զկնի իմ : Վարձաւ Պետրոս՝ և տեսա 20
 նէ զաշակերտն զոր սիրէր Յիսուս՝ զի երթայր զկնի, որ և անկաւ զլանջօքն նորա և ասէ . Տէր ուլ է՝ որ մատնելոցն է զքեզ : Օնա տեսեալ Պետրոսի՝ ասէ 21
 ցՅիսուս . Տէր, իսկ սա զի : Ասէ ցնա Յիսուս . Այլ թէ կամիմ զի կացցէ դա՝ մինչև ես գամ, քեզ զի փոյթ է, դու եկ զկնի իմ : Աւ ել քանս այս յեղբարս, և համարեցան թէ աշակերտն այն ոչ մեռաւ 23

- նիցի . և ոչ ասաց նմա Յիսուս , եթէ ոչ մեռանիցի .
 այլ թէ կամիմ ես թէ կացցէ դա մինչև ես գամ :
 24 Վս աշակերտ է՝ որ վկայէ վասն այսոցիկ , որ և
 գրեացն իսկ զայսոսիկ . և գիտեմք եթէ ճշմարիտ է
 25 վկայութիւն նորա : Մայց է և այլ ինչ բազում զոր
 արար Յիսուս , զոր եթէ գրեալ էր մի ըստ միովէ ,
 կարծեմ թէ և ոչ աշխարհս բաւական էր տանել
 զգիրսն՝ որ թէ գրեալ էին :

Վ Ա Խ Ճ Ա Ն Ս Ր Բ Ո Յ Ա Ի Է Տ Ա Ր Ա Ն Ա Յ

Յ Ո Ւ Յ Ա Կ Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն Ա Յ

Հանգստեան, Տաճարի, Իւղաբերից, Վճշկութեան
և Վնդաստանի. որ ընթերցեալ լինին 'ի կարգաւո-
րութեան հասարակաց աղօթից՝ ըստ ձայնին :

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն Ք Հ Ա Ն Գ Ս Տ Ե Ա Ն

Ի Մ Ա Տ Թ Է Ո Ս

- ԳԼ. ԺԿ. 25. Հայնժամ ժամանակի : ԳԼ. 30. Իճ փոքրոգի :
- ԳԼ. ԺԿ. 36. Հայնժամ ըողեալ : ԳԼ. 52. զնոր և զհին :
- ԳԼ. ԻԿ. 18. Եւ այգոցն իբ : ԳԼ. 32. հասասաւ նճա :
- ԳԼ. ԻԷ. 31. Եւ յորժամ եկեա : ԳԼ. 46. յաւիտեանական :

Ի Մ Ա Ր Կ Ո Ս

- ԳԼ. Դ. 1. Դարձեալ սկսաւ : ԳԼ. 9. լսելոյ՝ լսելոց :
- ԳԼ. Դ. 26. Եւ առէր՝ այսպէս : ԳԼ. 34. Տեկնէր զա-
ճեանայն :
- ԳԼ. ԺԿ. 24. Եւ յառաւրսն յայ : ԳԼ. 31. անցանիցին :
- ԳԼ. ԺԿ. 32. Եւ վասն առաւրսն : ԳԼ. 37. արեւուն հացէր :

Ի Ղ Ո Ւ Կ Ս Ս

- ԳԼ. Թ. 10. Դարձան առաջեալն : ԳԼ. 17. ասկարի :
- ԳԼ. ԺԸ. 32. Ս' երկն : ԳԼ. 48. պահանջեացին 'ի նճանէ :
- ԳԼ. ԺԹ. 3. Օգոյշ հացէր : ԳԼ. 10. առնել՝ արարատ :
- ԳԼ. ԻԿ. 27. Եւ յայնժամ արեաց : ԳԼ. 38. լսել 'ի նճանէ :

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ

ԳԼ. Թ. 13. Եւ եր յերջ զառ : ԳԼ. 22. զոր ասաց Յե-
սայաս :

ԳԼ. Է. 19. Պատարաստեանի էստ : ԳԼ. 23. զատուտի շն նորա :

ԳԼ. Է. 24. Լ՛ն ասէն ասէ՛մ : ԳԼ. 30. ատուտեացն զիս :

ԳԼ. ԺԹ. 24. Լ՛ն ասէն ասէ՛մ չեղ . ԳԼ. 26. հայրն իմ :

ԱԻԵՏԱՐԱՆՔ ՏԱՃԱՐԻ

Ի ՄԱՏԹԷՍՈ

ԳԼ. ԻԴ. 1. Եւ ելէալ ար : ԳԼ. 51. հրճել աստատեաց :

Ի ՄԱՐԿՈՍ

ԳԼ. ԺԴ. 1. Եւ յելանէ շն նորա : ԳԼ. 37. արեւո՛ւան հացէք :

Ի ՂՈՒԿԱՍ

ԳԼ. ԻԱ. 5. Եւ յասել յատեաց : ԳԼ. 38. լսել 'ի նճանէ :

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ

ԳԼ. ԺԴ. 16. Լ՛ն ասէն : ԳԼ. ԺԴ. 13. հայր յորդի :

Կամ

ԳԼ. Ժ. 22. Եւ զէն յայնժամ նառ : ԳԼ. 42. 'ի նա անդ :

Ա.Ի.Ե.ՏԱ.ՐԱ.Ն.Ք Ի.Ի.ՂԱ.Բ.Ե.Ր.Ի.Ց

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

ԳԼ. ԻԸ. 1. Եւ յերեկոյս շա : Գ. 20. Կարարած աշ-
խարհի :

Ի ՄԱՐԿՈՍ

ԳԼ. ԺԷ. 42. Եւ երբեք երեկ : Գ. ԺԿ. 8. Վերկնչեիս :

Ի ՂՈՒԿԱՍ

ԳԼ. ԻԿ. 50. Եւ ահա այր թ : Գ. ԻԿ. 12. Ղինչ եղև :

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ԳԼ. ԺԹ. 38. Եւ այսորեկ : Գ. Ի. 18. Ինչ ասաց յնա :

Ա.Ի.Ե.ՏԱ.ՐԱ.Ն.Ք ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

ԳԼ. Կ. 23. Եւ շնորհ Յեսուս : Գ. 25. Եւ Բժշկեաց
զնոսա :

ԳԼ. Ը. 1. Եւ յերբեք եղ 'ե լեա : Գ. 17. Եր եբարձ :

ԳԼ. Ը. 28. Եւ երբեք անց : Գ. 34. ասկ ճանաց նոցա :

ԳԼ. Թ. 1. Եւ ճարտալ 'ե նաա' ան : Գ. 8. Տարդիան :

ԳԼ. Թ. 18. Եւ ղինչրեա նա : Գ. 26. երկերն ընդ այն :

ԳԼ. Թ. 27. Եւ ղինչրեա : Գ. 34. Կանեք դա զդեա :

ԳԼ. Թ. 35. Եւ շնորհ Յեսուս : Գ. Ժ. 1. Կիտան-
դոսիանա :

- ԳԼ. ԺԹ. 9. Եւ զհնացեալ ան : զ. 14. հորոտացեան զնա :
 ԳԼ. ԺԹ. 22. Յայնժամ Տա : զ. 37. պարտաւորեացիս :
 ԳԼ. ԺՊ. 22. Եւ ասիպեաց զաղլաւ . զ. 36. քրիեցան :
 ԳԼ. ԺԵ. 21. Եւ ելեալ ան : զ. 31. ասանէին զԼ' աստուած
 Լ' ասրայելի :
 ԳԼ. ԺԵ. 14. Եւ երբեք : զ. 20. աղօթիւք եւ պահօր :
 ԳԼ. Ի. 29. Եւ յեւանեան նոցա : զ. 34. զհետ նորա :

Ի ՄԱՐԿՈՍ

- ԳԼ. Կ. 21. Եւ Տրանէն 'ի հագ : զ. 34. զնա լե
 Վրիստոան է :
 ԳԼ. Կ. 35. Եւ ընդ այգին ընդ : զ. 45. յամենայն հող
 Տանց :
 ԳԼ. Թ. 1. Եւ Տրեալ դար : զ. 12. երբեք ոչ արեաստ :
 ԳԼ. Կ. 1. Եւ ետուս Տրասանգամ : զ. 5. յեան նորա :
 ԳԼ. Կ. 7. Լուչ Յիսուս աղաչեր : զ. 12. ասանիցեան
 զնա :
 ԳԼ. Ե. 1. Եւ եկն յայնկոյս : զ. 20. զարճանային :
 ԳԼ. Ե. 21. Եւ երբեք անց Յիսուս : զ. 43. նա աւ
 րել :
 ԳԼ. Զ. 53. Եւ երբեք ան : զ. 56. Տրքեցանն՝ քրիեցան :
 ԳԼ. Ե. 24. Եւ անսի յար . զ. 30. դնէր 'ի Տահիճս :
 ԳԼ. Ե. 31. Եւ ելեալ Տրաս : զ. 37. եւ հասերց իօսել :
 ԳԼ. Ը. 22. Գան 'ի Բեթա : զ. 26. ասիցեա 'ի շինին :
 ԳԼ. Թ. 13. Եւ եկեալ ասա : զ. 28. եւ աղօթիւք :
 ԳԼ. Ժ. 46. Եւ գան յերեք : զ. 52. 'ի Տանասպարհին :

Ի ՂՈՒԿԱՍ

- ԳԼ. Կ. 31. Եւ ել 'ի հագասանա : զ. 42. լե Վրիս
 տան է :
 ԳԼ. Ե. 12. Եւ եղև 'ի հա : զ. 16. հայր յաղօթա :
 ԳԼ. Ե. 17. Եւ եղև 'ի Տրամ : զ. 26. նոր նշան :
 ԳԼ. Զ. 1. Եւ եղև 'ի շա . զ. 11. ասանիցեան Յիսուսի :

- ԳԼ. Կ. 1. Երբեք հաս : վ. 10. հիւանդ Բժշկեալ :
- ԳԼ. Կ. 11. Երբեք 'ի : վ. 23. Գայլափոխեցի յիս :
- ԳԼ. Ը. 22. Երբեք 'ի մոռնա : վ. 39. արար նմա Յիսուս :
- ԳԼ. Ը. 40. Երբեք արար : վ. 57. որ ինչ եղևն :
- ԳԼ. Թ. 37. Երբեք 'ի վա : վ. 44. Ռեծամեծացն Մարտիրոս :
- ԳԼ. ԺԿ. 14. Երբեք հաներ դեռ մի : վ. 23. ընդ իս' յբռնե :
- ԳԼ. ԺԿ. 10. Երբեք ուսուս : վ. 17. Գործէին 'ի նմանէ :
- ԳԼ. ԺԿ. 1. Երբեք 'ի ճարտ : վ. 6. պատասխանի առայն :
- ԳԼ. ԺԿ. 11. Երբեք մեղ : վ. 19. Կեցողին զքեզ :
- ԳԼ. ԺԸ. 35. Երբեք 'ի ճո : վ. 43. օրհնաբերն Մարտիրոս :

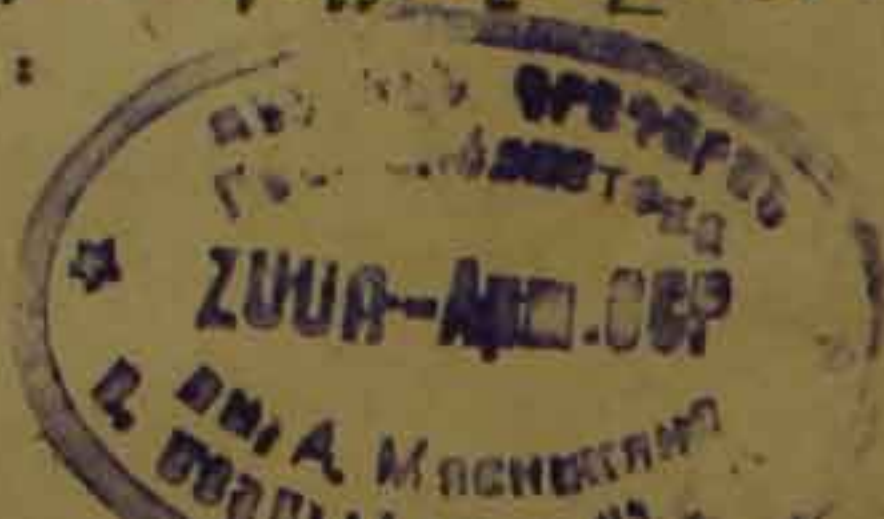
Ի ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ

- ԳԼ. Կ. 46. Երբեք արարեալ 'ի հաս : վ. 54. 'ի Ղաալիլեա :
- ԳԼ. Ե. 1. Յիսուս այսորիկ : վ. 18. առանէր զանցն Մարտիրոս :
- ԳԼ. Թ. 1. Երբեք մեղքեալն : վ. 38. Եպագ նմա :
- ԳԼ. ԺԿ. 1. Երբեք եր ոմն հիւ : վ. 46. զոր արարն Յիսուս :

ԱԻԵՏԱՐԱՆՔ ԱՆԴԱՍՏԱՆԻ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

- ԳԼ. ԻԿ. 27. Օ ի որպէս ժայ : վ. 35. իճ մ' անցցին :
- ԳԼ. ԻԿ. 35. Երբեք հանեալ : վ. 50. աջակեաց զոգին :
- ԳԼ. ԻԿ. 50. Երբեք Յիսուս արարեալ : վ. 61. Գերեզմանին :

Ի ՄԱՐԿՈՍ

ԳԼ. ԺԷ. 22. Եւ յառաջէն զհաս : ԳԼ. 37. Եւ եկան զսփի :

Ի ՂՈՒԿԱՍ

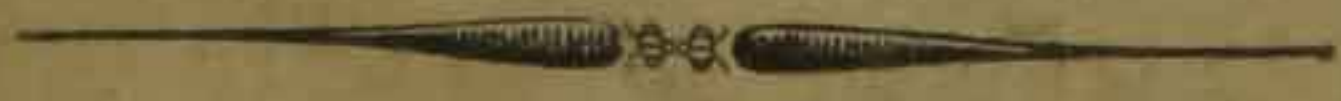
ԳԼ. ԻԴ. 32. Եւ յառաջէն եւ յառաջէն : ԳԼ. 46. Եւ եկան զսփի :

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ

ԳԼ. ԴԷ. 13. Եւ յառաջէն եւ յառաջէն : ԳԼ. 21. Գործեցան :

ԳԼ. ԺԹ. 16. Եւ յառաջէն եւ յառաջէն : ԳԼ. 22. Գրեցի գրեցի :

ԳԼ. ԺԹ. 25. Եւ յառաջէն : ԳԼ. 30. Եւ յառաջէն զսփի :

[Faint handwritten text in Armenian script, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and ghosting.]

1354

1354

<< Ազգային գրադարան

NL0028338

